

24 august
2012

Nr. 177-180

Anul XIX
(4215-4218)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5439.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel: 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Publicitate: tel. 23-37-26; e-mail: marketing1@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 6679.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru a doua jumătate a anului 2012.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

585. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 238-VII, 17 august 2012).	6
586. Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 127, 8 iunie 2012).	6
587. Decret privind numirea în funcție a unui judecător (nr. 237-VII, 16 august 2012).	8
588. Decret privind numirea doamnei Zinaida TALPALARU în funcția de președinte al Judecătoriei Comerciale de Circumscripție (nr. 239-VII, 17 august 2012).	8
589. Decret privind numirea doamnei Natalia IORDACHI în funcția de judecător la Judecătoria Singerei (nr. 240-VII, 17 august 2012).	8
590. Decret privind numirea doamnei Lilia DAȘCHEVICI în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Ungheni (nr. 241-VII, 17 august 2012).	8
591. Decret privind numirea în funcție a unor judecători (nr. 242-VII, 17 august 2012).	8

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

24. Hotărâre privind Raportul auditului performanței „Pentru ca beneficiile scontate privind reabilitarea și construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare să fie atinse sînt necesare îmbunătățiri în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării acestora, precum și a sistemului de management în cadrul autorităților publice responsabile de implementarea proiectelor în domeniul vizat” (nr. 31, 20 iulie 2012).	9
25. Hotărâre privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 (nr. 33, 23 iulie 2012).	32

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

666. Hotărâre cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Dorin RECEAN, ministru al afacerilor interne (nr. 609, 17 august 2012).	49
667. Hotărâre cu privire la acordarea deplinelor puteri domnului Anatol ȘALARU, ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor (nr. 610, 17 august 2012).	49
668. Hotărâre cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei privind cooperarea în domeniul tineretului și sportului și acordarea deplinelor puteri domnului Ion CEBANU, ministru al tineretului și sportului (nr. 611, 17 august 2012).	49
669. Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 761-XV din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic (nr. 612, 17 august 2012).	49
670. Hotărâre pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Canadei privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor (nr. 613, 17 august 2012).	50
671. Hotărâre cu privire la aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor din Republica Moldova și Agenția Națională pentru Societatea Informațională din Republica Coreea privind stabilirea Centrului de Informare și Acces (IAC), semnat la Seul la 17 iulie 2012 (nr. 614, 17 august 2012).	50
672. Hotărâre cu privire la aprobarea Protocolului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României, semnat la București la 3 iulie 2012, privind amendarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnico-științifică, semnat la București la 16 noiembrie 2005 (nr. 615, 17 august 2012).	50
673. Hotărâre pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Protocolului privind introducerea modificărilor în Acordul privind Regulile de determinare a țării de origine a mărfurilor în Comunitatea Statelor Independente din 20 noiembrie 2009 (nr. 616, 17 august 2012).	51

674. Hotărâre cu privire la aprobarea Protocolului pentru introducerea modificărilor în Acordul cu privire la instituirea sistemului de împrumut interbibliotecar în cadrul statelor-membre ale CSI din 13 ianuarie 1999, adoptat la Așgabat, la 30 mai 2012 (nr. 617, 17 august 2012).....	51
675. Hotărâre cu privire la aprobarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Eurasiatică de Brevete privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul Republicii Moldova după denunțarea de către Republica Moldova a Convenției eurasiatice de brevete, semnat la Chișinău la 12 aprilie 2012 (nr. 618, 17 august 2012).	51
676. Hotărâre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (nr. 619, 17 august 2012).....	52
677. Hotărâre cu privire la modificările și completările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului (nr. 620, 17 august 2012).	52
678. Hotărâre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (nr. 621, 20 august 2012).	52
679. Hotărâre cu privire la modificarea și completarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente (nr. 622, 20 august 2012).....	52
680. Hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind monitoringul bunurilor imobile (nr. 623, 20 august 2012).	53
681. Dispoziție (nr. 72-d, 20 august 2012).....	53

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei

Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova

1060. Ordin privind acceptarea și publicarea Standardelor de audit și Codului etic (nr. 64, 14 iunie 2012).....	54
---	----

Acte ale Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

1061. Ordin cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind eliberarea certificatelor de cazier judiciar și altor certificate de către Direcția informații și evidente operative (nr. 253, 31 iulie 2012).	56
---	----

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova și ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină

1062. Ordin cu privire la modificarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2012 a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobate prin Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1021/206-A din 29.12.2011 (nr. 796/150A, 9 august 2012).	59
--	----

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova

1063. Ordin cu privire la modificarea anexei nr. 8 la Ordinul nr. 346-O din 24.12.2009 „Referitor la aprobarea Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu” (nr. 358-O, 14 august 2012).	59
--	----

Acte ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

1064. Hotărâre cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat (nr. 6, 16 iulie 2012).	60
--	----

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

1065. Hotărâre cu privire la eliberarea licenței pentru desfășurarea activității Asociației Centrale de Economii și Împrumut „UNIUNEA CENTRALĂ” (nr. 34/3, 17 august 2012).	61
1066. Hotărâre cu privire la aprobarea actului de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare (nr. 34/4, 17 august 2012).	61
1067. Hotărâre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 34/6, 17 august 2012).	62
1068. Hotărâre cu privire la autorizarea reorganizării Societății pe acțiuni „CONGRES” (nr. 34/7, 17 august 2012).	62
1069. Hotărâre cu privire la reperfectarea licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. (nr. 34/11, 17 august 2012).	62

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

1070. Decizie cu privire la aprobarea concepțiilor generale ale serviciilor de programe pentru posturile „Albena”, „Aiin-Aciic”, „Bas TV”, „TV-Prim”, „Radio Prim” (nr. 81, 14 iunie 2012).	63
1071. Decizie cu privire la ne reprezentarea contractelor de retransmisie pentru anul 2012 (nr. 82, 14 iunie 2012).	64
1072. Decizie cu privire la reperfectarea condițiilor la autorizațiile de retransmisie (nr. 83, 14 iunie 2012).....	64
1073. Decizie cu privire la examinarea sesizărilor ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL (nr. 86, 14 iunie 2012)....	67
1074. Decizie cu privire la desemnarea reprezentantului CCA pentru participare la Conferința Diplomatică de adoptare a Tratatului Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală privind interpretările audiovizuale și alocarea mijloacelor financiare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru cheltuielile de deplasare (nr. 87, 14 iunie 2012).	68
1075. Decizie cu privire la eliberarea autorizației de retransmisie (nr. 92, 21 iunie 2012).	69

1076. Decizie cu privire la reperfectarea licențelor de emisie (nr. 93, 21 iunie 2012).....	69
1077. Decizie cu privire la cesiunea licențelor de emisie și a canalelor TV (nr. 94, 21 iunie 2012).....	70
1078. Decizie cu privire la solicitarea doamnei Angela ARAMĂ în vederea oferirii cursurilor de management și realizarea producției TV pentru posturile de televiziune locale (nr. 95, 21 iunie 2012).....	71
1079. Decizie cu privire la alocarea mijloacelor din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru achitarea cotizației de membru al Platformei Europene a Autorităților de Reglementare (EPRA) pentru anul 2012 (nr. 96, 21 iunie 2012).	71
1080. Decizie cu privire la clasificarea programelor audiovizuale în scopul protecției copiilor (nr. 98, 19 iulie 2012).	71
1081. Decizie cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale (nr. 99, 19 iulie 2012).	73
<u>Acte ale Băncii Naționale a Moldovei</u>	
1082. Hotărîre cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la transferul de credit (nr. 141, 21 iunie 2012).	74
1083. Ordonanță cu privire la înlocuirea lichidatorului B.C. „Universalbank” S.A. în proces de lichidare (nr. 09-02118/7, 17 august 2012).	76

PARTEA IV
Avize funcții publice vacante
Publicații ale agenților economici

PARTEA V
Avize pierderi de acte

PARTEA I**Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,**
decrete ale Președintelui Republicii Moldova**585****D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru modificarea
și completarea Legii nr.451-XV din 30 iulie 2001
privind reglementarea prin licențiere
a activității de întreprinzător**

În temeiul art. 93 alin. (2) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 127 din 8 iunie

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 238-VII. Chișinău, 17 august 2012.

Nicolae TIMOFTI

2012 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV
din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a
activității de întreprinzător.

586**L E G E****pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV
din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere
a activității de întreprinzător**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001
privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprin-
zător (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova,
2005, nr. 26–28, art. 95), cu modificările ulterioare, se
modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 8:

la alineatul (1) litera a), punctul 28) se completează în
final cu textul:

„ , activitatea de încadrare/înscriere a studenților în
programe de schimb educațional-cultural care prevăd
componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pe
o perioadă determinată de timp, în perioada vacanței de
vară”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul
cuprins:

„(4) Condițiile de licențiere, lista documentelor ce se
anexază la declarația de eliberare a licenței, temeiurile
de suspendare și retragere a licenței pentru activitatea de
încadrare/înscriere a studenților în programe de schimb
educațional-cultural care prevăd componenta de angajare
remunerată în câmpul muncii pe o perioadă determinată de
timp, în perioada vacanței de vară, sînt prevăzute în anexa
nr. 2 la prezenta lege.”

2. La articolul 18 alineatele (2) și (3), după cuvîntul
„anexa”, în 3 cazuri, se introduce textul „nr. 1”.

3. Anexa la lege devine „Anexa nr. 1” .

4. Legea se completează cu anexa nr. 2 cu următorul
cuprins:

„Anexa nr. 2

**Licențierea activității de încadrare/înscriere a studen-
ților în programe de schimb educațional-cultural**

1. Condițiile de licențiere pentru activitatea de încadrare/
înscriere a studenților în programe de schimb educațional-
cultural care prevăd componenta de angajare remunerată
în câmpul muncii pe o perioadă determinată de timp, în
perioada vacanței de vară:

a) deținerea unor spații (încăperi nelocative) și dotări
tehnice și tehnologice necesare pentru buna desfășurare
a activității licențiate (computer, telefon, fax);

b) contracte de colaborare încheiate cu intermediarii/
angajatorii străini – persoane juridice autorizate de autori-
tatea publică competentă din străinătate să implementeze
programe de schimb educațional-cultural, întocmite în
conformitate cu dreptul internațional privat și cu legislația

civilă a Republicii Moldova;

c) existența următoarelor clauze minime în contractele
de colaborare cu intermediarii/angajatorii străini:

- asigurarea medicală (durata ei, cine o achită și pe
teritoriul cărui stat);

- asigurarea pentru accidente de muncă;

- compensarea daunelor și prejudiciilor produse prin
accidentele de muncă;

- transportul accidentatului sau al defunctului în țară;

- expedierea actelor constatatoare ale accidentelor
de muncă la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale
Republicii Moldova;

d) prestarea serviciilor de mediere a procesului de
înscriere/încadrare în programele de schimb educați-
onal-cultural doar în baza unor contracte încheiate cu
participanții la program (în conformitate cu contractele
de colaborare menționate la lit. b)), în care vor fi expres
prevăzute serviciile oferite și costurile acestora. O clauză
contractuală obligatorie se va referi la faptul că participantul
la program își asumă responsabilitatea de a informa autori-
tățile moldovenești, prin intermediul misiunilor diplomatice
ale Republicii Moldova din străinătate, privind noul său loc
de muncă și ședere temporară; asigurarea reparării preju-
diciilor suferite de participanții la programe cauzate prin
neonorarea clauzelor contractului de prestare a serviciilor
de mediere, precum și a clauzelor din alte contracte sau
antecontracte, inclusiv din cele nenumite, încheiate cu
participanții la programe;

e) prestarea serviciilor de mediere a participării studen-
ților la programele de schimb educațional-cultural contra
unei sume ce va include toate taxele și plățile aferente
serviciilor respective și care nu va depăși 500 dolari SUA
per student;

f) deținerea unei pagini web funcționale, pe care vor fi
plasate și actualizate informații privind condițiile de parti-
cipare la program și ofertele veridice privind locurile de
muncă, datele de contact ale persoanelor responsabile ale
titularului de licență;

g) existența unui personal calificat:

- conducătorul – cetățean al Republicii Moldova cu
domiciliul permanent pe teritoriul acestei țări, avînd studii
superioare sau studii medii de specialitate, cunoscător al
uneia din limbile de circulație internațională și fără antece-
dente penale nestinse;

- angajatul – persoană cu studii superioare sau studii

medii de specialitate, cunoscătoare a uneia din limbile de circulație internațională;

h) asigurarea aducerii la cunoștință participanților la program a datelor de contact ale intermediarului/angajatorului (sponsorului) autorizat;

i) crearea și gestionarea propriei baze de date prin înregistrarea tuturor participanților la programe, a ofertelor veridice de locuri de muncă, precum și a perioadei de valabilitate a ofertelor;

j) asigurarea confidențialității datelor personale ale participanților la programe și utilizarea acestora doar în scopuri legate de activitatea licențiată;

k) organizarea sesiunilor de orientare pentru participanții la programe, cu prezentarea informației complete și veridice privind posibilitatea de angajare în străinătate, privind condițiile stipulate în ofertele angajatorului străin, condițiile climatice și de trai, cultura țării de destinație;

l) întocmirea și ținerea registrelor de evidență a persoanelor înscrise/ selectate/incadrate în programe și a certificatelor eliberate de instituțiile de învățământ superior;

m) transmiterea lunară, pe adresa Camerei de Licențiere și a Ministerului Afacerilor Interne (în format electronic sau pe suport de hârtie), a listelor participanților înscrși/incadrați în programe, cu indicarea, pentru fiecare participant, a perioadei de valabilitate a ofertei de muncă acceptate și a locului de sedere a acestuia, în baza Regulamentului cu privire la mobilitatea studenților încadrați în programe de schimb educațional-cultural care prevăd componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pe o perioadă determinată de timp, în perioada vacanței de vară, elaborat de Ministerul Educației și aprobat prin hotărâre de Guvern;

n) încadrarea/inscrierea în programe doar a persoanelor ce întrunesc următoarele condiții:

- student la învățământul de zi, fapt confirmat prin certificat eliberat de instituția de învățământ superior;

- cunoașterea suficient de bună (la nivel de conversație) a limbii țării în care urmează să fie încadrat în muncă, fapt confirmat de întocmirea fișei test de cunoaștere a limbii;

- o) asigurarea participanților la programe, în proporție de 100%, cu locuri de muncă anterior plecării din țară.

2. Lista documentelor suplimentare față de cele prevăzute la art. 10 alin. (1) și (2) din prezenta lege care se anexează la declarația de eliberare a licenței:

- a) copia extrasului din Registrul bunurilor imobile sau a contractului de locațiune a imobilului în care se va desfășura activitatea licențiată;

- b) copia contractului de colaborare încheiat cu intermediarul/angajatorul străin;

- c) copia documentului ce confirmă dreptul intermediarului/angajatorului străin de a derula activitatea de încadrare/inscriere a studenților în programe de schimb educațional-cultural care prevăd componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pe o perioadă determinată de timp, în perioada vacanței de vară, legalizat în modul stabilit;

- d) proiectul contractului de prestare a serviciilor de mediere;

- e) copiile diplomelor de studii superioare sau studii medii de specialitate ale conducătorului și angajaților;

- f) copiile buletinelor de identitate ale conducătorului și angajaților;

- g) declarația pe propria răspundere a conducătorului privind lipsa antecedentelor penale.

3. Suspendarea temporară a licenței pentru activitatea

de încadrare/inscriere a studenților în programe de schimb educațional-cultural care prevăd componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pe o perioadă determinată de timp, în perioada vacanței de vară.

3.1. Licența poate fi suspendată temporar în conformitate cu Legea nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

3.2. Drept temei pentru realizarea acțiunilor de suspendare temporară a licenței servesc:

- a) expirarea termenului documentului eliberat de autoritatea publică competentă, ce confirmă dreptul intermediarului/angajatorului (sponsorului) străin de a implementa programe de schimb educațional-cultural, legalizat în modul stabilit, și/sau a termenului contractului de colaborare cu intermediarul/angajatorul (sponsorul) din țara de destinație;

- b) netransmiterea lunară, pînă la data de 5 a următoarei luni, pe adresa Camerei de Licențiere, a listelor participanților încadrați în programe, conform condițiilor de licențiere;

- c) în alte situații prevăzute de art. 20 din prezenta lege.

4. Retragera licenței pentru activitatea de încadrare/inscriere a studenților în programe de schimb educațional-cultural care prevăd componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pe o perioadă determinată de timp, în perioada vacanței de vară.

4.1. Licența poate fi retrasă în conformitate cu Legea nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

4.2. Drept temei pentru realizarea acțiunilor de retragere a licenței servesc:

- a) existența unei sentințe definitive a instanței de judecată privind condamnarea titularului de licență sau a unei persoane responsabile a acestuia pentru infracțiunile de trafic de ființe umane, organizarea migrației ilegale sau falsul în acte publice;

- b) desfășurarea activității de către titularul de licență în lipsa unui contract de colaborare cu intermediarul/angajatorul (sponsorul) străin sau în baza unui contract cu termenul expirat, sau cu un intermediar/angajator (sponsor) străin neindicat în licență;

- c) desfășurarea activității de către titularul de licență fără a avea încheiate contracte de prestare a serviciilor de mediere cu participanții la programe;

- d) efectuarea directă sau indirectă a publicității false privind ofertele de muncă în străinătate;

- e) desfășurarea activității la o altă adresă decît cea indicată în licență;

- f) neexecutarea obligațiilor de reparare a prejudiciilor cauzate participanților la programe prin neonorarea obligațiilor contractuale;

- g) repetarea uneia din situațiile care au condus la suspendarea temporară a licenței, cu excepția cazului de sistare temporară a licenței la inițiativa titularului de licență;

- h) alte cazuri prevăzute la art. 21 din prezenta lege.

4.3. Titularul licenței retrase are dreptul să solicite eliberarea unei noi licențe după expirarea termenului de 3 ani de la data retragerii primei licențe.

5. Contractul de colaborare cu intermediarul/angajatorul străin și termenul de valabilitate al acestuia și al actelor permissive de rigoare vor fi indicate în anexa la licență."

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 127. Chișinău, 8 iunie 2012.

587 D E C R E T
privind numirea în funcție a unui judecător

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:
Articol unic. - Doamna Veronica CUPCEA se numește în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vîrstă.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 237-VII. Chișinău, 16 august 2012.

588 D E C R E T
privind numirea doamnei Zinaida TALPALARU în funcția de președinte al Judecătoriei Comerciale de Circumscripție

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea cu privire la organizarea judecătorească,

Articol unic. - Doamna Zinaida TALPALARU se numește, pe un termen de patru ani, în funcția de președinte al Judecătoriei Comerciale de Circumscripție.

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 239-VII. Chișinău, 17 august 2012.

589 D E C R E T
privind numirea doamnei Natalia IORDACHI în funcția de judecător la Judecătoria Sîngerei

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Articol unic. - Doamna Natalia IORDACHI se numește, pe un termen de cinci ani, în funcția de judecător la Judecătoria Sîngerei.

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 240-VII. Chișinău, 17 august 2012.

590 D E C R E T
privind numirea doamnei Lilia DAȘCHEVICI în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Ungheni

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Articol unic. - Doamna Lilia DAȘCHEVICI se numește, pe un termen de cinci ani, în funcția de judecător de instrucție la Judecătoria Ungheni.

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 241-VII. Chișinău, 17 august 2012.

591 D E C R E T
privind numirea în funcție a unor judecători

În temeiul art. 116 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Articol unic. - Doamna Angela CIUBOTARU și doamna Valentina SURUCEANU se numesc, pe un termen de cinci ani, în funcția de judecător la Judecătoria Cahul.

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 242-VII. Chișinău, 17 august 2012.

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**24****HOTĂRÎRE**

privind Raportul auditului performanței “Pentru ca beneficiile scontate privind reabilitarea și construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare să fie atinse sînt necesare îmbunătățiri în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării acestora, precum și a sistemului de management în cadrul autorităților publice responsabile de implementarea proiectelor în domeniul vizat”

Curtea de Conturi, în prezența viceministrului mediului dl R.Bajureanu, directorului Agenției „Apele Moldovei” dl M.Adam, directorului Unității de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare dna A.Samson, sefului Secției coordonarea asistenței externe a Cancelariei de Stat dna L.Ciurea, șefului-adjunct al Direcției finanțele economiei naționale, cheltuieli capitale și achiziții publice a Ministerului Finanțelor dl V.Pană, directorilor întreprinderilor „Apă-Canal”: Bălți; Cahul; Florești; Soroca; Orhei dnii: V.Corcodei; V.Zagaevschi; S.Rusu; A.Samburschii; M.Chiperi, directorului interimar al întreprinderii „Apă-Canal” Ungheni dl P.Scutaru, primarului or.Florești dl Gr. Cojocar, viceprimarilor: mun. Bălți; or.Orhei dnii: O.Mahu; V.Munteanu, precum și altor persoane responsabile din cadrul autorităților vizate, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului performanței **“Pentru ca beneficiile scontate privind reabilitarea și construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare să fie atinse sînt necesare îmbunătățiri în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării acestora, precum și a sistemului de management în cadrul autorităților publice responsabile de implementarea proiectelor în domeniul vizat”**.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu prevederile art.28 și art.31 din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008 și cu Programele activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2011 și 2012, urmărind scopul realizării angajamentelor asumate de Guvernul Republicii Moldova față de Comisia Uniunii Europene pentru Programul de Suport al Politicii Sectoriale în domeniul apelor.

Scopul misiunii a constat în evaluarea performanțelor atinse în implementarea Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare și a altor proiecte, activitățile cărora au tangență cu Proiectul național, precum și în estimarea contribuției Ministerului Mediului, Agenției „Apele Moldovei”, Unității de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare (în continuare – Unitatea de implementare a proiectelor), autorităților administrației publice locale și a beneficiarilor de mijloace în realizarea obiectivelor proiectelor și administrarea eficientă a sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare renovate.

Auditul a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, Manualul de audit al performanței, elaborat de Curtea de Conturi în baza Standardelor Internaționale de Audit.

Curtea de Conturi și-a propus ca obiectiv al auditului să răspundă la următoarea întrebare:

Mijloacele investite în cadrul Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și suportul financiar din contul altor surse contribuie la atingerea obiectivelor și la îmbunătățirea sistemelor de apă potabilă și canalizare?

Auditul a fost efectuat la Ministerul Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, Unitatea de implementare a proiectelor, 7 întreprinderi „Apă-Canal” și la 4 autorități ale administrației publice locale de nivelul I.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a constatat:

Pentru atingerea obiectivelor primordiale privind dezvoltarea și asigurarea durabilității la serviciile de aprovizionare cu apă și canalizare, prin majorarea ponderii populației cu acces la surse sigure de apă și cu acces la canalizare, sînt necesare investiții semnificative. Bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale nu pot satisface aceste necesități, fiind necesare măsuri concrete în vederea identificării și atragerii în sector a surselor externe.

Ministerul Mediului, prin intermediul Agenției „Apele Moldovei”, este împuternicit să identifice și să atragă investițiile cu cel mai înalt nivel al randamentului, să combine oportunitățile cu finanțarea externă și să asigure implementarea eficientă a proiectelor investiționale.

Banca Mondială promovează concepția că donatorii trebuie să-și unească eforturile pentru a realiza un impact mai mare asupra îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în Republica Moldova și pentru susținerea eforturilor țării în vederea realizării Strategiei naționale de sector și de finanțare a acestuia. Totuși, o bună parte din donatori refuză conclucrarea, venind cu investiții direct la beneficiarii finali, ceea ce complică situația privind gestionarea eficientă a investițiilor acordate de donatorii externi.

Se relevă că nici Ministerul Mediului, nici Agenția „Apele Moldovei” nu dispun de un mecanism funcțional și eficient de acumulare a informației privind situația reală din sector pentru fiecare localitate din Republica Moldova, care ar permite crearea unei baze de date privind starea ramurii, din care motiv este complicată exercitarea atribuțiilor ce țin de evaluarea sectorului.

Verificările efectuate de către echipa de audit în cadrul auditului performanței, potrivit constatărilor expuse în Raportul de audit, denotă că, deși au fost întreprinse unele măsuri pentru îmbunătățirea gestionării sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare, acestea n-au fost suficiente pentru a dezvolta la nivelul necesar capacitățile instituționale de selectare a beneficiarilor de proiecte, de elaborare, expertizare și acceptare a documentației de proiect de către toți actorii implicați în realizarea, monitorizarea și evaluarea activităților, fiind relevate carente și iregularități în stabilirea scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță. Nereușitele și neregulile identificate au constrîns eventualul impact pozitiv asupra realizării obiectivelor proiectelor în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare.

Factorii determinanți care au generat neatingerea scontată a obiectivelor proiectelor și gestionarea ineficientă

¹M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

a creditelor destinate implementării proiectelor, precum și a bunurilor renovate/construite sint următorii:

- reorganizarea frecventă a instituțiilor guvernamentale responsabile de pregătirea proiectelor și de gestionarea acestora;
- lipsa strategiilor și planurilor de afaceri în cadrul întreprinderilor „Apă-Canal”;
- imperfecțiunea cadrului normativ ce reglementează procesul vizat, precum și a documentației normative depășite în construcții;
- conlucrarea ineficientă între autoritățile administrației publice centrale (*responsabile de elaborarea politicilor și implementarea acestora*) și autoritățile administrației publice locale (*care implementează proiecte în domeniul apei și canalizării*);
- calitatea joasă a proiectelor tehnice detaliate elaborate;
- procedurile anevoioase la achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor;
- coordonarea insuficientă a activităților în cadrul proiectelor între actorii implicați și donatori;
- nestabilirea responsabilităților distincte de coordonare, executare și monitorizare în procesul de implementare a proiectelor;
- gestionarea slabă a riscurilor în realizarea contractelor;
- neasigurarea unui grad avansat de răspundere managerială la utilizarea eficientă a fondurilor publice de către beneficiarii de credite în cadrul proiectelor etc.

În contextul celor expuse în Raport și în Hotărâre, se concluzionează că sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare a fost sprijinit/incurajat de donatorii externi, mai cu seamă de către Banca Mondială, întru ameliorarea situației în domeniul respectiv, precum și pentru îmbunătățirea calității apei potabile. Însă, este necesar de menționat că nu toate proiectele care derulează în acest sector sint însoțite de un management instituțional coerent și cu capacități de experiență potrivite în domeniul respectiv, precum și cu viziuni clare privind implementarea obiectivelor proiectelor inițiate, ca rezultat nefiind aplicată o abordare sistemică atât de către persoanele responsabile de elaborarea și monitorizarea acestora, cit și de către managerii entităților beneficiare de credite. În consecință, modul de implementare necorespunzătoare a unor obiective ale proiectelor, vizate în Raport, riscă să submineze rezultatele scontate și să genereze pierderea încrederii din partea partenerilor de dezvoltare.

Întru excluderea riscurilor identificate și atingerea impactului scontat, sint necesare măsuri de remediere a deficiențelor, de consolidare a capacităților instituționale în vederea atingerii obiectivelor proiectelor investiționale, precum și a gestionării eficiente a surselor direcționate în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, inclusiv prin găsirea unor soluții optime de îmbinare a principiilor transparenței, economicității și eficacității la reformarea sectorului respectiv.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului performanței „Pentru ca beneficiile scontate privind reabilitarea și

construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare să fie atinse sint necesare îmbunătățiri în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării acestora, precum și a sistemului de management în cadrul autorităților publice responsabile de implementarea proiectelor în domeniul vizat”, care se anexează la prezenta Hotărâre.

2. Hotărârea și Raportul de audit se remit autorităților indicate în punctele 2.1.-2.6. și se recomandă să ia atitudine, conform competențelor, referitor la rezultatele auditului, după cum urmează:

2.1. Ministerului Finanțelor, Ministerului Mediului, Agenției „Apele Moldovei”, Unității de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, întreprinderilor „Apă-Canal” și Consiliilor orășenești din localitățile Bălți, Sorooca, Căușeni, Cahul, Florești, Orhei și Ungheni, pentru întreprinderea măsurilor necesare în vederea lichidării deficiențelor și neregulilor constatate, precum și implementării recomandărilor expuse în Nota informativă înaintată de echipa de audit, în Raportul de audit și în prezenta Hotărâre, și se recomandă:

2.2. Ministerului Mediului și Agenției „Apele Moldovei”:

2.2.1. consolidarea comunicării cu donatorii, autoritățile administrației publice locale, beneficiarii de proiecte și cu Unitatea de implementare a proiectelor, intervenind cu propuneri concrete de remediere a situațiilor dificile care apar pe parcursul realizării proiectelor, contribuind implicit la realizarea conformă și în termenele stabilite a politicilor în sectorul apei și canalizării;

2.2.2. intensificarea procesului de monitorizare a realizării activităților în cadrul tuturor proiectelor din sectorul apei și canalizării, în special al Proiectului de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă, finanțat de Fondul Kuweitian de Dezvoltare Economică Arabă, precum și al Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, de implementarea cărora nemijlocit sint responsabili;

2.2.3. fortificarea capacităților instituționale în domeniul implementării eficiente a proiectelor investiționale în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare;

2.3. Ministerului Mediului examinarea oportunității excluderii practicii de achiziționare a bunurilor, lucrărilor și serviciilor în cadrul Unității de implementare a proiectelor prin intermediul a 2 structuri (*Comisia de licitații și Grupul de achiziții*), prin instituirea unui singur grup de achiziții, în scopul evitării evaluărilor duble ale ofertelor de achiziții, care ar contribui la accelerarea procesului respectiv;

2.4. Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor examinarea oportunității elaborării și aprobării documentelor normative în construcții, conform bunelor practici europene, inclusiv în domeniul proiectării și construcției stațiilor de epurare după tehnologia Zonelor umede construite, reieșind din faptul că acestea sint utilizate pe larg peste hotare și este unica tehnologie de epurare a apelor uzate propusă pentru finanțare de potențialii donatori.

2.5. Ministerului Finanțelor urgentarea procesului de modificare a Hotărârii Guvernului nr.246 din 08.04.2010² privind acordarea facilităților fiscale și vamale și pentru mijloacele publice oferite în calitate de cofinanțare din Fondul Ecologic Național și/sau pentru alte surse privind acoperirea deficitului de resurse la realizarea obiectivelor în cadrul proiectelor de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, cu înaintarea modificărilor respective Guvernului, pentru aprobare;

²Hotărârea Guvernului nr.246 din 08.04.2010 „Cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrările de mărfuri, servicii efectuate pe teritoriul țării și de acordare a facilităților fiscale și vamale pentru proiectele de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”. M.O., nr. 52-53/308 din 14.04.2010.

2.6. Guvernului Republicii Moldova, pentru:

- *informare, și se recomandă:*

2.6.1. solicitarea de la Ministerul Mediului a unui Raport privind mersul implementării proiectelor în domeniul apei și canalizării, cu identificarea situațiilor reale create în sector și a factorilor ce creează impedimente în realizarea angajamentelor asumate față de partenerii externi care susțin reformarea sectorului de apă și canalizare;

- *luare de atitudine privind:*

2.6.2. consolidarea coordonării asistenței externe oferite de diferiți donatori pentru realizarea proiectelor distincte în sectorul apei și canalizării, în special a proiectelor destinate autorităților administrației publice locale, care nu sînt consultate cu organele centrale responsabile de elaborarea și implementarea politicilor în sectorul vizat;

2.6.3. derularea anevoioasă a activităților și nivelul scăzut de valorificare a surselor externe alocate pentru implementarea proiectelor în domeniul apei și canalizării, în special a Proiectului de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă, finanțat de Fondul Kuweitian de Dezvoltare Economică Arabă (stopat) și a Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, care se implementează cu întârzieri majore;

2.6.4. necesitatea consolidării capacităților instituționale ale Ministerului Mediului, precum și solicitarea îmbunătățirii conlucrării acestuia cu donatorii, beneficiarii și responsabili

de implementarea și monitorizarea proiectelor;

2.6.5. examinarea propunerilor de modificare a Hotărîrii Guvernului nr.246 din 08.04.2010 în vederea posibilității acceptării acestora.

3. Materialele cu privire la contractul de antrepriză nr.2 din 21.04.2006, încheiat între Compania S.C. "Acvahelios Tehnologie" S.R.L. și Departamentul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului, se remit **Procuraturii Generale**, pentru examinare conform competențelor, atât în aspect penal, cît și în aspect civil, în ordine de regres față de persoanele vinovate de achitarea neîntemeiată a mijloacelor în sumă de 306,8 mii dolari SUA (din contul creditului acordat Guvernului Republicii Moldova de Fondul Kuweitian) pentru lucrările neexecutate.

4. Rezultatele auditului se aduc la cunoștință **Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Comisiilor permanente: economie, buget și finanțe; mediu și schimbări climatice ale Parlamentului**, pentru o posibilă luare de atitudine.

5. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct.2.1.-2.6. din prezenta Hotărîre, precum și pentru implementarea recomandărilor auditului se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

6. Prezenta Hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Serafim URECHEAN

Nr. 31. Chișinău, 20 iulie 2012.

RAPORTUL AUDITULUI PERFORMANȚEI

"Pentru ca beneficiile scontate privind reabilitarea și construcția sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare să fie atinse sînt necesare îmbunătățiri în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării acestora, precum și a sistemului de management în cadrul autorităților publice responsabile de implementarea proiectelor în domeniul vizat"

LISTA ABREVIERILOR

Termenul abreviat	Detaliiere
AAPC	Autorități ale administrației publice centrale
AAPL	Autorități ale administrației publice locale
ACDT	Agentia Construcții și Dezvoltare a Teritoriului
AID	Asociația Internațională de Dezvoltare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BM	Banca Mondială
DEP	Documentul de evaluare a Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare
DST	Drepturi Speciale de Tragere
FEN	Fondul Ecologic Național
FNDR	Fondul Național de Dezvoltare Regională
MCDT	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului
MF	Ministerul Finanțelor
MM	Ministerul Mediului
Proiectul național	Proiectul național de aprovizionare cu apă și canalizare
Proiectul-pilot	Proiectul-pilot de aprovizionare cu apă și canalizare
SCADA	Supervisory Control and Data Acquisition sau, conform altor publicații, Security Control and Data Acquisition (Monitorizare, Control și Achiziții de Date)
SIDA	Asociația Suedeză pentru Dezvoltare Internațională
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
UIP	Unitatea de implementare a proiectelor
ZUC	Zone umede construite

SINTEZĂ

Curtea de Conturi a inițiat auditul performanței realizării obiectivelor Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și a altor surse destinate sectorului, pentru a verifica gradul de implementare a obiectivelor proiectelor, a evalua eficacitatea măsurilor întreprinse la pregătirea și implementarea proiectelor de către instituțiile abilitate, precum și pentru a determina ce acțiuni urmează a fi întreprinse în vederea realizării obiectivelor propuse și eficientizării utilizării mijloacelor financiare direcționate în sector.

Constatările și concluziile din Raportul de audit prezintă nivelul de realizare a obiectivelor proiectelor, efectul acțiunilor întreprinse, cauzele care au produs impedimente la atingerea performanțelor Proiectelor investiționale și eficienței utilizării surselor direcționate în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare. Raportul relevă, de asemenea, și dificultățile cu care se confruntă întreprinderile la deservirea creditelor și cauzele parvenirii acestora.

În urma aplicării procedurilor de audit s-au constatat mai multe deficiențe și factori care acționează negativ asupra realizării obiectivelor proiectelor investiționale inițiate în sector, implementării în termenele stabilite și absorbției eficiente a sumelor obținute din finanțări externe și alocate din bugetul public, precum și asupra rambursării creditelor.

MM și Agenția „Apele Moldovei” nu dețin informații despre starea tehnică și lucrările de reabilitare care se efectuează în fiecare localitate din Republica Moldova. În afară de aceasta, nu este stabilit un mecanism eficient de coordonare și verificare a investițiilor în construcția/reabilitarea sistemelor, precum și privind starea tehnică curentă a sistemelor.

Pentru sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare nu este elaborată o strategie sectorială de cheltuieli, care să asigure corelarea priorităților investiționale cu sursele disponibile la nivel de sector, să reflecte modificările parvenite după alocarea resurselor și să servească drept bază la elaborarea bugetelor anuale pentru sectorul respectiv.

Evaluarea unor proiecte investiționale în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, în perioada anilor 2007-2011, care au tangență și cu **Proiectul național**, efectuată la MM, Agenția „Apele Moldovei”, Unitatea de implementare a proiectelor, 7 întreprinderi „Apă-Canal” și la 4 primării sâsești, a relevat probleme și deficiențe la diferite etape aferente proiectelor investiționale, precum și la înregistrarea și evidența contabilă a patrimoniului public, și anume:

• **La pregătirea, estimarea, evaluarea și direcționarea proiectelor:**

- Autoritățile guvernamentale responsabile nu reușesc să îndeplinească condițiile de punere în aplicare a Acordurilor de finanțare. Ca rezultat, se consumă perioade îndelungate până la demararea finanțării și activităților de implementare a proiectelor și, în final, nu se reușește absorbția surselor în termenele convenite în acordurile de finanțare.

- Lipsesc o schemă și un Program sectorial, aprobate și balansate, în baza cărora să fie apreciate investițiile prioritare și direcționate sursele, și, ca urmare, sînt propuse spre finanțare unele proiecte care nu se soldează cu succese.

- Instituțiile guvernamentale investite în diferite perioade cu atribuții și drepturi în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare n-au demonstrat capacități pentru pregătirea, evaluarea, estimarea și implementarea proiectelor cu finanțare externă.

- Reorganizarea frecventă a instituțiilor guvernamentale responsabile de sector au creat dificultăți în implementarea proiectelor.

- Nedisponerea de către Agenția „Apele Moldovei” și MM a situației reale din sector pentru fiecare localitate din Republica Moldova a contribuit la stabilirea unor obiective și indicatori necorelați cu sursele financiare disponibile.

- În sector nu este desemnată o instituție cu responsabilități și capacități corespunzătoare de pregătire, evaluare, estimare, priorizare a proiectelor investiționale, care ar facilita atragerea investițiilor și ar îmbunătăți direcționarea programatică a tuturor surselor în sector.

• **La implementarea proiectelor:**

- Documentația normativă în construcții, utilizată la elaborarea proiectelor tehnice detaliate și realizarea lucrărilor în sector este depășită și condiționează supradimensionarea sistemelor și utilizarea ineficientă a surselor financiare și, în final, tarife majorate la serviciile prestate.

- În cadrul instituțiilor guvernamentale nu sînt formate, selectate și menținute capacități necesare pentru implementarea proiectelor.

- Calitatea joasă a proiectelor tehnice detaliate elaborate implică impedimente la realizarea în termen și privind calitatea lucrărilor îndeplinite.

- Beneficiarii de surse din credite și granturi nu se conformează condițiilor stabilite în acorduri și nu realizează recomandările consultantilor din studiile de fezabilitate.

- Instituțiile guvernamentale responsabile nu identifică riscurile care ar putea apărea la implementarea proiectelor și, respectiv, nu întreprind măsuri pentru atenuarea acestora.

- Nu sînt implementate programele de educație, instruire și informare a beneficiarilor aferente culturii consumului de apă potabilă în localitățile rurale, participării la cofinanțarea sistemelor, precum și tehnologiilor noi.

- Întreprinderile „Apă-Canal” nu dispun de strategii și planuri de afaceri în care să fie prioritizate investițiile necesare.

- Bunurile materiale procurate în cadrul Proiectului-pilot în valoare de 16,8 mil. lei se află în stoc la 4 întreprinderi „Apă-Canal” și nu contribuie la îmbunătățirea eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare.

- Tergiversările în implementarea proiectelor generează nedebsurările în termenele stabilite a creditului contractat. Astfel, în perioada anilor 2009-2012, au fost debursate 7,4 mil. dolari SUA, sau 52,1% din suma totală a creditului, fiind efectuate cheltuieli de 6,9 mil. dolari SUA.

- N-a fost realizat obiectivul privind reabilitarea stației de tratare a apei din or. Cahul, care presupunea sporirea calității apei potabile livrate consumatorilor.

- N-a fost inițiată reconstrucția stației de pompare a apei și construcția a 4 km de colector sub presiune din or. Soroca, nefiind atins obiectivul general de îmbunătățire a calității apelor râului Nistru.

- Întîrzierile în realizarea activităților preconizate pentru construcția sistemului de epurare a apelor reziduale din or. Orhei menține riscul sporit de valorificare în termen a grantului Comisiei UE în valoare de 2,8 mil. euro, iar, ca urmare, și eșuarea Proiectului în ansamblu.

- Executarea lucrărilor de reabilitare în localitățile rurale este la nivel scăzut, fiind valorificate doar 18,8% din suma creditului (4,0 mil. dolari SUA), destinată componentei respective.

INTRODUCERE

Aprovizionarea cu apă potabilă și cu canalizare este una din problemele nesoluate în Republica Moldova, deoarece 45,0% din populație nu are acces la sisteme îmbunătățite de apă potabilă, iar 65,0% – la sisteme de canalizare.

Unul din obiectivele Guvernului este asigurarea durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare prin majorarea ponderii populației cu acces la surse sigure de apă și cu acces la canalizare atât prin reabilitarea, cât și prin extinderea rețelei de aprovizionare cu apă și canalizare.

Cu toate că în ultimii ani în domeniul aprovizionării cu apă au fost obținute unele realizări, reabilitarea apeductelor n-a fost susținută de construcția sistemelor de canalizare și a instalațiilor de epurare a apelor reziduale. Această situație creează un risc sporit de poluare a apelor.

Deosebit de nefavorabilă este situația în mediul rural, fiind construite sau reabilite unele sisteme centralizate de aprovizionare cu apă, în lipsa sistemelor de canalizare.

Starea și gradul înalt de uzură a mijloacelor fixe, utilizarea echipamentelor și rețelelor depășite fizic și moral, cu un consum excesiv de energie, pierderile mari de apă în rețele au un impact negativ asupra situației economico-financiare a întreprinderilor prestatoare de servicii din sector și generează imposibilitatea acestora de a forma fonduri de dezvoltare destinate investițiilor în domeniu.

În scopul restabilirii și dezvoltării sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și de canalizare, prestării unor servicii de bună calitate consumatorilor, soluționării problemelor ce țin de utilizarea rațională și păstrarea resurselor acvatice și protecția mediului înconjurător, Guvernul, prin Hotărârea nr. 1406 din 30.12.2005, a aprobat **Programul de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015**¹, care prevedea necesitatea reabilitării urgente, renovarea tehnică și dezvoltarea sistemelor locale de alimentare cu apă și canalizare pentru a îndeplini obiectivele prestabilite. La acel moment, responsabilă de implementarea Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova a fost desemnată Agenția pentru Dezvoltare Regională.

Programul prevedea că lucrările de reabilitare se vor efectua din contul bugetului de stat, cu atragerea mijloacelor financiare locale și externe. Concomitent, s-a propus autorităților administrației publice locale de toate nivelurile să asigure atragerea și a altor mijloace financiare, inclusiv private, care să suplimenteze sumele alocate de la bugetul de stat și de la bugetele locale, precum și să elaboreze studii de fezabilitate.

Ulterior, Guvernul, prin Hotărârea nr. 662 din 13 iunie 2007², a aprobat **Strategia privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova**, prin care a actualizat politica în sector, stabilind și direcțiile prioritare de realizare a acesteia, precum și a evaluat volumul de mijloace financiare necesare pentru a fi investite în construcția sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare în localitățile din Republica Moldova, pentru perioada 2008-2012, în sumă de 3,6 mld. lei și, pentru anii 2013-2025, în sumă de 23,4 mld. lei.

Se relevă că, pe parcursul anilor 2008-2011, sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare a fost finanțat din diverse surse: bugetul de stat, bugetele

locale, donatorii străini, FEN, FNDR etc. Potrivit datelor oficiale ale MF privind executarea bugetului de stat, precum și despre utilizarea mijloacelor financiare alocate din FEN³, valoarea totală a mijloacelor alocate sistemului în această perioadă a constituit echivalentul a **544,1 mil. lei**.

Este salutar faptul susținerii sectorului **de aprovizionare cu apă și canalizare** și din partea unor donatori străini, care acordă granturi pentru realizarea proiectelor direct AAPL. Conform datelor din diverse rapoarte, studii, mass-media etc., volumul unor asemenea granturi acordate de numai 4 donatori, pe parcursul perioadei menționate, a alcătuit **41,6 mil. dolari SUA și 3,0 mil. euro (echivalentul a circa 550,0 mil. lei)**, ceea ce depășește alocațiile totale de la toate componentele bugetului de stat pentru proiectele coordonate cu organul central responsabil de sector – MM. Nu este exclus faptul inițierii și/sau derulării și a altor proiecte în cadrul AAPL, despre care nu se cunoaște nici la nivelul MM, nici la cel al Agenției „Apele Moldovei” – organul responsabil de implementarea politicilor în domeniul respectiv.

Scoatem în evidență faptul că, la momentul actual, la nivel central, nu se dispune de o informație exhaustivă privind toate proiectele ce derulează și/sau se află la etapa de pregătire pe întreg teritoriul țării. O atare situație afectează atât cantitatea, cât și calitatea măsurilor realizate în susținerea sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare și, în final, conduce la utilizări excesive de timp și resurse publice pentru unele și aceleași activități (în special, la efectuarea studiilor de fezabilitate la unul și același obiectiv în aceeași localitate din contul diferitor surse etc.).

Ținând cont de faptul că Curtea de Conturi a auditat rezultatele atinse conform scopurilor stabilite în unele proiecte finanțate din bugetul de stat, în special din FEN în cadrul unui audit separat⁴, acest audit s-a axat pe obiectivele implementate de Unitatea de implementare în cadrul a 4 proiecte, cu suportul financiar al BM și al altor donatori.

În anii 2003-2008, BM a susținut sectorul vizat prin intermediul **Proiectului-pilot**, acordând asistență financiară pentru îmbunătățirea și reformarea sectorului. Astfel, AID a acordat Republicii Moldova un împrumut în valoare inițială de 8,8 mil. DST (*echivalentul a 12,0 mil. dolari SUA*)⁵ pentru implementarea în cadrul a 5 Regii „Apă-Canal” beneficiare și a unei localități rurale (*s. Corjova*) a Proiectului național, cofinanțat de către Guvernul Republicii Moldova, mijloacele fiind utilizate integral⁶.

Cel de al doilea proiect finanțat de BM în sectorul respectiv este **Proiectul național**, care și va fi supus auditului respectiv.

Informație generală privind Proiectul național de aprovizionare cu apă și canalizare

Cînd și cine a lansat etapa de pregătire a Proiectului?

În anul 2007 a fost lansată etapa de elaborare a studiului de fezabilitate privind selectarea întreprinderilor „Apă-Canal” care urmau a fi incluse în Proiectul național, activitățile fiind finanțate din contul creditului destinat Proiectului-pilot⁷, aflat în proces de implementare (**462,3 mii dolari SUA**), care a fost finalizată la 09.11.2007.

¹Hotărârea Guvernului nr. 1406 din 30.12.2005 „Cu privire la aprobarea Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015” (în continuare – Programul de alimentare cu apă și canalizare).

²Hotărârea Guvernului nr. 662 din 13.06.2007 „Pentru aprobarea Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova” (în continuare – Strategia Guvernului).

³Datele nu conțin alocațiile din bugetele locale, precum și din fondurile ecologice locale.

⁴Hotărârea Curții de Conturi nr. 14 din 12.04.2012 „Privind Raportul auditului performanței în domeniul mediului-aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților „Situația privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților din republică este alarmantă și în impas”.

⁵Ulterior suma debursată a fost mai mare datorită creșterii cursului DST.

⁶Curtea de Conturi a auditat acest Proiect, cu expunerea rezultatelor în Hotărârea nr. 4 din 24.02.2009.

⁷Acordul de finanțare a Proiectului-pilot de aprovizionare cu apă și canalizare (Creditul 3763-MD din 20 mai 2003).

Care sînt instituțiile-cheie responsabile de pregătirea proiectului?

Instituțiile-cheie: Agenția Construcții și Dezvoltare a Teritoriului, Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului, Agenția „Apele Moldovei”, Unitatea de implementare a proiectelor, întreprinderile „Apă-Canal”.

Cînd și cine a semnat Acordul de finanțare pentru Dezvoltare și ce prevăd condițiile generale ale acestuia?

Acordul de finanțare pentru Dezvoltare a fost semnat la 02.06.2008 de către Guvernul Republicii Moldova și AID în valoare de **8,6 mil.DST** (inițial echivalentul a circa **14,0 mil.dolari SUA**). Creditul este acordat pe o perioadă de rambursare de 40 de ani, inclusiv cu termenul de grație de 10 ani și cu rata dobînzii anuale de 0,75%.

Care sînt obiectivele principale ale Proiectului?

Obiectivele principale ale Proiectului constau în: îmbunătățirea acoperirii, calității, eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare în localitățile urbane și rurale selectate; fortificarea capacităților autorității publice centrale de a pregăti și supraveghea programul său investițional, precum și de a acorda asistență tehnică întreprinderilor “Apă-Canal”.

Care sînt componentele Proiectului?

Componenta 1: Servicii de aprovizionare cu apă și canalizare în întreprinderile „Apă-Canal” selectate (8,0 mil.dolari SUA) urma să contribuie la îmbunătățirea acoperirii calității, eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare în 7 localități urbane selectate.

Componenta 2: Servicii de aprovizionare cu apă în comunitățile rurale selectate (4,0 mil.dolari SUA) urma să contribuie la reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă din 50 de localități rurale selectate.

Componenta 3: Fortificarea capacităților (1,0 mil.dolari SUA) inițial urma să sporească capacitatea MCDT, Agenției “Apele Moldovei” și MM de pregătire, estimare, evaluare și supraveghere a implementării proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare.

Componenta 4: Îmbunătățirea eficienței energetice (1,0 mil.dolari SUA) urma să contribuie la demonstrarea și propagarea de către întreprinderile municipale de alimentare cu apă a modalităților corespunzătoare de sporire a eficienței energetice în activitățile de alimentare cu apă și canalizare și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și la efectuarea auditurilor energetice, a optimizărilor hidraulice și la reabilitarea echipamentului electromecanic, după caz.

Decembrie 2008-iunie 2013.

În ce perioadă urma a fi implementat Proiectul?

Care sînt responsabilitățile fiecărui actor implicat în realizarea Proiectului?

Ministerul Mediului, conform Regulamentului⁸, exercită următoarele atribuții în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare:

- elaborează, promovează și coordonează realizarea politicii de stat și a documentelor de politici în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare;

- elaborează planuri de management și asigură implementarea acestora în scopul satisfacerii necesităților populației și agenților economici cu servicii de alimentare cu apă și canalizare;

- **asigură realizarea măsurilor ce decurg din colaborarea interstatală în domeniul resurselor de apă și atrage investiții la construcția obiectelor de alimentare cu apă și de canalizare, de gospodărire a apelor și de hidroameliorație.**

Agenția „Apele Moldovei” a fost responsabilă de implementarea Proiectului național pe parcursul unui an de la intrarea în vigoare a acestuia (*decembrie 2008-decembrie 2009*). Potrivit documentelor de evaluare și aprobare a creditului, aceasta a fost responsabilă de implementarea tuturor componentelor Proiectului, inclusiv de managementul financiar și managementul contractelor. Agenția „Apele Moldovei”, începînd cu 22.12.2009, este autoritatea administrativă responsabilă de implementarea politicii de stat în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Mediului. Aceasta a asigurat, în perioada decembrie 2007-decembrie 2009, condițiile necesare pentru desfășurarea activității UIP, directorul general al acesteia exercitînd și funcția de președinte al Comitetului de supraveghere al Unității de implementare, care este organul suprem de conducere al unității respective. Din 22.12.2009 activitatea UIP este coordonată de Ministerul Mediului, iar președintele Comitetului de supraveghere este ministrul mediului.

Unitatea de implementare a proiectului este responsabilă de implementarea tuturor componentelor Proiectului, inclusiv de acțiunile de procurare, de managementul financiar și de managementul contractului, în coordonare cu toate întreprinderile „Apă-Canal” și comunitățile rurale.

Ministerul Finanțelor deservește datoria aferentă Proiectului, inclusiv direct de la bugetul de stat a Componentelor 2-4, iar a Componentei 1 aferente reabilitării sistemelor orășenești, prin recreditarea întreprinderilor „Apă-Canal”.

Auditul se va referi tangențial și la unele succese/insuccese în cadrul altor proiecte implementate de Agenția “Apele Moldovei” și MM, ce țin de domeniul ameliorării sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare în localitățile Republicii Moldova, activități aferente obiectivelor comune, gestionării cărora sînt beneficiari și ai **Proiectului național**.

⁸Hotărîrea Guvernului nr.847 din 18.12.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia” (în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.847 din 18.12.2009).

Astfel, în vizorul auditului a fost implementarea a 6 proiecte investiționale în sectorul aprovizionării cu apă și canalizare cu valoarea totală a finanțării de 81,8 mil. dolari SUA, care urmează a fi implementate până la finele anului 2013. La 01.07.2012 erau debursate surse numai în valoare de 37,4 mil. dolari SUA, sau 45,7%. Informația privind implementarea Proiectelor investiționale în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare se prezintă în Anexa nr.1.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

Curtea de Conturi, în calitate de instituție care efectuează auditul public extern, fiind motivată de interesul societății, Guvernului Republicii Moldova, precum și al donatorilor și creditorilor internaționali față de realizarea obiectivelor proiectelor investiționale în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, a realizat un audit al performanței în domeniul respectiv. Auditul a fost inițiat în scopul îmbunătățirii performanței de pregătire, evaluare și implementare a Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, sporirii eficienței utilizării mijloacelor din credite, granturi și bugetul public național, direcționate spre realizarea obiectivelor sectoriale, cu identificarea cauzelor și neregulilor, formulând recomandări menite să aducă plusvaloare în domeniul vizat.

Obiectivul general al auditului a constatat în evaluarea performanțelor atinse în implementarea Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și în cadrul altor 3 proiecte, activitățile cărora au tangență cu Proiectul național, având ca scop să stabilească contribuția MM, Agenției „Apele Moldovei”, Unității de implementare a proiectelor, autorităților administrației publice locale, precum și a beneficiarilor de mijloace în realizarea obiectivelor Proiectului și administrarea eficientă a sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare renovate, cu înaintarea unor recomandări destinate îmbunătățirii gestionării domeniului dat. Aspectele respective au fost analizate prin prisma indicatorilor de performanță, stabiliți pentru componentele Proiectului în cauză.

Obiectivul specific al auditului urmează să răspundă la următoarea întrebare:

Mijloacele investite în cadrul Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și suportul financiar din contul altor surse contribuie la atingerea obiectivelor și la îmbunătățirea sistemelor de apă potabilă și canalizare?

Sperăm că constatările și concluziile din Raportul de audit vor fi în atenția tuturor părților interesate (*Parlament, Guvern, AAPL, societate, întreprinderile municipale „Apă-Canal”, beneficiarii serviciilor de apă și canalizare etc.*) și că sunt expuse pe înțelesul cetățeanului, care își exprimă dreptul de a se încredința că administrația publică demonstrează responsabilitatea corespunzătoare în materie de administrare a mijloacelor și a patrimoniului public, precum și că recomandările oferite vor contribui la promovarea spiritului de responsabilitate, la pregătirea, evaluarea și implementarea proiectelor investiționale, care vor face sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare mai atractiv pentru potențialii donatori.

Domeniul de aplicare și Metodologia de audit sunt expuse în Anexa nr.2.

CONSTATĂRILE AUDITULUI

OBIECTIVUL AUDITULUI: Mijloacele investite în cadrul Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și suportul financiar din contul altor surse contribuie la atingerea obiectivelor și la îmbunătățirea sistemelor de apă potabilă și canalizare?

Atît Proiectul-pilot, cît și Proiectul național care este o continuare a primului, prevedeau îmbunătățirea acoperirii, calității, eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare în localitățile urbane și rurale selectate; fortificarea capacităților autorității publice centrale de a pregăti și supraveghea programul său investițional, precum și de a acorda asistență tehnică întreprinderilor „Apă-Canal”. Însă eforturile în administrarea eficientă a resurselor nu în toate cazurile au îndreptățit așteptările, nefiind dezvoltate suficient nici capacitățile instituționale ai actorilor implicați în gestionarea proiectelor. O parte din mijloacele creditului destinat Proiectului-pilot au fost utilizate ineficient pentru procurarea unor bunuri materiale, care sînt depozitate perioade îndelungate și nu se utilizează, alte obiecte fiind reabilite în cadrul Proiectului-pilot nu sînt gestionate eficient și nu și-au atins scopul. Se tergiversează implementarea Proiectului național, la 01.07.2012 fiind debursate mijloace în valoare de 7,4 mil. dolari SUA față de suma care urma a fi debursată în această perioadă de 12,0 mil. dolari SUA, ceea ce constituie 61,7%. În cadrul Proiectului național obiectivele privind reabilitarea stației de tratare a apei potabile din or. Cahul, precum și construcția colectorului apelor uzate din or. Soroca, pentru care au fost utilizate mijloace creditate la efectuarea studiului de fezabilitate, au eșuat, persistînd, totodată, un risc major și de nerealizare a proiectului privind construcția unei stații de epurare ZUC în or. Orhei. N-au fost realizate în termenele stabilite nici obiectivele Componentelor 2-4 ale Proiectului național, ca rezultat, o parte din mijloacele investite n-au contribuit la îmbunătățirea sistemelor de apă și canalizare. Cele constatate sînt consecințele preocupărilor necorespunzătoare și, respectiv, ale unui management instituțional incoerent și nesistemic. Este necesară o optimizare în gestionarea mijloacelor publice destinate realizării Proiectului național și altor proiecte care au tangență cu acesta, precum și o îmbunătățire a sistemului de management în cadrul autorităților responsabile de implementarea lor.

1. Proiectul național de aprovizionare cu apă și canalizare este o continuare a Proiectului-pilot în domeniul respectiv

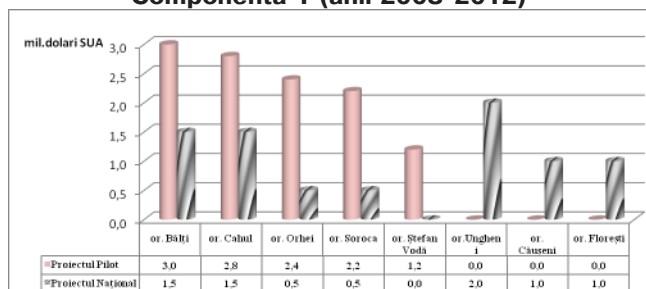
➤ **O parte din mijloacele Proiectului-pilot s-a utilizat la activități necesare pentru inițierea Proiectului național, prin ce s-a încercat de a asigura durabilitatea sectorului.**

Unul din obiectivele comune ale **Proiectului-pilot** și ale **Proiectului național** prevedea de a direcționa întreprinderile „Apă-Canal” spre o funcționare ce le-ar asigura acestora acoperirea cheltuielilor din contul veniturilor obținute din activitatea operațională și le-ar permite înlocuirea treptată a echipamentelor învechite.

Ținînd cont de faptul că la închiderea **Proiectului-pilot** la 5 întreprinderi „Apă-Canal” (4 din ele fiind beneficiari ai ambelor proiecte) se înregistrau stocuri de bunuri materiale de circa **2,9 mil. dolari SUA (30,0 mil. lei)**, precum și că o parte din mijloacele destinate **Proiectului-pilot** a fost utilizată pentru efectuarea studiilor de fezabilitate în cadrul **Proiectului național**, echipa de audit a considerat oportună evaluarea situației privind măsurile întreprinse de către managementul întreprinderilor „Apă-Canal”, în vederea gestionării eficiente în continuare a bunurilor stocate și a unor mijloace fixe reabilite/construite din contul creditului destinat **Proiectului-pilot**, precum și a mijloacelor direcționate pentru efectuarea studiilor de fezabilitate.

În contextul celor expuse, în Diagrama nr.1 se prezintă grafic mijloacele direcționate întreprinderilor „Apă-Canal” din contul ambelor Proiecte.

Diagrama nr. 1
Mijloacele direcționate întreprinderilor
„Apă-Canal” din Proiectul-pilot, Componenta A
(anii 2003-2008), și din Proiectul național,
Componenta 1 (anii 2008-2012)

Sursă: Datele Ministerului Finanțelor privind recreditarea

Datele prezentate în Diagrama nr.1 relevă că întreprinderile „Apă-Canal” (Bălți, Cahul, Orhei și Soroca) au beneficiat de mijloace financiare din ambele Proiecte, o întreprindere (Ștefan Vodă) – doar de mijloacele Proiectului-pilot, iar alte 3 întreprinderi (Ungheni, Căușeni și Florești) – numai de mijloacele Proiectului național.

Sursele din creditul destinat implementării Proiectului-pilot, Componenta A „Investiții pentru îmbunătățirea eficienței serviciilor de aprovizionare cu apă în zona urbană” (11,6 mil.dolari SUA), s-au direcționat la cele 5 întreprinderi urbane indicate în diagramă, pentru reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă – 75%, precum și pentru reabilitarea sistemelor de canalizare – 25%, iar cele din Proiectul național, Componenta 1 „Servicii de aprovizionare cu apă și canalizare în întreprinderile „Apă-Canal selectate” (8,0 mil.dol.SUA), s-au direcționat la cele 7 întreprinderi urbane, pentru reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă – 85,0% (6,8 mil.dol. SUA) și canalizare – 15,0% (1,2 mil.dol.SUA).

➤ **O parte din bunurile materiale procurate din contul creditului destinat Proiectului-pilot nu sînt utilizate mai bine de 5 ani**

Circa 50,0% din bunurile materiale care se înregistrează în stoc la finele Proiectului-pilot nu sînt utilizate de întreprinderile „Apă-Canal” și nu contribuie la îmbunătățirea calității, eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare. Valoarea acestor bunuri înregistrate la situația definitivă prezentului audit constituia 16,8 mil.lei, echivalentul a 1,4 mil. dol.SUA.

La 01.07.2008, data închiderii Proiectului-pilot, la beneficiarii acestuia se aflau în stoc bunuri materiale în valoare de 30,0 mil.lei (2,9 mil.dolari SUA), ceea ce constituie 25,0% din suma totală direcționată în cadrul Proiectului pentru Componenta A „Investiții pentru îmbunătățirea eficienței serviciilor de aprovizionare cu apă în zona urbană”.

Potrivit Acordului de credit, întreprinderile „Apă-Canal” beneficiare urmau să asigure folosirea tuturor bunurilor și serviciilor finanțate din mijloacele creditului subsidiar în exclusivitate pentru realizarea scopurilor Proiectului-pilot, însă beneficiarii n-au atins acest rezultat, creînd rezerve de bunuri (țevi și materiale necesare instalării acestora) care nu se utilizează mai bine de 5 ani.

Întreprinderile „Apă-Canal” (Bălți, Cahul, Orhei, Ștefan Vodă și Soroca) nu dispun de specificațiile tehnice ale uzinei producătoare, care să confirme termenele și condițiile de păstrare a bunurilor aflate în stoc. Potrivit opiniilor experților tehnici, intervievați în cadrul auditului, asemenea bunuri materiale pot fi depozitate numai în baza specificațiilor

tehnice ale uzinelor producătoare, deoarece persistă riscul că țevile respective să se uzeze mai mult atunci cînd sînt depozitate, decît atunci cînd sînt instalate.

Imaginea nr.1 scoate în evidență situația alarmantă înregistrată la Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca. Țevile înregistrate în stoc în valoare de 1,5 mil.lei, pe parcursul a mai mult de 6 ani, sînt păstrate sub cerul liber, fiind supuse deteriorării.

Imaginea nr. 1

Sursă: Fotografie făcută de echipa de audit

Misiunea de audit a constatat că, deși la Componenta 1 a Proiectului național s-a planificat instalarea țevilor rămase în stoc de la Proiectul-pilot, în realitate au fost prevăzute mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor de instalare a țevilor doar la o singură întreprindere – „Apă-Canal” Bălți, fiind reabilitată o porțiune de 4,7 km de rețea de distribuție a apei, cu utilizarea țevilor aflate în stoc în valoare de 4,9 mil. lei. La momentul definitivării auditului, din contul creditului s-au contractat suplimentar lucrări de reabilitare a unei porțiuni de rețea de 1 km, la care se vor utiliza și țevile din stoc.

Cît privește situația respectivă aferentă la celelalte 3 întreprinderi „Apă-Canal” (beneficiari al Proiectului național), menționăm următoarele: La Î.M. „Apă-Canal” Cahul în stoc se găsesc doar materiale care pot fi utilizate numai la reparația apeductului reabilitat în cadrul Proiectului-pilot, iar pentru Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca în Proiectul național nu sînt prevăzute lucrări de reabilitare a apeductelor în cadrul cărora ar fi posibil de utilizat țevile din stoc.

Totuși, se menționează faptul că, după finalizarea Proiectului-pilot, o parte din țevi (15,3 mil.lei) au fost utilizate pentru instalarea sistemelor de apă și canalizare de către întreprinderi în regie proprie, precum și pentru reparația apeductelor reabilite în cadrul Proiectului-pilot. În consecință, la 01.06.2012, întreprinderile respective înregistrau stocuri de materiale de 16,8 mil.lei (1,4 mil. dolari SUA)⁹, inclusiv Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți – 12,0 mil.lei (71,4% din suma totală).

În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că materialele procurate pentru Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți erau destinate reabilitării a 16 porțiuni de apeduct din mun. Bălți. De fapt, din lipsa mijloacelor bănești necesare instalării acestora, au fost reabilite doar 4 porțiuni. Astfel, 33,3% din sursele creditare utilizate pentru procurarea materialelor n-au contribuit la realizarea obiectivelor Proiectului pilot de îmbunătățire a performanței tehnice și a eficienței sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare în mun. Bălți.

Se relevă că pentru creditul utilizat la procurarea bunurilor respective, Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți a achitat dobinzi și taxe de angajament în valoare de 740,0 mii lei, care sînt raportate la cheltuieli.

O situație analogică se înregistrează și la celelalte 4 întreprinderi care dispun de stocuri de bunuri materiale.

Cele menționate sînt cauzate de: lipsa argumentărilor privind prioritățile în cadrul implementării Proiectului-pilot; planificarea neechilibrată a sumelor alocate la categoriile de

⁹Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți (31.10.2008 – 21,8 mil.lei; 01.07.2012 – 12,0 mil.lei); Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei (5,2 mil.lei; 2,5 mil.lei); Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca (1,5 mil.lei; 1,5 mil.lei); Î.M. „Apă-Canal” Cahul (0,9 mil.lei; 0,3 mil.lei) și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Ștefan Vodă (0,6 mil.lei; 0,5 mil.lei).

cheltuieli „Lucrări” și „Bunuri” și la achiziționarea bunurilor materiale separat de lucrări, ceea ce, în final, a determinat necontractarea volumului necesar de lucrări de reabilitare a rețelilor de apă și canalizare și, implicit, imposibilitatea utilizării integrale a țevilor și materialelor procurate; lipsa documentației de proiect și deviz; posibilitățile financiare reduse ale întreprinderilor de a efectua reabilitarea sistemelor în regie proprie.

În contextul celor expuse, se concluzionează că pentru suma creditului care a fost utilizată la procurarea bunurilor aflate în stoc pe parcursul a mai mult de 5 ani, întreprinderile au achitat dobinzi și taxe de angajament în sumă de 1,2 mil. lei.

Se menționează că Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca în cadrul altui Proiect („Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă”) au propus utilizarea bunurilor materiale aflate în stoc la executarea lucrărilor respective, însă atît reprezentanții BERD, cît și consultanții Companiei „EPTISA” care efectuează supravegherea tehnică a lucrărilor de reabilitare, **n-au acceptat utilizarea acestora**, argumentînd prin faptul că lucrările de reabilitare și extindere nu se pot realiza decît printr-o calitate corespunzătoare a materialelor utilizate, care prezintă o garanție a calității atribuită de producător. Astfel, țevile stocate vor putea fi utilizate de către întreprinderile „Apă-Canal” numai pe măsura apariției mijloacelor financiare ce le va permite instalarea/reabilitarea sistemelor de apă și canalizare în regie proprie sau în cazul necesității înlăturării în regim de urgență a accidentelor produse pe porțiunile de rețea cu țevi de tipul respectiv.

Recomandări:

1. Conducerii MM și Regiilor „Apă-Canal” Bălți, Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca să întreprindă măsurile de rigoare în vederea găsirii unor posibilități de utilizare a bunurilor stocate perioade îndelungate, în scopul eficientizării gestionării acestora.

2. Conducerii MM și Agenției „Apele Moldovei”, în scopul eficientizării utilizării banilor publici, să inițieze un dialog cu potențialii donatori în vederea acceptării de către aceștia a utilizării bunurilor procurate în cadrul altor proiecte investiționale.

3. Consiliilor orășenești Orhei, Soroca, Ștefan Vodă și Consiliului mun. Bălți, să examineze posibilitatea alocării întreprinderilor „Apă-Canal” a mijloacelor financiare pentru susținerea activităților de reabilitare a sistemelor de apă și canalizare, ținînd cont de posibilitatea utilizării stocurilor de materiale disponibile.

➤ **Unele mijloace fixe reabilite în cadrul Proiectului-pilot nu sînt utilizate, astfel nefiind asigurată gestionarea eficientă a acestora**

Misiunea de audit a constatat că, din sursele creditului acordate pentru implementarea **Proiectului-pilot**, în or. Soroca au fost reabilite 10 fîntini arteziene, precum și 2 stații de pompare și liniile electrice destinate funcționării acestora, fiind utilizate mijloace în mărime de **4,7 mil. lei**. Bunurile respective nu sînt utilizate de la momentul reabilitării, deoarece, începînd cu decembrie 2007, a fost repus în funcțiune apeductul Soroca-Bălți și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca procură apă de la Întreprinderea inter-raională de stat „Acva-Nord”. În consecință, întreprinderea menționată a conservat fîntinile arteziene, însă aceasta este obligată să ramburseze creditul contractat, precum și să achite taxa de angajament și dobînzile aferente creditului, care numai pînă la momentul auditului constituiau **340,0 mii lei**, ca urmare fiind majorate cheltuielile întreprinderii.

➤ **560,0 mii dolari SUA din sursele creditare ale Proiectului-pilot au fost utilizați pentru elaborarea studiilor de fezabilitate în cadrul Proiectului național, unele din aceste produse necontribuind la îmbunătățirea aprovizionării cu apă potabilă și canalizare**

Conform DEP, la baza **Proiectului național** stau studiile de fezabilitate, inclusiv designurile tehnice pentru componentele Proiectului, elaborate de consultanți în cadrul studiilor de fezabilitate.

La repartizarea inițială a creditului pe componente în cadrul **Proiectului-pilot**, o parte din mijloace n-au avut un scop bine determinat, fiind identificate ca mijloace „nealocate”. Din contul acestor mijloace, precum și din contul altor componente ale **Proiectului-pilot** au fost redistribuiți **560,0 mii dolari SUA** pentru efectuarea studiilor de fezabilitate destinate **Proiectului național**.

Auditul a constatat că pregătirea **Proiectului național** a demarat în februarie 2007, cu inițierea studiului de fezabilitate în cadrul a 10 orașe, fiind efectuate cheltuieli pentru aceste servicii în mărime de **458,2 mii dolari SUA**. Studiile de fezabilitate au fost elaborate de către o companie străină pentru 10 întreprinderi „Apă-Canal”, în baza cărora au fost selectate 7 din ele¹⁰, care în calitate de beneficiari au fost incluse spre finanțare în cadrul **Proiectului național** din contul creditului în valoare de 8,0 mil. dolari SUA.

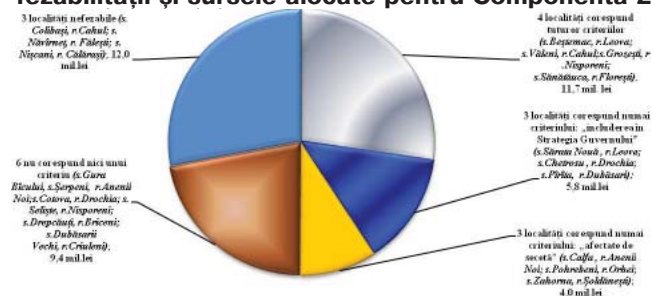
Studii de fezabilitate au fost realizate și pentru 66 de localități rurale de către o companie locală, precum și de către un consultant local, acestora fiindu-le achitate mijloace în sumă de **97,6 mii dolari SUA** și, respectiv, **4,1 mii dolari SUA**. Scopul studiului de fezabilitate pentru localitățile rurale a constat în selectarea satelor fezabile care ar putea fi finanțate în volum de **4,0 mil. dolari SUA** din contul creditului destinat **Proiectului național**.

Din cele 66 de sate vizate, 17 sate au fost incluse în cadrul **Proiectului național**, la Componenta 2 „Servicii de aprovizionare cu apă în comunitățile rurale selectate”, totodată fiind incluse și alte 2 sate, la care n-au fost efectuate studii de fezabilitate, în total Proiectul cuprinzînd 19 localități rurale.

Potrivit Acordului de finanțare, **comunitățile rurale urmau a fi selectate pe baza următoarelor două criterii de eligibilitate: (1) localitatea trebuia să fie inclusă în lista din Strategia Guvernului; (2) localitatea a suferit din cauza secetei din anul 2007.**

Misiunea de audit a constatat că la selectarea localităților rurale n-au fost respectate întocmai criteriile menționate. Situația respectivă se prezintă în Diagrama nr.2.

Diagrama nr.2
Coresponderea localităților rurale incluse în Proiectul național criteriilor de selectare și fezabilității și sursele alocate pentru Componenta 2

Sursă: Informația selectată de echipa de audit din documentele oficiale și rapoartele Unității de implementare a proiectului

În context, se exemplifică includerea în Proiect a s. Cotova, r-nul Drochia, care nu corespundea nici unui din criteriile de selectare și care a refuzat efectuarea studiului

¹⁰S.A., „Servicii Comunale Florești”; Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca; Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți; Î.M. „Apă-Canal” Cahul; Î.M. „Apă-Canal” Căușeni; Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei; Î.M. „Apă-Canal” Ungheni.

de fezabilitate, însă acesta a fost inclus în **Proiectul național**, inițial de către Agenția „Apele Moldovei”, iar ulterior de Ministerul Mediului, fiindu-i elaborată documentația tehnică detaliată pentru care s-au suportat cheltuieli din sursele creditare în sumă de **325,0 mii lei**, deși potrivit procesului-verbal a consiliului local, satul respectiv nu necesita apeduct, deoarece fiecare gospodărie dispune de fântini, precum și de un apeduct.

Reieșind din cele expuse, se concluzionează că mijloacele din sursele creditului, destinate implementării Componentei 2 a Proiectului național, în mărime de 325,0 mii lei, au fost utilizate irațional. Pe lângă aceasta, mijloacele respective și dobinzile aferente urmează a fi rambursate creditorului din surse bugetare.

De asemenea din sursele creditului **Proiectului-pilot**, pentru studiile necesare construcției stației de epurare din or. Soroca, au fost utilizate mijloace în sumă de **34,3 mii dolari SUA**, ulterior aceasta nefiind construită.

În unele localități incluse în **Proiectul național** pentru unele și aceleași investiții s-au efectuat mai multe studii de fezabilitate, fapt ce a condiționat utilizarea ineficientă a surselor atât din credit, cit și din bugetele locale în sumă de cel puțin 200,0 mii lei.

Misiunea de audit concluzionează că pentru studiile de fezabilitate în aceleași localități sînt direcționate sursele atît din credit/donații, cit și din bugetul local, în consecință ineficient fiind consumat timp și resurse, o parte din care sînt compromise, ceea ce demonstrează lipsa de coordonare a activităților date în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare de către autoritățile responsabile.

2. Nu s-a reușit realizarea la nivelul cuvenit a obiectivelor Proiectului național

*Deși procesul de implementare a **Proiectului național** a cunoscut unele îmbunătățiri, n-a avansat la nivelul cerințelor și obiectivelor stabilite. Implementarea necorespunzătoare a acestuia a fost afectată de schimbările frecvente ale autorităților publice responsabile de coordonarea și monitorizarea activității în cadrul Proiectului, ceea ce n-a permis în toate cazurile eficientizarea procesului decizional în vederea soluționării optime și în termene rezonabile a dificultăților apărute în procesul de implementare. Nu în toate cazurile acțiunile întreprinse în vederea implementării unor componente au fost concludente și eficiente. În consecință, obiectivele stabilite au fost atinse parțial.*

➤ Informația generală despre realizarea Proiectului național

Din sursele creditului contractat în valoare totală de **14,0 mil.dolari SUA**, în perioada anilor 2009-2012, au fost debursate **7,4 mil.dolari SUA**, sau 52,1% din suma totală a creditului, fiind efectuate cheltuieli de **6,9 mil. dolari SUA (82,0 mil.lei)**.

Diagrama nr.3
Evoluția debursărilor creditului în cadrul Proiectului național în anii 2009-2012

Sursă: Informația prezentată de Unitatea de implementare
Datele prezentate în diagramă relevă că, la momentul auditului, conform DEP, urmau a fi debursate mijloace din

credit în valoare de circa **12,0 mil.dolari SUA**, de fapt, fiind debursate mijloace numai în mărime de **7,4 mil.dolari SUA**, sau la nivel de 61,7%. Ponderea cea mai mare a debursărilor revine anului 2011, pe parcursul căruia s-au debursat **3,7 mil.dolari SUA**, sau 26,4% din suma totală a creditului contractat. Totodată, nici în acest an n-a fost atins nivelul de debursare preconizat. Această situație este cauzată de faptul că beneficiarii Proiectului n-au asigurat executarea în termenele stabilite a lucrărilor și achiziționarea bunurilor necesare pentru realizarea activităților prevăzute preponderent la Componentele 1 și 2, care dețin o pondere majoră în totalul cheltuielilor ce urmau a fi executate din contul creditului.

Diracționarea surselor creditare și cheltuielile executate pe componentele Proiectului se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1

Executarea cheltuielilor din sursele creditului, raportate de la începutul implementării Proiectului, la situația din 30.06.2012

Destinația cheltuielilor pe componente	Prevăzut în DEP	Cumulativ de la începutul Proiectului (anii 2009-2012)		Execu-tarea, %
	mil.dolari SUA	mil. dolari SUA	echivalent mil.lei	
1. Reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în localitățile urbane, inclusiv:	8,0	5,2	62,1	65,0
Lucrări	6,0	3,3	39,2	55,0
Bunuri	1,5	1,6	18,7	106,7
Servicii de consultanță	0,5	0,3	4,2	60,0
2. Reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă în localitățile rurale, inclusiv:	4,0	0,8	8,9	20,0
Lucrări	3,6	0,5	5,6	13,9
Servicii de consultanță	0,3	0,3	3,3	100,0
Educație igienică	0,1	0,0	0,0	0,0
3. Consolidarea capacității instituționale, inclusiv:	1,0	0,7	8,5	70,0
Bunuri pentru MM	0,1	0,1	1,1	100,0
Servicii de consultanță (instruiri)	0,5	0,1	1,6	20,0
Costuri operaționale UIP	0,4	0,5	5,8	125,0
4. Îmbunătățirea eficienței energetice	1,0	0,2	2,5	20,0
Audit energetic	0,1	0,2	2,5	200,0
Instalarea echipamentului	0,9	0,0	0,0	0,0
Total general	14,0	6,9	82,0	49,3

Sursă: Rapoartele privind executarea devizelor de cheltuieli ale Unității de implementare a proiectelor

Din cele prezentate rezultă că, la momentul auditului, la Componenta 1 au fost executate cheltuieli în mărime de **5,2 mil.dolari SUA** (la nivel de 65,0%), soldul mijloacelor nevalorificate din credit constituind **3,8 mil.dolari SUA**. Conform DEP, la această perioadă debursarea creditului urma să fie minimum la nivel de 85,0% (**circa 7,0 mil. dolari SUA**).

Astfel, nu s-a reușit realizarea la nivelul cuvenit a următoarelor acțiuni prioritare prevăzute în DEP:

– N-a fost realizat obiectivul privind reabilitarea stației de tratare a apelor din or.Cahul, pentru care au fost preconizate mijloace creditare în mărime de **490,0 mii dolari SUA**. N-au fost utilizate mijloacele pentru reabilitarea conductelor de apă în sumă de **440,0 mii dolari SUA**. La momentul auditului a fost declanșată procedura de achiziționare a lucrărilor respective.

– N-a fost inițiată reconstrucția stației de pompare a apei și construcția a 4 km de colector sub presiune din or.Soroca și, respectiv, n-au fost prestate servicii de consultanță în valoare de **500,0 mii dolari SUA**.

– La achiziția lucrărilor de construcție a colectorului sub presiune în or.Orhei, de la deschiderea ofertelor până la semnarea contractului au trecut 4 luni. În această situație a fost extins termenul, deoarece nu se cunoștea din ce surse va fi acoperit deficitul bugetar de circa **1,5 mil.lei** și numai după confirmarea faptului că suma menționată va fi alocată din **FEN** a fost semnat contractul.

– Au fost utilizate parțial mijloacele destinate lucrărilor de reabilitare a stației de pompare din or. Ungheni (doar la nivel de 46,0% din volumul preconizat).

În acest context, se exemplifică următoarele:

➤ **Unul din obiectivele Componentei 1 a Proiectului privind sporirea calității apei potabile în or.Cahul este compromis**

Se relevă că cea mai fezabilă investiție identificată pentru or.Cahul a fost reabilitarea stației de tratare a apelor, în acest scop fiind estimate investiții în valoare de **490,0 mii dolari SUA**. În anul 2010, cu acordul BM, a fost elaborat Proiectul de execuție „**Reabilitarea stației de tratare a apei potabile**”, fiind achitate surse din credit în mărime de **50,0 mii dolari SUA**.

Misiunea de audit a constatat că, deși inițial BM n-a avut obiecții la reabilitarea stației de tratare, ulterior, după elaborarea proiectului de execuție, experții acesteia și-au schimbat prioritatea inițială și au recomandat **construcția unei stații noi performante în detrimentul reabilitării stației vechi**, justificând necesitatea construcției prin ineficiența reabilitării stației de tratare existente, care este într-o stare deplorabilă. De asemenea, s-a considerat că opțiunea de reabilitare a stației n-ar permite asigurarea unui proces modern, eficient și durabil de tratare a apei și n-ar fi eficient din punct de vedere al costurilor.

Starea clădirii stației de tratare a apei potabile din or.Cahul este prezentată în Imaginile nr.2-3.

Imaginile nr.2-3

Sursă: Fotografii făcute de către echipa de audit

Urmare analizei situației create, în final a fost luată decizia de a examina posibilitatea de construcție a unei noi stații de tratare. Conform estimărilor efectuate, pentru proiectarea și construcția unei noi stații sînt necesare investiții de **3,4 mil.dolari SUA**, sau de 6 ori mai mari față de mijloacele preconizate pentru reabilitarea stației de tratare.

Din lipsa unor astfel de surse, atât factorii de decizie ai raionului, cît și specialiștii întreprinderii n-au susținut propunerea privind construcția unei noi stații de tratare, iar BM n-a acceptat reabilitarea stației de tratare. În consecință, în aprilie 2012, Unitatea de implementare, în cadrul ședinței de lucru, la finalizarea misiunii BM, a propus ca sursele din credit repartizate pentru reabilitarea stației de tratare, să fie direcționate pentru reabilitarea a 5,8 km de apeduct din or.Cahul, cu valoarea de 6,4 mil.lei, pentru achiziționarea și instalarea sistemului SCADA – 2,2 mil.lei, precum și pentru instalarea a două pompe la stațiile de pompare – 251,0 mii lei.

În contextul celor expuse, se concluzionează că n-a fost realizat unul din obiectivele Proiectului, prevăzut pentru or.Cahul, care presupunea sporirea calității apei potabile livrate consumatorilor, nefiind realizat nici indicatorul de performanță aferent probelor de apă potabilă. Totodată, pentru mijloacele utilizate din

credit pentru elaborarea Proiectului de execuție **privind reabilitarea stației de tratare în valoare de 50,0 mii dolari SUA urmează a fi achitate dobînzile aferente, iar ulterior – rambursat și creditul.**

➤ **Managementul necorespunzător în cadrul Proiectelor a lipsit or.Soroca de stația de epurare a apelor uzate**

După cum s-a menționat, din creditul destinat implementării **Proiectului-pilot**, în anul 2006 au fost utilizate mijloace în mărime de **34,3 mii dolari SUA** pentru efectuarea studiului de fezabilitate și studiului de evaluare a impactului asupra mediului pentru construcția stației de epurare a apelor uzate din or.Soroca.

În afară de aceasta, pentru elaborarea proiectului tehnic detaliat, din contul grantului alocat de **Fondul Global de Mediu** pentru implementarea **Proiectului de infrastructură a mediului**, au fost utilizate mijloace în mărime de **6,3 mil.lei**. De asemenea, din contul surselor bugetare, pînă în anul 2005, au fost utilizate mijloace în sumă de **0,6 mil.lei** pentru elaborarea proiectului tehnic privind construcția stației de epurare respective.

Se exemplifică că, în anul 2007, a fost încheiat un acord cu BM privind acordarea grantului menționat în valoare de **4,6 mil.dolari SUA** în scopul implementării **Proiectului de infrastructură a mediului**, în cadrul căruia urma a fi îmbunătățită calitatea serviciilor sanitare în or.Soroca, prin construcția unei noi stații de epurare a apelor uzate ZUC. În afară de mijloacele grantului, Proiectul respectiv urma a fi cofinanțat și de **Guvernul Republicii Moldova** (1,3 mil. dolari SUA), și din contul creditului destinat **Proiectului național (0,5 mil.dolari SUA)**. Reieșind din cele menționate, Guvernul Republicii Moldova și Î.M. “Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca aveau responsabilitatea de a construi sistemul de colectare din contul mijloacelor respective. În aceste scopuri, de către Î.M. “Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca în cadrul **Proiectului național** au fost contractate surse de **0,5 mil.dolari SUA**.

Pe parcursul a 3 ani de implementare a Proiectelor respective s-a reușit numai elaborarea desenelor tehnice detaliate, iar construcția stației de epurare (obiectivul principal al Proiectului de infrastructură a mediului și al Proiectului național) nici n-a demarat, nefiind atins obiectivul general de îmbunătățire a calității apelor riului Nistru, deși în această perioadă, au fost utilizate mijloace pentru elaborarea studiilor menționate și pentru proiectare din contul **Proiectului-pilot, Proiectului de infrastructură a mediului, precum și din contul mijloacelor bugetare** în sumă totală de **7,4 mil.lei**. De asemenea, pentru efectuarea vizitelor de studiu din contul **Proiectului de infrastructură a mediului** au fost efectuate cheltuieli în mărime de **32,2 mii dolari SUA**.

BM, în anul 2010, a anulat **grantul Fondului Global de Mediu**, destinat implementării Proiectului de infrastructură a mediului, ținînd cont de nereușitele înregistrate în cadrul realizării acestuia, **ceea ce a influențat negativ și la valorificarea mijloacelor creditului destinat Proiectului național.**

În rezultatul neimplementării proiectelor respective, or.Soroca este lipsit de stație de epurare. Sistemul principal de canalizare datează din anii “70, nefiind renovat în toată această perioadă. Vechea stație de epurare este amplasată pe teritoriul Ucrainei și datorită acestui fapt, precum și deteriorării, aceasta nu funcționează din anul 1999. Ca urmare, apele uzate gravitațional se deversează în riul Nistru fără nici o epurare.

➤ **Persistă riscul eșuării construcției sistemului de epurare a apelor reziduale din or.Orhei**

Întîrzierile în realizarea activităților preconizate pentru Componenta 1 a **Proiectului național** sînt condiționate și

de tergiversările implementării subproiectului „Construcția colectorului sub presiune de la stația de pompare spre stația de epurare în or.Orhei”.

Construcția sistemului de epurare a apelor reziduale din or.Orhei include construcția colectorului sub presiune de la stația de pompare spre noua stație de epurare (**finanțată în cadrul Proiectului național cu mijloace în sumă de 0,5 mil.dolari SUA**), precum și construcția unei stații de epurare ZUC și a colectorului apelor efluente (**finanțată din contul grantului Comisiei Europene de 2,8 mil.euro**).

Potrivit contractelor, construcția colectorului urma a fi finalizată pînă la 01.08.2012, iar a stației de epurare – pînă la 30.09.2012.

Se atestă că pe parcursul a mai mult de 2 ani de la intrarea în vigoare a **Proiectului național** n-au demarat lucrările în cadrul acestuia, deoarece construcția colectorului și a stației de epurare sînt legate între ele, iar finanțarea surselor din grant a fost inițiată abia la finele anului 2010, cu elaborarea studiului de impact asupra mediului și lucrărilor de proiectare în sumă de **135,5 mii euro**.

Se denotă că, pînă la 01.07.2012, nu era aprobat nici un act de recepție a lucrărilor executate la construcția stației de epurare, iar conform informațiilor experților, la această dată, erau executate lucrări în volum de circa 10,0%. Totodată, din sursele **Proiectului național** au fost valorificate mijloace în mărime de **284,4 mii dolari SUA (56,9%** din suma direcționată în aceste scopuri din credit).

Se menționează că, pînă la momentul finalizării auditului, n-au fost utilizate mijloace din **FEN**, deși există Decizia MM din 29 februarie 2012 cu privire la susținerea financiară a construcției ambelor obiective cu 18,0 mil. lei.

Auditul relevă nerespectarea de către antreprenori a graficului de efectuare a lucrărilor, fapt ce menține riscul de nerealizare a angajamentelor asumate în termenele stabilite.

Cele relate sînt condiționate de:

- tergiversarea procesului de achiziții, din lipsa ofertelor, deoarece tehnologia solicitată la construcția stației de epurare cu capacitatea proiectată este una nouă, iar ofertele depuse depășeau bugetul disponibil din credit și grant pentru această activitate;

- insuficiența surselor din grant și credit (ținîndu-se cont de estimările efectuate conform proiectelor tehnice detaliate), respectiv, pentru construcția colectorului de 1,5 mil.lei și, construcția stației de epurare și a colectorului apelor efluente de 18,0 mil.lei. Numai după asumarea de către MM a angajamentului privind completarea deficitului respectiv din FEN cu mijloace în sumă de 19,5 mil.lei, BM a permis atribuirea contractelor;

- erorile proiectului tehnic detaliat al stației de epurare și neexpertizarea acestuia de către o instituție abilitată în domeniu;

- interpretări diferite ale unor clauze contractuale de către antreprenor și Unitatea de implementare;

- înaintarea de către Centrul Național de Sănătate Publică a cerinței de a construi un laborator la stația de epurare, care nu este prevăzut de documentația de proiect.

În contextul celor expuse, se relevă un risc sporit de nevalorificare a surselor grantului în termenul stabilit de BM (30.09.2012), precum și de eșec al obiectivului privind construcția stației de epurare, iar, în consecință, colectorul construit din sursele creditului nu va putea fi utilizat.

Recomandări:

4. Conducerea Î.M. „Direcția de Apeducte” Soroca, în comun cu Consiliul raional și Consiliul orășenesc, să ia o decizie conformă referitor la ameliorarea situației precare a sistemului de canalizare în or.Soroca.

5. Conducerea Î.M. „Apă-Canal” Cahul, în comun cu Consiliul raional și Consiliul orășenesc, să decidă asupra situației privind reabilitarea stației existente de tratare a apelor sau construcția unei noi stații, cu identificarea donatorilor și obținerea surselor necesare în scopul atingerii parametrilor ceruți ai apei potabile livrate consumatorilor or.Cahul.

6. Conducerea Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei să întreprindă neîntîrziat măsurile de rigoare în vederea mobilității personalului responsabil pentru a asigura o conlucrare eficientă cu donatorii și antreprenorii, întru soluționarea problemei valorificării mijloacelor acordate de donatori, precum și pentru finalizarea construcției stației de epurare, a colectorului apelor efluente și a colectorului sub presiune spre noua stație de epurare din or.Orhei.

➤ **Costul unor activități prioritare estimate și aprobate inițial în DEP a fost diminuat, mijloacele respective fiind redirecționate la alte activități care n-au contribuit la eficientizarea activității întreprinderilor**

Misiunea de audit a constatat că, în perioada derulării proiectului, costul unor activități prioritare aprobate în DEP a fost modificat. Astfel, pentru **S.A. „Servicii Comunale Florești”** era prevăzută procurarea echipamentului și apometrelor în valoare totală de **250,0 mii dolari SUA**, de fapt, a fost procurat echipament în sumă de **767,7 mii dolari SUA**. Astfel, suma din credit de **413,0 mii dolari SUA** a fost direcționată, conform solicitării conducerii societății și cu acceptul UIP, de la extinderea și reabilitarea apeductului la procurarea sistemului pentru citirea indicilor apometrelor de la distanță, pe cînd din totalul de 7,5 mii apometre procurate din mai multe surse și instalate la consumatori numai 22,0% pot fi citite de la distanță. Totodată, una din cauzele înregistrării pierderilor de apă la întreprinderea respectivă este starea precară a rețelilor, 70,0% din care, potrivit Raportului studiului de fezabilitate, este în stare critică și necesită reabilitare.

În afară de aceasta, 3 cartiere noi ale orașului nu dispun de apeduct, fiind necesară extinderea apeductului cu 4,5 km, iar rețelele de canalizare necesită extindere de 17,0 km.

În mod analogic, **Î.M. „Apă-Canal” Ungheni**, pentru reabilitarea apeductului a utilizat numai **500,0 mii dolari SUA**, din suma estimată în DEP de **800,0 mii dolari SUA**, iar din mijloacele neutilizate, **191,6 mii dolari SUA** au fost redirecționați de către conducerea întreprinderii, cu acceptul UIP, la procurarea a **5,9 mii apometre** pentru consumatorii individuali, întru reducerea apei nefacturate. Se menționează că majoritatea apometrelor (**5,1 mii apometre** cu valoarea de 166,0 mii dolari SUA, sau 86,0% din numărul total), la 01.04.2012, se aflau în stoc.

Se relevă că pentru creditul utilizat la procurarea bunurilor respective, întreprinderile menționate achită dobînzii, care sînt raportate la cheltuieli, pe cînd o bună parte din bunuri nu sînt utilizate.

Activitățile reale executate pe beneficiarii Componentei 1 sînt prezentate în Anexa nr.3.

Recomandări:

7. Conducerea Î.M. „Apă-Canal” Ungheni să întreprindă măsuri de rigoare în vederea micșorării stocului de apometre achiziționate, întru eficientizarea activității întreprinderii.

8. Conducerea Unității de implementare, în comun cu Primăria or.Ungheni, să monitorizeze situația privind instalarea integrală a contoarelor pînă la finele Proiectului.

➤ **Procesul de achiziționare a bunurilor, lucrărilor și serviciilor poate fi îmbunătățit**

Unul din principiile de bază, promovat de BM pentru procesele de achiziții, este asigurarea eficienței acestora, prin producerea de rezultate pozitive, fără întîrzieri

prelungite, însă, urmare evaluărilor ale 24 de proceduri de achiziții publice, efectuate de către misiunea de audit, s-au relevat unele carențe în domeniul respectiv, inclusiv:

➤ În 9 cazuri a fost tergiversat termenul de evaluare a ofertelor, cauzat de neasigurarea la ședințele Comisiei de licitație și/sau ale Grupului de lucru a majorității membrilor acestora.

➤ Constituirea pe lângă Comisia de licitație și a Grupului pentru achiziții, condiționează extinderea în timp a procedurilor, din cauza că, în unele cazuri, Comisia de licitație nu acceptă recomandările Grupului de lucru și pînă se ajunge la un consens se tergiversează procesul de achiziții. De asemenea, evaluarea ofertelor durează, deoarece nu se reușește convocarea în termenele rezonabile a membrilor acestora, care sînt din diferite instituții și localități.

➤ În unele cazuri contractanții n-au respectat termenele stabilite privind realizarea angajamentelor contractuale, din cauza extinderii numărului de localități supuse studiului de fezabilitate; prezenței diferitor opinii între donatori, proiectanți și responsabili de expertizarea proiectelor față de baza normativă în construcții în vigoare.

Recomandări:

9. Conducerea MM și a Comitetului de supraveghere să examineze oportunitatea instituirii unei Comisii de licitație, care să includă și experți tehnici competenți, în scopul evitării a două etape de evaluare a ofertelor, care ar contribui la accelerarea procesului de achiziții.

Se concluzionează că cele constatate la Componenta 1 a Proiectului național sînt o consecință a unui cumul de factori, mai cu seamă în materie de lipsă de viziuni clare privind implementarea unor activități atît din partea persoanelor din cadrul autorităților publice responsabile, cît și al managerilor entităților beneficiare de mijloacele creditului, care, totodată, sînt și responsabili de utilizarea eficientă a fondurilor publice. Dacă nu se va îmbunătăți modul de realizare a unor acțiuni elucidate, persistă riscul de eșuare a implementării acestora. Remedierea deficiențelor constatate impune întreprinderea unor măsuri urgente de îmbunătățire a realizării segmentului vizat de către managerii entităților respective.

➤ **Persistă un risc sporit că obiectivele de dezvoltare a Componentei 2 a Proiectului național nu vor fi atinse**

În anul 2008, obiectivul Componentei 2 a **Proiectului național**, evaluat și aprobat de BM și Guvernul RM, a fost: **“Reabilitarea fîntînilor arteziene existente și sistemelor de aprovizionare cu apă prin apeduct în 50 de sate, în scopul asigurării apei sigure pentru fiecare școală, centru medical sau centru administrativ din sate, și pentru cei care doresc să plătească pentru conectarea la sistemul de apeduct”.**

În octombrie 2009, BM a propus și Agenția „Apele Moldovei” (ulterior – MM) a susținut schimbarea obiectivului Componentei 2, după cum urmează: **„Reabilitarea/construcția apeductului pe întreaga localitate rurală”.** Astfel, obiectivul componentei rurale a fost totalmente modificat în perioada de implementare a Proiectului.

În baza obiectivului extins al Componentei 2, din mijloacele creditului, în anii 2010-2011, au fost elaborate proiecte tehnice detaliate pentru **14 localități**. Pentru alte **5 localități** rurale documentația de proiect și deviz s-a elaborat din sursele bugetare. Conform proiectelor date, pentru reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă în cele **19 localități**, erau necesare surse în sumă totală de **87,9 mil. lei**, sau circa **7,5 mil.dolari SUA**. Deci, după ce s-au elaborat proiectele tehnice detaliate a devenit clar că suma de **4,0 mil.dolari SUA**, direcționată la implementarea acestei componente, nu este suficientă pentru

a realiza obiectivul de dezvoltare. La finele anului 2011, din contul creditului au fost contractate lucrările de reabilitare în 5 sate în valoare totală de 10,8 mil. lei, pentru care s-au elaborat proiecte tehnice detaliate din contului surselor bugetare. Astfel, pînă la momentul actual, din credit au fost efectuate cheltuieli pentru 19 localități rurale, inclusiv pentru 14 – lucrări de proiectare și pentru 5 – parțial lucrări de reabilitare.

Auditul a constatat că, din cele 19 sate incluse în Proiect, în 2 sate n-a fost efectuat studiul de fezabilitate, 9 localități, sau 47,4% nu sînt incluse în Anexa nr.1 **“Lista localităților prioritare pentru aprovizionare cu apă și canalizare pentru perioada 2008-2012”** la Strategia Guvernului, alte 9 sate n-au fost afectate de seceta din anul 2007, iar 3 sate s-au dovedit a fi ne fezabile, astfel, **nefiind respectate toate criteriile eligibile stabilite în Acordul de finanțare la selectarea localităților rurale pentru includerea în Proiect.**

Se menționează că, pînă la 01.07.2012, pentru implementarea obiectivului Componentei 2 a Proiectului, din sursele creditului de **4,0 mil.dolari SUA**, au fost valorificate **0,8 mil.dolari SUA, sau 18,8%**, obiectivul de dezvoltare fiind realizat parțial în 5 localități din 50 incluse în Acordul de finanțare.

Din suma totală de 0,8 mil.dolari SUA, pentru reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă sînt efectuate cheltuieli în mărime de 0,5 mil.dolari SUA, iar pentru lucrările de proiectare – 0,3 mil.dolari SUA. Din 14 localități cu proiecte elaborate din credit se preconizează să mai fie efectuate lucrări de reabilitare în 3 sate, în valoare de 1,4 mil.dolari SUA.

Reieșind din cele expuse, se relevă un risc sporit că în 11 sate, care au fost incluse în Proiect, nu se va realiza obiectivul de dezvoltare al Componentei 2 **“Reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă”**, acestea raminînd în final numai cu proiectele tehnice detaliate.

Cauzele neexecutării obiectivelor Componentei 2:

- Schimbarea autorităților guvernamentale responsabile de pregătirea și implementarea Proiectului, precum și a echipelor BM, persoanele responsabile din cadrul acestora avînd viziuni diferite referitor la obiectivele componentei rurale.

- Modificarea de către echipa BM, în comun cu Agenția “Apele Moldovei” și, ulterior, cu MM, a obiectivului de dezvoltare al Componentei 2 și stabilirea unui obiectiv ambițios de dezvoltare în condiția surselor financiare modeste alocate în aceste scopuri.

- Tergiversările de timp la efectuarea achizițiilor și extinderea cu 4 luni a efectuării studiului de fezabilitate.

- Evaluarea de către BM a proiectelor tehnice detaliate pentru reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă în 19 localități și prezentarea comentariilor, care a durat pe parcursul a mai mult de 6 luni.

- Valorile exagerate ale investițiilor, generate de utilizarea documentelor normative în proiectare și construcții depășite, care conduc la supradimensionarea sistemelor și, corespunzător, la majorarea costurilor investițiilor.

Se atestă că modificarea Acordului de finanțare, pentru ajustarea obiectivului de dezvoltare al Componentei 2, a fost solicitată de la BM de către Ministerul Finanțelor, începînd cu anul 2010, de 2 ori, dar pînă la momentul actual, solicitarea n-a fost acceptată de BM.

Localitățile rurale beneficiare de mijloacele creditului în cadrul Componentei 2 a Proiectului sînt prezentate în Anexa nr.4.

➤ **Obiectivele prestabilite la Componenta 3 a Proiectului nu s-au realizat**

Obiectivul Componentei 3 **“Fortificarea capacităților”** urma să sporească capacitatea MCDT, Agenției “Apele

Moldovei", MM de pregătire, estimare și supraveghere a implementării Proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și să consolideze capacitățile Agenției „Apele Moldovei” în domeniul pregătirii, evaluării și supravegherii acestora, astfel asigurând capacitatea de implementare a Strategiei Guvernului privind sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare.

Pînă în prezent nu este realizat obiectivul Componentei 3 de fortificare a capacităților, care urma să fie implementat pînă la 1 iulie 2011, cînd MM urma să absoarbă Unitatea de implementare a proiectelor.

Mentținerea intactă a Unității de implementare pînă la închiderea oficială a Proiectului național, 30 iunie 2013, a fost solicitată de la BM de două ori, dar pînă la momentul actual n-a fost primit un răspuns pozitiv din partea BM, deși misiunile BM de supraveghere recomandau includerea acestei solicitări în cererile pentru amendamente la Acordul de finanțare.

Auditul a constatat că, real pentru realizarea obiectivului acestei componente din suma destinată de **1,0 mil. dolari SUA** au fost efectuate cheltuieli doar pentru procurarea echipamentului în valoare totală de **87,1 mii dolari SUA**, fiind întocmit și prezentat BM, pentru aprobare, un plan de instruire pentru personalul MM care este implicat în implementarea Proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare.

S-a constatat că, deși bunurile au fost procurate din sursele creditare destinate implementării Componentei 3 a **Proiectului național**, contabilitatea MM neîntemeiat a reflectat bunurile în evidența contabilă a **FEN**.

Cu toate că MM a solicitat UIP procurarea a două servere, de fapt, pînă la momentul efectuării verificărilor este utilizat numai unul, iar altul în valoare de 121,9 mii lei nu este pus în funcțiune utilă pe parcursul a mai mult de 1 an. Utilajul respectiv a fost procurat pentru a stoca baza de date de la Serviciul Vamal aferentă importului produselor care poluează mediul, dar din motivul neelaborării programului și lipsei rețelei necesare acesta nu poate fi utilizat. În consecință, utilajul respectiv staționează și se uzează moral.

Cauza principală a nerealizării obiectivului componentei date este că pe perioada de implementare a Proiectului s-au schimbat 4 instituții guvernamentale, nefiind posibilă asigurarea consolidării capacităților instituționale ale acestora în domeniul respectiv.

Reieșind din cele expuse, se concluzionează că mijloacele creditare n-au fost utilizate conform destinației.

Recomandări:

10. Conducerea MM:

- să asigure o interacțiune și o conlucrare eficientă cu Unitatea de implementare în vederea fortificării realizării obiectivului Componentei 3;

- să întreprindă măsuri de utilizare conform destinației a echipamentului transmis de Unitatea de implementare, în vederea consolidării sectorului de apă și canalizare.

➤ **Performanțele realizate în cadrul Componentei 4 denotă neatingerea corespunzătoare a obiectivelor stabilite, astfel subminind progresul asumat**

Realizarea Componentei 4 urma să contribuie la îmbunătățirea eficienței energetice a operatorilor din sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, însă finanțarea limitată a acoperit numai o parte nesemnificativă din necesitățile preconizate.

Scopul inițial al componentei vizate a fost de a acorda sprijin tuturor întreprinderilor „Apă-Canal” din sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, iar ulterior acesta a fost limitat doar la cele 6 întreprinderi beneficiare de mijloace din contul creditului Proiectului național.

Modificările survenite au fost condiționate de faptul că, la începutul derulării Proiectului național, SIDA și-a exprimat interesul de a participa, în calitate de cofinanțator, iar urmare refuzului acesteia, mijloacele creditare au fost redirecționate sub formă de grant, pentru efectuarea auditului energetic (**0,1 mil.dolari SUA**) și procurarea unor echipamente (**0,9 mil.dolari SUA**) numai pentru cele 6 întreprinderi „Apă-Canal”.

Misiunea de audit a constatat că pînă la 01.07.2012 din sursele creditare au fost utilizate mijloace în sumă de **0,2 mil.dolari SUA**, urmare realizării auditurilor energetice pentru cele 6 întreprinderi „Apă-Canal”, iar înlocuirea echipamentului învechit sau neeconomic se preconizează a fi realizată abia în semestrul II al anului 2012.

În vederea implementării recomandărilor înaintate de auditul energetic, s-a elaborat un plan de investiții prioritare pentru fiecare întreprindere „Apă-Canal”. Ulterior, în temeiul bugetului disponibil, au fost selectate activitățile prioritare menite să asigure sporirea eficienței energetice în cadrul întreprinderilor auditate, fiind organizată licitația respectivă și semnat contractul de executare a lucrărilor în volum de 8,5 mil.lei.

➤ **Creditul din cadrul Proiectului național este deservit de Ministerul Finanțelor**

MF deservește datoria de **6,0 mil.dolari SUA**, sumă destinată pentru implementarea activităților prevăzute în cadrul Componentelor 2-4, precum și mijloacele creditare în sumă de **594,4 mii dolari SUA**, debursate în cadrul **Proiectului-pilot** pentru efectuarea studiilor la pregătirea Proiectului național. **În rezultatul desfășurării misiunii de audit, s-a constatat că majoritatea întreprinderilor „Apă-Canal” nu dispun de surse pentru deservirea datoriei, deoarece situația economico-financiară a acestora este precară. Astfel, Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca și Î.M. Regia “Apă-Canal” Orhei la termenul scadenței de achitare a creditului au imprumutat surse financiare de la Consiliile orașenești, în alte cazuri MF acoperă deservirea datoriei prin micșorarea transferurilor de la bugetul de stat către autoritățile administrației publice locale.**

2. Unii indicatori de performanță nu sînt realizați

Pentru monitorizarea și evaluarea progresului obținut în realizarea obiectivelor Proiectului național, inițial au fost stabiliți 7 indicatori de rezultate ale Proiectului și 6 indicatori de rezultat intermediar.

Potrivit bunelor practici, analiza detaliată și aprecierea realizării indicatorilor rezultatelor Proiectului se efectuează la sfîrșitul perioadei de implementare a Proiectului, fiind evaluată atingerea valorilor-țintă ale indicatorilor de performanță și, corespunzător, ale obiectivelor Proiectului.

Se atestă că, de la etapa inițială de implementare a Proiectului național, pe parcursul Misiunii BM din 1-9 decembrie 2009, lista indicatorilor de performanță stabiliți la etapa de aprobare a Proiectului a fost revizuită de către echipa BM și Unitatea de implementare. În baza noii Liste a indicatorilor de performanță, aceștia, în perioada anilor 2009-2011, au fost monitorizați de Unitatea de implementare și raportați trimestrial BM.

În anul 2011, Unitatea de implementare a monitorizat și a raportat 13 indicatori de performanță, inclusiv 5 indicatori de rezultat intermediar și 8 indicatori de rezultat.

Informația aferentă indicatorilor de performanță este prezentată în Anexa nr. 5.

Urmare a analizei Raportului privind realizarea indicatorilor de performanță pentru anul 2011, s-a relevat că, pînă la momentul actual, n-au fost realizați și raportați unii indicatori de rezultat intermediar, inclusiv: numărul de angajați ai MM responsabili de aspectele fiduciare ale Proiectului; numărul de zile de instruire destinate consolidării capaci-

tății Agenției „Apele Moldovei” și MM (care se referă la progresele înregistrate în realizarea obiectivului Componentei 3 „Sporirea capacității Agenției „Apele Moldovei” și MM de evaluare și supraveghere a proiectelor din sector”, implementarea căruia a demarat în anul 2012); numărul și nivelul de angajamente suplimentare de finanțare a sectorului, care se referă la realizarea rezultatului intermediar de sporire și continuare a eforturilor de majorare a nivelului de finanțare externă pentru sector.

Se relevă că unii indicatori n-au înregistrat progrese. Astfel, cantitatea totală anuală a consumului de energie electrică la întreprinderile „Apă-canal” Căușeni, Florești, Orhei s-a majorat comparativ cu valoarea inițială stabilită a indicatorului. De asemenea, nu s-au înregistrat progrese în realizarea indicatorului „numărul de sate cu contract de reabilitare semnat”. Cele menționate reflectă neatingerea obiectivelor Componentelor 4 și 2.

Întreprinderile „Apă-Canal”: Cahul, Căușeni, Ungheni nu înregistrează progrese la realizarea indicatorului de rezultat „Apa nefacturată” aferent obiectivului „Îmbunătățirea eficienței serviciilor”.

Urmare a procedurilor de audit aplicate, se relevă că nici una din întreprinderile „Apă-Canal” nu asigură realizarea indicatorului de rezultat “Rata financiară de lucru de cel mult 90%”, adică raportul dintre costurile operaționale în numerar (fără uzură) și veniturile operaționale în numerar.

Nu se ating țintele stabilite la indicatorul „Numărul sistemelor de aprovizionare cu apă în localitățile rurale care corespund standardelor bacteriologice”, aferent îmbunătățirii calității serviciilor de apă în localitățile rurale. Nerealizarea acestui indicator este cauzată de faptul că nici într-o localitate rurală nu s-au finalizat lucrările de reabilitare a apeductelor prevăzute în cadrul Proiectului.

Nerealizarea indicatorilor de performanță stabiliți, în cea mai mare măsură, se datorează faptului recunoscut și de Misiunile BM că pentru Proiect au fost prevăzute obiective ambițioase, care nu corespund surselor disponibile din credit.

Se atestă că în cererile de modificare a Acordului de finanțare adresate BM de către MF în anii 2010 și 2011 se solicita ajustarea indicatorilor de performanță, dar pînă la 16.07.2012 acceptul BM n-a parvenit. În cadrul ultimei Misiuni a BM din aprilie 2012 s-a convenit de a restructura Acordul de finanțare a Proiectului național, în vederea stabilirii unor obiective măsurabile, bazate pe acțiuni realiste, care ar putea fi îndeplinite și în conformitate cu indicatorii de performanță clar definiți. Astfel, noua listă de indicatori de performanță a fost remisă, spre aprobare, BM la 4 mai 2012.

Reiesind din cele menționate, se concluzionează că unii indicatori de performanță nu sînt realizați, iar alții sînt realizați parțial. Acest fapt denotă progrese neînsemnate la realizarea îndeosebi a obiectivelor Componentelor 2, 3 și 4 ale Proiectului, precum și a unor rezultate intermediare propuse la etapele anterioare implementării Proiectului. Cele menționate sînt cauzate de: tergiversările în implementarea Proiectului național; capacitățile slabe ale instituțiilor guvernamentale la pregătirea și evaluarea Proiectului; modificarea pe parcursul implementării a obiectivului Componentei 2; schimbarea frecventă a instituțiilor guvernamentale responsabile de pregătirea, evaluarea și implementarea Proiectului; neîntreprinderea măsurilor de rigoare pentru redresarea situației economico-financiare a întreprinderilor „Apă-Canal”.

3. Coordonarea activităților cu donatorii în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare necesită îmbunătățire

Pentru atingerea obiectivelor primordiale privind dezvoltarea și asigurarea durabilității la serviciile de aprovizionare

cu apă și canalizare prin majorarea ponderii populației, cu acces la surse sigure de apă și cu acces la canalizare sînt necesare investiții semnificative. Potrivit estimărilor Guvernului expuse în **Strategia privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova**, volumul de investiții necesare implementării activităților propuse pentru perioada 2008-2012 constituie **3,5 mild. lei**, iar pentru anii 2013-2025 – pînă la **23,4 mild. lei**. Este evident faptul că bugetul de stat și bugetele UAT nu pot satisface aceste necesități, pe care motiv Guvernul, AAPC și AAPL urmează să întreprindă măsuri concrete în vederea identificării și atragerii în sector a surselor externe.

MM, prin intermediul Agenției „Apele Moldovei”, este împuternicit să identifice și să atragă investițiile cu cel mai înalt nivel de randament, să combine oportunitățile cu finanțarea externă și să asigure implementarea eficientă a proiectelor investiționale.

➤ Banca Mondială a oferit suport în vederea consolidării capacităților instituționale de atragere a investițiilor adiționale în sector

Potrivit Regulamentului de activitate, Agenția „Apele Moldovei” este responsabilă de „asigurarea atragerii investițiilor la construcția obiectelor de alimentare cu apă și canalizare”. În perioada anilor 2007-2011, Agenția „Apele Moldovei” a fost susținută de BM, prin oferirea asistenței în consolidarea capacităților instituționale ale Agenției „Apele Moldovei”.

La 05.12.2007, Agenția „Apele Moldovei” împreună cu BM au organizat și au desfășurat seminarul de coordonare a donatorilor pentru sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, care a avut ca obiectiv extinderea și majorarea finanțării externe pentru sector, pentru care și-au exprimat interesul 7 donatori:

- ✓ **BM** – pentru finanțarea Proiectului național (14,0 mil. dolari SUA);
- ✓ **Comisia Uniunii Europene** – pentru finanțarea sistemului de canalizare în or. Orhei (4,0 mil. dolari SUA);
- ✓ **Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare** – pentru finanțarea sistemelor de aprovizionare cu apă în sectorul rural (2,6 mil. dolari SUA);
- ✓ **Agenția Austriacă pentru Dezvoltare** (1,0 mil. dolari SUA în r-nul Cantemir);
- ✓ **Agenția Internațională pentru Cooperare din Turcia** – pentru sistemul de alimentare cu apă în or. Ceadir-Lunga (5,0 mil. dolari);
- ✓ **IRCON din Republica Cehă** – cu 1,0 mil. dolari SUA, exprimîndu-și interesul privind cofinanțarea investițiilor în acest sector;
- ✓ **Banca Europeană de Investiții** – de pînă la 7,0 mil. dolari SUA.

Astfel, cei 7 donatori menționați și-au exprimat un interes posibil pentru finanțarea sectorului, în perioada anilor 2008-2011, cu mijloace în valoare de circa 35,0 mil. dolari SUA.

Ulterior, pe parcursul vizitelor efectuate în anii 2008-2009, echipele BM organizau întreveneri cu donatorii activi în sector. În cadrul întrunirii din septembrie 2009, organizată de misiunea BM, donatorii au accentuat că **pentru ca în Republica Moldova să fie realizate strategiile de reformă și ca să crească investițiile în sectorul de apă și canalizare, este important să fie create capacități solide capabile să implementeze proiectele în sector. Donatorii au mai subliniat că dialogul din sector trebuie să se poarte cu o autoritate desemnată de Guvern, responsabilă pentru sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, care va demonstra angajamentul solid al Guvernului în promovarea reformelor din sector pentru investițiile atît de necesare. Donatorii au convenit că Guvernul trebuie să indice clar ministerul desemnat în**

acest sens, care va purta dialogul de politici în sector și va monitoriza implementarea reformelor și a proiectelor investiționale.

➤ **Banca Mondială a acordat asistență Agenției „Apele Moldovei” la atragerea surselor de finanțare de la diferiți donatori pentru realizarea obiectivelor Proiectului Național**

Ca urmare a oferirii donatorilor la momentul oportun a informației cu privire la sector, priorități de investiții și studiile de fezabilitate pentru proiectele selectate privind aprovizionarea cu apă și canalizare, s-a reușit finanțarea paralelă din diferite surse a priorităților investiționale ale Proiectului național, la atragerea cărora a contribuit și BM. Astfel, Comisia UE a oferit un grant paralel pentru finanțarea construcției sistemului de epurare a apei în or. Orhei în sumă de **2,8 mil.euro**, valorificat prin Proiectul dezvoltării regionale și protecției sociale (partea D). Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare este pregătită de semnarea Acordului de colaborare cu MM, în baza căruia va acorda asistență la: organizarea întrunirilor, lucrul cu locuitorii, formarea asociațiilor de consumatori, contribuția personală a locuitorilor. Cu suportul Agenției „Apele Moldovei”, în anul 2009 s-a obținut finanțarea sub formă de grant de la Comisia Europeană în valoare de 45,0 mil.euro pentru realizarea Proiectului „Programul de susținere a politicilor în sector”. Cu Banca Europeană de Investiții, la 16.09.2010, a fost semnat Acordul de cofinanțare a Programului de dezvoltare a Companiilor de aprovizionare cu apă potabilă, prin acordarea unui credit de **10,0 mil.euro**.

➤ **Acțiunile Agenției „Apele Moldovei” au atins parțial scopul propus privind coordonarea cu donatorii a asistenței financiare aferente sectorului**

Agenția „Apele Moldovei”, în perioada anilor 2007-2009 (până la subordonarea MM), a încercat să coordoneze asistența financiară a diferiților donatori, dar a reușit parțial să o facă, deoarece o bună parte din donatori au refuzat conlucrarea cu Agenția „Apele Moldovei”, cauza fiind cea expusă: **donatorii doreau să conlucreze cu un minister desemnat de Guvern**. Astfel, începând cu anul 2007, Agenția „Apele Moldovei” a convocat periodic ședințe cu donatorii, solicitând de la aceștia coordonarea și prezentarea planurilor de investiții, dar, în realitate, majoritatea donatorilor n-au dat curs acestui apel.

La momentul actual, Agenția „Apele Moldovei” conlucrează periodic (când apar probleme de ordin tehnic și de proiectare) cu Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare, care reprezintă Guvernul Confederației Elvețiene și acționează prin Biroul de Cooperare din Elveția pentru Republica Moldova. În unele cazuri donatorul respectiv, care activează în comun cu Agenția Austriacă pentru Dezvoltare, la inițierea proiectelor în sector s-a adresat Agenției „Apele Moldovei”, pentru consultare referitor la prioritățile investiționale în sector.

➤ **Din decembrie 2009 coordonarea cu donatorii este dirijată de către Ministerul Mediului**

Rezultatele interviului factorilor de decizie din cadrul Agenției „Apele Moldovei” denotă că aceștia observă o ușoară înviorare în conlucrarea cu donatorii, datorită coordonării acestui segment de către MM. De exemplu, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare în anul 2010 a majorat investițiile sale de la 1,0 mil.euro anual până la 5,0 mil.euro pentru implementarea Proiectului de aprovizionare cu apă a r-lui Nisporeni, iar Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare, în coordonare cu MM și Agenția „Apele Moldovei”, elaborează Planul general de aprovizionare cu apă și canalizare a r-lui Ialoveni.

Totuși, în pofida faptului că pe parcursul ultimilor

5 ani s-au desfășurat un șir de ședințe la Agenția „Apele Moldovei” și MM, cu participarea donatorilor, o bună parte din donatori refuză conlucrarea, venind cu investiții direct la beneficiarii finali.

BM, în timpul misiunilor de supraveghere a proiectelor finanțate în Republica Moldova, promovează concepția că donatorii trebuie să-și unească eforturile pentru a realiza un impact mai mare asupra îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare și pentru susținerea eforturilor țării de realizare a Strategiei naționale de sector.

4. Monitorizarea implementării activităților în cadrul altor proiecte care susțin sectorul aprovizionării cu apă și canalizare necesită implicare mai insistentă din partea responsabililor de implementare

➤ **Proiectul de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități finanțat de Fondul Kuveitian de Dezvoltare Economică Arabă**

Auditul constată că, în anul 2000, Fondul Kuveitian de Dezvoltare Economică Arabă (în continuare – *Fondul Kuveitian*) a acordat un grant în valoare de 150,0 mii dinari kuveitieni (echivalentul a **500,0 mii dolari SUA**), pentru efectuarea studiului de fezabilitate în scopul prioritizării localităților Republicii Moldova, pentru ameliorarea sistemelor de aprovizionare cu apă. Totodată, Fondul Kuveitian a informat că, în cazul în care în baza acestui studiu Republica Moldova va decide să contracteze un credit, în condiții favorabile, de la Fondul Kuveitian, cu suma respectivă va fi majorată valoarea creditului. Sursele destinate finanțării studiului de fezabilitate au fost gestionate de Ministerul Economiei, care a contractat serviciile de consultanță de la Consorțiul anglo-kuveitian GIBB/KCIC, care, la rândul său, pentru realizarea acestei sarcini, a subcontractat consultanți locali. Studiul de fezabilitate a fost elaborat prin studierea a 53 de localități în care sănătatea populației este afectată de calitatea necorespunzătoare a apei, conform listei prezentate de Ministerul Sănătății. Din 53 de localități, au fost selectate 6 localități prioritare: **orașele Strășeni, Taraclia și Hincești și satele Carbalia din UTA Găgăuzia, Sărata Veche și Risipeni din r-nul Fălești** în care urma să se implementeze Proiectul.

➤ **Tergiversarea procesului de recreditare și plasarea poverii studiilor de fezabilitate realizate în 53 de localități pe contul a 6 beneficiari au stopat ritmul de implementare a Proiectului**

Conform Acordului de credit¹¹ (în vigoare de la 22.03.2005), Fondul Kuveitian a acordat Guvernului Republicii Moldova un credit în sumă de 1,9 mil.dinari kuveitieni (în continuare – D.K.), echivalentul a **6,5 mil.dolari SUA**, pe un termen de 20 de ani, cu perioada de grație de 5 ani, pentru implementarea Proiectului de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități ale Republicii Moldova.

Acordul de credit prevede că Ministerul Finanțelor și beneficiarii Proiectului vor încheia contracte de recreditare pentru sumele care vor fi utilizate la îmbunătățirea sistemului de aprovizionare cu apă din localitățile respective. Astfel, în anul 2006 au fost încheiate 6 contracte de recreditare în sumă totală de 6,5 mil.dolari SUA, cu Consiliile raionale:

- **Fălești – 445,9 mii dolari SUA;**
- **Hincești – 2720,9 mii dolari SUA;**
- **Strășeni – 1391,5 mii dolari SUA;**
- **Taraclia – 1770,6 mii dolari SUA și**
- **Comitetul executiv al UTA Găgăuzia – 166,1 mii dolari SUA.**

Suma de 500,0 mii dolari SUA utilizată la elaborarea studiilor de fezabilitate pentru 53 de localități a fost reparțizată și inclusă în contractele de recreditare a 6 localități.

¹¹Acordul de credit din 27.07.2004 între Republica Moldova și Fondul Kuveitian de Dezvoltare Economică Arabă, ratificat prin Legea nr.381-XV din 18.11.2004, intrat în vigoare la 22.03.2005 (în continuare – Acordul de credit).

Acest fapt a condiționat ulterior nedorința Consiliilor raionale de a accepta sumele repartizate pentru studiile de fezabilitate.

Conform Acordului de credit, implementarea Proiectului urma să fie realizată nu mai târziu de 31.12.2008.

În scopul gestionării și monitorizării procesului de implementare a Proiectului, prin Hotărârea Guvernului nr.1204 din 05.11.2004¹², a fost instituit Comitetul de supraveghere a Proiectului.

S-a constatat că Proiectul inițial a fost implementat de Departamentul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului, ulterior – de Agenția pentru Dezvoltare Regională¹³ și ACDT, în cadrul căreia a fost creată Unitatea de implementare a proiectului, iar începând cu 15.09.2008, Agenția „Apele Moldovei”¹⁴ promovează implementarea proiectului dat.

Se atestă că pe parcursul unui an de la intrarea în vigoare a creditului din acesta nu s-au efectuat debursări (22.03.2005-06.02.2006), iar în anul 2006 s-a debursat 1,0 mil.dolari SUA, în anul 2007 s-a efectuat numai o singură debursare în sumă de 0,2 mil.dolari SUA.

Din sursele debursate s-a elaborat documentația de proiect și deviz pentru cele 6 localități, s-au contractat servicii pentru supravegherea tehnică a lucrărilor și, în anul 2006, s-a desfășurat achiziția lucrărilor de reabilitare a 10 fântini și de forare a încă 10 fântini în sumă totală de 6,2 mil.lei. Pentru serviciile de consultanță la proiectarea și supravegherea lucrărilor a fost contractat Consorțiul anglo-kuveitian, care a efectuat studiul de fezabilitate, iar pentru executarea lucrărilor de reabilitare a fost contractată o companie locală.

➤ **Imprudența și loialitatea la selectarea antreprenorului au compromis realizarea în termen a Proiectului**

Potrivit informațiilor prezentate auditului, Compania S.C. „Acvahelios Tehnologie” S.R.L., declarată câștigătoare a achiziției lucrărilor de reabilitare și forare a fântinilor, nu dispunea de calificare și echipamentul necesar pentru efectuarea lucrărilor, ceea ce a condiționat faptul că 3 membri ai grupului de lucru n-au susținut atribuirea contractului menționat companiei respective. Cu toate acestea, la 21.04.2006, Departamentul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului a încheiat un contract de antrepriză cu Compania S.C. „Acvahelios Tehnologie” S.R.L. în valoare de 6,2 mil.lei.

S-a constatat că, deși compania a executat numai circa 15% din lucrări, pe parcursul perioadei iunie-octombrie 2006, acesteia i-au fost achitate 4,1 mil. lei, sau 65% din valoarea totală a contractului.

Responsabilii de supravegherea tehnică informau periodic Unitatea de implementare și conducerea ACDT asupra faptului că antreprenorul nu inițiază lucrările și nu dorește să livreze Companiei de supraveghere tehnică informația privind termenele și consecutivitatea executării lucrărilor, pentru a asigura supravegherea corespunzătoare a lucrărilor, precum și despre faptul că lucrările nu sînt executate calitativ¹⁵. Astfel, Compania care executa lucrările nu dorea să conlucreze cu consultanții care executau supravegherea tehnică, iar Unitatea de implementare nu aplanat situația și nu întreprindea măsuri pentru realizarea lucrărilor. În urma acestui fapt, firma de consultanță a refuzat să lucreze în Proiect, iar Fondul Kuveitian, la începutul anului 2007, a blocat finanțarea Proiectului.

➤ **Comitetul național pentru asistență externă acordată Republicii Moldova a întreprins măsuri de**

deblocare a Proiectului

La 30.05.2007, în cadrul ședinței Comitetului național pentru asistență externă acordată Republicii Moldova s-a discutat necesitatea deblocării stării de lucruri create la realizarea Proiectului, fiind menționate cauzele ce au generat situația respectivă: incapacitatea Unității de implementare din cadrul ACDT de a asigura o conlucrare cu consultantul internațional și executarea necalitativă a lucrărilor de către antreprenor. De asemenea, la ședință s-a discutat chestiunea repartizării surselor creditului pentru studiul de fezabilitate și s-a decis: (1) MF va asigura preluarea asupra bugetului de stat a obligației privind restituirea mijloacelor pentru realizarea studiului de fezabilitate pentru 47 de localități care n-au intrat în Proiect, pentru care a fost realizat studiul de fezabilitate, iar suma aferentă localităților beneficiare va fi atribuită Consiliilor raionale corespunzătoare; (2) ACDT va asigura formarea unei entități unice responsabile de implementarea tuturor proiectelor în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare.

Deși la momentul încheierii Acordului de credit era deja creată Unitatea de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare¹⁶, implementarea Proiectului n-a fost direcționată acesteia. Ca rezultat, în perioada anilor 2004-2007, s-au schimbat 3 echipe de implementare a Proiectului finanțat de Fondul Kuveitian, care n-au fost capabile să monitorizeze și să implementeze corespunzător Proiectul.

➤ **Încercările Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului de a impune Compania S.C. „Acvahelios Tehnologie” S.R.L. să recupereze pierderile n-au fost suficiente**

În anul 2008, Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului a adresat o cerere de chemare în judecată a Companiei S.C. „Acvahelios Tehnologie” S.R.L., solicitînd rezilierea Contractului de antrepriză nr.2 din 21.04.2006 și restituirea sumei achitate de **306,8 mii dolari SUA (echivalentul a 4,1 mil.lei).**

În decembrie 2008, Curtea de Apel Economică a adoptat o hotărîre, prin care a reziliat contractul de antrepriză, dar a respins cererea privind restituirea sumei de 306,8 mii dolari SUA. Se relevă că, deși hotărîrea era cu drept de recurs în termen de 20 de zile, Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nu s-a folosit de dreptul oferit de lege și n-a întreprins măsuri pentru recuperarea sumei achitate neîntemeiat.

➤ **Nu s-a simțit impulsione în realizarea Proiectului nici după ultima schimbare a responsabilului de implementare**

După cum s-a menționat, începînd cu 15.09.2008, activitățile de implementare a Proiectului revin Agenției „Apele Moldovei”. Din momentul preluării responsabilităților menționate, s-a efectuat o singură debursare din credit pentru achitarea datoriei în sumă de 60,8 mii dolari SUA Companiei de consultanță Jacobs GIBB/KCIC pentru serviciile prestate. Alte activități în cadrul Proiectului n-au fost realizate.

De la semnarea Acordului de credit (27.07.2004) pînă la momentul actual, partea moldovenească a solicitat de 3 ori de la conducerea Fondului Kuveitian prelungirea termenului de implementare a Proiectului. Ultimul termen a expirat la 30.06.2012, **dar nici pînă la această dată nu s-a reușit asimilarea surselor și realizarea obiectivelor Proiectului.**

¹²Hotărîrea Guvernului nr.1204 din 05.11.2004 „Cu privire la instituirea Comitetului de supraveghere a Proiectului de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în șase localități ale Republicii Moldova, finanțat de către Fondul Kuveitian de Dezvoltare Economică Arabă”.

¹³Hotărîrea Guvernului nr.1244 din 30.11.2005 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr.1204 din 5 noiembrie 2004”.

¹⁴Hotărîrea Guvernului nr.1056 din 15.09.2008 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și statelor de funcții ale Agenției „Apele Moldovei” (pct.6 lit. r)).

¹⁵Adresările Companiei Jacobs GIBB /KCIC.

¹⁶Hotărîrea Guvernului nr.986 din 11.08.2003 „Cu privire la crearea Unității de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare”.

➤ **Ultima evaluare din anul 2012 denotă insuficiența surselor contractate inițial pentru executarea lucrărilor de reabilitare a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități**

În anul 2012 s-au evaluat lucrările necesare ce urmează a fi executate pentru implementarea Proiectului. În rezultatul evaluării preliminare de către proiectant, s-a constatat că sursele contractate inițial pentru executarea lucrărilor de reabilitare a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități sînt insuficiente, deoarece costurile de deviz elaborate în anul 2007 s-au majorat substanțial (circa 50%). În această conjunctură, la 07.03.2012, Agenția „Apele Moldovei” a solicitat Fondului Kuweitian extinderea termenului de implementare cu 24 de luni și majorarea creditului cu 4,5 mil. dolari SUA. Fondul Kuweitian a acceptat prelungirea termenului solicitat cu condiția prezentării unei cereri oficiale din partea Guvernului Republicii Moldova. Cît privește majorarea finanțării creditului, urmează să fie elaborat un studiu de fezabilitate pentru aprecierea exactă a mijloacelor financiare necesare implementării Proiectului. Totodată, Agenția „Apele Moldovei” a solicitat Fondului Kuweitian ca mijloacele financiare pentru elaborarea studiului de fezabilitate să fie acoperite din creditul respectiv.

Generalizînd cele expuse, se concluzionează că de la intrarea în vigoare a creditului (22.03.2005) pînă la momentul actual, cu excepția elaborării documentelor de proiect și deviz pentru 6 localități, n-a fost realizată pînă la capăt nici o activitate și, corespunzător, nici un obiectiv, la implementarea Proiectului nu s-au înregistrat progrese, fiind efectuate cheltuieli neîntemiate în sumă de 4,1 mil. lei pentru achitarea lucrărilor necalitative sau nerealizate, iar din bugetul de stat s-au efectuat cheltuieli pentru achitarea dobînzilor aferente creditului debursat în sumă de 0,1 mil. dolari SUA și rambursarea creditului în sumă de 0,5 mil. dolari SUA. Cele menționate au fost cauzate de schimbarea frecvență a instituțiilor guvernamentale care au gestionat Proiectul și de lipsa personalului calificat în cadrul acestora, capabil să evalueze și să implementeze proiecte investiționale finanțate din surse externe.

➤ **Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă se implementează cu întîrzieri**

La începutul anului 2011, BERD a demarat implementarea „Programului de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă”, Proiect comun al Comisiei Uniunii Europene și BERD. Beneficiarii finali vor fi întreprinderile „Apă-Canal” din 6 orașe (**Florești, Soroca, Hincești, Orhei, Leova și Ceadîr-Lunga**) care doresc să restructureze și să extindă activitățile lor la nivel regional. Pentru implementarea Proiectului menționat BERD și Banca Europeană de Investiții acordă împrumuturi Guvernului Republicii Moldova de cite **10,0 mil.euro fiecare**, și este oferit un grant de **10,0 mil.euro** din partea Facilității Investițiilor de Vecinătate (NIF) al UE. Astfel, Proiectul implică un program în valoare totală de **30,0 mil.euro**, și anume: **20,0 mil.euro – credit** acordat Guvernului Republicii Moldova și **10,0 mil.euro – sub formă de grant**. Guvernul a decis să acorde Regiilor „Apă-Canal” creditul contractat de la Banca Europeană de Investiții sub formă de grant.

Obiectivul Proiectului este de a promova reforma sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare, de a crea modele de operatori independenți care să presteze servicii la standarde acceptabile. Regiile selectate în cadrul acestui Proiect vor fi susținute în extinderea serviciilor lor în afara orașului, în vederea asigurării eficienței investiției și costurilor operaționale cu tarife accesibile.

Se prevede ca Proiectul să fie finalizat pînă la 31.12.2013, cînd va demara și rambursarea creditului.

În cadrul Proiectului vor fi finanțate 3 tipuri de

lucrări: reabilitarea/ extinderea sistemului de aprovizionare cu apă în 6 orașe; extinderea sistemului de aprovizionare cu apă de la 6 orașe spre alte 30 localități; reabilitarea/ extinderea sistemului de canalizare în 3 orașe.

Regiile „Apă-Canal” din cele 6 localități se angajează: (1) să ajusteze tarifele și să asigure rentabilitatea întreprinderilor de aprovizionare cu apă pentru a îmbunătăți randamentul lor financiar și operațional, precum și viabilitatea lor financiară în general; (2) să regionalizeze activitatea întreprinderilor menționate prin extinderea operațiunilor acestora în localitățile vecine selectate (devenind, astfel, companii regionale).

Implementarea Proiectului de aprovizionare cu apă și canalizare se prevede în următoarele raioane și localități:

- **Florești** (or.Florești, or.Ghindești, or.Mărculești, satele: Ghindești, Mărculești, Lunga, Izvoare, Domulgeni, Cenușa, Vărvăreuca);

- **Orhei** (or.Orhei, satele: Step-Soci, Budei, Seliște, Lucășeuca, Burhuta);

- **Ceadîr-Lunga** (or.Ceadîr-Lunga, satele: Baurci, Cazaclia, Beșghioz, Tomai);

- **Soroca** (or.Soroca, satele Zastîncă, Egoreni, Rublenița, Regina Maria, Hristici);

- **Hincești** (or.Hincești, satele: Bozieni, Logănești, Mereșeni, Fîrlădeni, Buțeni);

- **Leova** (or.Leova, satele: Sărata Nouă, Cazangic).

Conform Acordului de împrumut încheiat cu BERD, Regiile „Apă-Canal” achită comisionul unic de acordare în mărime de 100,0 mii euro, sau 1% din suma creditului și comision de angajament în mărime de 0,5% anual pentru suma neretrasă din credit.

La 01.07.2012, pentru împrumutul acordat de BERD au fost achitate dobînzii în mărime de 3,6 mii euro și comisionul de angajament în mărime de 92,9 mii euro.

Deși, potrivit contractului de subîmprumut, primăriile localităților beneficiare ale Programului urmau să achite Regiilor „Apă-Canal” din regiune sumele aferente creditului BERD (**comisionul de acordare, dobînzile și comisionul de angajament**), direcționate fiecărei localități, acestea nu și-au onorat obligațiile, suma totală fiind achitată de Regiile „Apă-Canal”. Achitarea comisionului de angajament pentru suma neretrasă din credit după expirarea a 180 de zile de la semnarea Acordului de credit este condiționată de tergiversarea în timp a implementării Programului.

De asemenea, conform Acordului de împrumut semnat între Banca Europeană de Investiții și Guvernul Republicii Moldova, acesta din urmă va achita un comision unic în mărime de 50,0 mii euro și taxa de angajament în mărime de 0,1% anual pentru soldul creditului nedebursat.

Pînă la 01.07.2012, din bugetul de stat, a fost achitat comisionul unic pentru acordare de 50,0 mii euro și taxa de angajament pentru neutilizarea împrumutului contractat în mărime de 17,7 mii euro, echivalentul a 280,1 mii lei.

În opinia Companiei de consultanță „EPTISA”, care acordă suport la implementarea Proiectului, cauzele de întîrziere a implementării Proiectelor sînt: (1) întreprinderile „Apă-canal” n-au elaborat documentația tehnică pentru lucrările care urmează a fi executate în cadrul Proiectului sau n-au expertizat-o în modul stabil; (2) calitatea proastă a documentației de proiect și deviz care, după revizuirea de către experții Companiei „EPTISA”, este restituită pentru a fi corectată sau elaborată din nou; (3) calitatea sursei de apă care, în multe cazuri, este nepotabilă.

În cadrul Programului respectiv, la 14.06.2012 s-au inițiat lucrările de reabilitare și construcție a 20 km de rețele de canalizare în or.Orhei. Valoarea totală a lucrărilor constituie 1,6 mil.euro. Pentru implementarea programului

în or. Ceadir-Lunga, a fost semnat contractul pentru 2 loturi din 4, iar la Hincești a fost desemnat câștigătorul pentru executarea lucrărilor de construcție a apeductului în toate localitățile incluse în Proiect.

Se menționează că, urmare a efectuării auditului în cadrul entităților respective, au fost întocmite și prezentate acestora Note informative privind rezultatele auditului, iar întru remedierea celor expuse au fost înaintate recomandări de înlăturare a deficiențelor care urmează să contribuie și la ameliorarea situației în domeniul abordat.

Concluzie generală

Generalizând cele menționate, se atestă că, pe parcursul ultimilor 10 ani, problema accesului redus al populației la apa potabilă calitativă și sisteme de canalizare, cauzat de calitatea necorespunzătoare a apei potabile, de starea deplorabilă de aprovizionare cu apă și canalizare, de poluarea continuă a apelor de suprafață și subterane, a fost și rămâne în vizorul Guvernului, AAPC și AAPL. S-au depus eforturi pentru a îmbunătăți starea lucrurilor în sectorul respectiv, fiind identificate și alocate surse financiare interne și externe, îndreptate spre extinderea sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și reabilitarea apeductelor și a sistemelor de canalizare, îmbunătățirea calității apei potabile, reformarea întreprinderilor „Apă-Canal” în vederea prestării serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare calitative și la un preț accesibil, fiind obținute unele realizări.

În același timp, constatările din Raport evidențiază prezența unor nereguli, disfuncționalități și necoordonări la etapa de stabilire a priorităților și selectare a beneficiarilor de Proiecte; la elaborarea, expertizarea și acceptarea documentației de proiect de către toți actorii implicați în realizarea, monitorizarea și evaluarea activităților; la coordonarea acțiunilor aferente unuia și aceluiași obiectiv finanțat din diferite surse; la etapa de luare a deciziilor importante etc.

În această ordine de idei, evidențiem unele probleme cu care se confruntă toate părțile participante la realizarea Proiectelor, efectele cărora împiedică procesul de reformare a sectorului în ansamblu, precum și implementarea Proiectelor, în particular, după cum urmează:

✓ Legislația națională nu prevede exhaustiv atribuțiile organelor centrale de specialitate și ale autorităților administrației publice locale în domeniul alimentării cu apă potabilă, acestea fiind formulate în mod general, fără divizare pe niveluri.

✓ Reorganizarea frecventă a instituțiilor guvernamentale responsabile de pregătirea Proiectelor și de gestionarea acestora conduce la nereușite și utilizări ineficiente în procesul de realizare a activităților Proiectelor.

✓ Insuficiența efectivului de personal în general și lipsa personalului calificat/specializat capabil să evalueze și să implementeze proiecte investiționale finanțate din surse externe în cadrul organelor AAPC și AAPL reprezintă un impediment major la realizarea cu succes a Proiectelor. *(Economisim mijloace publice la întreținerea a 1-2 unități în cadrul citorva AAPC și AAPL și pierdem zeci de milioane de lei ca efect al lipsei de implicare profesionistă în implementarea și monitorizarea proiectelor).*

✓ Conlucrarea și coordonarea activităților în sector între AAPC (responsabile de elaborarea politicilor și implementarea acestora) și AAPL (care implementează proiecte în domeniul apei și canalizării) este slabă și necesită îmbunătățire. Se relevă că nici Agenția „Apele Moldovei”, nici Ministerul Mediului nu dețin informația privind situația reală din sector pentru fiecare localitate din Republica Moldova.

✓ Ministerul Mediului nu dispune de un mecanism funcțional și eficient de acumulare a informației privind

situația în sector, care ar permite crearea unei baze de date privind starea ramurii, din care motiv este complicat ca MM să-și exercite atribuția ce ține de evaluarea sectorului.

✓ Apar probleme majore la implementarea proiectelor legate de cadrul normativ-regulator din domeniul construcției. Auditul atestă că documentația normativă în construcții, utilizată la elaborarea proiectelor tehnice detaliate și realizarea lucrărilor în sector, elaborată încă în perioada sovietică, provoacă nedumerirea donatorilor și condiționează supradimensionarea sistemelor și utilizarea ineficientă a surselor financiare și, în final, tarife majorate la servicii.

✓ Calitatea joasă a proiectelor tehnice detaliate elaborate provoacă impedimente la realizarea în termen și afectează calitatea lucrărilor.

✓ Beneficiarii de surse din credite și granturi nu se conformează condițiilor stabilite în acorduri și nu realizează recomandările consultanților stipulate în studiile de fezabilitate.

Este evident faptul că numai examinarea minuțioasă a problemelor de către Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Mediului, Agenția „Apele Moldovei”, UIP, AAPL, beneficiarii de proiecte și donatori va permite, pe de o parte, găsirea soluției optime de îmbinare a principiilor transparenței, economicității și eficacității la reformarea sectorului de aprovizionare cu apă și canalizare prin activitățile propuse la nivel de proiecte susținute atât din sursele interne, cât și din surse externe, iar, pe de altă parte, obținerea rezultatelor care vor satisface așteptările tuturor actorilor participanți la proces.

5. Alte probleme constatate în cadrul auditului

Se relevă că în cadrul auditului performanței au fost identificate unele deficiențe care nu țin nemijlocit de obiectivele auditului, însă reieșind din faptul că acestea urmează a fi înlăturate în regim de urgență, pentru a dispune de o evidență veridică a bunurilor materiale, auditul s-a axat și pe aceste probleme.

Astfel, au fost constatate nereguli și deficiențe la înregistrarea în evidența contabilă a bunurilor aferente sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, condiționate de neîntocmirea corespunzătoare a documentelor respective, după cum urmează:

✓ În perioada anilor 2007-2011, **Consiliile orășenești Orhei, Soroca, Căușeni, Cahul, Florești și Ungheni** au transmis bunuri cu titlu gratuit și au alocat mijloace financiare, care constituie patrimoniu public în valoare de **33,1 mil.lei**, întreprinderilor „Apă-Canal”, fără a le înregistra la majorarea capitalului social al acestora.

✓ Politica de contabilitate a întreprinderilor „Apă-Canal” verificate nu include reguli de contabilizare a bunurilor materiale primite cu titlu gratuit și a surselor financiare alocate pentru finanțări cu destinație specială. Acest fapt a condiționat înregistrarea incorectă a mijloacelor și bunurilor intrate la **2 întreprinderi (Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca și Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei)** în sumă totală de **7,2 mil.lei**, iar **3 întreprinderi (Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți, S.A. „Servicii Comunale Florești” și Î.M. „Apă-Canal” Ungheni)** au înregistrat neregularitar la venituri bunurile materiale primite cu titlu gratuit în valoare totală de **39,3 mil.lei**.

✓ Neîntocmirea corespunzătoare a documentelor primare justificative la **4 primării (s.Văleni, s.Sarata Nouă, s.Beștemac și s.Colibași)**, în baza cărora se efectuează înregistrările contabile și nefamiliarizarea specialiștilor contabili cu prevederile actelor normative aferente, ca urmare nefiind reflectate în evidența contabilă unele fapte economice în valoare de **5,5 mil.lei**, precum și formarea incorectă a valorii inițiale a obiectelor de inventar la **2 primării (s.Văleni și s.Colibași) în valoare de 10,6 mil.lei**.

✓ **La Agenția „Apele Moldovei”** sursele alocate din bugetul de stat în sumă de **9,8 mil. lei**, pentru elaborarea schemei complexe de alimentare cu apă și canalizare a localităților pînă în anul 2015 și documentației de proiect și deviz pentru aprovizionarea cu apă a 7 localități rurale, n-au fost reflectate la mijloace fixe, fiind diminuată valoarea patrimoniului de stat.

Echipa de audit:

Șeful echipei
Controlor principal de stat,
auditor public

Membrul echipei
Controlor de stat

✓ Alocățiile de la componenta de bază a bugetului de stat pentru elaborarea Strategiei dezvoltării resurselor de apă în sumă de **7,6 mil. lei** nu sînt reflectate în evidența contabilă a **Agenției „Apele Moldovei”**, fiind decontate la cheltuieli.

A. Ghilețchi

V. Capcelea

Anexa nr. 1

Informație privind implementarea Proiectelor investiționale în sectorul aprovizionării cu apă și canalizare, la 01.07.2012

Nr. d/o	Proiectul	Creditorul/donatorul	Perioada de implementare	Valoarea contractelor (echivalentul în USD)	Suma debursată (mil.USD)	+/-	%	Cheltuieli aferente deservirii creditelor
1.	Proiectul național de aprovizionare cu apă și canalizare	AID (credit)	19.12.2008-30.06.2013	14,0	7,3	-6,7	52,1%	81,6
2.	Proiectul-pilot de aprovizionare cu apă și canalizare	AID (credit)	08.09.2003-13.01.2010	13,2	13,2	0,0	100,0%	585,7
3.	Proiectul de infrastructură a mediului (construcția Stației de epurare în or.Soroca)	GEF (grant)	30.10.2007-15.12.2011	4,6	0,8	-3,8	17,4%	
4.	Proiectul Dezvoltării Regionale și Protecției Sociale (partea D – stația de epurare din or.Orhei)	CE (grant)	07.08.2009-30.09.2012	3,6	1,4	-2,2	38,9%	
5.	Proiectul de îmbunătățire a sistemelor de apă în 6 localități din Republica Moldova	Fondul Kuweitian (credit)	22.03.2005-30.06.2012	6,5	1,3	-5,2	20,0%	98,4
6.	Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă	BERD (credit)	26.01.2011-01.12.2013	13,3	0,1	-13,2	0,8%	129,8
		BEI (credit acordat Guvernului)*	11.02.2011-16.09.2013	13,3		-13,3	0,0%	96,0
		FIV (grant)	26.11.2010-26.11.2017	13,3	13,3	0,0	100,0%	
		Total		39,9	13,3	-26,6	33,3%	225,8
TOTAL				81,8	37,4	-44,4	45,7%	991,5

* Guvernul va aloca sursele creditului sub formă de grant

Sursă: Acordurile de finanțare/grant și informațiile Ministerului Finanțelor

Anexa nr.2

Domeniul de aplicare și metodologia

Domeniul de aplicare

Curtea de Conturi, în conformitate cu Programele activității de audit pe anii 2011 și 2012, a inițiat auditul performanței realizării obiectivelor Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și a altor surse destinate sectorului, pentru a verifica gradul de implementare a obiectivelor Proiectelor, a evalua eficacitatea măsurilor întreprinse la pregătirea, implementarea Proiectelor de către instituțiile abilitate și pentru a determina ce acțiuni urmează a fi întreprinse în vederea realizării obiectivelor propuse și eficientizării utilizării mijloacelor financiare direcționate în sector.

În cadrul auditului au fost evaluate performanțele implementării Proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și alte 3 proiecte investiționale tangențiale Proiectului național, după cum urmează: 1) Proiectul-pilot de aprovizionare cu apă și canalizare, 2) Proiectul infrastructurii de mediu (Stația de epurare or.Soroca) și 3) Proiectul dezvoltării regionale și protecției sociale (partea D – stația de epurare din or.Orhei), în anii 2007-2011. Perioada dată a fost selectată, deoarece cuprinde procesul realizat de la inițierea Proiectului național pînă la momentul

actual. Astfel, auditul a evaluat performanțele atinse la fiecare etapă, pentru formarea viziunilor clare și obiective asupra eficienței măsurilor întreprinse de instituțiile guvernamentale responsabile de sector.

Auditul a inclus, de asemenea, și evaluarea mersului implementării altor 2 proiecte investiționale, și anume: (i) “Proiectul de îmbunătățire a sistemelor de aprovizionare cu apă în 6 localități”, finanțat de Fondul Kuweitian de Dezvoltare Economică Arabă, deoarece, exercitînd auditul la Agenția “Apele Moldovei”, am identificat deficiențe și la realizarea acestui Proiect; (ii) “Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă”, deoarece în cadrul desfășurării procedurilor de audit la 3 beneficiari ai Proiectului național am identificat tergiversarea implementării Proiectului Comisiei Uniunii Europene, care generează achitarea de către întreprinderile “Apă-Canal” a taxelor și dobînzilor, nefiind demarată implementarea.

Examinările s-au efectuat prin teste de fond, proceduri analitice și teste ale detaliilor, rapoartele financiare și de progres, studiilor de fezabilitate, tranzacțiilor și înregistrărilor, asupra procedurilor de procurări, selectate prin eșantionare și au avut drept scop obținerea de probe relevante

și rezonabile, care să susțină concluziile și credibilitatea constatărilor de audit.

În cadrul auditului, au fost intervievați oficialii-cheie ai AAPL, entităților auditate, care și-au expus părerea privind procesul de implementare a Proiectelor și cauzele nerealizării obiectivelor acestora.

Activitatea de audit a fost desfășurată în conformitate cu Programul activității de audit, cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, ca ghid servind Manualul de audit al performanței, elaborat de Curtea de Conturi în baza Standardelor Internaționale de Audit.

Misiunea de audit a fost exercitată la **Unitatea de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare, la Agenția „Apele Moldovei”,** la 7 întreprinderi „Apă-Canal”: Î.M. Regia „Apă-Canal” Bălți, Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei, Î.M. „Apă-Canal” Ungheni, Î.M. „Apă-Canal” Cahul, Î.M. „Apă-Canal” Căușeni, S.A. „Servicii Comunale Florești” și Î.M. „Direcția Apeducte și Canalizare” Soroca și la 4 autorități publice locale de nivelul I: primăria Colibași, r-nul Cahul, primăria Văleni, r-nul Cahul, primăria Beștemac, r-nul Leova, și primăria Sărata Nouă, r-nul Leova.

În cadrul auditului au fost efectuate unele verificări și s-au obținut informații de la Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor și Fondul de Investiții Sociale.

■ Metodologia

Pentru a realiza obiectivele prestabilite, misiunea de audit a întreprins activități specifice prin aplicarea unor tehnici speciale de audit și a utilizat diferite metode de colectare a probelor. Prin urmare:

- pentru a stabili criteriile de audit, am studiat Acordurile de finanțare, DEP și Manualele Operaționale ale Proiectelor;

- pentru a evalua etapa de pregătire a Proiectului național, am studiat studiile de fezabilitate și materialele aferente Misiunilor BM de pregătire a Proiectului național;

- pentru a identifica sursele de finanțare a etapei de pregătire și evaluare a Proiectului național, am studiat informațiile aferente implementării Proiectului-pilot;

- pentru a evalua gradul în care au fost urmate de către beneficiarii Proiectului și instituțiile guvernamentale responsabile de sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare recomandările, prioritizările și estimările investițiilor propuse în studiile de fezabilitate, am formulat întrebări și am obținut răspunsuri și copii ale documentelor aferente domeniului dat de la conducătorii întreprinderilor și instituțiilor, am analizat activitățile și valoarea acestora, pentru fiecare beneficiar din DEP și cele real executare;

- pentru a evalua mersul implementării Proiectului național, am analizat Rapoartele de activitate și dările de

seamă privind debursările și cheltuielile din sursele creditului;

- pentru a determina performanțele implementării Proiectului național de către fiecare beneficiar, am evaluat realizarea activităților în fiecare localitate și am determinat tangența Proiectului național cu alte 3 Proiecte investiționale;

- pentru a determina gradul în care proiectele tangențiale influențează implementarea Proiectului național, am studiat performanța implementării celor 3 proiecte tangențiale;

- pentru a stabili corectitudinea includerii în Proiect a localităților rurale, am analizat respectarea criteriilor de eligibilitate stabilite pentru selectare;

- pentru a determina performanța implementării Proiectului național, am analizat realizarea indicatorilor de performanță pentru obiectivele aferente fiecăreia din cele 4 Componente ale Proiectului național;

- pentru a determina cauzele tergiversării implementării Proiectelor și dacă sursele s-au utilizat eficient, am evaluat selectiv 24 de proceduri de achiziții;

- pentru a determina eficiența utilizării surselor și bunurilor achiziționate din credite/donații, am analizat documentele și informațiile obținute de la 11 beneficiari și instituțiile guvernamentale responsabile și am verificat selectiv echipamentele livrate de Unitatea de implementare către MM;

- pentru a identifica situația la fața locului privind mersul implementării Proiectelor, am efectuat vizite în teritoriu la 5 întreprinderi „Apă-Canal”, la Întreprinderea interrațională de stat „Acva-Nord” și la 3 primării satești și am interviuat 31 de persoane responsabile, inclusiv 9 conducători de întreprinderi, 2 președinți de raion, 11 primari și 9 reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale;

- pentru a identifica domeniile care necesită îmbunătățire și a formula recomandări, am obținut opinii de la 2 experți locali și de la 2 consultanți internaționali;

- pentru a evalua mersul deservirii creditelor, am obținut și am analizat informațiile aferente de la MF;

- pentru a determina corectitudinea raportării la majorarea valorii patrimoniului public a surselor alocate din bugetul public în sectorul de aprovizionare cu apă și canalizare, am analizat documentele aferente transmiterii și înregistrării bunurilor și surselor financiare;

- pentru a evalua mersul implementării proiectelor, am studiat documentele aferente vizitelor Misiunilor BM;

- pentru a determina performanțele atinse în realizarea obiectivelor la diferite etape ale Proiectelor, am studiat Cererile de modificare ale Acordului de finanțare și Amendamentele acceptate la acesta.

Anexa nr.4

Localitățile rurale beneficiare de mijloacele creditului în cadrul Componentei 2 a Proiectului național

Nr. d/o	Denumirea localităților	Destinație investiții din credit	Perioada în proiect	Valoarea lucrărilor conform expertiză	Costul serviciilor de proiectare	Total din credit	Localități incluse în Strategia Guvernului	Lista localităților afectate de secetă	Localități nefabile
1	s. Beștemac, r-nul Leova	Lucrări	oct. 2011	2443,1		2443,1	+	+	
2	s. Strada Nouă, r-nul Leova	Lucrări	iulie 2011	2401,7		2401,7	+	-	
3	s. Gura-Bicului, r-nul Anenii Noi	Proiect și deviz	aug. 2010	139,6	139,6	139,6	-	-	
4	s. Serpeni, r-nul Anenii Noi	Proiect și deviz	aug. 2010		272,7	272,7	-	-	
5	s. Calfa, r-nul Anenii Noi	Proiect și deviz	aug. 2010	139,6	139,6	139,6	-	+	
6	s. Cherosu, r-nul Drochia	Proiect și deviz	aug. 2011	240,0	240,0	240,0	+	-	
7	s. Corova, r-nul Drochia	Proiect și deviz	aug. 2010	325,0	325,0	325,0	-	-	
8	s. Colibași, r-nul Cahul	Lucrări	noiembrie 2011	3117,0		3117,0	+	+	
9	s. Valeni, r-nul Cahul	Lucrări	august 2011	1576,0		1576,0	+	+	
10	s. Solice, r-nul Nisporeni	Proiect și deviz	august 2010	199,4	199,4	199,4	-	-	
11	s. Gruzști, r-nul Nisporeni	Proiect și deviz	august 2010	199,4	199,4	199,4	+	+	
12	s. Dreptuți, r-nul Briceni	Proiect și deviz	august 2010	300,0	300,0	300,0	-	-	
13	s. Dublăni Vechi, r-nul Criuleni	Proiect și deviz	aug.2010/ mai 2012	148,5	148,5	148,5	-	-	
14	s. Nivămești, r-nul Fălăcești	Proiect și deviz	aug.2010/ mai 2012	8308,3	300,0	8608,3	+	+	
15	s. Nisani, r-nul Călărași	Proiect și deviz	august 2010	272,7	272,7	272,7	+	+	
16	s. Fîrta, r-nul Dubăsari	Lucrări	noiembrie 2011	1319,6		1319,6	+	-	
17	s. Pohrebni, r-nul Orhei	Proiect și deviz	aug.2010/ mai 2012	1925,9	78,0	2003,9	-	+	
18	s. Șanăduca, r-nul Florești	Proiect și deviz	aug.2010/ mai 2012	7257,4	210,0	7467,4	+	+	
19	s. Zahomă, r-nul Sîndrești	Proiect și deviz	aug.2010/ mai 2012	112,0	112,0	112,0	-	+	
Total				28349,0	2936,9	31285,9			

Sursă: Raportul Studiului de fezabilitate, efectuat în 60 de localități. Listele localităților înscrise la diferite etape ale Proiectului național. Informațiile Agenției „Apele Moldovei” și Unității de implementare a proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare

Anexa nr.3
Activitățile real executate în cadrul Componentei 1 a Proiectului național, la 01.07.2012

Descrierea activităților conform DEP	Costul estimat (mii dolari SUA)	Descrierea activităților real executate	Costul activităților real executate la 01.07.2012 (mii dolari SUA)	% executării
TOTAL	8000	TOTAL	5216,9	65,2%
1. Orașul Bălți	1500	1.1. Reabilitarea și construcția a 4,7 km de rețea de distribuție a apei	1245,1	83,0%
1.1. Reabilitarea și construcția a 12 km de rețea de distribuție a apei	1050	1.1. Reabilitarea a 4,7 km de rețea de distribuție a apei	1201,7	114,4%
1.2. Procurarea și instalarea transformatorului pentru stația de pompare	200		0	0
1.3. Procurarea unui excavator	100	1.2. Procurarea unui excavator	36,7	36,7%
1.4. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	150	1.3. Servicii de consultanță	6,7	4,5%
2. Orașul Cahul	1500	2.1. Reabilitarea stației de tratare a apei, incluzând filtre rapide	626,5	41,8%
2.1. Reabilitarea stației de tratare a apei, incluzând filtre rapide	490	2.1. Echipament de laborator	107,2	
2.2. Reabilitarea a 8,2 km de conducte, inclusiv finisaj, supape și accesorii	860	2.2. Reabilitarea a circa 14 km de rețea de aprovizionare cu apă	420,2	48,9%
2.3. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	150	2.3. Servicii de consultanță	99,1	66,1%
3. Orașul Căușeni	1000	3.1. Reabilitarea stației principale de pompare a apei	786,5	78,7%
3.1. Reabilitarea stației principale de pompare a apei	200	3.1. Reabilitarea stației principale de pompare a apei		
3.2. Reabilitarea a 5 km de conducte magistrale de distribuție a apei	400	3.2. Reabilitarea a 5 km de conducte magistrale de distribuție a apei		
3.3. Protecția și reabilitarea a 1 km de rețea de canalizare	100	3.3. Protecția și reabilitarea a 1 km de rețea de canalizare	482,8	60,4%
3.4. Reabilitarea a 2 stații de pompare a apelor uzate	100	3.4. Reabilitarea a 2 stații de pompare a apelor uzate		
3.5. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	100	3.5. Construcția unei stații de clorinare		
3.6. Procurarea unui excavator și a unui camion de spălare a rețelelor	100	3.6. Servicii de consultanță	123,3	123,3%
4. Orașul Florești	1000	4.1. Reabilitarea și construcția a 8 km de rețea de distribuție a apei	180,4	180,4%
4.1. Reabilitarea și construcția a 8 km de rețea de distribuție a apei	650	4.1. Reabilitarea și construcția a 8 km de rețea de distribuție a apei	992,5	99,3%
4.2. Procurarea apometrelor	50	4.2. Procurarea apometrelor	226,2	34,8%
4.3. Echipament	200	4.3. Procurarea a 2 excavatoare și a echipamentului	549	1098,0%
4.4. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	100	4.4. Servicii de consultanță	158,6	79,3%
5. Orașul Orhei	500	5.1. Construcția colectorului spre noua stație de epurare a apelor uzate	4,7	4,7%
5.1. Construcția colectorului spre noua stație de epurare a apelor uzate	500	5.1. Construcția colectorului spre noua stație de epurare a apelor uzate	54	56,9%
6. Orașul Soroca	500	6.1. Reabilitarea stației de pompare a apelor uzate	284,4	56,9%
6.1. Reabilitarea stației de pompare a apelor uzate	150	6.1. Reabilitarea stației de pompare a apelor uzate	0	0,0%
6.2. Construcția a 4 km de colector sub presiune	300	6.2. Construcția a 4 km de colector sub presiune		
6.3. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	50	6.3. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)		
7. Orașul Ungheni	2000	7.1. Reabilitarea stației de tratare a apei	1281,9	64,1%
7.1. Reabilitarea stației de tratare a apei	400	7.1. Reabilitarea stației de tratare a apei	183,2	45,8%
7.2. Procurarea unui camion	350	7.2. Procurarea unui camion de spălare a rețelelor și procurarea echipamentului	200,1	57,2%
7.3. Protecția și reabilitarea a 10 km de conducte magistrale	800	7.3. Protecția și reabilitarea a 10 km de rețele de aprovizionare cu apă și a stației de pompare	491,7	61,5%
7.4. Echipament de laborator	250	7.4. Echipament de laborator	97,3	38,9%
7.5. Servicii de consultanță (pentru a fi combinate cu alte localități)	200	7.5. Servicii de consultanță	118	59,0%
Sursă: Documentul de evaluare a Proiectului național, Informația prezentată de Unitatea de implementare				

Anexa nr.5

Realizarea indicatorilor de performanță pentru anul 2011

Nr. d/o	Indicatori	Măsurare								
		Valoarea de bază		Progres cumulativ		Valoarea-ținta la finele Proiectului				
		Localitate/valoare	Data	Localitate/valoare	Data	Localitate/valoare	Data			
1	Rata gospodăriilor conectate la o rețea de aprovizionare cu apă prin apeduct – Indicator de rezultat	Bălți	83	31.12.2007	Bălți	89,5	31.12.2011	Bălți	85	31.12.2012
		Cahul	95		Cahul	95		Cahul	95	
		Căușeni	76		Căușeni	78		Căușeni	80	
		Florești	85		Florești	77,7		Florești	90	
		Orhei	60		Orhei	91		Orhei	92	
		Ungheni	80		Ungheni	87,4		Ungheni	85	
2	Rata gospodăriilor conectare la o rețea de canalizare – Indicator de rezultat	Bălți	73	31.12.2007	Bălți	80	31.12.2011	Bălți	73	31.12.2012
		Cahul	76		Cahul	76		Cahul	77	
		Căușeni	32		Căușeni	32		Căușeni	35	
		Florești	42		Florești	42,3		Florești	42	
		Orhei	58		Orhei	52,5		Orhei	58	
		Ungheni	59		Ungheni	60		Ungheni	60	
3	Numărul de ore de aprovizionare cu apă – Indicator de rezultat	Bălți	24	31.12.2007	Bălți	24	31.12.2011	Bălți	24	31.12.2012
		Cahul	19		Cahul	24		Cahul	20	
		Căușeni	15		Căușeni	24		Căușeni	20	
		Florești	24		Florești	24		Florești	24	
		Orhei	24		Orhei	24		Orhei	24	
		Ungheni	24		Ungheni	24		Ungheni	24	
4	Rata mostrelor de aprovizionare cu apa care corespund standardelor de calitate din Republica Moldova — Indicator de rezultat	Bălți	98	31.12.2007	Bălți	100	31.12.2011	Bălți	98	31.12.2012
		Cahul	99		Cahul	100		Cahul	100	
		Căușeni	92		Căușeni	94		Căușeni	98	
		Florești	100		Florești	100		Florești	100	
		Orhei	100		Orhei	100		Orhei	100	
		Ungheni	100		Ungheni	100		Ungheni	100	
5	Apa nefacturată, adică apa captată măsurată și estimată minus consumul de apă măsurat și estimat raportat la apa captată măsurată și estimată (%) – Indicator de rezultat	Bălți	58	31.12.2007	Bălți	41,7	31.12.2011	Bălți	52	31.12.2012
		Cahul	35		Cahul	48,3		Cahul	33	
		Căușeni	55		Căușeni	52,8		Căușeni	50	
		Florești	57		Florești	48,8		Florești	50	
		Orhei	53		Orhei	46		Orhei	52	
		Ungheni	44		Ungheni	42,1		Ungheni	40	
6	Rata financiară de lucru, adică raportul dintre costurile operaționale în numerar (fără uzură)/veniturile operaționale în numerar –Indicator de rezultat	Bălți	1,05	31.12.2007	Bălți	1,04	31.12.2011	Bălți	0,90	31.12.2012
		Cahul	1,08		Cahul	0,97		Cahul	0,85	
		Căușeni	1,14		Căușeni	0,91		Căușeni	0,91	
		Florești	0,78		Florești	0,89		Florești	0,80	
		Orhei	0,86		Orhei	1,65		Orhei	0,90	
		Ungheni	0,93		Ungheni	1,00		Ungheni	0,90	
7	Numărul de angajați ai Regiilor „Apă- Canal” pentru una (1) mie gospodarii conectate la o rețea de aprovizionare cu apa – Indicator de rezultat intermediar	Bălți	10	31.12.2007	Bălți	8,9	31.12.2011	Bălți	9	31.12.2012
		Cahul	14		Cahul	13		Cahul	13	
		Căușeni	12		Căușeni	10,4		Căușeni	12	
		Florești	22		Florești	16,7		Florești	18	
		Orhei	20		Orhei	18,5		Orhei	16	
		Ungheni	11		Ungheni	12		Ungheni	10	
8	Nivelul actual de instruire acordată, măsurat în zile de instruire –Indicator de rezultat intermediar	Bălți	75	31.12.2007	Bălți	48	31.12.2011	Bălți	90	31.12.2012
		Cahul	0		Cahul	65		Cahul	0	
		Căușeni	24		Căușeni	24		Căușeni	28	
		Florești	12		Florești	20		Florești	26	
		Orhei	56		Orhei	16		Orhei	85	
		Ungheni	75		Ungheni	10		Ungheni	90	
9	Cantitatea totală anuală a consumului de energie electrică măsurat în MWh – Indicator de rezultat intermediar	Bălți	10216	31.12.2007	Bălți	9696,4	31.12.2011	Bălți		31.12.2012
		Cahul	2259		Cahul	2250		Cahul		
		Căușeni	600		Căușeni	638		Căușeni		
		Florești	1058		Florești	1215,3		Florești		
		Orhei	1606		Orhei	1754,9		Orhei		
		Ungheni	1975		Ungheni	1763		Ungheni		
10	Numărul de sisteme de aprovizionare cu apă reabilitate în regiunile rurale – Indicator de rezultat		0	31.12.2007		0	31.12.2011		22	31.12.2012
11	Numărul sistemelor de aprovizionare cu apă în localitățile rurale care corespund standardelor bacteriologice – Indicator de rezultat		84%	31.12.2007		84%	31.12.2011		100%	31.12.2012
12	Numărul de sate pentru care s-a semnat contract de reabilitare a apeductelor – Indicator de rezultat intermediar		0	31.12.2007	Sărata Nouă, Văleni, Colibași, Pîrîta, Beștemac	5	31.12.2011		22	31.12.2012
13	Numărul de angajați ai MM responsabili de aspectele fiduciare ale Proiectului – Indicator de rezultat intermediar		0	31.12.2007		0	31.12.2011		4	31.12.2012

Sursă: Raportul de activitate al Unității de implementare pe anul 2011

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

25

HOTĂRÎRE

**privind Raportul auditului Raportului Guvernului
privind executarea bugetului asigurărilor sociale
de stat pe anul 2011**

Curtea de Conturi, în prezența consultantului Comisiei permanente a Parlamentului economie, buget și finanțe dna S.Sagaidac, ministrului muncii, protecției sociale și familiei dna V.Buliga, viceministrului finanțelor dna M. Cărăuș, președintelui Casei Naționale de Asigurări Sociale dna M.Bortă, vicepreședintelui Casei Naționale de Asigurări Sociale dl A.Sici, vicepreședintelui Casei Naționale de Asigurări Sociale dna T.Popa, șefului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat dl N.Platon, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011, efectuat la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Misiunea de audit s-a desfășurat conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012², având drept obiectiv obținerea asigurării rezonabile precum că Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 (în continuare – BASS), prezentat Guvernului de către Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS), este întocmit în conformitate cu cerințele regulamentare și oferă o imagine reală și fidelă, sub toate aspectele semnificative.

Auditul a fost efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³. Reieșind din nivelul materialității stabilit și din riscurile identificate, pentru auditare au fost selectate componentele semnificative din Raportul privind executarea BASS.

Metodologia de audit a constatat din acțiuni de colectare a probelor, obținute prin examinarea documentelor primare, registrelor de evidență, rapoartelor lunare, trimestriale și anuale privind executarea de casă a BASS prin sistemul trezoreriar etc. Au fost aplicate proceduri de analiză a indicatorilor și elementelor de importanță semnificativă.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședința publică, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

CNAS este o instituție publică autonomă, de nivel național, care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale. În conformitate cu statutul CNAS⁴, aceasta exercită funcții de acumulare (pe baza codului individual de asigurări sociale) și distribuie a mijloacelor financiare provenite din achitarea de către asigurați și asiguratorii a contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 oferă o imagine fidelă și reală, sub toate aspectele semnificative.

În același timp, rezultatele auditului denotă rezerve și deficiențe atât la capitolul planificarea veniturilor BASS, cât și la executarea acestora, care se exprimă prin următoarele:

➤ **Lipsa unei metodologii și a procedurilor exhaustiv stabilite privind planificarea veniturilor proprii ale BASS a determinat elaborarea BASS în condiții neuniforme pe tipuri de venituri și a condus la neidentificarea tuturor rezervelor de acumulare a veniturilor.**

Veniturile BASS pentru anul 2011 inițial au fost aprobate

în sumă de 9162,4 mil.lei, ulterior fiind precizate în sumă de 9122,8 mil.lei, executate fiind în sumă de 9089,9 mil.lei sau în proporție de 99,6%. Comparativ cu anul 2010, veniturile BASS au crescut cu 672,9 mil.lei, sau cu 8 la sută.

Veniturile proprii formează partea semnificativă a BASS (circa 72,3%) în structura veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, cu o creștere de 1,1% față de anul 2010, însă cu o reducere de 1,8% față de anul 2009. Cota preponderentă a veniturilor proprii o constituie contribuțiile de asigurări sociale de stat (99,9%).

Executarea la nivel de 99,8% a veniturilor proprii indică încasarea doar a veniturilor precizate, dar nu și a celor calculate. Existența datoriei la finele anului 2011, în sumă de 851,6 mil. lei, cu o majorare față de anul 2010 cu 111,7 mil.lei relevă că au fost calculate contribuții într-un cuantum mai mare decât a fost încasat efectiv în BASS.

Acest fapt denotă și rezervele autorităților privind acumularea veniturilor precizate, adică chiar dacă planul a fost rectificat în sensul diminuării cu 257,0 mil.lei, acesta n-a fost executat cu 14,3 mil.lei.

➤ **Factorii responsabili de administrarea veniturilor au rezerve în activitate, exprimate prin acțiuni insuficiente de popularizare și motivare a angajaților și angajatorilor în vederea declarării și achitării obligațiilor.**

Analizând evoluția contribuțiilor de asigurări sociale de stat (prezentată în tabelul de mai jos), s-a constatat un trend pozitiv al acestora, datorat creșterii bazei de calcul, chiar dacă numărul scriptic al salariaților s-a redus.

Indicatori	2009	2010	2011	2011/2009	2011/2010
Numărul scriptic al salariaților pentru care au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat, persoane	802321	831424	806786	100,56	97,04
Baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate de angajatori, mil. lei	19084,8	20640,3	22546,5	118,14	109,24
Contribuții declarate, mil. lei	5484,0	5928,1	6476,5	118,10	109,25

Sursă: Declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii Forma 4-BASS pe anii 2009-2011

Totodată, analizând evoluția ponderii veniturilor proprii în PIB, acestea, în anul 2011 au constituit 8,0 la sută, față de 8,3 la sută în anul 2010 și 9,3 – în anul 2009, ceea ce scoate în evidență tendința de descreștere a acestor venituri, adică ritmul de creștere a PIB (136,1%) este mai mare cu 19,1 puncte procentuale comparativ cu ritmul de creștere a încasării veniturilor proprii (117,0%). Acest fapt denotă că autoritățile publice de resort dispun de rezerve la capitolul acumularea veniturilor proprii, iar măsurile întreprinse în vederea identificării zonelor și factorilor de risc – generatori de evaziune și raportare neautentică, nu sînt la nivelul cuvenit. Astfel, se relevă o potențială situație de nedeclarare a veniturilor real obținute de contribuabili – persoane fizice.

➤ **În condițiile de administrare a uneia și aceleiași plăți de către două autorități cu funcții de administrare fiscală, care trebuie să conlucreze eficient și să genereze valoare adăugată, nu s-a atins rezultatul scontat, deoarece contribuabilii raportează unei autorități, pe cînd plățile sînt administrate de alta. Mecanismele aplicate de organele abilitate în**

¹Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

²Hotărîrea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012”.

³Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴Hotărîrea Guvernului nr.739 din 25.07.2000 „Cu privire la aprobarea Statutului Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova”.

vederea administrării plăților nu contribuie la acumularea obligațiilor față de BASS în termen și în cuantum deplin.

S-a stabilit un grad redus al disciplinei de raportare a contribuabililor. În anul 2011, obligația de a prezenta Forma 4-BASS au avut-o 131733 de contribuabili, inclusiv cei care nu au înregistrat activitate. Conform informației prezentate auditului de către CNAS, obligațiunea de a prezenta Declarația F-4 BASS o dețin 84796 de contribuabili, deoarece 46937 de contribuabili au fost calificați ca „inactivi”.

În acest context, se relevă lacune în conlucrarea organelor abilitate cu identificarea agenților economici și verificarea activității acestora.

Contribuabilii nu-și onorează obligațiile față de BASS, determinând formarea restanțelor (cu sancțiuni financiare), care, la situația din 01.01.2011, au constituit 739,9 mil. lei, iar la 01.01.2012 – 851,6 mil. lei, înregistrând o creștere de 111,7 mil. lei. Cu toate că datoriile față de BASS sînt majore, organele abilitate nu întreprind măsuri de rigoare privind încasarea majorărilor de întârziere aferente.

În același timp, s-a constatat o divergență de 4,1 mil. lei între soldul datoriilor aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii înregistrat la CNAS (717,9 mil. lei) și cel de la IFPS (713,8 mil. lei). În condițiile respective necorespunderea datelor privind restanțele față de BASS determină administrarea neeficientă a mijloacelor BASS prin neacumularea deplină a acestora.

Faptul că organele abilitate n-au întreprins măsuri suficiente întru încasarea datoriilor depline, contribuabilii avînd datorii față de BASS în sume semnificative, a determinat CNAS să apeleze la creditare (194,6 mil. lei).

➤ Neacumularea corespunzătoare a veniturilor proprii determină solicitarea transferurilor majorate pentru acoperirea deficitului bugetar.

La acest capitol au fost constatate deficiențe privind estimarea sumei pentru acoperirea din bugetul de stat a deficitului BASS. Astfel, cu toate că, conform situației reale, cheltuielile de asigurări sociale au fost executate cu 70,4 mil. lei mai puțin, iar veniturile proprii au fost încasate cu 14,2 mil. lei mai puțin, CNAS a primit transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS în suma precizată (806,7 mil. lei). Aceasta a condiționat micșorarea deficitului efectiv al BASS de la 180,8 mil. lei la 124,6 mil. lei, sau cu 56,2 mil. lei, suma transferului destinată acoperirii deficitului nefiind ajustată la mărirea reală a acestuia.

Planificarea cuantumului veniturilor proprii în baza analizelor, fără identificarea tuturor rezervelor posibile, generează neîntreprinderea măsurilor de către autoritățile abilitate pentru acumularea potențialelor mijloace financiare în BASS.

Urmare verificării executării cheltuielilor BASS, de asemenea, se relevă deficiențe privind gestionarea mijloacelor alocate, care se exprimă prin:

➤ Prestațiile de asigurări sociale se utilizează cu afectarea intereselor beneficiarilor, prin efectuarea plății pensiei cu întârziere, din cauza tergiversării emiterii în termen a deciziilor de acordare a drepturilor la pensie, de pînă la 3 luni.

➤ Formarea soldurilor aferente prestațiilor de asistență socială transferate din bugetul de stat (la 31.12.2011 – 15,4 mil. lei), la conturile deschise în S.A. „Banca de Economii” de către CNAS, ca urmare a neridicării acestor sume de către beneficiari, oferă instituției financiare posibilitate de a utiliza aceste mijloace, fără a suporta unele costuri (dobînda). CNAS, pe parcursul perioadei de gestiune, a achitat comisioane pentru serviciile prestate de către instituția financiară.

➤ La gestionarea mijloacelor financiare alocate pentru întreținerea CNAS au fost constatate cazuri de utilizare necorespunzătoare la acordarea premiilor unice. În același timp, nu se planifică și nu se raportează corespunzător cheltuielile ce țin de reparațiile curente, capitale și de investițiile capitale.

În cadrul verificării de către audit a regularității gestionării mijloacelor BASS au fost identificate și unele probleme aferente realizării politicii de asigurare socială.

Astfel, un șir de contribuabili care au obligația de a prezenta declarațiile anuale ale persoanelor asigurate (dovadă a achitării contribuțiilor) nu le-au prezentat în termenele stabilite. Acest fapt va periclita procesul de stabilire a drepturilor la pensie ale persoanelor asigurate, prin neincluderea perioadei respective în stagiul de cotizare, micșorarea venitului asigurat și, respectiv, a mărimii pensiei. Aceeași situație s-a constatat și în cazul titularilor de patentă, din motivul neprezentării acestora la Casa Teritorială de Asigurări Sociale (în continuare – CTAS) pentru a se înregistra, contribuțiile achitate de către aceștia nefiind reflectate în contul personal. Totodată, din cauza calculării necorespunzătoare a diferențelor de tarif, nu va fi luată în calcul perioada respectivă atît pentru titularii de patentă, cît și pentru persoanele angajate prin contract în străinătate.

Analiza politicii de asigurare benevolă a relevat unele lacune ce țin de motivarea persoanelor de a se asigura. Astfel, asigurarea individuală nu prevede condiții avantajoase pentru cetățeni, deoarece pensia minimă nu este stimulentivă.

Cerințele din hotărârile precedente ale Curții de Conturi n-au fost executate pe deplin.

Astfel, cu toate că CNAS și entitățile vizate în hotărîre au întreprins unele măsuri privind înlăturarea neregulilor depistate, în cadrul misiunii de audit s-a constatat că unele probleme persistă în continuare, acestea fiind reflectate în cadrul prezentului Raport. Totodată, unele cerințe/recomandări au rămas neexecutate/implementate, după cum urmează:

• **Cerința nr. 4:** de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei n-a fost completat și consolidat cadrul legal și regulator privind bazele și politicile bugetar-fiscale de constituire a BASS.

• **Recomandarea nr. 3:** CNAS a înaintat propuneri privind modificarea normei legale, în contextul reexaminării pensiei, care n-au fost aprobate.

• **Recomandarea nr. 5:** CNAS n-a inclus în conținutul contractului cu Î.S. „Poșta Moldovei” prevederi privind penalizarea părții contractate pentru nerespectarea clauzelor contractuale.

Au rămas neexecutate și unele recomandări înaintate în cadrul auditului realizat în anul 2010⁵, ulterior acestea fiind reiterate prin **Recomandarea nr. 8**⁶, astfel:

• Ministerul Finanțelor n-a conformat normele de raportare a executării BASS la cerințele legale, cu toate că CNAS a solicitat inițierea procedurii de revizuire a rapoartelor privind executarea BASS.

• CNAS n-a definitivat delimitarea teritorială/fizică a bunurilor imobile procurate în anul 2008 pentru CTAS Botanica, în valoare de 47,5 mil. lei, inclusiv construcții neautorizate (421,3 m²), și n-a înregistrat drepturile juridice asupra construcțiilor respective în mod regulamentar la organele cadastrale, fiind realizate unele acțiuni procedurale.

Astfel, urmează ca autoritățile responsabile să le execute corespunzător.

⁵Hotărîrea Curții de Conturi nr. 37 din 04.06.2010 „Privind Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2009”.

⁶Hotărîrea Curții de Conturi nr. 43 din 25 august 2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010”.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c) și art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011, care este parte componentă a prezentei Hotărâri.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul anexat se remit:

2.1. Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru luare de atitudine, conform competențelor, și pentru întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit;

2.2. Consiliului de Administrație al Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru examinare în ședință, în scopul evaluării și eficientizării proceselor de control intern;

2.3. Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, pentru examinare și luare de atitudine conform competențelor, și pentru întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit;

2.4. Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, pentru informare și întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit;

2.5. Ministerului Finanțelor, pentru informare și întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit;

2.6. Guvernului:

2.6.1. pentru informare privind rezultatele auditului, în special referitor la:

- măsurile întreprinse de către organele abilitate care n-au contribuit la identificarea tuturor rezervelor de acumulare a veniturilor;

- creșterea restanțelor și includerea în Raportul prezentat Guvernului a informației neveridice privind datoriile înregistrate în evidența specială (în anul 2011 – 45,4 mil.lei);

- dependența CNAS de suportul tehnic acordat din exterior la gestionarea sistemului informațional, care generează cheltuieli din mijloace financiare publice semnificative;

- rezervele condiționate de existența a două autorități cu

funcții de administrare fiscală a uneia și aceleiași plăți;

2.6.2. pentru luare de atitudine, întru:

- fortificarea promovării unui titlu separat în Codul fiscal, la capitolul contribuții de asigurări sociale de stat;

- autosesizarea privind contribuabilii care n-au prezentat declarațiile anuale ale persoanelor asigurate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare, în special ținând cont de faptul că o parte reprezintă instituții publice din subordinea Guvernului;

- revizuirea politicii de finanțare a domeniului social din bugetul de stat, care ar exclude posibilitatea solicitării excesive a mijloacelor publice, neținând cont de soldul disponibil;

- asigurarea efectuării transferurilor destinate acoperirii deficitului BASS în limitele efective, dar nu mai mult decât cele planificate;

- asigurarea reflectării în conturile personale ale titularilor de patentă, neînregistrați la CNAS, a contribuțiilor achitate de către aceștia;

- consolidarea activităților organelor de competență, direcționate la identificarea factorilor generatori de evaziune și neraportare a obligațiilor față de BASS și, totodată, întreprinderea măsurilor față de agenții economici care nu prezintă dări de seamă și sint calificați ca „inactivi”;

2.7. Parlamentului, pentru documentare.

3. Se cere, repetat, Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Finanțelor și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei să execute cerințele neexecutate anterior din Hotărârea Curții de Conturi nr. 43 din 25.08.2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010”, expuse în prezentul Raport și reiterate prin prezenta Hotărâre.

4. Despre implementarea recomandărilor auditului, expuse în Raportul anexat, precum și despre executarea pct.2.1., pct.2.2., pct.2.3., pct.2.4., pct.2.5., pct.2.6. și pct.3 ale prezentei Hotărâri se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

5. Prezenta Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 33. Chișinău, 23 iulie 2012.

Serafim URECHEAN

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.33 din 23 iulie 2012

RAPORTUL **auditului Raportului Guvernului** **privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011**

I. INTRODUCERE

Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 a fost efectuat în temeiul art.28 și art.31 alin.(2) lit.b) din Legea Curții de Conturi¹ și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012².

Auditul a fost efectuat la Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS), avînd drept obiectiv obținerea asigurării rezonabile precum că Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 (în continuare – BASS), prezentat Guvernului de către CNAS, este întocmit în conformitate cu cerințele regulamentare și oferă o imagine reală și fidelă, sub toate aspectele semnificative.

Responsabilitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale constă în administrarea și gestionarea conformă a sistemului public de asigurări sociale; distribuirea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat; ținerea contabilității executării BASS potrivit prevederilor legale, prin elaborarea și asigurarea unui sistem de management financiar eficient și control intern adecvat, întru realizarea eficientă a obiectivelor instituției și gestionarea corespunzătoare a riscurilor; întocmirea rapoartelor trimestriale și anuale privind executarea BASS, cu prezentarea, spre examinare și aprobare Guvernului, în termenele stabilite și conform cadrului normativ de raportare.

Responsabilitatea echipei de audit a constatat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru

¹Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

²Hotărârea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012”.

sustinerea constatărilor și concluziilor asupra veridicității indicilor semnificativi din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 și asupra regularității gestionării mijloacelor BASS. Auditorii nu sînt coresponsabili de prevenirea fraudei și erorii, precum și de corectitudinea calculării cuantumurilor drepturilor sociale.

Auditul a fost efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³. Reiesind din nivelul materialității stabilit și din riscurile identificate, pentru auditare au fost selectate componentele semnificative din Raportul privind executarea BASS.

II. PREZENTARE GENERALĂ

CNAS este o instituție publică autonomă, de nivel național, care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale. În conformitate cu statutul CNAS⁴, aceasta exercită funcții de acumulare (pe baza codului individual de asigurări sociale) și distribuie a mijloacelor financiare provenite din achitarea de către asigurați și asigurați a contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

CNAS este condusă de președinte (desemnat de Guvern), care este ordonatorul principal de credite pentru bugetul asigurărilor sociale de stat⁵. Activitatea Casei Naționale este supravegheată de către Consiliul de Administrație.

Conform statutului CNAS, structura organizațională și statele de personal sînt determinate de CNAS și aprobate de Guvern. În aspect organizațional, CNAS își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul republicii, prin intermediul a 41 de Case Teritoriale de Asigurări Sociale (în continuare – CTAS), care își desfășoară activitățile ce țin de deservirea nemijlocită a populației în acest domeniu sub conducerea și controlul CNAS.

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII, RECOMANDĂRI

Sumar al indicatorilor BASS pe anul 2011

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 a fost aprobat prin Legea nr. 54 din 31.03.2011⁶, la venituri în sumă de **9162,4 mil. lei** (inclusiv 2325,1 mil. lei transferuri de la bugetul de stat la BASS) și la cheltuieli – **9343,2 mil. lei**, cu un deficit în mărime de **180,8 mil. lei**.

În Tabelul nr.1 (Anexa nr.1 la prezentul Raport) este reflectată evoluția veniturilor și cheltuielilor în perioada anilor 2009-2011, precum și ponderea acestora în PIB.

O pondere semnificativă din veniturile BASS o dețin veniturile proprii, ponderea acestora în PIB grafic fiind prezentată în Figurile 1 și 2.

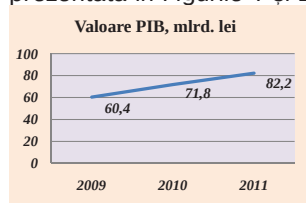

Figura 1

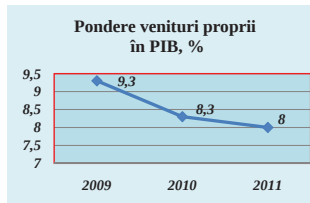

Figura 2

Sursă: Tabelul nr.1 (Anexa 1 la prezentul Raport)

În anul 2011 acestea au constituit 8,0 la sută, față de 8,3 la sută în anul 2010 și 9,3 – în anul 2009, ceea ce scoate în evidență tendința de descreștere a veniturilor respective.

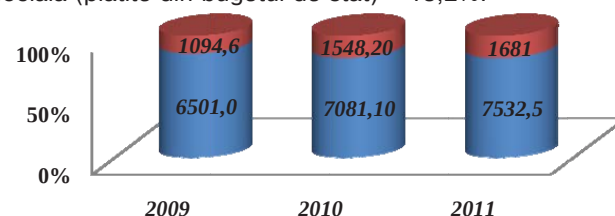
În acest context, în opinia auditului, creșterea PIB în perioada anilor 2009-2011 (136,1%) indică creșterea consumului, adică veniturile posibile ale populației s-au majorat. Astfel, analiza ritmului de creștere a PIB (136,1%), comparativ cu ritmul de creștere a încasării veniturilor proprii (117,0%), denotă o diferență de 18,3 puncte procentuale. Acest fapt urma să condiționeze și o creștere corespunzătoare a contribuțiilor de asigurări sociale aferente, pe cînd veniturile proprii

ale BASS s-au majorat doar cu 17%, ceea ce indică că autoritățile publice de resort dispun de rezerve la capitolul acumulări ale veniturilor proprii și nu interacționează pentru a identifica zonele și factorii de risc – generatori de evaziune și raportare neautentică, reiesind din ce se relevă o posibilă nedeclarare a veniturilor real obținute de contribuabili/persoane fizice.

Auditul remarcă că, în perioada anilor 2009-2011, transferurile de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS s-au diminuat neesențial (17,2 mil. lei sau 2 puncte procentuale), în timp ce transferurile de la bugetul de stat destinate prestațiilor de asistență socială au crescut semnificativ (53,5%, sau cu 586,4 mil. lei), ceea ce denotă asigurarea de către stat a unei politici de protecție a păturilor social vulnerabile.

Cheltuielile, de asemenea, au înregistrat o creștere, atît cele destinate asigurărilor sociale, cît și asistenței sociale (Figura 3).

În suma cheltuielilor BASS, ponderea prestațiilor de asigurări sociale (plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat) constituie 81,8%, ponderea prestațiilor de asistență socială (plătite din bugetul de stat) – 18,2%.

■ A. Prestații de asigurări sociale ■ B. Prestații de asistență socială

Figura 3

Sursă: Tabelul nr.1 (Anexa 1 la prezentul Raport)

Pentru **prestațiile de asigurări sociale** în anul 2011 au fost prevăzute 7602,9 mil. lei, cheltuielile efective constituind 7576,4 mil. lei, sau 98,7% față de suma rectificată, înregistrînd o creștere, comparativ cu anul 2010, cu 7,9%.

Pentru plata pensiilor de asigurări sociale de stat în anul 2011 au fost prevăzute 6339,6 mil. lei, cheltuielile efective constituind 6344,9 mil. lei, cu executarea indicatorului planificat la nivel de 100,1%. Comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, pensiile de asigurări sociale s-au majorat cu 481,2 mil. lei, sau cu 8,2 la sută mai mult, ca rezultat al indexării anuale a pensiilor cu 7,8% și majorării numărului de beneficiari de pensii.

Structura prestațiilor de asigurări sociale

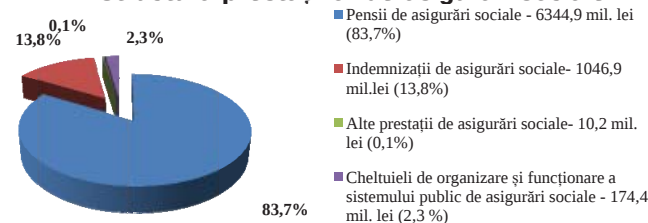

Figura 4

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011

Pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale în anul 2011 a fost prevăzut un volum de mijloace financiare în sumă de 1069,9 mil. lei, cheltuielile efective constituind 1046,9 mil. lei, cu executarea indicatorului planificat la nivel de 97,8%. În comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, aceste plăți s-au majorat cu 6,1 la sută, sau cu 60,5 mil. lei. Creșterea se explică prin majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului cu 300 lei, precum și a creșterii numărului de beneficiari ai indemnizației lunare

³Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴Hotărîrea Guvernului nr.739 din 25.07.2000 „Cu privire la aprobarea Statutului Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova”.

⁵Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 „Privind sistemul public de asigurări sociale” (în continuare – Legea privind sistemul public de asigurări sociale).

⁶Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr.54 din 31.03.2011 (în continuare – Legea BASS pe anul 2011).

pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani (cu 444 de persoane) și ai indemnizației de maternitate (cu 2134 de beneficiari).

Pentru *alte prestații de asigurări sociale* (cheltuieli pentru restabilirea sănătății prin tratament balneosanatorial și de reabilitare persoanelor asigurate) s-au planificat mijloace în sumă de 10,0 mil. lei, dar s-au cheltuit 10,2 mil. lei, cu 0,2 mil. lei mai mult, acestea constituind soldul biletelor pentru tratament balneosanatorial din anul 2010 trecătoare în anul 2011. Comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, aceste cheltuieli s-au redus cu 3,6 mil. lei, sau cu 26,2%.

Pentru *cheltuielile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale* s-au preconizat mijloace în sumă de 183,9 mil. lei, cheltuielile efective constituind 174,4 mil. lei. Față de aceeași perioadă a anului precedent, aceste cheltuieli s-au majorat cu 14,3 mil. lei, sau cu 9,0 %.

Cheltuielile bugetului de stat pentru **prestațiile de asistență socială**, achitate prin intermediul BASS, au fost planificate în sumă de 1700,6 mil. lei, cheltuielile efective au constituit 1670,7 mil. lei, sau 98,2%. Comparativ cu anul 2010, aceste cheltuieli au fost cu 129,1 mil. lei mai mari, sau cu 8,4 la sută.

Prestațiile de asistență socială achitate de la bugetul de stat au fost direcționate pentru plata compensațiilor – 38,1%, ajutoarelor bănești – 19,7%, alocațiilor – 15,0%, indemnizațiilor – 12,4%, pensiilor – 8,9%, altor plăți – 5,1% și serviciilor bancare și poștale – 0,8%.

Structura prestațiilor de asistență socială

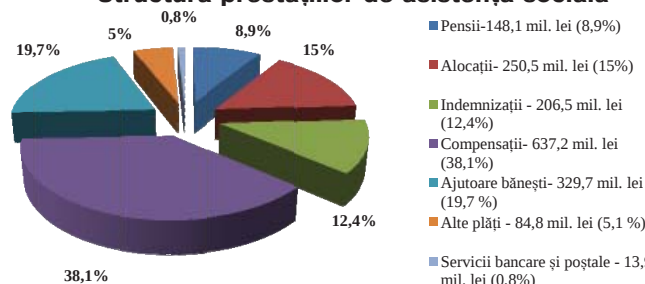

Figura 5

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011

Cele mai mari creșteri ale prestațiilor, în comparație cu anul precedent, s-au înregistrat la ajutoarele bănești – cu 44,6 mil. lei (inclusiv ajutor social – numărul beneficiarilor în anul 2011 a constituit 36033 de familii, cu 8881 de familii mai mult față de anul precedent, mărimea medie a ajutorului social fiind de 817,60 lei) și pentru plata prestațiilor sociale incluse în compartimentul altor plăți – cu 40,2 mil. lei.

3.1. Elaborarea BASS

Conform cadrului legislativ⁷, bugetul asigurărilor sociale de stat face parte din bugetul public național și este independent de bugetul de stat, cuprinde veniturile, cheltuielile și rezultatele financiare ale sistemului public. Auditul a constatat că pentru estimarea pronosticului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, cadrul regulator nu prevede reguli și proceduri clare și cuprinzătoare privind evaluările și estimările bazei de calcul. În condițiile normelor actuale legale, estimarea se efectuează în temeiul politicii în domeniul asigurării sociale de stat, elaborate de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pe termen mediu, al analizei bazei de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat din anii precedenți, cu aplicarea indicatorilor macroeconomici pe termen mediu prognozați de către Ministerul Economiei.

În baza datelor statistice anuale preliminare, s-a

efectuat prognoza tuturor veniturilor și cheltuielilor BASS, fiind elaborate calcule pentru fiecare prestație socială, cu includerea informațiilor privind dinamica anilor precedenți și calculelor pe următorii 3 ani. Astfel, BASS pe anul 2011 la partea de venituri a fost aprobat în sumă de 9162,4 mil. lei și de cheltuieli – 9343,2 mil. lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 180,8 mil. lei.

3.1.1. Planificarea veniturilor

În urma modificării și completării de buget⁸, partea de venituri a fost diminuată cu 39,7 mil. lei, din care:

- **veniturile proprii** s-au micșorat cu 257,0 mil. lei, reieșind din indicii de executate înregistrați pe parcursul a 10 luni și cele scontate a fi achitate în lunile noiembrie-decembrie 2011;

- **transferurile** au fost majorate cu 217,3 mil. lei, fiind condiționate de creșterea cu 22,7 mil. lei a transferurilor de la bugetul de stat la BASS pentru prestații sociale și a transferurilor de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS cu 194,6 mil. lei.

CNAS a estimat necesitatea mijloacelor suplimentare pentru acoperirea deficitului BASS din contul bugetului de stat în sumă de 194,6 mil. lei, reieșind din prognoza micșorării veniturilor proprii cu 257,0 mil. lei, precum și a cheltuielilor BASS cu 62,4 mil. lei și păstrării valorii inițial planificate a deficitului bugetar la sfârșitul anului 2011 în sumă de 180,8 mil. lei.

Planificarea veniturilor de către CNAS se efectuează în condiții neuniforme pe tipuri de venituri.

Potrivit prevederilor cadrului legal⁹, veniturile BASS provin din contribuțiile de asigurări sociale, transferuri de la bugetul de stat și din alte venituri (dobânzi, majorări de întârziere).

Veniturile BASS precizate pe anul 2011 sînt în creștere cu 706,8 mil. lei față de veniturile executate în anul 2010. Partea esențială în veniturile BASS o formează **veniturile proprii** în sumă de 6580,4 mil. lei, care dețin 72,1%, iar **transferurilor** de la bugetul de stat (2542,4 mil. lei) le revin 27,9%. Din suma totală a transferurilor precizate pentru anul de referință, alocațiile pentru acoperirea deficitului BASS constituie 806,7 mil. lei, sau cu 36,9 mil. lei mai puțin decît s-a executat în anul 2010.

În componența **veniturilor proprii** rămîn a fi preponderente veniturile curente, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, precizate în anul de referință la 6577,0 mil. lei, sau cu 591,7 mil. lei mai mult decît s-a executat în anul precedent.

Obiectivele politice de bază aplicate la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii au fost menținerea din anul 2010 a cuantumului tarifelor contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de 29%, 33% și 22% (inclusiv 16% din mijloacele angajatorului și 6% subvenționate de la bugetul de stat) la fondul de salarizare și la alte recompense datorate de angajator pentru asigurarea socială a angajaților.

Astfel, potrivit prevederilor din Planul strategic de cheltuieli în domeniul protecției sociale, 2008-2010¹⁰, indexarea anuală a cuantumului fix al contribuțiilor se efectuează în funcție de rata creșterii salariului mediu pe țară prognozat pentru anul precedent pentru persoanele fizice care își desfășoară activitatea pe cont propriu în sectorul real al economiei naționale.

Baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii individuale calculate de persoanele fizice care desfășoară activitate pe cont propriu utilizată la planificarea BASS (48,1 mil. lei) diferă de cea prezentată auditului (49,7

⁷Legea privind sistemul public de asigurări sociale; Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24.05.1996 (în continuare - Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar).

⁸Legea nr.264 din 19.12.2011, „Pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr.54 din 31 martie 2011”.

⁹Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24.05.1996 (art.46).

¹⁰Hotărîrea Guvernului nr.756 din 02.07.2007 „Cu privire la Cadrul de cheltuieli pe termen mediu (2008-2010)

mil.lei). Astfel, veniturile BASS planificate la acest capitol au fost diminuate cu 1,7 mil.lei.

Conform explicațiilor CNAS, fără prezentarea unor probe concrete, la etapa de planificare inițială n-a fost oportună includerea în calcul a contingentului de persoane fizice, care în anul 2010 și-au schimbat categoria de plătitori. Datele pentru planificare au fost extrase dintr-o informație analitică internă – „Informația cu privire la unele categorii de plătitori, persoane fizice, ce își organizează și desfășoară activitatea pe cont propriu pentru anul 2010”.

În cazul planificării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător, sumele percepute în avans de la deținătorii de patentă din motivul că sînt reflectate ca venituri ale perioadei de gestiune, nejustificat participă la estimarea bazei de calcul a obligațiilor respective pentru anul viitor. Potrivit explicațiilor entității auditate, costul implementării evidenței separate a veniturilor respective pe perioade de gestiune/an ar fi mai mari decît veniturile ce pot fi acumulate la acest capitol și în același timp nu este posibil de organizat din punct de vedere informațional evidența pe datorii și creanțe.

Totodată, baza de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de stat din Declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii Forma 4-BASS (în continuare – Declarația F-4BASS) pentru anul 2010, în temeiul căreia au fost estimate contribuțiile de asigurări sociale obligatorii, este diminuată și diferă de situația reală privind obligațiile contribuabililor față de BASS, deoarece nu toți contribuabilii au prezentat aceste declarații, suma datoriilor BASS față de contribuabili, la 01.01.2011, aferentă ne reprezentării Formei 4-BASS constituind 13,5 mil.lei.

În opinia CNAS, analiza evoluției bazei de calcul a contribuțiilor din perioadele precedente n-a relevat posibilitatea de extindere a acesteia, totodată, executarea planului precizat la contribuții demonstrează că planul n-a fost subestimat, executarea constituind 99,8%, sau neexecutarea fiind de 14,4 mil.lei.

În acest aspect, auditul ține să remarce că executarea la un nivel de 99,8% a veniturilor proprii indică încasarea doar a veniturilor precizate, dar nu a celor calculate. Existența datoriilor la finele anului 2011, în sumă de 851,6 mil. lei, care s-au majorat față de anul 2010 cu 111,7 mil.lei relevă că au fost calculate contribuții într-un quantum mai mare decît s-a încasat efectiv în BASS, ceea ce demonstrează existența rezervelor la acest capitol.

În același context, se remarcă că la estimarea veniturilor aferente contribuțiilor datorate de angajatori pentru persoanele angajate la lucrarea terenului agricol sau creșterea animalelor (16%) și a celor compensate din bugetul de stat (6%) nu s-a luat în calcul indicatorul macroeconomic pe termen mediu „prognoza preliminară de creștere a fondului de remunerare a muncii” de 114% ce urma a fi aplicat la baza de calcul și a dus la diminuarea contribuțiilor la aceste capite de 12,8 mil.lei (16%) și, respectiv, cu 4,8 mil. lei (6%), ci a fost prognozat în mărimea anului precedent.

CNAS a motivat neindexarea și păstrarea bazei de calcul la nivelul anului 2010 prin faptul că baza de calcul a fost în descreștere în anii 2008 și 2009 și în creștere nesemnificativă (1%) în anul 2010.

Incerte sînt și criteriile în baza cărora CNAS a estimat veniturile de 2,6 mil. lei privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii individuale, virate de persoanele fizice proprietari de terenuri agricole (restanțe), în condițiile cînd la situația din 01.01.2011, ele constituiau 101,5 mil.lei.

Potrivit explicațiilor persoanelor responsabile de procesul de planificare a BASS, aceste venituri reprezintă suma așteptată a fi achitată pentru restanțele la plata contribuțiilor de asigurări sociale de către persoanele fizice proprietari de terenuri agricole, în condițiile cînd dinamica achitării indică descreșterea acestora. Estimarea sumei contribuțiilor din contul restanței înregistrate din anii precedenți de către persoanele fizice proprietari de terenuri agricole a fost efectuată reieșind din analiza dinamicii descreșcătoare a încasărilor anilor precedenți: anul 2009 – 18,4 mil. lei; anul 2010 – 7,3 mil. lei. Ulterior, aceste venituri au fost precizate în sumă de 5,6 mil.lei, executate fiind 6,0 mil.lei.

La planificarea capitolului de venituri s-a ținut cont de veniturile de bază, fără a studia soldul de datorii ale contribuabililor la finele anului 2010, data formării acestora, precum și termenele de întîrziere, pentru a prevedea și majorările de întîrziere pentru neplata în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, care sînt parte componentă a acestora. Executarea veniturilor la acest capitol denotă că au fost calculate și încasate 63,3 mil.lei și, respectiv, 19,7 mil.lei.

Lipsa metodologiei și procedurilor exhaustive privind planificarea veniturilor proprii ale BASS determină elaborarea BASS în condiții neuniforme pentru tipurile de venituri, ceea ce a condus la neidentificarea tuturor rezervelor de acumulare a veniturilor.

Transferurile de la bugetul de stat la BASS au fost precizate în volum de 2542,4 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat la BASS pentru prestații sociale precizate la nivel de 1700,6 mil.lei sînt în quantumul cheltuielilor planificate pentru aceste prestații sociale.

Compensarea de către bugetul de stat a diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar în sumă de 34,2 mil.lei, este estimată cu 4,8 mil.lei mai puțin, deoarece nu s-a luat în calcul prognoza preliminară de creștere a fondului de remunerare a muncii de 114% la baza de calcul, din motivul creșterii nesemnificative în anul 2010 a bazei de calcul.

Compensarea sumelor anuale ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat se acordă deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița-Tiraspol, în cazul limitării accesului la aceste terenuri, pînă la înlăturarea consecințelor limitării referitor la terenurile menționate, conform prevederilor legale¹¹, fiind planificată de către CNAS în sumă de 0,9 mil.lei, conform calculelor prezentate de primării.

Transferurile de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS de 806,7 mil.lei au fost prognozate ca diferență dintre cheltuielile și veniturile planificate și nivelul deficitului permis de 180,8 mil.lei.

Conform situației reale, cheltuielile de asigurări sociale au fost executate cu 70,4 mil.lei mai puțin, iar veniturile proprii au fost încasate cu 14,2 mil.lei mai puțin. Aceasta a condonat micșorarea deficitului BASS de la 180,8 mil. lei la 124,6 mil.lei, sau cu 56,2 mil. lei. Cu toate acestea, CNAS a primit transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS în suma precizată (806,7 mil. lei, inclusiv în luna decembrie – 194,6 mil. lei). În context, în opinia auditului, suma transferului destinată acoperirii deficitului urma a fi ajustată la mărimea reală a acestuia, adică CNAS urma să încaseze din bugetul de stat cu 56,2 mil.lei mai puțin.

De menționat că cadrul normativ nu prevede expres stabilirea modului de estimare a sumei pentru acoperirea din bugetul de stat a deficitului BASS.

¹¹Legea nr. 39-XVI din 02.03.2006 „Privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stînga Nistrului ale raionului Dubăsari” și Hotărîrea Guvernului nr.567 din 21.05.2007 „Pentru aprobarea Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița-Tiraspol de plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală”.

Deși CNAS a înaintat propuneri de modificare și completare a legislației, aceasta n-a fost ajustată în conformitate cu recomandările auditului Curții de Conturi privind elaborarea politicii de alocare a transferurilor de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS, cu prevederi distincte de echilibrare a veniturilor și cheltuielilor efective.

Suma de 194,6 mil. lei a fost primită de la bugetul de stat în baza modificării Legii bugetului de stat pe anul 2011, anterior aprobării și intrării în vigoare precizărilor BASS pentru anul 2011. Se relevă că aceste mijloace au fost utilizate pentru rambursarea împrumuturilor solicitate. Astfel, în timp ce contribuabilii au înregistrat datorii față de BASS în sume semnificative, organele abilitate n-au întreprins măsuri suficiente în încasarea datoriilor depline, ceea ce determină CNAS să apeleze la creditare (septembrie-decembrie – 194,6 mil. lei).

3.1.2. Planificarea cheltuielilor

La planificarea cheltuielilor, de asemenea, s-au constatat următoarele:

➤ Planificarea cheltuielilor BASS pentru pensii se efectuează în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale, care întrunește prevederi generale la acest capitol. Totodată, CNAS nu dispune de metodologii și proceduri scrise, exhaustive și transparente de planificare, ceea ce nu i-a permis auditului de a se expune asupra corectitudinii planificării.

➤ Planificarea cheltuielilor pentru prestațiile de asistență socială s-a efectuat în baza prognozei numărului de beneficiari și a bugetului necesar pentru ajutorul social și ajutorul în perioada rece a anului, în lipsa unor date explicite care țin de identificarea potențialilor beneficiari, iar valorile planificate au fost calculate având ca bază valoarea prestației pentru perioadele anterioare.

➤ Cheltuielile pentru întreținerea CNAS au fost planificate în lipsa unor calcule și justificări: (i) există deficiențe în planificarea procurărilor de mijloace fixe, realizată de CNAS; (ii) contractarea lucrărilor de reparație pe lucrări separate pe subobiective (etaj, subsol, acoperiș) pentru unul și același imobil denotă lipsa unor proceduri concrete privind planificarea necesităților de reparații și tipul acestora (curente sau capitale).

➤ Cheltuielile pentru dezvoltarea și ținerea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul de asigurări sociale s-au planificat în lipsa propunerilor și calculelor bine argumentate privind volumul și valoarea lucrărilor informatice, reieșind din necesitățile de întreținere a sistemului informațional (suport tehnic).

CONCLUZII:

Cu toate că la planificarea indicatorilor generali ai BASS pe anul 2011 CNAS s-a condus de actele legislative și normative, de analiza tendințelor și performanțelor înregistrate în anii precedenți și de indicatorii macroeconomici, analiza de către audit a indicatorilor înaintați la elaborarea Legii BASS a scos în evidență unele deficiențe la capitolul planificarea părții de venituri. Cadrul regulator nu prevede reguli și proceduri clare și cuprinzătoare privind evaluările și estimările bazei de calcul raportate în cazurile când contribuabilii nu declară integral sau nu prezintă Declarația F-4BASS.

În același timp, diminuarea planificării unor capitole de venituri a determinat majorarea transferurilor de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS.

Planificarea cheltuielilor, în lipsa unor calcule și argumentări, condiționează efectuarea nerezonabilă sau exagerată a acestora.

RECOMANDĂRI:

Casei Naționale de Asigurări Sociale:

1. La planificarea BASS, atât la capitolul venituri, cât și la capitolul cheltuieli, să asigure efectuarea unor calcule și analize, cu argumentarea și justificarea necesităților.

Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Casei Naționale de Asigurări Sociale:

2. Să examineze situația privind acoperirea deficitului din bugetul de stat și să determine posibilitățile privind ajustarea mărimii transferului destinat acoperirii acestuia conform executării reale a BASS (care urma să fie încasat cu 56,2 mil. lei mai puțin).

3.2. Executarea BASS pe anul 2011

CNAS, în coordonare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și cu Ministerul Finanțelor, întocmește Raportul anual privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și îl prezintă, până la data de 1 mai a anului următor celui de gestiune, Guvernului, spre examinare și aprobare. Guvernul aprobă Raportul și îl prezintă Parlamentului până la data de 1 iunie.

3.2.1. Executarea veniturilor

Măsurile întreprinse de organele abilitate n-au generat rezultatele scontate, restanțele contribuabililor fiind în creștere.

În aspectul colectării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, controlul corectitudinii calculării și virării lor în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat și sancționarea în cazul nerespectării termenelor de plată a contribuțiilor de asigurări sociale conform prevederilor legale¹² țin de competența Serviciului Fiscal de Stat.

Prin prisma Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011, CNAS îi revine doar funcția de prezentare Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS) a informației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.

Veniturile BASS pentru anul 2011 inițial au fost aprobate în sumă de 9162,4 mil. lei, ulterior fiind precizate în sumă de 9122,8 mil. lei, executate fiind în sumă de 9089,9 mil. lei, sau în proporție de 99,6%, detaliat fiind prezentate în Tabelul nr. 2 (Anexa nr. 2 la prezentul Raport). Astfel, prevederile bugetare privind veniturile proprii pentru anul 2011 n-au fost realizate în cantumul precizat, nivelul indicatorului nefiind atins cu 14,3 mil. lei, sau cu 0,2%.

Veniturile proprii formează partea esențială (circa 72,2%) în structura veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, partea preponderentă a acestora constituind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori (78,3%). În acest aspect, auditul remarcă necesitatea intensificării activităților de administrare a acestor venituri.

O parte în veniturile BASS îi revine transferurilor de la bugetul de stat (27,8%), care pentru anul 2011 au fost aprobate în sumă de 2325,1 mil. lei, precizate în sumă de 2542,4 mil. lei. Reieșind din necesarul de mijloace financiare și conform planurilor de finanțare din suma totală de transferuri, 1681,0 mil. lei (66,6%) au fost direcționate pentru prestațiile sociale. Transferurile de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului BASS au constituit 806,7 mil. lei (32%).

Prezentarea dărilor de seamă de către contribuabili nu se efectuează pe deplin.

Datoriile BASS înregistrate față de contribuabili au fost cauzate de neprezentarea de către aceștia a Declarației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii Forma 4-BASS (în continuare – Declarația F-4BASS).

¹²Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

În anul 2011, obligația de a prezenta Forma 4-BASS au avut-o 131733 de contribuabili. Totodată, e de menționat că, potrivit legislației, contribuabilii au obligația de a prezenta dări de seamă chiar și în lipsa activității, declarând sume zero.

Conform informației prezentate auditului de către CNAS, obligațiunea de a prezenta Declarația F-4 BASS o au 84796 de contribuabili, deoarece 46937 de contribuabili au fost calificați ca „inactivi”.

Cu referire la calificarea contribuabililor „inactivi”, potrivit informației prezentate de CNAS, precum și ca rezultat al realizării recomandărilor Curții de Conturi, s-au revizuit listele contribuabililor care au obligațiunea de a prezenta Declarația F-4BASS. Din numărul total au fost identificați 46937 de contribuabili, care n-au prezentat declarațiile o perioadă mai îndelungată de un an. Pentru o mai bună gestionare a sistemului informațional au fost efectuate modificările necesare prin atribuirea de către CNAS acestor contribuabili a unui statut nou – „inactiv”, cu întocmirea listelor respective. În scopul evidenței univoce a contribuabililor, CNAS, în comun cu reprezentanții organelor fiscale, a efectuat confruntarea datelor din bazele informaționale. În afară de aceasta, la 19954 de contribuabili li s-au atribuit statutul „lichidat” și la 3168 de entități – statutul „suspendarea activității”, în legătură cu faptul că aceștia sînt în stare de insolvență sau luați la evidența specială.

Datoriile față de BASS ale contribuabililor înregistrează creșteri an de an.

Neonorarea obligațiilor de către contribuabili a determinat formarea restanțelor (cu sancțiuni financiare), la situația de 01.01.2011, în sumă de 739,9 mil. lei, iar la 01.01.2012 – 851,6 mil. lei, înregistrînd o creștere de 111,7 mil. lei.

Auditul relevă că CNAS a raportat în Parlament restanțe la contribuții sociale de stat, la data de 31.12.2011, în mărime de 806,2 mil. lei, neraportînd suma restanțelor de 45,4 mil. lei, ce reprezintă datoriile luate la evidența specială.

Conform explicațiilor CNAS, suma menționată reprezintă restanțele care se sting prin scădere în baza prevederilor Codului fiscal (art.206) și ale Regulamentului privind evidența specială a obligației fiscale, aprobat prin Decizia Colegiului Ministerului Finanțelor nr.4/2 din 01.04.2003. Acestea reprezintă restanța întreprinderilor insolvente, care nu dispun de bunuri materiale, a persoanelor decedate, declarate moarte, dispărute fără veste etc. și este imposibilă să fie încasarea prin executarea silită, fiind luate la o evidență specială prin scăderea din suma restanțelor totale.

Auditul remarcă că analiza evoluției în perioada anilor 2009-2011, reflectată în Tabelul nr.3 (Anexa 3 la prezentul Raport), a restanțelor față de BASS, comparativ cu evoluția plăților calculate spre plată obligatorie în BASS, denotă o situație alarmantă. Astfel, obligațiunile contribuabililor calculate la BASS au înregistrat o creștere de 118,7% (de la 5616,4 mil. lei în anul 2009, pînă la 6664,6 mil. lei în anul 2011), pe cînd restanțele contribuabililor față de BASS, în aceeași perioadă, au crescut cu 133,3% (de la 638,6 mil. lei pînă la 851,6 mil. lei). Astfel, ritmul de acumulări la BASS în anul 2011, în raport cu anul 2010, este mai mic decît ritmul de creștere a restanțelor, cu 14,6 puncte procentuale.

Analiza evoluției datoriilor contribuabililor față de BASS, în perioada anilor 2006-2011 (Figura 6), denotă o situație problematică la capitolul administrarea veniturilor BASS. Astfel, practica acumulării datoriilor de către unii contribuabili față de BASS în condiții de neîmpunere și neîncasare strictă, conform normelor legale, determină creșterea continuă, semnificativă a acestora și o insuficiență de

mijloace BASS, acoperirea cărora este compensată din mijloacele bugetului de stat.

Evoluția datoriilor contribuabililor față de BASS în perioada anilor 2006-2011

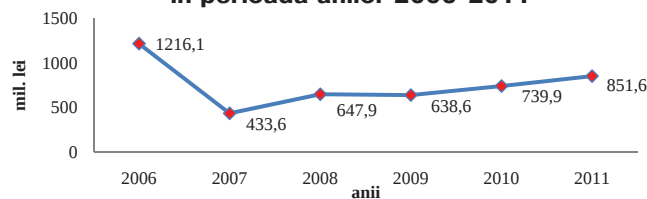

Figura 6

Sursă: Declarațiile F-4 BASS pe anii 2006-2011

Conform procedurii prestabilite, CNAS transmite IFPS informația privind calcularea, modificarea și stingerea obligațiilor BASS. În actul de primire-predare a informației privind transmiterea soldurilor la IFPS se reflectă cuantumul cumulativ al obligației, care include restanțele și sumele plătite în plus.

Potrivit informației CNAS, datoriile contribuabililor față de BASS, la 01.01.2012, constituiau 851,6 mil. lei. Acest sold include 45,4 mil. lei, datorii la evidența specială, precum și 1,0 mil. lei contribuții individuale, care nu se transmite la IFPS. De menționat că, conform acestora, soldul datoriilor aferent contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii constituie 717,9 mil. lei. În același timp, potrivit datelor oferite de IFPS, soldul datoriilor aferente contribuțiilor constituie 713,8 mil. lei.

Astfel, s-a constatat o divergență dintre date, la capitolele contribuții, de 4,1 mil. lei. În aceste condiții, auditul remarcă că necorespunderea datelor privind restanțele față de BASS va determina neadministrarea eficientă a mijloacelor BASS prin neacumularea deplină a acestora.

RECOMANDARE:

Casei Naționale de Asigurări Sociale, în comun cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat:

3. Să identifice motivele necorespunderii datelor privind soldurile înregistrate în sistemele informaționale, avînd ca scop eliminarea și evitarea pe viitor a acestor situații.

Cu toate că datoriile față de BASS sînt majore, organele abilitate nu întreprind măsuri suficiente privind încasarea corespunzătoare a majorărilor de întîrziere aferente.

Conform prevederilor legale¹³, neplata contribuției de asigurări sociale în termenele stabilite atrage după sine majorări calculate pentru fiecare zi de întîrziere, pînă la data plății sumei datorate, care se fac venit la BASS. Calcularea majorării de întîrziere se efectuează de către CNAS¹⁴, iar pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate în urma controlului fiscal – de către Serviciul Fiscal de Stat.

Astfel, în perioada auditată, s-au calculat majorări de întîrziere la 41633 contribuabili, în sumă de 63,3 mil. lei. De asemenea, auditul menționează că în anul 2011 li s-au efectuat recalculare a majorărilor de întîrziere la 503 plătitori la BASS, din care în sensul diminuării în sumă de 7,9 mil. lei.

Auditul menționează că CNAS nu dispune de reglementări depline ale procedurilor la acest capitol (de la calcularea majorărilor de întîrziere, pînă la informarea și raportarea acestor sume de către contribuabili), ceea ce creează precondiții de neîncasare a acestor venituri la BASS și posibile recalculări spre diminuare.

Aceste circumstanțe au determinat situații de neadministrare și neîncasare a acestor obligațiuni. Datoriile contribuabililor la capitolul majorări de întîrziere, la finele anului

¹³Art.28 (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

¹⁴Art.10 (2) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011.

2011, însumau 93,2 mil. lei, înregistrând o creștere de 36,8 mil. lei, comparativ cu anul 2010, și de 91,0 mil. lei, față de anul 2009. Astfel, auditul relevă o rată de încasare la un nivel scăzut a acestor venituri, care în anul 2009 a constituit 30%, iar în anul 2011 – 17,6%. În aceste condiții, se atestă că, pe parcursul anului 2011, recalculările majorărilor de întârzieri efectuate (7,9 mil. lei) au constituit 12,5 puncte procentuale față de suma total calculată.

De menționat că în cadrul deplasărilor la agenții economici, care au înregistrat datorii la plățile de bază și la majorări de întârziere, la sfârșitul anului 2011, auditul a constatat că majorările nu sînt înregistrate în evidența contabilă a contribuabililor, cum ar fi: Teatrul Național de Operă și Balet (710,9 mii lei), Î.S. „Regia Transport Electric” (865,3 mii lei), S.A. „Topaz” (14,3 mii lei). Ca rezultat al acțiunilor de audit (iunie-iulie 2012), Î.S. „Regia Transport Electric” a transferat datorii privind contribuțiile de asigurări sociale de stat la BASS în sumă de 1,5 mil. lei.

Concluzie:

Tendința de creștere a majorărilor de întârziere denotă o administrare neeficientă a plăților la BASS, precum și o colaborare redusă a organelor abilitate cu contribuabilii în sensul acumulării în termen a obligațiilor față de BASS. Măsurile întreprinse de CNAS, prin aplicarea doar a majorărilor de întârziere, nu sînt rezultative, deoarece nu disciplinează agenții economici în aspectul onorării obligațiilor față de BASS, datoriile înregistrînd o creștere continuă, menținîndu-se situația privind înregistrarea și raportarea neveridică de către agenții economici a situației privind obligațiile față de BASS.

Acumularea restanțelor la acest capitol indică și faptul că pîrghiile legale existente nu sînt eficiente și nu se soldează cu efectul așteptat, adică nu motivează pe deplin contribuabilii să-și onoreze obligațiile în termen.

Imposibilitatea identificării la momentul potrivit a persoanelor înregistrate ca titulari de patentă care au achitat contribuții condiționează înregistrarea acestor sume la contul plăților neidentificate și, respectiv, poate influența asupra dreptului persoanelor de a beneficia de prestații sociale.

Conform art.17 alin.(1) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998 “Cu privire la patenta de întreprinzător”, titularii de patentă trebuie să achite contribuția de asigurare socială de stat, cu excepția pensionarilor și invalizilor de toate grupele. Achitarea acestei contribuții îi asigură titularului de patentă dreptul la pensia minimă pentru limită de vîrstă și la ajutor de deces prevăzute de legislație. Durata activității desfășurate în baza patentei se include în vechimea în muncă a titularului de patentă, cu condiția achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

CNAS nu deține informația integrală cu privire la numărul titularilor de patente eliberate și nu dispune de pîrghii de a înregistra toate persoanele care au achitat contribuții de asigurări sociale la momentul obținerii patentei. Astfel, sumele achitate de acești contribuabili (deținători de patentă de întreprinzător, care nu s-au înregistrat la CNAS) se reflectă de către CNAS la contul plăților neidentificate ”999”. Acest fapt are un impact negativ asupra procesului de stabilire a drepturilor acestor titulari de patentă la pensie de asigurări, deoarece perioada dată nu se ia în considerare la stabilirea stagiului de cotizare.

De asemenea, dările de seamă ale CNAS nu conțin datele veridice privind datoriile titularilor de patentă față de BASS, deoarece nu este prevăzută modalitatea și momentul aplicării diferenței de tarif la trecerea dintr-un an în altul și, respectiv, nu se întreprind măsuri privind încasarea acestora, în cazul cînd aceste persoane nu se adresează pentru prelungirea patentei. Totodată, CNAS nu deține o informație generalizată privind datoriile atît debitoare, cît

și creditoare aferente contribuțiilor calculate și achitate de titularii de patentă.

Luînd în considerație că Legea BASS pe anul 2011 a fost publicată și, respectiv, pusă în aplicare din 20.04.2011, menționăm că, deși au fost perfectate precizări în actele interne privind aplicarea diferenței de tarif, CTAS au aplicat neuniform calcularea diferenței de sumă la deținătorii de patentă asigurați și înregistrați la CNAS. Astfel, la unii titulari de patentă s-a aplicat de către CTAS calculul de la 01.01.2011, la alții – de la 01.04.2011 și chiar de la 01.05.2011. Conform explicațiilor CNAS, titularii de patentă aveau obligația de a achita diferența de tarif începînd cu 1 mai 2011, însă n-a fost prezentat temeiul juridic.

Modalitatea aplicată de către CNAS privind calcularea diferenței de sumă titularilor de patentă generează nu doar nereflectarea datoriilor contribuabililor, ci și riscul neluării în calcul a perioadei respective la calcularea stagiului de cotizare și, totodată, pune în situații neegale contribuabilii prin aplicarea neuniformă a acestei diferențe (numărul de luni pentru care se achită diferența).

Prevederile contradictorii ale cadrului legal determină neasigurarea persoanelor angajate prin contracte în străinătate.

Conform Legii BASS, persoanele angajate prin contracte în străinătate sînt obligate să înregistreze contractele la CNAS și să achite tariful unic – 4368 lei pentru anul 2011, pentru perioada contractului.

CNAS nu deține pîrghii de identificare a tuturor persoanelor ce pleacă la muncă peste hotare. Astfel, persoanele ce pleacă peste hotare puteau înregistra contractul de muncă la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și la Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă doar după înregistrarea acestuia la CNAS și achitarea contribuțiilor aferente.

Totodată, art.16 din Legea nr.180-XVI din 10.07.2008 „Cu privire la migrația de muncă” nu prevede obligația, ci doar dreptul de a înregistra contractul de muncă la CNAS. Astfel, la finele anului 2011, s-a creat situația cînd persoanele fizice nu mai înregistrau contractele la CNAS.

De asemenea, conform procedurilor, încasarea diferențelor de tarif pentru persoanele care au încheiat contracte pentru o perioadă ce depășește anul bugetar, trebuia să se efectueze la întoarcerea în țară.

CNAS nu reflecta sumele aferente diferenței de tarif ca datorie la contul contribuabililor (titularii de patentă și persoanele angajate prin contracte în străinătate) și, astfel, IFPS n-a întreprins măsuri pentru încasarea acestora. CNAS a explicat nereflectarea datoriilor prin imposibilitatea de a organiza evidența separată pe fiecare beneficiar, precum și a cheltuielilor suplimentare de întreținere a sistemului informațional.

Concluzie:

Executarea veniturilor privind contribuțiile achitate de titularii patentei de întreprinzător și persoanele angajate prin contracte în străinătate se efectuează cu unele rezerve. Lipsa pîrghiilor de înregistrare a persoanelor care au achitat contribuții de asigurări sociale la momentul obținerii patentei, incertitudinea constatată în anul 2011 privind aplicarea diferențelor de tarif, precum și mecanismul care se aplică la momentul actual, din motivul indisciplinării contribuabililor, va determina dificultăți la stabilirea drepturilor acestora de a beneficia de pensie, din cauza neluării în calcul a perioadei pentru care nu s-a reflectat la contul personal contribuția achitată și nu s-a achitat diferența de tarif.

RECOMANDĂRI:

Cazei Naționale de Asigurări Sociale și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat:

4. Să asigure soluționarea problemelor ce țin de reflectarea diferențelor de tarif.

Cazei Naționale de Asigurări Sociale:

5. Să elaboreze proceduri interne privind modalitatea de utilizare și analiză a informației oferite de IFPS.

3.2.2. Executarea cheltuielilor**A. Prestațiile de asigurări sociale de stat**

Prin tergiversarea emiterii deciziilor de acordare a drepturilor la pensiile pentru limită de vîrstă, de urmaș și de invaliditate de către CNAS, plata pensiei se efectuează cu întârziere, fiind afectate respectiv interesele beneficiarilor.

Potrivit art.30 (1) din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”¹⁵, responsabili de stabilirea și plata pensiilor sînt organele de asigurări sociale (CNAS și CTAS).

Modalitatea de calcul a pensiilor pentru limită de vîrstă este diferențiată în funcție de perioada realizării venitului asigurat: pînă la 01.01.1999, pînă la și după 01.01.1999, și după 01.01.1999. Astfel, la stabilirea pensiei se aplică formule complexe, fiind luați în calcul un șir de indicatori.

Auditul remarcă că modalitatea de calculare a pensiei este una destul de complicată și neclară pentru beneficiari, generînd astfel în rîndurile pensionarilor un șir de nemulțumiri, obiecții și dezacorduri cu cuantumul pensiei. În acest aspect, auditul a constatat că, pe parcursul anului 2011, în legătură cu acest fapt, în adresa CNAS au parvenit 1091 de petiții, iar în adresa CTAS – 257 de petiții.

Pensia se acordă la cererea persoanei care a obținut dreptul la pensie sau a tutorelui (curatorului) acesteia. Cererea de pensionare și actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale (CTAS) de la domiciliul asiguratului, unde se înregistrează în mod obligatoriu. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare urmează a fi efectuată prin decizie, emisă de CTAS și semnată de conducătorul acesteia, în termen de **15 zile** de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Astfel, pe parcursul anului 2011 au fost stabilite 50480 de pensii. Urmare a verificării dosarelor de pensionare de către Direcția generală control și aplicarea legislației pentru drepturi sociale din cadrul CNAS în cuantum mai mare de 1000 lei (în număr de 15276), în aspectul regularității stabilii lor, pe parcursul anului 2011, celor 41 de CTAS le-au fost restituite 577 de dosare de pensionare, ca rezultat al stabilirii erorilor de următoarea natură: stabilirea neconformă, calcularea incorectă a stagiului de cotizare, calcularea incorectă a venitului asigurat, calcularea incorectă a mărimii pensiei, depășirea termenelor de stabilire. Astfel, nivelul general de „rebut” identificat de CNAS și înlăturat a constituit 3,5%.

În cadrul CNAS este instituit un sistem de control intern complex, care prevede controlul dosarelor la diferite niveluri: aparatul central și CTAS, elemente de control intern integrate în sistemul informațional, controlul corectitudinii acordării drepturilor sociale cetățenilor, controlul veridicității datelor incluse în documentele prezentate de beneficiari ce confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat etc. Astfel, prin controalele sale, Direcția generală control și aplicarea legislației din cadrul CNAS acoperă circa 30% din totalul numărului de pensii stabilite pe parcursul anului 2011.

Analiza acestor activități denotă intensitatea și rezultativitatea acțiunilor CNAS de identificare a erorilor. Conform informației CNAS, Casele Teritoriale cu cel mai mare nivel al rebutului au fost: Dubăsari (25,0%); Vulcănești (12,3%); Cahul (7,8%); Glodeni (7,7%); Rîșcani și Cantemir (7,0%); Rezina (6,6%) și Căușeni (6,4%).

Totodată, pe parcursul anului 2011, de către Direcție au fost prevenite 321 de cazuri de supraplăți ale pensiei din BASS, în sumă de 899,9 mii lei, și 176 de cazuri de plată incompletă a pensiei în valoare de 148,5 mii lei.

În cadrul activităților de audit în teritoriu la CTAS Ciocana, Orhei, Strășeni și Anenii Noi auditul a verificat dosarele de pensionare întocmite pe parcursul anului 2011, selectate pentru testare în aspectul respectării termenului de emiterie a deciziei de acordare a drepturilor la pensiile pentru limită de vîrstă, de urmaș și de invaliditate (15 zile), prevăzut prin art.31 alin.(3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat. Ca rezultat, au fost stabilite cazuri de nerespectare a termenului de emiterie a deciziei de acordare a drepturilor la: pensia pentru limită de vîrstă – 62,5% (50 de cazuri din 80 de cazuri verificate), pensia de invaliditate – 46% (35 de cazuri din 76 verificate) și pensia de urmaș – 49% (28 de cazuri din 57 verificate).

În contextul celor expuse, se remarcă o tendință de întârziere a emiterii în termen a deciziilor de acordare a drepturilor la pensie, de pînă la 3 luni, astfel fiind afectate interesele beneficiarilor prin efectuarea plății pensiei cu întârziere.

Potrivit explicațiilor CNAS, organele de asigurări sociale, în temeiul art.30 din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998, au dreptul de a efectua controlul asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate. Astfel, actul de verificare în care sînt constatate rezultatele controlului reprezintă document necesar la stabilirea pensiei și, respectiv, termenul de emiterie a deciziei de 15 zile decurge din data perfectării actului de verificare a documentelor, care este documentul final ce confirmă/înfirmă veridicitatea certificatelor de salarîu prezentate.

RECOMANDARE:**Cazei Naționale de Asigurări Sociale:**

6. Să prestabilească proceduri scrise interne privind emiteria deciziilor de acordare a drepturilor la pensii, în termenele stabilite conform legislației, cu specificarea perioadei de efectuare a verificărilor de rigoare, întru responsabilizarea persoanelor implicate în aceste procese referitor la înlăturarea tergiversărilor.

Procedura de achitare a pensiilor

Potrivit prevederilor legale¹⁶, plata pensiilor se efectuează prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei” și a instituțiilor financiare selectate în bază de concurs, potrivit contractului încheiat cu CNAS.

Pe parcursul anului 2011, plata pensiilor s-a efectuat de către Î.S. „Poșta Moldovei”, în baza contractelor încheiate cu CNAS.

Concomitent, auditul a constatat că CNAS, fără a desfășura licitație publică, a încheiat cu S.A. „Banca de Economii” contractul privind plata pensiei, indemnizației și alocației sociale beneficiarilor CNAS prin intermediul instituțiilor S.A. „Băncii de Economii” și contractul privind plata pensiei, indemnizației și alocației sociale beneficiarilor CNAS prin intermediul conturilor speciale de card, în anul 2010. Acțiunea acestor contracte a fost prelungită și pentru anul 2011 în baza acordurilor adiționale din 31.12.2010. CNAS a motivat situația prin faptul că beneficiarii își selectează de sine stătător instituția financiară în care doresc să se deservesc.

Auditul remarcă că Instrucțiunea privind plata pensiilor și alocațiilor sociale de stat de către Î.S. „Poșta Moldovei”, a fost aprobată de către Consiliul de Administrație al CNAS, prin Decizia nr.8 din 28.12.2004. Astfel, CNAS, contrar prevederilor regulamentare¹⁷, nu dispune de o instruc-

¹⁵Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat” (în continuare – Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat)

¹⁶Hotărîrea Guvernului nr.929 din 15.08.2006 „Pentru aprobarea Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat”.

¹⁷Pct. 4 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.929 din 15.08.2006.

țiune coordonată cu Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

De asemenea, CNAS n-a dispus de instrucțiune privind modul de plată a pensiilor și alocațiilor prin intermediul instituțiilor financiare, aceasta fiind elaborată în 2012.

În urma verificării respectării condițiilor contractuale de către Î.S. "Poșta Moldovei" privind restituirea CNAS în ultima zi lucrătoare a lunii a mijloacelor bănești neutilizate din prestații sociale ce depășesc suma de 10,0 mii lei de la Centrele de poștă, iar în mun. Chișinău – 30,0 mii lei, în mun. Bălți – 20,0 mii lei, s-a constatat că, pe parcursul anului 2011, la contul CNAS n-au fost rambursate în termenele stabilite mijloace bănești neutilizate în sumă totală de circa 2123,3 mii lei. Sumele cele mai semnificative nerambursate în termenele stabilite de către Centrele de poștă au fost înregistrate în următoarele raioane: Singerei – 272,3 mii lei, Hîncești – 244,1 mii lei; Chișinău – 51,5 mii lei; Ungheni – 97,1 mii lei; Cantemir – 74,2 mii lei; Telenești – 60,1 mii lei; Soroca – 43,8 mii lei; Ocnița – 40,2 mii lei; Briceni – 122,2 mii lei; Comrat – 58,4 mii lei; Orhei – 50,5 mii lei; Sîrdănești – 141,1 mii lei; Leova – 181,7 mii lei; Fălești – 64,7 mii lei; Telenești – 101,5 mii lei.

Auditul remarcă că, la acest capitol, n-a fost implementată recomandarea auditului precedent. Astfel, contractele încheiate de CNAS cu Î.S. "Poșta Moldovei" nu conțin clauze care ar prevedea penalizarea prestatorului de servicii (Î.S. "Poșta Moldovei") pentru nerespectarea condițiilor contractuale, adică rambursarea mijloacelor bănești neutilizate în ultima zi lucrătoare a lunii la contul CNAS. Totodată, în această situație, CNAS este lipsită de pîrghii de constrîngere și penalizare a prestatorului de servicii (Î.S. "Poșta Moldovei") și, respectiv, nu poate asigura utilizarea și gestionarea eficientă a mijloacelor BASS.

Urmare a verificării monitorizării de către CTAS și CNAS a regularității plății pensiilor de asigurări sociale, potrivit informațiilor acestora, pe parcursul anului 2011, de către colaboratorii CNAS și CTAS, în comun cu reprezentanții Centrelor de poștă, au fost efectuate 1140 de controale la oficiile poștale din republică privind corectitudinea plății pensiilor. Ca rezultat, s-au constatat unele nereguli, cum ar fi: lipsa în dispoziția de plată a datelor privind buletinul de identitate și modelul semnăturii beneficiarului în rubrica stabilită; necorespunderea semnăturii în primirea pensiei cu modelul semnăturii în dispoziția de plată; achitarea pensiei în baza procurii cu termen expirat; nerespectarea datei de plată stabilită pentru beneficiari.

RECOMANDARE:

Casei Naționale de Asigurări Sociale:

7. Să elaboreze un mecanism de responsabilizare a entităților prin intermediul cărora se achită pensiile, în scopul respectării prevederilor prestabile la plata acestora.

B. Prestațiile de asistență socială

În cadrul prestațiilor de asistență socială, CNAS intervine ca intermediar responsabil de achitarea plăților de asistență socială și nu dispune de pîrghii de a verifica corectitudinea stabilirii acestor plăți.

În procesul de elaborare a proiectului de buget la acest compartiment un rol important îi revine Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (în continuare – MMPSF), care determină prioritățile anuale ale politicii sociale, iar în conformitate cu acordul de colaborare cu CNAS îi revine responsabilitatea pentru elaborarea politicii și metodologiei de implementare a Legii nr.133-XVI din 13.06.2008 „Cu privire la ajutorul social”.

Mecanismul existent de stabilire a prestațiilor sociale presupune riscuri la identificarea beneficiarilor și cuantului

mului aferent. Responsabilitatea de a verifica aceste procese revine MMPSF, ca o măsură de asigurare a regularității acestor plăți fiind crearea Inspecției Sociale.

Astfel, la planificarea cheltuielilor aferente ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului, MMPSF înaintează propuneri către Ministerul Finanțelor privind necesarul de mijloace pentru aceste tipuri de prestații.

Finanțarea ajutorului social, destinat familiilor defavorizate, se efectuează din mijloacele bugetului de stat, prin intermediul BASS.

În perioada anului 2011, comparativ cu anul 2010, se constată o majorare a cheltuielilor efective cu 44,6 mil.lei (16%), valoarea totală a cărora a constituit 326,4 mil. lei.

Conform Raportului privind executarea BASS la partea de cheltuieli, datoria înregistrată față de beneficiarii de ajutor social a constituit 3,5 mil.lei, ca urmare a calculării și neridicării de către 3441 de beneficiari, aceasta constituind soldul sumei neachitate față de beneficiari de către S.A. "Banca de Economii".

Sporul cheltuielilor pentru ajutorul social s-a datorat majorării continue a numărului de beneficiari, precum și a nivelului venitului lunar minim garantat (diferența dintre venitul real și cel garantat)¹⁸ Astfel, numărul mediu de beneficiari în anul 2011 a constituit 32706, adică cu 6668 de beneficiari mai mult față de anul 2010.

Evoluția numărului de beneficiari și mijloacelor utilizate în aceste scopuri se prezintă în Diagramele ce urmează (Figura 7 și Figura 8).

Ajutorul social transferat de CNAS, mii lei

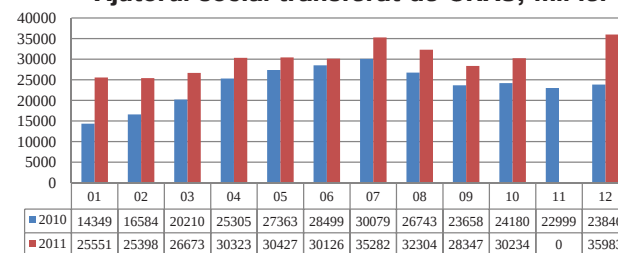

Figura 7

Sursă: Comenzile CNAS (perioada 2010-2011) privind transferarea mijloacelor bănești.

Numărul de beneficiari de ajutor social

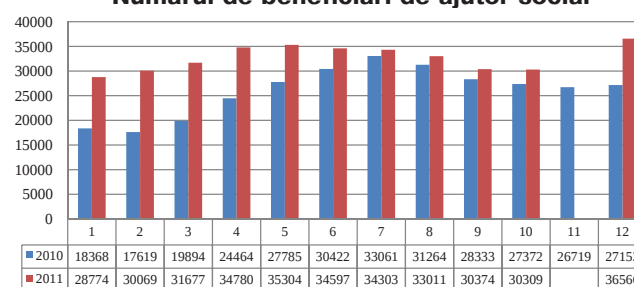

Figura 8

Sursă: Comenzile CNAS (perioada 2010-2011) privind transferarea mijloacelor bănești.

CNAS și CTAS oferă servicii de prelucrare și gestionare a plății ajutorului social, acestea neavînd atribuții privind stabilirea beneficiarilor, responsabilitatea, în acest caz, revenind specialiștilor Direcțiilor/Secțiilor de asistență socială¹⁹.

În rezultatul vizitei în cadrul Direcțiilor/Secțiilor de asistență socială, s-a constatat că CTAS doar acumulează de la acestea informația privind numărul de beneficiarilor și valoarea aferentă plăților de ajutor social, controlul limitîndu-se la aplicarea de modificări în Registrul de Stat

¹⁸Pentru determinarea cuantumului ajutorului social în conformitate cu Legea nr.133-XVI din 13 iunie 2008 „Cu privire la ajutorul social”, a fost stabilit (potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011) pe anul 2011 nivelul venitului lunar minim garantat în perioada ianuarie-iunie 2011 în mărime de 530 de lei, iar începînd cu 1 iulie 2011 – de 575 de lei.

¹⁹Hotărîrea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social”.

al evidenței individuale și atribuirea de coduri personale de asigurări sociale (CPAS) solicitanților care nu dispun de acestea.

În luna mai CNAS, dispunând de sold de mijloace bănești obținute din bugetul de stat și destinat plăților de ajutor social, a solicitat și a primit mijloace de la acesta, neluând în calcul valoarea acestuia.

În acest context, în mai 2011, CNAS, dispunând de un sold de 916,7 mii lei, a solicitat din sursele bugetului de stat o finanțare pentru plățile de ajutor social în valoare de 30,4 mil.lei, conform planului de finanțare. Astfel, nesolicitarea de către beneficiari a ajutoarelor pe parcursul anului condiționează formarea unor solduri semnificative la conturile CNAS în S.A. "Banca de Economii".

Valoarea mijloacelor precizate pentru prestațiile de asistență socială în perioada rece a anului 2011 a constituit 227,8 mil.lei, cheltuielile efective alcătuind 218,0 mil. lei.

Conform Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli, la situația din 1 ianuarie 2012, datoria față de beneficiari a constituit 913,0 mii lei, sumă care reprezintă mijloacele calculate și neridicate de către beneficiari, inclusiv pentru:

- compensații sociale în perioada rece – 31,5 mii lei;
- ajutor social în perioada rece – 815,3 mii lei;
- compensații sociale unice – 66,2 mii lei.

În vederea monitorizării plăților ce țin de ajutorul în perioada rece, specialiștii CNAS au supus controlului unele aspecte care țin de operativitatea plăților, corectitudinea utilizării mijloacelor financiare transferate și corectitudinea achitării plăților în baza procurilor. Controalele au fost efectuate la nivelul instituției financiare, distribuitor al prestației sociale. Ca rezultat, au fost depistate încălcări ce țin de achitarea compensațiilor în lipsa prezentării procurii și neachitarea tuturor prestațiilor sociale pentru lunile precedente.

Verificarea autenticității informațiilor prezentate pentru stabilirea ajutorului social se efectuează nemijlocit de către organul care a stabilit ajutorul social, deoarece CNAS, în condițiile legii, este instituția care doar distribuie acest tip de prestație.

În cazul compensațiilor sociale în perioada rece a anului se constată o diminuare continuă a numărului de beneficiari și a sumelor calculate aferente acestei plăți. Acest fapt se datorează micșorării numărului de persoane care întrunesc criteriile prevăzute pentru stabilirea acestui tip de prestație. Astfel, dacă în ianuarie 2011, numărul de beneficiari a constituit 9351 și suma calculată – 1807,5 mii lei, atunci în decembrie numărul acestora a constituit 126 de beneficiari cu suma calculată – 37,3 mii lei.

Totodată, valoarea sumelor rambursate de S.A. "Banca de Economii" pentru prestațiile neachitate către beneficiari a constituit 7803,0 mii lei, aceștia fiind în drept de a solicita prestația în decurs de 3 ani din luna stabilirii. Este de remarcat că partea cea mai semnificativă a acestor restituiri o constituie sumele calculate aferente anului 2010 (restituiri în lunile februarie și martie 2011 – 6191,3 mii lei și, respectiv, 1217,6 mii lei). Acest fapt a permis formarea unui sold în sumă de 4263,3 mii lei, conform situației din 30.12.2011.

În opinia auditului, situația privind formarea soldurilor indică că beneficiarii nu ridică în termen aceste mijloace. Astfel, valoarea medie a soldului lunar la conturile instituției financiare privind ajutorul social a constituit 3579,7 mii lei.

Totodată, soldul aferent tuturor prestațiilor de asistență socială transferate din bugetul de stat, la 31.12.2011, a constituit 15414,6 mii lei.

Se relevă că soldul menționat este disponibil la conturile deschise în S.A. "Banca de Economii" de

către CNAS, acest fapt oferindu-i băncii posibilitate de a utiliza mijloacele respective, fără a-i impune unele costuri (dobîndă). De menționat că CNAS, pe parcursul perioadei de gestiune, a achitat comisioane pentru serviciile băncii.

RECOMANDARE:

Casei Naționale de Asigurări Sociale:

8. Să asigure includerea în clauzele contractuale cu instituțiile financiare, prestatoare de servicii de distribuie a plăților sociale, a prevederii privind achitarea dobînzii la soldul disponibil la cont, precum și a responsabilizării întru respectarea reglementărilor la plata prestațiilor sociale.

C. Întreținerea CNAS

CNAS a gestionat mijloacele financiare alocate pentru întreținere cu unele rezerve, admițînd cazuri de utilizare necorespunzătoare a mijloacelor financiare și raportînd neadecvat unele cheltuieli.

Retribuirea muncii

În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că reflec-tarea și raportarea cheltuielilor s-a efectuat regulamentar, însă există rezerve privind regularitatea calculării și plății premiilor, sporurilor, precum și pentru munca suplimentară efectuată în zile de odihnă.

Salariul funcției este stabilit conform legislației, totodată, s-a constatat că CNAS mai practică remunerarea muncii suplimentare (pentru sîmbete și duminici), care a fost condiționată de activitățile urgente.

Premiile lunare și sporurile ca quantum se încadrează în limitele stabilite, însă nu există o reglementare a indicatorilor măsurabili la evaluarea performanțelor angajaților, fapt ce generează achitarea, pentru perioada auditată, a sporurilor și suplimentelor pentru înaltă eficiență, complexitate și intensitatea muncii în condiții subiective. De asemenea, se achită pe destinații necorespunzătoare unele dintre care țin de exercitarea nemijlocită a atribuțiilor de serviciu. Totodată, conform Hotărîrii Guvernului 525 din 16.05.2006 „Privind salarizarea funcționarilor publici și persoanelor care efectuează deservirea tehnică”, angajaților CNAS li se achită un spor de 20% pentru exercitarea atribuțiilor în termene restrînse. Aceste sporuri și premii se aprobă lunar de către conducere la propunerea șefilor de subdiviziuni. Astfel un șir de sporuri și premii se suprapun ca destinație.

În același timp, lucrătorilor TI, în legătură cu sporirea volumului de lucru pentru implementarea noului sistem informațional, li s-au achitat pentru anul 2011 sporuri prestabilite valoric în sumă de 210,0 mii lei.

Pe parcursul anului 2011, s-a constatat achitarea necorespunzătoare a premiilor unice, acestea fiind stabilite în unele cazuri pentru realizarea indicatorilor de activitate.

Analizînd structura cheltuielilor privind retribuirea muncii, s-a constatat că din totalul cheltuielilor pentru retribuirea muncii ponderea cea mai mare revine salariului funcției (inclusiv sporului pentru vechime în muncă și grad) – 43,1%, suplimentelor – 40,15%, fiind urmate de premiile unice – 26,4% și premiile lunare – 21,1%.

Numărul statelor aprobate au constituit în total 1333 de unități, numărul efectiv de unități fiind cu 130 de unități mai puțin (1203). Astfel, numărul total de unități aprobate, conform statelor de personal, a fost completat la nivel de 90,3%. Pentru anul 2011, potrivit schemei de încadrare, statele de personal ale aparatului central au fost aprobate în număr de 395 de unități, din care: 104 unități conducători și 279 – funcționari publici de execuție. Efectiv statele de personal, la 31.12.2011, au fost completate, conform calculului auditului, la nivel de 84,3% față de cele planificate, numărul mediu realizat fiind de 333 de unități. La analiza schemei de încadrare s-a constatat că cota personalului de conducere în cadrul aparatului central a constituit 29%.

În condițiile existenței posturilor vacante nominalizate se creează premise de formare a economiilor la fondul de remunerare a muncii, precum și persistă riscul de exercitare necalitativă și în termen a atribuțiilor de serviciu. În același timp, se suportă cheltuieli suplimentare pentru munca exercitată peste program de angajați.

Regularitatea achizițiilor publice

În cadrul auditării procedurilor de achiziții pentru procurările de mijloace fixe de către CNAS abateri de la prevederile legale n-au fost stabilite, totodată constatându-se unele nereguli.

Astfel, la finele anului 2010 a fost achitată în avans suma de 1323,3 mii lei pentru achiziționarea unui server, cu toate că, conform clauzelor contractuale, suma urma a fi transferată după livrarea obiectului. De asemenea, s-a constatat achitarea sumei de 16,0 mii lei, la data de 24.12.2010, pentru achiziționarea unei piese de schimb, care a fost livrată la data de 10.02.2011, adică cu o întârziere de 19 zile.

Auditul relevă că la planificarea cheltuielilor destinate procurărilor de mijloace fixe au fost aprobate mijloace în sumă de 6814,6 mii lei, pe când au fost utilizate mijloace în sumă de 4279,8 mii lei, ceea ce a condiționat imobilizarea mijloacelor publice în sumă de 2534,8 mii lei și indică repetat rezervele existente la planificare.

De menționat că lista mijloacelor fixe la capitolul denumiri se întocmește conform specificațiilor din facturile fiscale și, în unele cazuri, nefiind clar determinat obiectul. Acest fapt creează dificultăți la atribuirea corectă a mijloacelor fixe, stabilirea perioadei de utilizare, în scopul calculării uzurii, precum și la asigurarea integrității.

Regularitatea cheltuielilor aferente locațiunii

CNAS n-a înregistrat regulamentar la organul cadastral contractul privind preluarea în locațiune a încăperilor din cadrul unui imobil.

În scopul derulării activității curente a CNAS, instituția a recurs la preluarea în locațiune a unor spații de la persoane terțe. Astfel, potrivit situației din 31.12.2011, suprafața încăperilor închiriate de către CNAS constituia 10564 metri pătrați. În conformitate cu Raportul privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază, la situația din 01.01.2012, cheltuielile efective aferente locațiunii bunurilor au constituit 2060,1 mii lei, sau cu 64,1 mii lei mai mult (3,2%) decât în anul 2010. Potrivit condițiilor contractului de arendă din 06.09.2006, CNAS a preluat în arendă încăperi situate la primul etaj în clădirea de pe strada Gh.Tudor 3, or.Chîșinău, cu suprafața de 145 metri pătrați. Plata de locațiune a unui metru pătrat a constituit 126 lei. Termenul de arendă a fost stabilit pentru perioada 01.01.2007-01.01.2020 (18 ani). Conform prevederilor regulamentare, contractul de locațiune a unui bun imobil pe un termen ce depășește 3 ani trebuie înscris în registrul bunurilor imobile. Potrivit informației prezentate de către CNAS, contractul de locațiune nu este înregistrat la organul cadastral teritorial, fapt care contravine art.876 alin. (2) din Codul civil. Totodată, neînregistrarea contractului de locațiune la organul cadastral teritorial contravine și art.43 din Legea cadastrului bunurilor imobile²⁰ care prevede că dreptul de folosință de arendă asupra bunului imobil pe un termen mai mare de 3 ani este supus înregistrării obligatorii. Este de menționat că nerespectarea acestor prevederi are ca efect inopozabilitatea (nu poate fi invocat, nu are putere juridică) contractului față de un terț. Totodată, aceasta determină riscul continuității activității CNAS în încăperile preluate în locațiune.

Se relevă că, deși în unele cazuri (CTAS Orhei) la preluarea în locațiune a încăperilor în calculul suprafețelor a

fost inclusă și cota-parte din scară și coridorul de uz comun cu alți locatari, în cazul predării în locațiune a birourilor din clădirea cu adresa Burebista 108, or. Chișinău, CNAS n-a examinat și n-a înaintat predarea coridorului (80,7 metri pătrați) proporțional cu suprafețele ocupate de locatari.

De remarcat că CNAS în același timp predă în locațiune încăperi și la comparația prețurilor s-a constatat că acestea, în unele cazuri, sînt mai mici decât în cazul preluării. Astfel, în cadrul verificării selective a unor contracte s-a constatat că la transmitere în locațiune CNAS nu ține cont de prețurile de piață și nu aplică coeficienți mai mari. Totodată, e de menționat că cadrul regulator nu prevede obligativitatea și stabilirea exhaustivă a limitelor cuantumului plăților la preluarea în locațiune.

RECOMANDARE:

Casei Naționale de Asigurări Sociale:

9. Să instituie proceduri interne de asigurare a sistemului de control intern (o comisie) care să asigure eficiența tranzacțiilor de luare/predare în locațiune.

Cheltuielile privind reparațiile curente, capitale și investițiile capitale

Cheltuielile privind reparațiile curente, capitale și investițiile capitale n-au fost planificate regulamentar și corespunzător destinației, aceasta determinînd și raportarea neadecvată a acestora.

În anul 2011, CNAS a executat lucrări de reparații curente, capitale, precum și investiții capitale.

Pentru perioada auditată, au fost precizate mijloace în sumă de 7425,9 mii lei, acestea nefiind valorificate pe deplin (7086,0 mii lei), sau cu 339,9 mii lei.

Executarea cheltuielilor privind reparațiile curente, capitale și investițiile capitale

Tabelul nr.4
(mii lei)

Specificație	Aprobat	Precizat	Executat	Efectiv
Reparații curente	1771,0	1771,0	1764,0	1776,7
Reparații capitale	4500,0	4600,0	4362,6	4762,6
Investiții capitale	3054,9	1054,9	500,3	546,7
Total	9325,9	7425,9	6626,9	7086,0

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011

În cadrul analizei de către audit a devizelor pentru lucrări s-a constatat că CNAS nu reflectă uniform lucrările executate pe tipuri. Astfel, același tip de lucrări, în unele cazuri, se reflectă ca reparații curente, iar în altele – ca reparații capitale. Această situație cauzează necapitalizarea cheltuielilor ce urmau a fi reflectate la majorarea costului clădirilor și invers majorarea cu costuri ce nu reprezintă reparații capitale.

De asemenea, s-a constatat că cheltuielile privind investițiile capitale nu reprezintă în sine lucrări de investiții, ci reparații. În același timp, cu toate că au fost reflectate ca investiții, aceste cheltuieli n-au fost înregistrate ca construcții în curs de execuție, ci la cheltuieli curente.

Auditul efectuat asupra verificării articolelor de cheltuieli destinate reparațiilor și investițiilor a constatat unele neregularități care țin de: lipsa recepției la terminarea lucrărilor și a recepției finale a obiectelor, neaplicarea penalizărilor prevăzute de contract pentru neexecutarea în termen a volumelor de lucrări.

RECOMANDARE:

Casei Naționale de Asigurări Sociale:

10. Să elaboreze proceduri interne privind planificarea corespunzătoare a cheltuielilor privind reparațiile curente, capitale și investițiile capitale, care să asigure raportarea acestora conform destinației efective a acestora.

²⁰Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25.02.1998.

Cheltuieli privind dezvoltarea și întreținerea sistemului informațional

Cheltuielile privind dezvoltarea și întreținerea sistemului informațional sînt semnificative, CNAS nu dispune de capacitatea de administrare de sine stătător.

Un loc separat în cheltuielile CNAS îl ocupă cheltuielile privind dezvoltarea și întreținerea sistemului informațional (SI). CNAS utilizează atît Sistemul informațional „Protecția Socială” (SPIS), actualmente implementat, cît și alte module elaborate anterior, care urmează a fi integrate într-un tot întreg.

SPIS constituie elementul central al sistemului de asigurări sociale, obiectivul principal al căruia este stabilirea și menținerea sistemului de contribuții, de atribuire și plată a pensiilor, compensațiilor și altor plăți pentru persoanele asigurate, de a asigura respectarea legislației privind asigurările sociale și de a îmbunătăți sistemul de asigurări sociale. Suplimentar, acesta are ca funcție prezentarea propunerilor privind bugetul asigurărilor sociale de stat și formarea rapoartelor cu privire la executarea bugetului.

SPIS a fost dezvoltat pentru a integra toate bazele de date gestionate de către CNAS într-un sistem, asigurînd excluderea dublării datelor și implementarea business-proceselor optimizate, pentru o gestionare eficientă și raportare rapidă.

În același timp, conform actelor normative²¹, este creat Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale (REVIND) – bază unică de date vizînd persoanele fizice și juridice contribuabile la BASS, precum și vizînd beneficiarii de prestații sociale. Crearea, implementarea și asigurarea funcționării Registrului se efectuează din contul BASS.

S-a constatat că, reieșind din situația actuală a sistemului informațional, REVIND nu reprezintă o parte separată, ci este parte componentă a întregului SI și, respectiv, nu pot fi divizate cheltuielile aferente.

Planificarea mijloacelor financiare aferente acțiunilor strategice necesare pentru susținerea și dezvoltarea SI se efectuează în întregime, fără diferențiere separată a cheltuielilor pentru ținerea și dezvoltarea REVIND.

La analiza Rapoartelor privind executarea BASS pentru anul 2011 (Formularul 2 și 2-REVIND) s-a stabilit că ambele conțin mijloace destinate cheltuielilor privind lucrările de informatică (art.113.30), neexistînd o concepție privind reflectarea diferențiată a cheltuielilor.

Deoarece SI este foarte complex, iar baza de date este de o importanță națională, este necesar un suport tehnic 24 din 24 de ore.

Cu toate că cuantumul lucrărilor urma să fie reflectat diferențiat în Rapoartele corespunzătoare și au fost planificate separat, CNAS a organizat o achiziție publică a lucrărilor informatice integral pe tot volumul.

În Forma 2-REVIND se reflectă nu doar cheltuieli ce țin de acesta, ci și alte cheltuieli administrative, precum și procurări de mijloace fixe, care nu pot fi atribuite la cheltuieli privind ținerea Registrului. CNAS nu deține o metodologie determinată privind reflectarea cheltuielilor ce țin de suportul tehnic pentru sistemul informațional.

Sistemul informațional al CNAS a fost elaborat într-un mod complicat astfel încît CNAS nu poate asigura suportul tehnic de sine stătător, fiind pus în situația de a achiziționa aceste lucrări la prețul impus de agentul care a elaborat sistemul. Totodată, pe parcursul auditului, s-a constatat dependența CNAS de suportul tehnic acordat din exterior. Lucrările de suport se efectuează de două companii care au

elaborat sistemul informațional. În viziunea auditului, această situație prezintă un risc de imposibilitate de administrare a SI conform necesităților neprevăzute în activitatea curentă a CNAS și presupune cheltuieli semnificative continue.

RECOMANDARE:**Casei Naționale de Asigurări Socială:**

11. Să perfecteze modificările ce țin de întreținerea REVIND, cu ajustarea la situația actuală și cu elaborarea procedurilor de planificare și reflectare a cheltuielilor

3.3. Evidența contabilă și raportarea indicatorilor

CNAS deține un sistem de evidență contabilă individual, avînd Planul de conturi propriu. Deoarece la momentul efectuării auditului sistemul informațional privind ținerea evidenței contabile nu era integru, aceasta era organizată în diverse programe (module), separat pe salariu și alte tipuri de cheltuieli.

A rămas neschimbată situația privind prezentarea unui raport financiar, cu bilanț contabil, care ar reflecta imaginea reală și integrală a activelor și pasivelor CNAS înregistrate la sfîrșitul perioadei de gestiune. Această situație se datorează faptului că n-au fost operate modificări în cadrul legislativ-normativ privind reglementarea raportării executării BASS.

3.4. Executarea Hotărîrii precedente a Curții de Conturi

Constatarea implementării recomandărilor și executării cerințelor din Hotărîrea nr.43 din 25 august 2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010” s-a efectuat prin analiza și generalizarea documentelor justificative parvenite la adresa Curții de Conturi, acestea, în vederea obținerii unei viziuni veridice, fiind coordonate cu echipa de audit care a efectuat misiunea de audit.

Astfel, cu toate că CNAS și entitățile vizate în hotărîre au întreprins unele măsuri privind înlăturarea neregulilor depistate, în cadrul misiunii de audit s-a constatat că unele probleme persistă, acestea fiind reflectate în cadrul prezentului Raport. Totodată, unele cerințe/recomandări au rămas neexecutate/implementate, după cum urmează:

• **Cerința nr.4:** de către Ministerul Finanțelor și MMPSF n-a fost completat și consolidat cadrul legal și regulator privind bazele și politicile bugetar-fiscale de constituire a BASS.

• **Recomandarea nr.3:** CNAS a înaintat propuneri privind modificarea normei legale în contextul reexaminării pensiei, care n-au fost aprobate.

• **Recomandarea nr.5:** CNAS n-a inclus în conținutul contractului cu Î.S. “Poșta Moldovei” prevederi privind penalizarea părții contractate pentru nerespectarea clauzelor contractuale.

Au rămas neimplementate și unele recomandări înaintate în cadrul auditului realizat în anul 2010²², ulterior acestea fiind reiterate prin **Recomandarea nr.8**²³.

Astfel:

• Ministerul Finanțelor n-a conformat normele de raportare a executării BASS la cerințele legale, cu toate că CNAS a solicitat inițierea procedurii de revizuire a rapoartelor privind executarea BASS.

• CNAS n-a definitivat delimitarea teritorială/fizică a bunurilor imobile procurate în anul 2008 pentru CTAS Botanica, în valoare de 47,5 mil.lei, inclusiv construcții neautorizate (421,3 m²), și n-a înregistrat drepturile juridice asupra construcțiilor respective în mod regulamentar la organele cadastrale, fiind realizate unele acțiuni procedurale.

²¹Hotărîrea Guvernului nr.418 din 03.05.2000 „Cu privire la crearea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale”.

²²Hotărîrea Curții de Conturi nr.37 din 04.06.2010 „Privind Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2009”.

²³Hotărîrea Curții de Conturi nr.43 din 25 august 2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010”.

RECOMANDARE:

Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Casei Naționale de Asigurări Sociale:

12. Să întreprindă măsurile necesare în vederea asigurării executării/implementării integrale a cerințelor/recomandărilor menționate în acest capitol.

3.5. Realizarea obiectivelor de protecție socială de către CNAS

Asigurarea socială este sistemul de protecție socială a persoanelor asigurate, constând în acordarea de indemnizații, ajutoare, pensii, de prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă și de alte prestații, prevăzute de legislație.

Pentru a fi persoană asigurată și pentru a beneficia de protecție socială este necesar de a achita contribuții în BASS. Ca dovadă a achitării acestor plăți servește declarația persoanelor asigurate (REV5) sau, după caz, fișa contului întocmită de CNAS, ce servesc ca temei de formare a fondului de pensii. Obligația de a prezenta Declarațiile o au contribuabilii care întocmesc Declarația F-4 BASS.

La acest capitol s-au constatat unele rezerve. Astfel, din totalul contribuabililor (64535), care au prezentat pe parcursul anului 2011 Declarațiile F-4BASS și au declarat contribuții de asigurări sociale, nu și-au onorat obligația de a prezenta declarațiile anuale ale persoanelor asigurate 589 de contribuabili. Totodată, contribuabilii care nu prezintă Declarațiile F-4BASS nu prezintă nici declarațiile anuale ale persoanelor asigurate, aceștia fiind în număr de 5078 de contribuabili.

Auditul a analizat informația prezentată de către CNAS și a stabilit că cei mai mulți agenți economici care n-au prezentat declarațiile persoanelor asigurate sînt la CTAS: sect. Rîșcani – 103 contribuabili; CTAS sect. Buiucani – 24; CTAS sect. Centru – 21; CTAS Anenii Noi – 29; CTAS Comrat – 36; CTAS Glodeni – 26; CTAS Florești – 19 ș.a. N-au prezentat declarațiile anuale ale persoanelor asigurate următorii agenți economici, printre care și instituții publice: Colegiul Național de Viticultură și Vinificație (pentru perioada 1999-2005); Colegiul pedagogic „Alexei Mateevici” (pentru perioada 1999-2006); Colegiul politehnic (pentru perioada 2002-2004; 2006-2007); Universitatea de Stat din Moldova (pentru perioada 1999-2000); Ministerul Educației și Tineretului (pentru perioada 2006-2009); Ministerul Culturii (pentru perioada 2004-2010); Ministerul Justiției (pentru perioada 1999-2002) etc.

Reieșind din cele expuse, auditul menționează că lipsa informației și a documentelor privind evidența individuală a angajaților asigurați are un impact negativ asupra stabilirii drepturilor la pensie ale persoanelor asigurate, prin neincluderea perioadei respective în stagiul de cotizare, micșorarea venitului asigurat și, respectiv, micșorarea mărimum pensiei.

Totodată, persoanele, care n-au obligația de a achita contribuții de asigurări sociale, dar doresc să beneficieze de prestații de asigurări sociale, pot opta pentru asigurarea benevolă.

Asigurarea individuală nu prevede condiții avantajoase pentru cetățeni, aceștia nefiind motivați de a încheia contracte cu CNAS.

Legislația în vigoare prevede posibilitatea de asigurare a persoanelor pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, plătind contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 4368 de lei pe an (în anul 2011), iar în cazul persoanelor fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care lucrează terenul în mod individual – în sumă de 1080 de lei pe an (în anul 2011), dar nu mai puțin de 1/12 din sumele respective lunar, ceea ce constituie perioadă asigurată care se include în stagiul

de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă și a ajutorului de deces.

Analiza diferențelor de prestații dintre persoanele asigurate și neasigurate

**Tabelul nr.5
(lei)**

Prestație	Persoane asigurate		Persoane neasigurate	
	minim	mediu	minim	mediu
Pensie minimă/alocații sociale	570,66 – agricultură 641,00	900,56	50	96,16
Ajutor de deces	1000 (stagiul min.3 ani)		900	

Sursă: Legea nr.499-XIV din 14.07.1999 „Privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni; Hotărîrea nr.150 din 14.03.2011 „Cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat” și Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011.

Astfel, se constată că pensia minimă nu este stimulentivă, cu atît mai mult că persoanele care nu dispun de pensie beneficiază de alocații sociale și în același timp de ajutoare și compensații.

De asemenea, există posibilitatea de a achita contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 39633 de lei pe an, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, și plătitorului i se va lua în calcul această sumă la determinarea venitului mediu lunar asigurat pentru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă. Analizînd calculul și temeiul, s-a constatat că persoanele nu sînt motivate să achite suma respectivă. Aceasta este confirmat și de faptul că în anul 2011 n-au fost încheiate contracte la valoarea ce depășește tariful minim.

Conform datelor statistice, la 01.01.2011, populația aptă de muncă a constituit 2374,7 mii persoane, iar numărul de persoane asigurate în sistemul CNAS a constituit 1566,1 mii. Astfel, circa 809 mii de persoane nu sînt asigurate, adică nu contribuie la formarea BASS și, respectiv, în viitor nu vor beneficia de prestații sociale. Acest fapt indică încă o dată că persoanele care n-au obligația de a achita contribuții, nu sînt motivate de a se asigura benevol.

O altă modalitate de protecție socială a persoanelor o constituie încheierea acordurilor internaționale cu alte state în scopul permiterii cetățenilor de a beneficia de prestațiile cuvenite.

În scopul protejării drepturilor sociale ale cetățenilor Republicii Moldova, aflați atît temporar, cit și cu traiul permanent pe teritoriul altor țări, pînă în prezent Guvernul Republicii Moldova a semnat și ratificat 14 Acorduri internaționale în domeniul asigurărilor/securității sociale, privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurărilor sociale și asigurărilor cu pensii. Potrivit explicațiilor CNAS, aceste acorduri sînt aplicate la stabilirea drepturilor la pensie. Acordurile încheiate și aplicate se divizează în 2 categorii, după modalitatea de calculare și stabilire a pensiei, în *acorduri bazate pe principiul teritorialității* (cu: Federația Rusă, Ucraina, Republica Belarus, Republica Azerbaidjan) și în *acorduri bazate pe principiul proporționalității* (cu Republica Bulgaria, Republica Portugheză, România, Marele Ducat de Luxemburg, Republica Austria, Republica Estonia, Republica Cehă).

Pe parcursul anului 2011, în baza Acordurilor internaționale menționate, au fost importate pensii din Bulgaria în sumă de 17,6 mii lei pentru 2 beneficiari, totodată, au fost exportate pensii în Bulgaria în sumă de 241,9 mii lei pentru 29 de beneficiari și în Ucraina – pentru 2 beneficiari în sumă de 9,7 mii lei.

Totodată, auditul remarcă că Guvernul nu are încheiate acorduri în scopul protejării drepturilor sociale ale cetățenilor Republicii Moldova cu state în care, de asemenea, migrează cetățenii, așa ca Italia, Spania, Franța, Germania, Anglia.

Astfel, drepturile în domeniul asigurărilor sociale ale cetățenilor Republicii Moldova sînt asigurate în limita acordurilor internaționale încheiate, adică cetățenilor care au activat și au achitat contribuții de asigurări sociale în BASS și s-au stabilit cu traiul permanent sau temporar în statele cu care Republica Moldova nu are încheiate acorduri internaționale în domeniul asigurărilor/securității sociale, nu le sînt garantate drepturile în domeniul asigurărilor sociale.

Opinie fără rezerve privind raportarea executării BASS:

În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile

Echipei de audit:

Șef de direcție

Controlor de stat principal

Controlor de stat superior

Controlor de stat superior

Controlor de stat superior

Controlor de stat

Olesea Djurenco

Elena Ciochină

Ina Baci

Viorel Miron

Violeta Andrieș

Irina Ușurelu

de audit efectuate, Rapoartele CNAS, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine reală și fidelă a executării BASS, la situația din 31.12.2011.

Opinie cu rezerve privind regularitatea:

În opinia echipei de audit, utilizarea mijloacelor BASS în anul 2011, sub toate aspectele semnificative, ce țin de atribuțiile legal stabilite CNAS, s-a efectuat regulamentar, cu excepția rezervelor privind stabilirea pensiilor în termenele regulamentare și a gestionării mijloacelor destinate întreținerii CNAS.

Anexa nr.1

Analiza veniturilor și cheltuielilor BASS în anii 2009-2011

Tabelul nr.1
(mil.lei)

Indici	2009				2010				Dinamica 2010/2009 Executat (mil. lei)	2011				Dinamica 2011/2010 Executat (%)
	Rectificat	Executat	Pondere în PIB (%) (60,4 mlrd. lei)	Pondere (%)	Rectificat	Executat	Pondere în PIB (%) (71,8 mlrd. lei)	Pondere (%)		Rectificat	Executat	Pondere în PIB (%) (82,2 mlrd. lei)	Pondere (%)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	$10 = (7/3) * 100 - 100$	11	12	13	14	$15 = (12 - 7) * 100 - 100$
Venituri, total	7469,7	7581,7	12,6	100	8492,30	8416,00	11,7	100	11,0	9122,8	9088,9	11,1	100	8,0
I. Venituri proprii	5495,5	5612,0	9,3	74,0	6033,10	5989,70	8,3	71,2	6,7	6580,4	6566,1	8,0	72,3	9,6
1. Venituri curente	5478,4	5595,2			6030,40	5987,90			7,0	6578,7	6564,5			9,6
1.1. Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	5478,4	5595,2			6028,90	5985,30			7,0	6577	6562,6			9,6
1.2. Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate	17,1	16,8			1,50	2,60			-84,5	1	1			-61,5
1.3. Amenzi și sancțiuni administrative	1,5	1,2							-100,0	0,7	0,9			
2. Alte venituri	1,1	1,3			2,70	1,80			38,5	1,7	1,6			-11,1
II. Transferuri	1974,2	1969,7	3,3	26,0	2459,30	2426,30	3,4	28,8	24,0	2542,4	2522,8	3,1	27,7	4,0
1. Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat	1960,8	1956,2	3,2		2458,70	2425,70	3,4		24,0	2542,4	2522,8	3,1		4,0
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru prestații sociale	1099,2	1094,6	1,8		1577,50	1548,20	2,2		41,4	1700,6	1681	2,0		8,6
Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	37,7	37,7			37,70	33,90			-10,1	34,2	34,2			0,9
Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat	13,4	13,5								0,9	0,9			
Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat	823,9	823,9	1,4		843,60	843,60	1,2		2,4	806,7	806,7	1,0		-4,4
Cheltuieli, total	7666,7	7607,2	12,6	100	8701,50	8629,30	12,0	100	13,4	9303,5	9213,5	11,2	100	6,8
A. Prestații de asigurări sociale	6555,8	6501,0	10,8	85,5	7124,00	7081,10	9,9	82,1	8,9	7602,9	7532,5	9,2	81,8	6,4
B. Prestații de asistență socială	1099,2	1094,6	1,8	14,4	1577,50	1548,20	2,2	17,9	41,4	1700,6	1681	2,0	18,2	8,6
Deficit (-) / Excedent (+)	-197,0	-25,5	-0,04		-209,10	-213,30	-0,3		736,5	-180,7	-124,6	-0,2		-41,6
Soldul de mijloace bănești disponibile la sfîrșitul perioadei de gestiune, total		576,8	1,0			363,50	0,5		-37,0		238,8	0,3		-34,3

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011; Breviarul statistic „Moldova în cifre-2012”

Anexa nr.2
Executarea veniturilor BASS în anul 2011
Tabelul nr.2
(mil.lei)

<i>Indici</i>	<i>Aprobat</i>	<i>Rectificat</i>	<i>Executat</i>	<i>Executat/ rectificat (+/-)</i>	<i>Rectificat /aprobat (+/-)</i>	<i>Nivelul executării (%)</i>
1	2	3	4	5 =4-3	6 =3-2	7
Venituri, total	9162,5	9122,8	9088,9	-33,9	-39,7	99,6
I. Venituri proprii	6837,4	6580,4	6566,1	-14,3	-257,0	99,8
1. Venituri curente	6835,5	6578,7	6564,5	-14,2	-256,8	99,8
1.1. Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	6832,8	6577,0	6562,6	-14,4	-255,8	99,8
1.2. Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate	2,0	1,0	1,0	0,0	-1,0	100
1.3. Amenzi și sancțiuni administrative	0,7	0,7	0,9	0,2	0,0	129
2. Alte venituri	1,9	1,7	1,6	-0,1	-0,2	94,1
II. Transferuri	2325,1	2542,4	2522,8	-19,6	217,3	99,2
1. Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat	2325,1	2542,4	2522,8	-19,6	217,3	99,2
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru prestații sociale	1677,9	1700,6	1681,0	-19,6	22,7	98,85
Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	34,2	34,2	34,2	0,0	0,0	100
Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat	0,9	0,9	0,9	0,0	0,0	100
Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat	612,1	806,7	806,7	0,0	194,6	100

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011

Anexa nr.3
(mil. lei)

Denumirea obligațiilor	31.12. 2009		Restanța în valoarea totală a calculului pe anul 2009, %	31.12. 2010		Restanța în valoarea totală a calculului pe anul 2010,%	Anul 2011						Restanța în valoarea totală a calculului pe anul 2011,%
							31.12.2011		Abaterea, anul 2010/2009 (%)		Abaterea , anul 2011/2010 (%)		
	Datorii contribuabil	Datorii BASS		Datorii contribuabil	Datorii BASS		Datorii contribuabil	Datorii BASS	Datorii contribuabil	Datorii BASS			
1	2	3	4	5	6	7	10	11					
Total restante	638,6	103,3	9,54	739,9	111,4	10,33	851,6	124,3	115,9	107,9	115,1	111,6	10,92
Contribuții de bază	389,0	62,0		451,5	69,1		520,5	79,5	116,1	111,5	115,3	115,05	
Majorări de întârzieri Contribuții de bază	20,2	0,9		38,7	0,7		70,8	0,7	191,6	77,8	182,9	100,0	
Contribuții individuale	223,3	39,5		230,7	41,2		235,6	43,4	103,3	104,3	102,1	105,3	
Majorări de întârzieri Contribuții individuale	5,1	0,7		17,1	0,3		22,4	0,6	335,3	42,9	131,0	200,0	
Amenzi	1,0	0,1		1,9	0,1		2,3	0,1	200,0	100,0	115,0	100,0	
Total calculate obligatii	5616,4			6087,9			6664,6						

Sursă: Declarația F-4BASS pe anii 2009, 2010, 2011

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova**666 H O T Ă R Î R E****cu privire la acordarea deplinei puteri domnului
Dorin RECEAN, ministru al afacerilor interne**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acordă depline puteri domnului Dorin RECEAN,
ministru al afacerilor interne, pentru semnarea Acordului

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene**

Nr. 609. Chișinău, 17 august 2012.

dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii
Turcia privind readmisia persoanelor aflate în situație de
ședere ilegală.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

667 H O T Ă R Î R E**cu privire la acordarea deplinei puteri domnului
Anatol ȘALARU, ministru al transporturilor
și infrastructurii drumurilor**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acordă depline puteri domnului Anatol ȘALARU,
ministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor, pentru

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene**

Nr. 610. Chișinău, 17 august 2012.

semnarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și
Guvernul Republicii Serbia privind transporturile rutiere
internaționale de pasageri și de mărfuri.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

668 H O T Ă R Î R E**cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului
Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul
Georgiei privind cooperarea în domeniul tineretului
și sportului și acordarea deplinei puteri domnului
Ion CEBANU, ministru al tineretului și sportului**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului dintre Guvernul
Republicii Moldova și Guvernul Georgiei privind cooperarea
în domeniul tineretului și sportului.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului
dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene**

Nr. 611. Chișinău, 17 august 2012.

privind cooperarea în domeniul tineretului și sportului.

3. Se acordă depline puteri domnului Ion CEBANU,
ministru al tineretului și sportului, pentru semnarea Acordului
dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei
privind cooperarea în domeniul tineretului și sportului.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

669 H O T Ă R Î R E**privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
și completarea Legii nr.761-XV din 27 decembrie 2001
cu privire la serviciul diplomatic**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru al afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției**

Nr. 612. Chișinău, 17 august 2012.

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.761-XV din 27
decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

**Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

670**HOTĂRÎRE****pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Canadei privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Canadei privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Canadei privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministrul economiei****Iurie Leancă****Valeriu Lazăr**

Nr. 613. Chișinău, 17 august 2012.

671**HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor din Republica Moldova și Agenția Națională pentru Societatea Informațională din Republica Coreea privind stabilirea Centrului de Informare și Acces (IAC), semnat la Seul la 17 iulie 2012**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Memorandumul de înțelegere dintre Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor din Republica Moldova și Agenția Națională pentru Societatea Informațională din Republica Coreea privind stabilirea Centrului de Informare și Acces (IAC), semnat la Seul la 17 iulie 2012.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica părții coreene aprobarea Memorandumului sus-menționat.

3. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Memorandumului dat.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul tehnologiei
informației și comunicațiilor****Iurie Leancă****Pavel Filip**

Nr. 614. Chișinău, 17 august 2012.

672**HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Protocolului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României, semnat la București la 3 iulie 2012, privind amendarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnico-științifică, semnat la București la 16 noiembrie 2005**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Protocolul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României, semnat la București la 3 iulie 2012, privind amendarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnico-științifică, semnat la București la 16 noiembrie 2005.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Guvernului României aprobarea Protocolului menționat.

3. Ministerul Economiei, în comun cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, va întreprinde măsurile necesare pentru implementarea prevederilor Protocolului nominalizat.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministrul economiei****Iurie Leancă****Valeriu Lazăr**

Nr. 615. Chișinău, 17 august 2012.

673 HOTĂRÎRE
pentru inițierea negocierilor asupra proiectului
Protocolului privind introducerea modificărilor în Acordul
privind Regulile de determinare a țării de origine
a mărfurilor în Comunitatea Statelor Independente
din 20 noiembrie 2009

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Protocolului privind introducerea modificărilor în Acordul privind Regulile de determinare a țării de origine a mărfurilor în Comunitatea Statelor Independente din 20 noiembrie 2009.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Protocolului privind introducerea modificărilor în Acordul privind Regulile de determinare a țării de origine a mărfurilor în Comunitatea Statelor Independente din 20 noiembrie 2009.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Iurie Leancă

Valeriu Lazăr

Nr. 616. Chișinău, 17 august 2012.

674 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Protocolului pentru introducerea
modificărilor în Acordul cu privire la instituirea sistemului
de împrumut interbibliotecar în cadrul statelor-membre
ale CSI din 13 ianuarie 1999, adoptat la Așgabat,
la 30 mai 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Protocolul pentru introducerea modificărilor în Acordul cu privire la instituirea sistemului de împrumut interbibliotecar în cadrul statelor-membre ale CSI din 13 ianuarie 1999, adoptat la Așgabat, la 30 mai 2012.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Comitetul Executiv al Comunității Statelor Independente despre aprobarea Protocolului menționat.

3. Ministerul Culturii va întreprinde măsurile necesare în vederea realizării prevederilor Protocolului nominalizat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul culturii

Iurie Leancă

Boris Focșa

Nr. 617. Chișinău, 17 august 2012.

675 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Acordului dintre Guvernul
Republicii Moldova și Organizația Eurasiatică de Brevete
privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul
Republicii Moldova după denunțarea de către Republica
Moldova a Convenției eurasiatice de brevete,
semnat la Chișinău la 12 aprilie 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Eurasiatică de Brevete privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul Republicii Moldova după denunțarea de către Republica Moldova a Convenției eurasiatice de brevete, semnat la Chișinău la 12 aprilie 2012.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Organizației Eurasiatice de Brevete aprobarea Acordului menționat.

3. Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului nominalizat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 618. Chișinău, 17 august 2012.

676**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Legii nr.96-XVI
din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.96-XVI
din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției****Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim****Nr. 619. Chișinău, 17 august 2012.****677****HOTĂRÎRE****cu privire la modificările și completările
ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului**

În temeiul Legii nr.155 din 21 iulie 2011 pentru aprobarea
Clasificatorului unic al funcțiilor publice (Monitorul Oficial
al Republicii Moldova, 2011, nr.164-165, art.480), precum
și în scopul optimizării structurii Ministerului Economiei și
autorităților subordonate acestuia, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr.1008 din 10 septembrie
2007 „Cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită
și Regulamentului Agenției Proprietății Publice subordonată
Ministerului Economiei” (Monitorul Oficial al Republicii
Moldova, 2007, nr.146-148, art.1049), cu modificările și
completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) din titlul Hotărârii se exclude cuvântul „structurii”;
2) alineatul unu din punctul 1 se exclude;
3) în tot textul Hotărârii și Regulamentului, cuvintele
„director general” și „vicedirector general”, la orice formă
gramaticală, se substituie, respectiv, cu cuvintele „director”
și „director adjunct”, la formele gramaticale corespun-
zătoare;

4) anexa nr.1 se exclude;

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei****Nr. 620. Chișinău, 17 august 2012.**

5) în anexa nr.2:

punctul 6 va avea următorul cuprins:

„6. Structura Agenției se aprobă prin ordinul ministrului
economiei, iar efectivul-limită al acesteia se aprobă de
Guvern”;

la punctul 17 litera h), cuvintele „de Guvern” se substituie
cu cuvintele „prin ordinul ministrului economiei”.

2. Hotărârea Guvernului nr.765 din 24 iunie 2008 „Cu
privire la Inspectoratul Principal de Stat pentru Supra-
vegherea Tehnică a Obiectelor Industriale Periculoase”
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.112-114,
art.760), cu modificările ulterioare, se modifică și se
completează după cum urmează:

1) alineatul unu din punctul 1 se exclude;

2) anexa nr.1 se exclude;

3) în anexa nr.2:

la punctul 11 litera e), după cuvintele „în limita struc-
turii”, se introduc cuvintele „aprobat prin ordinul ministrului
economiei”.

Vladimir FILAT**Valeriu Lazăr****678****HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Codului de procedură
civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul
de lege pentru modificarea și completarea Codului deprocedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din
30 mai 2003.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul justiției****Oleg Efrim****Nr. 621. Chișinău, 20 august 2012.****679****HOTĂRÎRE****cu privire la modificarea și completarea Regulamentului
de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Regulamentul de recepție a construcțiilor și instalațiilor
aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23
mai 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.
42-44, art. 349), cu modificările ulterioare, se modifică și

se completează după cum urmează:

1) la punctul 25, prima propoziție se completează în
final cu următoarele cuvinte: „cusut, numerotat și sigilat cu
sigiliul autorității publice locale.”;

2) anexele nr. 1, nr. 2, nr.3 și nr.4 la Regulament se

completează, respectiv, cu punctele 7¹, 6¹, 5¹ și 5¹ cu următorul cuprins:

„Descrierea obiectului recomandat spre recepție:

Obiectul cu numărul cadastral _____, adresa poștală _____, destinația _____, compus din următoarele construcții _____, suprafața la sol _____, suprafața totală, _____, numărul de etaje _____, conform certificatului despre rezultatele inspectării bunului imobil, anexat la prezentul proces-

verbal.”;

3) la anexa nr. 6 capitolul „Norme privind cuprinsul și modul de întocmire, completare și păstrare a cărții tehnice a construcției” punctul 9, litera g) va avea următorul cuprins:

„g) certificatul despre rezultatele inspectării bunului imobil de model stabilit de Agenția Relații Funciare și Cadastru.”.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor**

Marcel Răducan

Nr. 622. Chișinău, 20 august 2012.

680 HOTĂRÎRE **pentru aprobarea proiectului de lege** **privind monitoringul bunurilor imobile**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

proiectul de lege privind monitoringul bunurilor imobile.

Se aprobă și se transmite Parlamentului spre examinare

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Nr. 623. Chișinău, 20 august 2012.

681 DISPOZIȚIE

1. Se creează Grupul de lucru pentru executarea Deciziei Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2011 privind anularea privatizării Sanatoriului „Moldova” (or. Odesa) și se aprobă, conform anexei, componența lui nominală.

2. Grupul de lucru va întreprinde măsurile ce se impun pentru executarea Deciziei Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2011 și, după caz, va prezenta Guvernului proiectele actelor ce urmează a fi aprobate.

3. Grupul de lucru poate atrage în activitatea sa, în funcție de necesitate, și alți experți în domeniu.

4. Se stabilește că, în caz de eliberare a membrilor Grupului de lucru din funcțiile deținute, atribuțiile lor în cadrul acestuia vor fi exercitate de persoanele nou desemnate în funcțiile respective, fără emiterea altei dispoziții de Guvern.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 72-d. Chișinău, 20 august 2012.

Anexă
la Dispoziția Guvernului nr. 72-d
din 20 august 2012

COMPONENȚA NOMINALĂ **a Grupului de lucru pentru executarea Deciziei Curții Supreme de Justiție** **din 26 octombrie 2011 privind anularea privatizării Sanatoriului „Moldova” (or. Odesa)**

CIOBANU Sergiu	- viceministru al economiei, președinte al Grupului de lucru	CHICU Sergiu	Ministerului Finanțelor
GROSU Vladimir	- viceministru al justiției, vicepreședinte al Grupului de lucru	DEMIDCENCO Tatiana	- șef al Direcției juridice a Agenției Proprietății Publice
BARBĂNEAGRĂ Victor	- viceministru al finanțelor	STOICEV Valeriu	- șef adjunct al Direcției politice de administrare și deetatazare a proprietății publice a Ministerului Economiei
PAUN Grigore	- director general al Asociației Curativ-Sanitoriale și de Recuparare		- jurist al Î.S. „Medisan”, secretar al Grupului de lucru
VÎRLAN Nelea	- șef al secției administrative a Direcției administrare și management intern, Cancelaria de Stat		
BALAN Andrei	- șef adjunct al Direcției juridice a		

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei****Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova****1060 O R D I N****privind acceptarea și publicarea Standardelor de audit și Codului etic**

Întru executarea prevederilor Legii nr. 61-XVI din 16 martie 2007 privind activitatea de audit (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126, art. 530), cu modificările și completările ulterioare și a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 180 din 23 martie 2012 „Privind aplicarea Standardelor de audit și Codului etic pe teritoriul Republicii Moldova” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 60-62, art. 210),

O R D O N:

1. Se acceptă, în baza Acordului privind dreptul de reproducere a Standardelor de audit și Codului etic în Republica Moldova, semnat de Ministerul Finanțelor la 2 aprilie 2012 și Consiliul pentru Standardele Internaționale de Audit și Asigurare al Federației Internaționale a Contabililor la 4 aprilie 2012, aplicarea pe teritoriul Republicii Moldova pentru auditul rapoartelor financiare ce cuprind perioadele începând cu 1 ianuarie 2012, publicarea în Ediție Specială a Monitorului Oficial al Republicii Moldova și plasarea pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor în rețeaua Internet a:

1) Standardului Internațional de Control al Calității (ISQC):

ISQC 1 Controlul calității pentru firmele care efectuează audituri și revizuirii ale situațiilor financiare, precum și alte misiuni de asigurare și servicii conexe

2) Standardelor Internaționale de Audit (ISA):

ISA 200 Obiective generale ale auditorului independent și desfășurarea unui audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit

ISA 210 Convenirea asupra termenilor misiunilor de audit

ISA 220 Controlul calității pentru un audit al situațiilor financiare

ISA 230 Documentația de audit

ISA 240 Responsabilitățile auditorului privind fraudă în cadrul unui audit al situațiilor financiare

ISA 250 Luarea în considerare a legii și reglementărilor într-un audit al situațiilor financiare

ISA 260 Comunicarea cu persoanele însărcinate cu guvernanta

ISA 265 Comunicarea deficiențelor în controlul intern către persoanele însărcinate cu guvernanta și către conducere

ISA 300 Planificarea unui audit al situațiilor financiare

ISA 315 Identificarea și evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă prin înțelegerea entității și a mediului său

ISA 320 Pragul de semnificație în planificarea și desfășurarea unui audit

ISA 330 Răspunsul auditorului la riscurile evaluate

ISA 402 Considerații de audit aferente unei entități care utilizează o organizație prestatoare de servicii

ISA 450 Evaluarea denaturărilor identificate pe parcursul auditului

ISA 500 Probe de audit

ISA 501 Probe de audit – considerații specifice pentru elementele selectate

ISA 505 Confirmări externe

ISA 510 Misiuni de audit inițiale – solduri inițiale

ISA 520 Proceduri analitice

ISA 530 Eșantionarea în audit

ISA 540 Auditarea estimărilor contabile, inclusiv a estimărilor contabile la valoarea justă și a prezentărilor aferente

ISA 550 Părți afiliate

ISA 560 Evenimente ulterioare

ISA 570 Principiul continuității activității

ISA 580 Declarații scrise

ISA 600 Considerente speciale – auditul situațiilor financiare ale grupului (inclusiv activitatea auditorilor componentelor)

ISA 610 Utilizarea activității auditorilor interni

ISA 620 Utilizarea activității unui expert din partea auditorului

ISA 700 Formarea unei opinii și raportarea cu privire la situațiile financiare

ISA 705 Modificări ale opiniei raportului auditorului independent

ISA 706 Paragrafele de observații și paragrafele explicative din raportul auditorului independent

ISA 710 Informații comparative – cifre corespondente și situații financiare comparative

ISA 720 Responsabilitățile auditorului cu privire la alte informații din documentele care conțin situații financiare auditate

ISA 800 Considerente speciale – auditul situațiilor financiare întocmit în conformitate cu cadrele generale cu scop special

ISA 805 Considerente speciale – audituri ale componentelor individuale ale situațiilor financiare, elementelor specifice, conturi sau aspecte ale situațiilor financiare

ISA 810 Misiuni de raportare cu privire la situații financiare simplificate

3) Codului etic al profesioniștilor contabili (Codul etic)
4) Declarațiilor Internaționale privind Practica de Audit (IAPS):

IAPS 1000 Proceduri de confirmare interbancară

IAPS 1004 Relația dintre organele de supraveghere bancară și auditorii externi ai băncilor

IAPS 1005 Considerente speciale în auditul entităților mici

IAPS 1006 Auditul situațiilor financiare ale băncilor

IAPS 1010 Luarea în considerare a aspectelor privind mediul înconjurător în auditul situațiilor financiare

IAPS 1012 Auditul instrumentelor financiare derivate

IAPS 1013 Comerțul electronic – efecte asupra auditului situațiilor financiare

IAPS 1014 Raportul auditorului cu privire la conformitatea cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară

5) Standardelor Internaționale pentru Misiunile de Revizuire (ISRE):

ISRE 2400 Misiuni de revizuire a situațiilor financiare

ISRE 2410 Revizuirea situațiilor financiare interimare efectuată de un auditor independent al entității

6) Standardelor Internaționale pentru Misiunile de Asigurare (ISAE):

ISAE 3000 Misiunile de asigurare, altele decât auditurile sau revizuirile informațiilor financiare istorice

ISAE 3400 Examinarea informațiilor financiare prognozate

7) Standardelor Internaționale pentru Servicii Conexe (ISRS):

ISRS 4400 Misiuni pe baza procedurilor convenite privind informațiile financiare

ISRS 4410 Misiuni de compilare a situațiilor financiare

2. Se abrogă:

1) Standardele Naționale de Audit (SNA):

SNA 110 Terminologia folosită în Standardele Naționale de Audit

SNA 120 Baze conceptuale ale Standardelor Naționale de Audit

SNA 200 Obiectivul și principiile generale ale unui audit al rapoartelor financiare

SNA 210 Condițiile angajamentelor de audit

SNA 220 Controlul calității lucrărilor de audit

SNA 230 Documentația

SNA 240 Frauda și eroarea

SNA 250 Luarea în considerare a cerințelor actelor legislative și normative la exercitarea auditului rapoartelor financiare

SNA 260 Comunicarea aspectelor de audit persoanelor (organelor) autorizate responsabile de conducerea agentului economic

SNA 300 Planificarea

SNA 310 Cunoașterea business-ului

SNA 320 Caracter semnificativ în audit

SNA 330 Proceduri de audit aferente riscurilor evaluate

SNA 400 Evaluarea riscului și controlul intern

SNA 401 Auditul în mediul sistemelor informaționale computerizate

SNA 402 Probleme de audit ce țin de agenții economici care utilizează serviciile organizațiilor de deservire

SNA 500 Dovezi de audit

SNA 501 Dovezi de audit – probleme suplimentare referitoare la anumite posturi

SNA 505 Confirmări externe

SNA 510 Angajamentele inițiale – solduri la începutul perioadei

SNA 520 Proceduri analitice

SNA 530 Eșantionul de audit și alte proceduri de testare selectivă

SNA 540 Auditul estimărilor contabile

SNA 545 Auditul evaluărilor și dezvoltărilor în rapoartele financiare ale elementelor reflectate la valoarea justă

SNA 550 Părți legate

SNA 560 Evenimente după data întocmirii rapoartelor financiare

SNA 570 Principiul continuității activității

SNA 580 Declarații ale conducerii

SNA 600 Utilizarea lucrărilor altui auditor

SNA 610 Utilizarea lucrărilor de audit intern

SNA 620 Utilizarea lucrărilor expertului

SNA 700 Raport al auditorului asupra rapoartelor financiare

SNA 710 Informația comparativă

SNA 720 Altă informație în documentele ce includ rapoartele financiare auditate

SNA 800 Raport al auditorului privind auditul cu obiectiv special

SNA 810 Examinarea informației financiare previzionale

SNA 910 Angajamente de examinare limitată a rapoartelor financiare

SNA 920 Angajamente de efectuare a procedurilor convenite referitoare la informația financiară

SNA 930 Angajamente de întocmire a rapoartelor financiare

2) Regulamentele privind Practica de Audit (RPPA):

RPPA 1000 Proceduri de confirmare interbancare

RPPA 1001 Auditul în mediul sistemelor informaționale computerizate – microcomputere autonome

RPPA 1002 Auditul în mediul sistemelor informaționale computerizate – sisteme computerizate ce activează în regim de timp real

RPPA 1003 Auditul în mediul sistemelor informaționale computerizate – sisteme de baze de date

RPPA 1004 Relațiile dintre organele ce reglementează activitatea bancară și auditorii externi

RPPA 1005 Particularități ale auditului micului business

RPPA 1007 Comunicarea cu conducerea

RPPA 1008 Evaluarea riscului și controlul intern – particularități în mediul sistemelor informaționale computerizate

RPPA 1009 Tehnici de audit cu utilizarea computerilor

RPPA 1010 Examinarea problemelor de mediu la exercitarea auditului rapoartelor financiare

RPPA 1013 Comerțul electronic - efectul asupra auditului rapoartelor financiare

RPPA 1014 Raport al auditorului cu privire la conformitatea rapoartelor financiare cu Standardele Naționale de Contabilitate

3) Codul privind conduita profesională a auditorilor și contabililor din Republica Moldova,

aprobate prin ordinile ministrului finanțelor nr. 62 din 12.06.2000, nr. 118 din 12.12.2000, nr. 127 din 25.12.2000, nr. 29 din 01.03.2001, nr. 68 din 08.07.2002, nr. 51 din 05.08.2003, nr. 66 din 06.11.2003, nr. 44 din 15.07.2004, nr. 90 din 29.12.2004, nr. 39 din 14.04.2005, nr. 58 din 23.06.2005, nr. 87 din 17.10.2005, nr. 30 din 02.03.2006, nr. 51 din 22.06.2006, nr. 71 din 06.10.2006, nr. 16 din 12.02.2007, nr. 60 din 05.06.2007, nr. 96 din 26.11.2007, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 91-93 din 29.07.2000, nr. 157-159 din 21.12.2000, nr. 163-165 din 29.12.2000, nr. 29-30 din 15.03.2001, nr. 103-105 din 18.07.2002, nr. 173-176 din 12.08.2003, nr. 239-242 din 05.12.2003, nr. 119-122 din 23.07.2004, nr. 242-245 din 31.12.2004, nr. 62-64 din 22.04.2005, nr. 92-94 din 08.07.2005, nr. 151-153 din 11.11.2005, nr. 47-50 din 24.03.2006, nr. 98-101 din 30.06.2006, nr. 162-163 din 13.10.2006, nr. 29-31 din 02.03.2007, nr. 82-85 din 15.06.2007, nr. 188-191 din 07.12.07).

MINISTRUL FINANTELOR

Nr. 64. Chișinău, 14 iunie 2012.

Veaceslav NEGRUȚA

Acte ale Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova**1061 O R D I N****cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind eliberarea
certificatelor de cazier judiciar și altor certificate
de către Direcția informații și evidențe operative**

În conformitate cu prevederile Legii nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 170-175, art. 492), Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 170-175, art. 494) și Hotărârii Guvernului nr. 508 din 11.05.2006 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor prestate contra plată și a tarifelor la acestea, precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale ale subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 75-78, art. 553),

ORDON:

1. Se aprobă Instrucțiunea privind eliberarea certificatelor de cazier judiciar și altor certificate de către Direcția

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE

Nr. 253. Chișinău, 31 iulie 2012.

informații și evidențe operative, conform anexei.

2. Se acordă dreptul de a semna certificate de cazier judiciar și alte certificate eliberate de către Direcția informații și evidențe operative:

- a) șefului Direcției informații și evidențe operative;
- b) șefului adjunct al Direcției informații și evidențe operative;
- c) șefului Secției acte juridice a Direcției informații și evidențe operative.

3. Se abrogă Ordinul MAI nr. 372 din 12.11.2010 „Privind aprobarea Instrucțiunii cu privire la ordinea de eliberare a actelor juridice” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 227-230, art. 833).

4. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Dorin RECEAN

Anexă
la Ordinul MAI nr.253
din 31 iulie 2012

INSTRUCȚIUNE**privind eliberarea certificatelor de cazier judiciar și altor certificate
de către Direcția informații și evidențe operative****Capitolul I****Dispoziții generale**

1. Prezenta Instrucțiune reglementează eliberarea certificatelor de cazier judiciar și altor certificate (în continuare - certificate) de către Direcția informații și evidențe operative.

2. În sensul prezentei Instrucțiuni, se definesc următoarele noțiuni:

cerere privind eliberarea certificatelor – solicitare, adresată de către persoana fizică sau juridică, vizînd eliberarea, în formă materializată, a informației ce se conține în Registrul informației criminalistice și criminologice (în continuare Registrul), inclusiv parvenită de la organele de resort ale altor state;

certificat de cazier judiciar – document oficial în care organele de poliție abilitate consemnează faptul prezenței înscrierii în Registrul informației criminalistice și criminologice, luîndu-se în considerație stingerea antecedentelor penale și/sau aflarea persoanei sub urmărirea penală, care se eliberează la solicitarea electronică sau scrisă a titularului categoriei speciale de date cu caracter personal. Autorităților publice centrale sau locale se acordă prin procedura Ghișeului Unic conform art. 10 al Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea Ghișeului Unic în desfășurarea activității de întreprinzător.

3. Direcția informații și evidențe operative a Ministerului Afacerilor Interne (în continuare DIEO) eliberează următoarele certificate:

a) certificat de cazier judiciar pentru persoane fizice și juridice;

b) certificat despre unitatea de transport în căutare;

c) certificat privind căutarea persoanei sau unității de transport după hotarele țării;

d) certificat privind verificarea persoanelor juridice după hotarele țării.

4. Tarifele achitate pentru eliberarea certificatelor prevăzute în punctul 3 al prezentei Instrucțiuni sînt stabilite în anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 508 din 11 mai 2006 „Pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor prestate contra plată și a tarifelor la acestea, precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale ale subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne”.

5. Certificatele se eliberează în limba de stat și în limba rusă.

Capitolul II**Regulile de înregistrare, examinare și evidență a
cererilor pentru întocmirea certificatelor**

6. Cererea electronică privind eliberarea certificatelor de cazier judiciar se depune de către persoana fizică:

a) pe portalul guvernamental al serviciilor electronice **www.servicii.gov.md**, la compartimentul Ministerului Afacerilor Interne sau prin intermediul terminalelor electronice de plată, prin completarea cîmpurilor obligatorii și confirmarea electronică a plății;

b) prin intermediul instituțiilor bancare.

La depunerea cererii online, sistemul va genera o recipisă cu datele de înregistrare a cererii. Recipisa va putea fi imprimată sau solicitantul va avea posibilitatea să noteze codul operațiunii pentru a o putea achita în instituțiile bancare sau terminalele electronice de plată.

După confirmarea plății, persoanei i se eliberează un talon confirmativ, în care se indică: numele, prenumele, patronimicul, IDNP, data depunerii cererii, taxa achitată, data și ora eliberării certificatului.

Talonul confirmativ se prezintă împreună cu actul de

identitate la ghișeul DIEO la data și ora indicate pe el și servește temei pentru eliberarea certificatului de cazier judiciar.

7. Cererea electronică privind eliberarea certificatelor de cazier judiciar se depune de către persoana fizică (la prezentarea confirmării plății) în subdiviziunea specializată a DIEO numai în următoarele cazuri:

a) deficiențe fizice vădite sau alte motive. Datele de identitate, necesare pentru eliberarea certificatului, vor fi obținute cu utilizarea scannerului pentru scanarea datelor (barcode) de pe actul de identitate;

b) lipsa IDNP din motive religioase sau alte motive. Cererea va fi depusă cu completarea blanchetei speciale cu ajutorul operatorului împuternicit al Secției acte juridice a DIEO.

8. Cererile privind eliberarea certificatelor persoanelor juridice, despre unitățile de transport în căutare și certificatelor de cazier judiciar a persoanelor fizice pe teritoriul Republicii Moldova și una din țările CSI se depun doar în subdiviziunea specializată a DIEO, pe suport material.

9. La cererea depusă de către persoana juridică se anexează obligatoriu copia certificatului de înregistrare a unității de drept, cu aplicarea ștampilei persoanei juridice. Depunerea cererii se efectuează de către reprezentant, în baza procurii emise de către persoana juridică.

10. În corespundere cu cerințele de eliberare a informației, în cererea privind eliberarea certificatului despre unitatea de transport în căutare, persoana indică datele conform actului de identitate. La cerere se anexează copia certificatului de înmatriculare a unității de transport, eliberat pe numele solicitantului.

11. Cererile se întocmesc citet, cu litere de tipar, separat pentru fiecare persoană sau unitate de transport.

12. Persoana achită costul certificatului prin intermediul instituțiilor bancare sau terminalelor electronice de plată.

13. Cetățenii Republicii Moldova aflați peste hotarele țării pot depune cereri pentru eliberarea certificatului de cazier judiciar la reprezentanțele diplomatice ale Republicii Moldova în respectivele state, cu respectarea prevederilor pct. 39 din prezenta Instrucțiune.

Capitolul III

Regulile de prelucrare a cererilor pentru întocmirea certificatelor de cazier judiciar și certificatelor despre unitățile de transport în căutare

14. Cererea (inclusiv cea în format electronic) cu bonul de plată sînt primite și verificate de către persoana responsabilă din cadrul Secției acte juridice a DIEO.

15. La înregistrarea și examinarea cererilor, persoana responsabilă este obligată să verifice corespunderea datelor din cerere cu actul care identifică persoana (pașaportul, buletinul de identitate, buletinul de identitate pentru apatrid, permis de ședere pentru cetățeni străini și altele), iar pentru certificatele despre unitățile de transport în căutare – cu certificatul de înmatriculare a unității de transport. În caz de necesitate, el este obligat să acorde consultațiile respective despre modul de completare a cererilor.

16. Persoanei care a depus cererea i se eliberează imediat talon confirmativ despre înregistrarea cererii, în care este indicat timpul cînd a fost înregistrată cererea, data și ora cînd va fi eliberat certificatul de cazier judiciar și alte certificate.

17. Cererile pe suport material sînt înregistrate în Borderoul cererilor privind eliberarea certificatelor, iar cererile electronice – în baza electronică de date a cererilor procesate.

18. În cazul întocmirii certificatului de cazier judiciar pentru persoană fizică, cererile primite sînt transmise în Secția identificări a DIEO pentru verificare după fișierul

nominal, iar în cazul întocmirii certificatului despre unitatea de transport în căutare sau persoană juridică, cererile primite sînt transmise în Secția asigurare informațională a DIEO pentru verificare după Banca centrală de date și Banca de date interstatuală a țărilor – membre ale CSI.

19. Verificarea după fișierul nominal se efectuează în scopul obținerii informației necesare despre persoana care solicită certificat de cazier judiciar referitor la reținerea acesteia, ca fiind suspectată de comiterea infracțiunilor, punerea ei sub învinuire, arestare, condamnare, revizuire a sentințelor, locul și timpul executării pedepsei, eliberare, deces în locurile de detenție, evadare din instituții penitenciare, de sub arest, anunțare în căutare, grațiere, amnistie, reabilitare judecătorească și altele.

În procesul verificării și adoptării deciziei de eliberare a certificatului de cazier judiciar se iau în considerație datele deținute în privința persoanei parvenite de la organele de resort atît de pe teritoriul Republicii Moldova, cît și ale altor state.

20. Datele din fișierul nominal se expun pe verso cererii citet și fără abrevieri. Datele neclare din fișele de evidență se precizează înainte de a fi eliberate.

În caz cînd persoana care solicită certificat de cazier judiciar este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice, se face mențiunea: **„Este înscris în Registrul informației criminalistice și criminologice...”**, cu ulterioara indicare a informației conținute în Registrul.

21. Dacă persoana controlată nu este înscrisă în Registrul, pe verso cererii se aplică ștampila cu indicarea codului, semnăturii executantului și datei efectuării controlului, conform următorului model:

„pentru uz intern”
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA INFORMAȚII ȘI EVIDENȚE OPERATIVE
SECȚIA IDENTIFICĂRI

**NU DISPUNE DE INFORMAȚII
privind tragerea la răspundere penală**

EXECUTANT NR. ____

Semnătura _____ data _____

22. Rezultatele verificării unității de transport sînt consemnate de către persoana responsabilă din Secția asigurare informațională a DIEO într-un certificat, semnat și înregistrat în Borderoul de evidență al subdiviziunii. Certificatul se transmite în Secția acte juridice a DIEO pentru întocmirea proiectului certificatului despre unitățile de transport în căutare.

Capitolul IV

Întocmirea certificatelor

23. Certificatul se întocmește în baza cererilor sau certificatelor verificate, care sînt transmise în Secția acte juridice.

24. Certificatele sînt confecționate pe hîrtie formatul A5 cu semne de protecție specială. Modelul hîrtiei se aprobă prin ordinul ministrului afacerilor interne.

25. Persoanei, care nu este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice, precum și persoanei care este înscrisă în Registrul, dar conform art.54 din Codul penal (redacția anului 1961) sau, după caz, art.111 din Codul penal (redacția anului 2002), se consideră ca neavînd antecedente penale, i se eliberează certificat de cazier judiciar cu următorul text:

a) persoana fizică:

Persoana identificată prin IDNP (în cazurile prevăzute de pct. 9 lit. b) din Instrucțiune se indică seria, numărul și data eliberării actului de identitate) _____, nu este

înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova.

Лицо, идентифицированное посредством IDNP (в случаях, предусмотренных пунктом 9 лит. б) данной Инструкции, указываются серия, номер и дата выдачи документа, удостоверяющего личность) _____, не значится в Регистре криминалистической и криминологической информации Республики Молдова.

b) persoana juridică:

datele de bază ale persoanei juridice (denumirea, numărul de înregistrare, data înregistrării și codul fiscal sau IDNO), nu este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova.

основные данные юридического лица (название, регистрационный номер, дата регистрации и фискальный код или IDNO), не значится в Регистре криминалистической и криминологической информации Республики Молдова.

26. Persoanei, care a fost trasă la răspundere penală, însă conform art.54 Cod penal (redacția anului 1961) sau, după caz, art.111 Cod penal (redacția anului 2002) antecedentele penale nu sînt stinse, precum și persoanele care se află sub urmărire penală, pînă la emiterea deciziei definitive pe dosarul penal, i se eliberează certificat de cazier judiciar cu următorul text:

a) persoana fizică:

Persoana identificată prin IDNP (în cazurile prevăzute de pct. 9 lit. b) din Instrucțiune se indică seria, numărul și data eliberării actului de identitate) _____, este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova.

b) persoana juridică:

datele de bază ale persoanei juridice (denumirea, numărul de înregistrare, data înregistrării și codul fiscal sau IDNO), este înscrisă în Registrul informației criminalistice și criminologice a Republicii Moldova.

27. Persoanelor, care solicită certificat de cazier judiciar pe teritoriul Republicii Moldova și al unei țări din spațiul CSI, se întocmește, după caz, certificat de cazier judiciar cu unul din textele indicate în punctele 25 sau 26, cu indicarea țărilor pe bazele de date ale cărora a fost verificată persoana.

28. În privința unității de transport, care nu se află în căutare, se eliberează certificat cu următorul text:

Conform datelor MAI al Republicii Moldova (marca, numărul motorului și caroseriei unității de transport), nu se află în căutare pe teritoriul Republicii Moldova.

В соответствии с данными МВД Республики Молдова (марка, номер двигателя и кузова транспортного средства), не находится в розыске на территории Республики Молдова.

29. În conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.508 din 11 mai 2006 „Pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor prestate contra plată și a tarifelor la acestea, precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale ale subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne” se eliberează certificate despre unitatea de transport în căutare pe teritoriul Republicii Moldova, țărilor membre ale CSI în limba de stat și în limba rusă.

În privința unității de transport, care nu se află în căutare pe teritoriul Republicii Moldova și țărilor membre ale CSI, se eliberează certificat cu următorul conținut:

Conform datelor MAI al Republicii Moldova (marca, numărul motorului și caroseriei unității de transport), nu se află în căutare pe teritoriul Republicii Moldova și țărilor membre ale CSI.

В соответствии с данными МВД Республики Молдова

(марка, номер двигателя и кузова транспортного средства), не находится в розыске на территории Республики Молдова и стран-участников СНГ.

30. Certificatul este completat în mod automatizat cu ajutorul tehnicii computerizate pe blanchetă specială cu semne de protecție, cu simbolurile MAI (în partea stîngă cuvintele „Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova”, iar în dreapta – cuvintele „Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova”) și în centru – Stema de Stat a Republicii Moldova. După caz, pe certificate este aplicată ștampilă secă, alte ștampile cu simbolica Republicii Moldova, cu titlul „Pentru certificate de cazier judiciar” în limba de stat și în limba engleză.

31. În partea dreaptă de sus a certificatului, sub antetul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, se indică datele de identitate ale solicitantului:

a) denumirea persoanei juridice;

b) IDNP/IDNO (în cazurile prevăzute de pct. 7 lit. b) din Instrucțiune se indică seria, numărul și data eliberării actului de identitate).

Mai jos, se indică denumirea certificatului (CERTIFICAT DE CAZIER JUDICIAR sau CERTIFICAT) cu unul din textele indicate în punctele 25, 26, 28 sau 29 din prezenta Instrucțiune.

32. Sus, în partea stîngă a certificatului de cazier judiciar, se indică:

a) codul certificatului de cazier judiciar/certificatului și data întocmirii;

b) seria și numărul de ordine.

33. În cîmpul de jos se indică funcția, numele și prenumele șefului DIEO. În partea stîngă a certificatului de cazier judiciar se indică termenul de valabilitate.

34. Termenul de valabilitate a certificatului este de 3 luni din data eliberării.

35. În cîmpul de jos în centru se indică cuvintele „CONFIDENTIAL! ATENȚIE! Date cu caracter personal prelucrate în conformitate cu prevederile Legii nr. 133 din 8 iulie 2011”.

36. În certificatul de cazier judiciar eliberat persoanei juridice, în partea dreaptă, sub simbolica MAI, se indică denumirea persoanei juridice solicitante, iar sub cuvintele „CERTIFICAT DE CAZIER JUDICIAR”, după caz, unul din textele indicate în punctele 25 sau 26, cu referință la datele persoanei pe numele căreia s-a solicitat certificatul de cazier judiciar.

37. Certificatele cu cererile și bonurile de plată anexate sînt verificate de șeful sau șeful adjunct al Secției acte juridice a DIEO. După verificare ele sînt prezentate persoanelor menționate în punctul 2 al prezentului ordin pentru semnare și aplicarea ștampilei DIEO cu Stema de Stat a Republicii Moldova și/sau altor ștampile cu datele DIEO.

38. Certificatele întocmite sînt eliberate solicitanților de către persoanele responsabile din cadrul Secției acte juridice a DIEO sau cancelariile comisariatelor de poliție raionale. La eliberarea certificatului persoana responsabilă verifică datele solicitantului conform actelor de identitate și taloanele eliberate la depunerea electronică sau fizică a cererii.

39. Certificatele de cazier judiciar sînt eliberate exclusiv:

a) solicitantului (la prezentarea actului de identitate și talonului care confirmă depunerea cererii);

b) reprezentantului solicitantului (cu prezentarea originalului procurii autentificate notarial și talonului care confirmă depunerea cererii).

40. Cancelariile comisariatelor de poliție raionale eliberează certificatele de cazier judiciar perfectate în decursul a 10 zile cetățenilor care au solicitat eliberarea în

comisariatele de poliție raionale, în strictă conformitate cu prevederile prezentei Instrucțiuni.

Capitolul V

Arhivarea. Termenele de păstrare a documentelor

41. Informația referitor la solicitantii certificatelor de cazier judiciar se sistematizează în:

a) baza electronică de date privind cererile depuse prin intermediul portalului guvernamental **www.servicii.gov.md**, a instituțiilor bancare sau a terminalelor de plată (cererile electronice);

b) borderouri, care sînt arhivate în dosare de nomenclator și păstrate în conformitate cu actele normative ale MAI (cererile pe suport material).

42. Cererile, care au servit drept temei pentru eliberarea certificatelor de cazier judiciar cu bonurile de plată, se sistematizează, arhivează și păstrează pe durata valabilității certificatului de cazier judiciar.

43. La expirarea termenului de păstrare a cererilor, care au servit drept temei pentru eliberarea certificatelor de cazier judiciar (3 luni), acestea sînt nimicite. Nimicirea cererilor se pune în sarcina unei comisii speciale, formată din reprezentanții DIEO, cu întocmirea procesului-verbal respectiv.

Radierea cererilor electronice se efectuează în mod automatizat, la expirarea termenului de 3 luni din data emiterii certificatului de cazier judiciar, cu generarea unui raport electronic referitor la operațiunea executată.

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova și ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină

1062 O R D I N

cu privire la modificarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2012 a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobate prin Ordinul comun al MS și CNAM nr. 1021/206-A din 29.12.2011

În scopul executării Legii pentru modificarea și completarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2012, nr.271 din 23 decembrie 2011, Ministerul Sănătății, în temeiul pct.9 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.397 din 31.05.2011 și Compania Națională de Asigurări în Medicină, în temeiul pct.29 lit.e) din Statut, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.156 din 11.02.2002,

ORDONĂ :

1. Lit.d) de la pct.109 din Normele metodologice de aplicare în anul 2012 a Programului unic al asigurării

obligatorii de asistență medicală (Capitolul IV „Modalitatea de plată și criteriile privind contractarea prestatorilor de servicii medicale”), aprobate prin Ordinul comun al Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr.1021/206-A din 29 decembrie 2011, se expune în următoarea redacție:

„d) asistența medicală spitalicească – 1 902 517,3 mii lei;”.

2. Prevederile prezentului ordin se pun în aplicare cu începere de la 01.08.2012.

3. Controlul asupra executării prezentului ordin ni-l asumăm.

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII

**DIRECTORUL GENERAL AL COMPANIEI
NAȚIONALE DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ**

Nr. 796/150A. Chișinău, 9 august 2012.

Andrei USATÎI

Mircea BUGA

Acte ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova

1063 O R D I N

cu privire la modificarea anexei nr. 8 la Ordinul nr. 346-O din 24.12.2009 „Referitor la aprobarea Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu”

În legătură cu reorganizarea Serviciului Vamal și aprobarea schemelor noi de încadrare,

ORDON :

1. A se exclude din anexa nr. 8 următoarele puncte:

7000	CENTRU
7001	SUBZONA “SUD-EST”
7002	ZAL “CHIȘINĂU”
7004	CRIULENI intern
7005	IALOVENI intern

7006	ORHEI intern
7007	STRĂȘENI intern
7010	MALOVATA (fluvialponton)
7013	VADUL-LUI-VODĂ
7017	REZINA intern
7018	MATEUȚI (c/f)
7019	REZINA-pod
7020	CRIULENI

2. A se adăuga în anexa nr. 8 următoarele puncte:

3001	SUBZONA "SUD-EST"
3002	CRIULENI intern
3004	IALOVENI intern
3005	ORHEI intern
3006	STRĂȘENI intern
3007	MALOVATA (fluvialponton)
3008	VADUL-LUI-VODĂ
3009	REZINA intern
3010	MATEUȚI (c/f)
3011	REZINA-pod

3012	CRIULENI (Criuleni 14, Criuleni 18)
3013	SOLDĂNEȘTI intern
3015	RÎBNIȚA intern 2 (c/f)

3. În vederea îndeplinirii prezentului ordin Î.S. „Vamser-vinform” va opera completările și modificările corespunzătoare în Sistemul Informațional „Asycuda World”.

4. Executarea prezentului ordin se atribuie șefilor birourilor vamale, cu aducerea la cunoștință brokerilor vamali și declaranților în nume propriu prevederile prezentului ordin.

5. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina Direcției tehnologii informaționale.

6. Prezentul ordin intră în vigoare din data de 17.08.2012.

**DIRECTORUL GENERAL
AL SERVICIULUI VAMAL**

Nr. 358-O. Chișinău, 14 august 2012.

Tudor BALIȚCHI

Acte ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
nr. 886 din 15.08.2012
Ministru _____ Oleg EFRIM

1064 H O T Ă R Î R E

**cu privire la modificarea Regulamentului cu privire
la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru
acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat**

Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, aprobat prin Hotărârea Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 22 din 19 decembrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 10-11, art.29), înregistrat la Ministerul Justiției la 16 ianuarie 2009 cu numărul 640, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) La punctul 3, subpunctul 2), alineatul trei, sintagma „în detenție, dar nu mai mult de cinci întrevederi pe cauză penală” se substituie cu sintagma „în locurile de detenție

(instituții penitenciare, izolatoare de detenție provizorie ale comisariatelor de poliție și Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției), dar nu mai mult de cinci întrevederi pe o cauză penală”;

2) La punctul 12 sintagma: „1)-3)” se substituie cu sintagma “1)-3’).”.

2. Secretarul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat va aduce la cunoștință prezenta hotărâre coordonatorilor oficiilor teritoriale, subiecților autorizați să acorde asistență juridică garantată de stat și o plasează pe pagina web a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

3. A publica prezenta hotărâre în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL
PENTRU ASISTENȚĂ JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT**

Secretarul Consiliului

Nr. 6. Chișinău, 16 iulie 2012.

Victor ZAHARIA

Andrei Bătrînac

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare
1065 H O T Ă R Î R E

cu privire la eliberarea licenței pentru desfășurarea activității Asociației Centrale de Economii și Împrumut „UNIUNEA CENTRALĂ”

În urma examinării declarației pentru eliberarea licenței Asociației Centrale de Economii și Împrumut „UNIUNEA CENTRALĂ” (MD-2089, mun. Chișinău, s. Ciorescu, str. Alexandru cel Bun, 8/A, IDNO 1012600007478) și a actelor anexate la aceasta, în temeiul prevederilor art. 28, art. 30 alin. (2) și alin. (5), art. 54 alin. (5) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506), art. 8 alin. (1) lit. c) pct. 36), art. 10 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95), art. 8 lit. c), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 587) și Regulamentului cu privire la modul de evaluare și aprobare a business-planului asociațiilor de economii și împrumut, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 5/6 din 31.01.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 61-62, art. 155),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se acordă licență Asociației Centrale de Economii și Împrumut „UNIUNEA CENTRALĂ” pentru desfășurarea activității asociației centrale de economii și împrumut, pe un termen nelimitat, valabilă pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

2. Taxa pentru eliberarea licenței în mărime de 3250 lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Artur GHERMAN

Nr. 34/3. Chișinău, 17 august 2012.

1066 H O T Ă R Î R E

cu privire la aprobarea actului de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare

Întru executarea Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 14/1 din 09.04.2010 „Cu privire la expunerea spre vânzare a valorilor mobiliare și a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 61, art. 235), în temeiul art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 8.9 și pct. 8.12 din Modul de lichidare a participantului profesionist sau activității lui pe piața valorilor mobiliare în cazul retragerii (expirării termenului) licenței eliberate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărârea Comisiei

Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 6/5 din 03.02.2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 63-64, art. 222),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă actul de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare, conform anexei.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Artur GHERMAN

Nr. 34/4. Chișinău, 17 august 2012.

Anexă
la Hotărârea C.N.P.F.
nr. 34/4 din 17 august 2012

**Act de reevaluare a părții sociale deținute
de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A.
în proces de lichidare**

Denumirea societății	Adresa societății	Capitalul social (lei)	Prețul precedent (lei)	Prețul reevaluat (lei)	Rata de micșorare a prețului (%)	Cota (%) expusă spre vânzare	COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în calitate de:
Î.C.S. „MAUREZA” S.R.L.	mun. Chișinău, str. Ghiocellor, 1	1515048	59101	47281	20	66,63	deținător nominal

1067 HOTĂRÎRE **cu privire la înregistrări în Registrul de stat** **al valorilor mobiliare**

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:
1.1 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale:

- Societății pe acțiuni Întreprinderea Alimentatiei Publice Cafeneaua „VISTERNICENI” (IDNO 1002600035177; mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 19 A) în sumă de 35000 lei în număr de 1750 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 20 lei cu numărul înregistrării de stat MD14VIST1009 din contul mijloacelor bănești;

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE

Nr. 34/6. Chișinău, 17 august 2012.

Artur GHERMAN

1068 HOTĂRÎRE **cu privire la autorizarea reorganizării** **Societății pe acțiuni „CONGRES”**

Examinând cererile și materialele prezentate de Societatea pe acțiuni „CONGRES” (IDNO 1006600043024, mun. Chișinău, str. Ion Creangă, 78, ap.47), în temeiul art.93 și art.96 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.69 și art.85 din Codul civil al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE

Nr. 34/7. Chișinău, 17 august 2012.

Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se autorizează reorganizarea Societății pe acțiuni „CONGRES” prin transformare în societate cu răspundere limitată.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Artur GHERMAN

1069 HOTĂRÎRE **cu privire la reperfectarea licenței Societății** **de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A.**

Urmare a examinării cererilor de reperfectare a licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. (mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 97, IDNO 1002600005819) privind includerea unor subdiviziuni separate noi în anexa la licență și excluderea altei subdiviziuni, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.14 alin.(6) și alin.(7), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licența Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” S.A. seria CNPF nr.000687, eliberată la

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE

Nr. 34/11. Chișinău, 17 august 2012.

30 mai 2011 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor generale, prin substituirea anexei la licență cu:

a) includerea subdiviziunilor separate noi amplasate pe adresele:

- or. Ceadir-Lunga, str. Lenin, 123;

- or. Taraclia, str. Voczalinaia, 55;

- or. Basarabeasca, str. Karl Marx, 85;

b) excluderea subdiviziunii amplasate pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 17.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei și taxa pentru eliberarea a trei copii de pe licență în mărime de 1 755 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Artur GHERMAN

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova
1070 DECIZIE
**cu privire la aprobarea concepțiilor generale
ale serviciilor de programe pentru posturile „Albena”,
„Aiin-Aciic”, „Bas TV”, „TV-Prim”, „Radio Prim”**

I. „URANIA FM” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aprobarea unei noi Concepții generale a serviciului de programe pentru postul de radio „Albena”, la care a anexat și Grila de emisie.

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 95%

2.2 Producție proprie: 95%

2.3 Producție retransmisă („Darik”, Bulgaria – 2%, „Europa Liberă”, Cehia – 3%): 5%

B. 3. Opere europene: 100%

B. 4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 24%

4.2 Programe educaționale și culturale: 16%

4.3 Alte tipuri de programe: 60%

20 % din volumul producției proprii vor constitui emisiunile în limba de stat.

II. „Aiin-Aciic” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aprobarea unei noi Concepții generale a serviciului de programe pentru postul de televiziune „Aiin-Aciic”, la care a anexat și Grila de emisie.

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 25%

2.2 Producție proprie: 18%

2.3 Producție retransmisă (canalul „MIR”): 75%

B. 3. Opere europene: 25%

B. 4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 8%

4.2 Programe educaționale și culturale: 35%

4.3 Filme: 50%

4.4 Alte tipuri de programe: 7%

20 % din volumul producției proprii vor constitui emisiunile în limba de stat.

III. „LV-Topal” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aprobarea unei noi Concepții generale a serviciului de programe pentru postul „Bas TV”, la care a anexat și Grila de emisie.

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 38%

2.2 Producție proprie: 12%

2.3 Producție retransmisă („Mir”, CSI): 62%

B. 3. Opere europene: 60%

B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 8%

4.2 Programe educaționale și culturale: 9%

4.3 Filme: 30%

4.4 Alte tipuri de programe: 53%
50 % din volumul producției proprii vor constitui emisiunile în limba de stat.

IV. „Megan-TV” S.A. a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aprobarea unei noi Concepții generale a serviciului de programe pentru postul de televiziune „TV-Prim”, la care a anexat și Grila de emisie.

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 100%

2.2 Producție proprie: 100%

2.3 Producție retransmisă: 0%

B. 3. Opere europene: 80%

B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 40%

4.2 Programe educaționale și culturale: 20%

4.3 Filme: 10%

4.4 Alte tipuri de programe: 30%

V. „Megan-TV” S.A. a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aprobarea unei noi Concepții generale a serviciului de programe pentru postul de radio „Radio Prim”, la care a anexat și Grila de emisie.

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 100%

2.2 Producție proprie: 30%

2.3 Producție retransmisă: 0%

B. 3. Opere europene: 70%

B. 4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 25%

4.2 Programe educaționale și culturale: 5%

4.3 Alte tipuri de programe: 70%

În conformitate cu prevederile art. 39-41 și 66 (8) din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, deciziilor CCA nr. 83 din 30.09.2008 și nr. 53 din 21.05.2009 și în temeiul actelor prezentate de către întreprinderea nominalizată, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul de radio „Albena”.

Art. 2. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul TV „Aiin-Aciic”.

Art. 3. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul TV „Bas TV”.

Art. 4. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul TV „TV-Prim”.

Art. 5. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul de radio „Radio Prim”.

Art. 6. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 81. Chișinău, 14 iunie 2012.

1071 DECIZIE **cu privire la neprezentarea contractelor de retransmisie pentru anul 2012**

În conformitate cu prevederile art. 18, 28, 37 alin.(2), 39-41 din Codul audiovizualului, la 24 mai curent, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a solicitat distribuitorilor de servicii prezentarea, până la 4 iunie 2012, a contractelor de retransmisie a canalelor incluse în oferta serviciilor de programe aprobată de CCA.

Întreprinderile „ART-CLUB” S.R.L., „CROS TV” S.R.L., „ELVESAT” S.R.L., „TV HOLERCANI” S.R.L., „ILIXAR-BIS” S.R.L., „PERLACOM LUX” S.R.L., „POLIGRANT” S.R.L., „REALVIT-TV” S.R.L., „SINIDORNIC” S.R.L., „STAMSATELIT-TV” S.R.L., „TELEMAX-TV” S.R.L. și S.C. „VIONATISAT” S.R.L. au ignorat solicitarea CCA și nici nu au informat despre motivele neprezentării respectivelor contracte.

Prin scrisoarea nr. 8 din 28 mai curent, S.C. „RAVIVALNIS” S.R.L. a solicitat CCA permisiunea de a prezenta contractele de retransmisie a canalelor până la data de 1 iulie 2012.

Prin Decizia CCA nr. 103 din 24.06.2011, întreprinderile „ELVESAT” S.R.L., „POLIGRANT” S.R.L., „REALVIT-TV” S.R.L., „STAMSATELIT-TV” S.R.L. și „TELEMAX-TV” S.R.L. au fost avertizate public pentru aceleași încălcări.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu art. 28, 37, 38-41 ale Codului audiovizualului și Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aplica avertizare publică întreprinderilor „ART-CLUB” S.R.L., „CROS TV” S.R.L., „TV HOLERCANI” S.R.L., „ILIXAR-BIS” S.R.L., „PERLACOM LUX” S.R.L., „SINIDORNIC” S.R.L. și S.C. „VIONATISAT” S.R.L. pentru derogări de la art. 18, 28 și 37 alin. (2) din Codul audiovizualului, conform art. 38 (2) lit. e), (3) lit. a) din Codul audiovizualului.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 82. Chișinău, 14 iunie 2012.

1072 DECIZIE **cu privire la reperfectarea condițiilor la autorizațiile de retransmisie**

S.C. „Denavia-TV” S.R.L., în calitatea sa de fondatoare a studioului TV prin cablu „RTV” din or. Rîșcani, a solicitat CCA reperfectarea condițiilor la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000138 din 25.03.2011, prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise.

S.C. „VEB-TV” S.R.L., în calitatea sa de fondatoare a studioului TV prin cablu „Megapolis”, a solicitat CCA reperfectarea condițiilor la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000087 din 06.11.2008, prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise.

I.M. „Sun Communications” S.R.L., în calitatea sa de fondatoare a studioului TV prin cablu „SUN TV”, a solicitat CCA reperfectarea condițiilor la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000049 din 16.06.2008, prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise.

Art. 7. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

Art. 2. A aplica cîte o amendă în valoare de 1800 de lei întreprinderilor „ELVESAT” S.R.L., „POLIGRANT” S.R.L., „REALVIT-TV” S.R.L., „STAMSATELIT-TV” S.R.L. și „TELEMAX-TV” S.R.L. pentru derogări repetate de la art. 18, 28 și 37 alin. (2) din Codul audiovizualului, conform art. 38 (2), lit. e), (3) lit. a) și b) din Codul audiovizualului.

Art. 3. Întreprinderile în cauză vor stopa imediat retransmisia canalelor TV care nu au acoperire contractuală.

Art. 4. Întreprinderile menționate vor prezenta CCA contractele de retransmisie a canalelor incluse în oferta serviciilor de programe aprobată de CCA în termen de cel mult 5 zile din momentul publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Art. 5 Întreprinderile menționate vor comunica publicului motivele și obiectul sancțiunii în conformitate cu prevederile Deciziei CCA nr. 96 din 17.10.2008, în formula legislației în vigoare.

Art. 6. Elementele bancare pentru achitarea amenzilor:

Ministerul Finanțelor - Trezoreria de Stat

cod fiscal: 1006601000037

cont de decontare: 33114001

cont trezoreria: 1230101XXXX

XXXX - codul localității unde este luat în evidență de organele fiscale agentul economic.

Art. 7. Direcția expertiză și licențiere va efectua un control al activității întreprinderilor menționate și filialelor acestora privind respectarea prevederilor legislației.

Art. 8. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 9. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

a Parlamentului Republicii Moldova, și în temeiul actelor prezentate de către întreprinderile nominalizate, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A reperfecta condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000138 din 25.03.2011, eliberată S.C. „Denavia-TV” S.R.L., prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise (cu eliberarea unui formular nou: Anexa nr. 1 – 49 de canale) pentru studioul TV prin cablu „RTV” din or. Rîșcani: Moldova 1, Moldova Internațional, TVRi, 2 Plus, Prime, Canal 3, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, N 4, TV Dixi, Bravo, TV Com, Publika TV, TV 7, Ren TV, Noroc TV, Jurnal TV, Super TV, Ru TV Moldova, Național TV, Favorit TV, Inter+, Minimax, RTVi, Șanson, Multimania, Detskii, Moia Planeta, Sarafan, Rossia 24, 24 Tehno, TV 1000 Russkoe Kino, India TV, Futbol, Ohota & Ribalka, TV 1000 Action, Eurosport, Euronews, Animal Planet, TLC, Discovery Channel, EuroKino, Zoopark TV, Ruskii Extrim, Ruskii Iluzion, Iluzion+, RBK, 1+1 și NTV Plus Naș Futbol.

Art. 2. A reperfecta condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000087 din 6.11.2008, eliberată S.C. „VEB-TV” S.R.L., prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise (cu eliberarea unor formulare noi) pentru studioul TV prin cablu „Megapolis” din următoarele localități:

• **mun. Chișinău, pachetul Analogic – 64 de canale:**

Moldova 1, Moldova Internațional, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Alt TV, Național TV, Mir, Belarus TV, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, RTVi, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, Nașe Kino/Teleclub, Mnogo TV, India TV, Acasă în Moldova, Zone Romantica, Minimax, Detskii Mir, Euronews, Publika TV, RBK, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Sport Viasat, Viasat History, 365 Dnei, Kuhnja TV, Auto Plus, Ohota & Ribalka, Zdorovoie TV, Fashion TV, Viasat Explorer, Zoopark, NGC, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Zone Reality, Da Vinci, TDK, CNL, Canal 3, Muzica TV, Noroc TV, Favorit TV, Busuioc TV, Ru TV Moldova, A-One, Mezzo, Super TV, Ruskii Extrim, Interesnoie TV și Futbol TV.

• **mun. Chișinău, pachetul Digital – 89 de canale:**

Moldova 1, Moldova Internațional, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Alt TV, Național TV, Mir, Belarus TV, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, RTVi, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, Nașe Kino/Teleclub, Mnogo TV, India TV, Acasă în Moldova, Zone Romantica, Minimax, Detskii Mir, Euronews, Publika TV, RBK, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Sport Viasat, Viasat History, 365 Dnei, Kuhnja TV, Auto Plus, Ohota & Ribalka, Zdorovoie TV, Fashion TV, Viasat Explorer, Zoopark, NGC, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Zone Reality, Da Vinci, TDK, CNL, Canal 3, Muzica TV, Noroc TV, Favorit TV, Busuioc TV, Ru TV Moldova, A-One, Mezzo, Super TV, Ruskii Extrim, Interesnoie TV, Futbol TV, TV 5, France 24, Mir Seriala, Jim Jam, N 24, Viasat Nature, RTG, Soyuz, 1 Delovoi, OTV, Lea Minor, Bulivar TV, Ruskii Iluzion, Iluzion+, Komedy TV, Detskii, Fox Crime, Fox Life, Usadiba, Retro, Drive, NGW, Mediaset Italia, Realitatea TV și News 24.

• **comuna Stăuceni – 50 de canale:**

Moldova 1, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Alt TV, Național TV, Mir, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, RTVi, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, Nașe Kino/Teleclub, Mnogo TV, India TV, Realitatea TV, Zone Romantica, Minimax, Detskii Mir, Euronews, Publika TV, RBK, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Sport Viasat, Viasat History, 365 Dnei, Kuhnja TV, Auto Plus, Ohota & Ribalka, Zdorovoie TV, Fashion TV, Viasat Explorer, Zoopark, NGC, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Muzica TV, Noroc TV, Favorit TV, Busuioc TV și Ru TV Moldova.

• **or. Fălești – 40 de canale:** Moldova 1, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Alt TV, Național TV, Mir, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, RTVi, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, India TV, Zone Romantica, Minimax, Euronews, Publika TV, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Viasat Explorer, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Muzica TV, Noroc TV, Favorit TV, Busuioc TV, Ru TV Moldova, Super TV, N 24, Fox Crime și NGW.

• **or. Rîșcani – 38 de canale:** Moldova 1, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Alt TV, Național TV, Mir, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, RTVi, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, India TV, Zone Romantica, Minimax, Euronews, Publika TV, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Viasat Explorer, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Muzica TV, Noroc TV, Busuioc TV, Ru TV Moldova, Super TV, Fox Crime și NGW.

• **satul Pepeni – 26 de canale:** Moldova 1, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Național TV, Ren TV, Euro TV Chișinău, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000 Russkoe Kino, India TV, Zone Romantica, Minimax, Publika TV, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Muzica TV, Busuioc TV și NGW.

• **or. Singerei – 33 de canale:** Moldova 1, Prime, TVCi, Pro TV Chișinău, TV 7, Accent TV, Alt TV, Național TV, TV Com, Ren TV, Euro TV Chișinău, 2 Plus, N 4, TVC 21, TV 1000, TV 1000 Action, Mnogo TV, India TV, Minimax, Euronews, Publika TV, Jurnal TV, Eurosport, Eurosport 2, Discovery Channel, TV Dixi, Bravo, Muzica TV, Noroc TV, Busuioc TV, Ru TV Moldova, Super TV și NGW.

Art. 3. A reperfecta condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000049 din 16.06.2008, eliberată Î.M. „Sun Communications” S.R.L., prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise (cu eliberarea unor formulare noi) pentru studioul TV prin cablu „SUN TV” din următoarele localități:

• **mun. Chișinău și or. Ialoveni** (132 de canale TV și 5 posturi de radio):

Pachet Social – TV 7, Info Channel, Muzica TV, Euro TV Chișinău, Ru TV Moldova, Ren TV, Prime, N 4, TV 5, Moldova 1, Pro TV Chișinău, 2 Plus, TV Com, Publika TV, Nașe Kino, Favorit TV, Jurnal TV, TV 1000 Ruskoie Kino, Inter+, CNL, TVC 21, India TV și Nostalgia.

Pachet Basic – Euronews, Eurosport, Super TV, Minimax, Europa Plus TV, Ohota & Ribalka, Bravo, Noroc TV, Mir, Sarafan TV, Acasă în Moldova, TV Dixi, Discovery Channel, Kids Co, Detskii, Viasat History, RTVi, Animal Planet, Nickelodeon, Canal 3, Sport 1, NGC, Diva Universal, Zdorovoie TV, Alt TV, TV 1000, Moia Planeta, Viasat Explorer, TV 1000 Action, NTV plus Naș Futbol.

Pachet Mini – Auto Plus, Da Vinci Learning, Belarus TV, U TV, Fashion TV, NTV Plus Kino Plus, Realitatea TV, Kuhnja TV, Eurosport 2, Național TV, Busuioc TV și N 24.

Pachet Standard – Rik Vesti, KHL TV, Usadiba, MTV Europe, Cartoon Network / TCM, English Club TV, TLC, Sovershenno Secretno, RBK, MCM, VH 1, Mati i Ditea, Viasat Nature, Mezzo, TV Bulivar, Jivi TV, Draiv, Disney Channel, AXN, Șanson, TVCi, Discovery ID, PL TV și Karuseli TV.

Pachet Standard Plus – Discovery Science, Park Razvlechenii, Discovery World, 24 Tehno, Voprosi i Otveti, Kto esti Kto, Psihologhia 21, 365 Dney, Nauca 2.0, Axn Sci-Fi, Axn Crime, MGM, Komedia TV, Sport 2, Russkiy Iluzion, Iluzion+, Fenix+Kino, Fox Crime, Fox Life, CNNi, DW, Euro Kino, TV Bulgaria, BBC World, BBC Intertainment, Rai Uno, TRTi, RTL, France 2, Bloomberg și Al Jaziera.

Pachet HD – PL TV HD, Eurosport HD, NGC HD, Discovery HD Showcase și Viasat Nature/History HD.

Pachet HBO – HBO, Cinemax, Cinemax 2 și HBO Comedy.

Pachet Exotic – AB MOTOEURS / XXL, Hustler TV și Daring TV.

Pachet Radio – Național FM, Favorit FM, Micul Samaritean, RFI și Hit FM.

• **mun. Bălți** (Digital – 129 de canale TV):

Pachet Mini – TV 7, Info Channel, Muzica TV, Euro TV Chișinău, Ru TV Moldova, Ren TV, Prime, N 4, TV 5, Moldova 1, Pro TV Chișinău, 2 Plus, TV Com, Publika TV, Nashe Kino, Favorit TV, Jurnal TV, TV 1000 Ruskoie Kino, Inter+, CNL, TVC 21, India TV, Nostalgia, Euronews, Eurosport, Super TV, Minimax, Europa Plus TV, Ohota & Ribalka, Bravo, Noroc TV, Mir, Sarafan TV, Acasă în Moldova, TV Dixi, Discovery Channel, Kids Co, Detskii, Viasat History, RTVi, Animal Planet, Nickelodeon, NTV Plus Kino Plus, Canal 3, Sport 1, Diva Universal, Zdrovoie TV, Alt TV, TV 1000, Moia Planeta, Viasat Explorer, TV 1000 Action, NTV plus Naș Futbol, Auto Plus, Da Vinci Learning, Belarus TV, U TV, Fashion TV, Realitatea TV, Kuhnja TV, Eurosport 2, Național TV, Busuioc TV și N 24.

Pachet Standard – Rik Vesti, KHL TV, Usadiba, MTV Europe, Cartoon Network / TCM, English Club TV, TLC, Sovershenno Secretno, RBK, MCM, VH 1, Mati i Ditea, Viasat Nature, Mezzo, TV Bulivar, Jivi TV, Draiv, Disney Channel, AXN, Șanson, TVCi, Discovery ID, PL TV și Karuseli TV.

Pachet Standard Plus – Discovery Science, Park Razvleceții, Discovery World, 24 Tehno, Voprosi i Otveti, Kto esti Kto, Psihologhia 21, 365 Dney, Nauca 2.0, Axn Sci-Fi, Axn Crime, MGM, Komedia TV, Sport 2, Russkiy Illuzion, Illuzion+, Fenix+Kino, Fox Crime, Fox Life, CNNi, DW, Euro Kino, TV Bulgaria, BBC World, BBC Intertainment, Rai Uno, TRTi, RTL, France 2, Bloomberg și Al Jaziera.

Pachet HD – PL TV HD, Eurosport HD, NGC HD, Discovery HD Showcase și Viasat Nature/History HD.

Pachet HBO – HBO, Cinemax, Cinemax 2 și HBO Comedy.

• **mun. Bălți** (Analogic – 51 de canale TV): TV Com, 2 Plus, Moldova 1, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, Prime, TV 7, Ren TV, Muzica TV, N 4, TVC 21, Mir, TV 5, Jurnal TV, Inter+, Belarus TV, India TV, Nashe Kino, TV 1000 Ruskoie Kino, Favorit TV, RTVi, Viasat History, Viasat Explorer, Discovery Channel, Animal Planet, NGC, TV 1000, TV 1000 Action, Detskii, Canal 3, Sport 1, Diva Universal, Eurosport, Bravo, TV Dixi, Super TV, Fashion TV, Kids Co, TV Bălți, NTV plus Naș Futbol, Sarafan TV, Euronews, Moia Planeta, RBK, MTV Europe, Disney Channel, Europa Plus TV, Ru TV Moldova, Ohota & Ribalka și Zdrovoie TV.

• **or. Cahul** (Digital – 29 de canale TV):

Pachet Mini – TV 7, Info Channel, Muzica TV, Euro TV Chișinău, Ru TV Moldova, Ren TV, Prime, N 4, TV 5, Moldova 1, Pro TV Chișinău, 2 Plus, TV Com, Publika TV, Nashe Kino, Favorit TV, Jurnal TV, TV 1000 Ruskoie Kino, Inter+, CNL, TVC 21, India TV, Nostalgia, Euronews, Eurosport, Super TV, Minimax, Europa Plus TV, Ohota & Ribalka, Bravo, Noroc TV, Mir, Sarafan TV, Acasă în Moldova, TV Dixi, Discovery Channel, Kids Co, Detskii, Viasat History, RTVi, Animal Planet, Nickelodeon, Canal 3, Sport 1, NGC, Diva Universal, Zdrovoie TV, Alt TV, TV 1000, Moia Planeta, Viasat Explorer, TV 1000 Action, NTV plus Naș Futbol, Auto Plus, Da Vinci Learning, Belarus TV, U TV, Fashion TV, NTV Plus Kino Plus, Realitatea TV, Kuhnja TV, Eurosport 2, Național TV, Busuioc TV și N 24.

Pachet Standard – Rik Vesti, KHL TV, Usadiba, MTV Europe, Cartoon Network / TCM, English Club TV, TLC, Sovershenno Secretno, RBK, MCM, VH 1, Mati i Ditea, Viasat Nature, Mezzo, TV Bulivar, Jivi TV, Draiv, Disney Channel, AXN, Șanson, TVCi, Discovery ID, PL TV și Karuseli TV.

Pachet Standard Plus – Discovery Science, Park Razvleceții, Discovery World, 24 Tehno, Voprosi i Otveti, Kto esti Kto, Psihologhia 21, 365 Dney, Nauca 2.0, Axn Sci-Fi, Axn Crime, MGM, Komedia TV, Sport 2, Russkiy Illuzion, Illuzion+, Fenix+Kino, Fox Crime, Fox Life, CNNi, DW, Euro Kino, TV Bulgaria, BBC World, BBC Intertainment, Rai Uno, TRTi, RTL, France 2, Bloomberg și Al Jaziera.

Pachet HD – PL TV HD, Eurosport HD, NGC HD, Discovery HD Showcase și Viasat Nature/History HD.

Pachet HBO – HBO, Cinemax, Cinemax 2 și HBO Comedy.

• **or. Cahul** (Analogic – 49 de canale): TV Com, Național TV, Moldova 1, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, Prime, TV 7, Ren TV, Muzica TV, N 4, Jurnal TV, Publika TV, Inter+, India TV, Nashe Kino, TV 1000 Ruskoie Kino, CNL, Favorit TV, RTVi, Viasat History, Discovery Channel, Animal Planet, NGC, Moia Planeta, TV 1000, Acasă în Moldova, Karuseli, Detskii, TV 1000 Action, Bravo, TV Dixi, Super TV, Ohota & Ribalka, Drive, Zdrovoie TV, Fashion TV, Kids Co, Nickelodeon, Eurosport, Sport 1, NTV plus Naș Futbol, Sarafan TV, Euronews, Minimax, RBK, TVCi, Euro Kino, Canal 3 și TV Bulgaria.

• **or. Cricova** (40 de canale): TV Com, 2 Plus, Național TV, Moldova 1, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, Prime, TV 7, Ren TV, Muzica TV, N 4, Super TV, Jurnal TV, Inter+, India TV, Nashe Kino, Favorit TV, RTVi, Viasat History, Discovery Channel, Animal Planet, NGC, TV 1000, Acasă în Moldova, Detskii, TV 1000 Action, Bravo, TV Dixi, Ohota & Ribalka, TVC 21, Publika TV, Sport 1, NTV plus Naș Futbol, Euronews, Eurosport, Moia Planeta, Disney Channel, Ru TV Moldova, Minimax și Canal 3.

• **or. Codru** (Digital – 132 de canale TV și 5 posturi de radio):

Pachet Basic – TV 7, Info Channel, Muzica TV, Euro TV Chișinău, Ru TV Moldova, Ren TV, Prime, N 4, TV 5, Moldova 1, Pro TV Chișinău, 2 Plus, TV Com, Publika TV, Nashe Kino, Favorit TV, Jurnal TV, TV 1000 Ruskoie Kino, Inter+, CNL, TVC 21, India TV, Nostalgia, Euronews, Eurosport, Super TV, Minimax, Europa Plus TV, Ohota & Ribalka, Bravo, Noroc TV, Mir, Sarafan TV, Acasă în Moldova, TV Dixi, Discovery Channel, Kids Co, Detskii, Viasat History, RTVi, Animal Planet, Nickelodeon, Canal 3, Sport 1, NGC, Diva Universal, Zdrovoie TV, Alt TV, TV 1000, Moia Planeta, Viasat Explorer, TV 1000 Action și NTV+Naș Futbol.

Pachet Mini – Auto Plus, Da Vinci Learning, Belarus TV, U TV, Fashion TV, NTV Plus Kino Plus, Realitatea TV, Kuhnja TV, Eurosport 2, Național TV, Busuioc TV și N 24.

Pachet Standard – Rik Vesti, KHL TV, Usadiba, MTV Europe, Cartoon Network / TCM, English Club TV, TLC, Sovershenno Secretno, RBK, MCM, VH 1, Mati i Ditea, Viasat Nature, Mezzo, TV Bulivar, Jivi TV, Draiv, Disney Channel, AXN, Șanson, TVCi, Discovery ID, PL TV și Karuseli TV.

Pachet Standard Plus – Discovery Science, Park Razvleceții, Discovery World, 24 Tehno, Voprosi i Otveti, Kto esti Kto, Psihologhia 21, 365 Dney, Nauca 2.0, Axn Sci-Fi, Axn Crime, MGM, Komedia TV, Sport 2, Russkiy Illuzion, Illuzion+, Fenix+Kino, Fox Crime, Fox Life, CNNi, DW, Euro Kino, TV Bulgaria, BBC World, BBC Intertainment, Rai Uno, TRTi, RTL, France 2, Bloomberg și Al Jaziera.

Pachet HD – PL TV HD, Eurosport HD, NGC HD, Discovery HD Showcase și Viasat Nature/History HD.

Pachet HBO – HBO, Cinemax, Cinemax 2 și HBO Comedy.

Pachet Exotic – AB MOTOEURS / XXL, Hustler TV și Daring TV.

Pachet Radio – Național FM, Favorit FM, Micul Samaritean, RFI și Hit FM.

• **or. Codru** (Analogic – 40 de canale): TV Com, 2 Plus, U TV, Moldova 1, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, Prime,

TV 7, Ren TV, Muzica TV, N 4, NGC, Jurnal TV, Publika TV, Inter+, Minimax, India TV, Nashe Kino, TV 1000 Ruskoie Kino, Favorit TV, RTVi, Alt TV, Viasat History, Viasat Explorer, Discovery Channel, Animal Planet, TV 1000, Acasă în Moldova, Detskii, Canal 3, TVC 21, Bravo, TV Dixi, Fashion TV, Kids Co, NTV plus Naș Futbol, Sport 1, Euronews, Eurosport și Ru TV Moldova.

• **Tohatin, Colonița, Budești și Cruzești** (39 de canale): TV Com, 2 Plus, Moldova 1, Pro TV Chișinău, Euro TV Chișinău, Prime, TV 7, Ren TV, Muzica TV, N 4, Jurnal TV, Inter+, Noroc TV, India TV, Nashe Kino, TV 1000 Ruskoie Kino, Favorit TV, RTVi, Viasat History, Viasat Explorer, Discovery Channel, Animal Planet, TV 1000, Acasă în Moldova, Detskii, TV 1000 Action, Super TV, Bravo, TV Dixi, Fashion TV, Kids Co, Eurosport, Sport 1, Euronews, Minimax, U TV, Publika TV, TVC 21 și Canal 3.

Art. 4. A reperfecta condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000081 din 03.07.2009, eliberată S.C. „Tele-Crio” S.R.L., prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise (cu eliberarea unui formular nou: Anexa nr. 1 – 40 de canale) pentru studioul TV prin cablu „Crio TV” din or. Criuleni: Moldova 1, Prime, Rossia 24, N 4, TVC 21, 2 Plus, Pro TV Chișinău, Muzica TV, TV 7, TV Dixi, Alt TV, RBK, Soyuz, Euro TV Chișinău, Belarus TV, Național TV, Favorit TV, N 24, Ren TV, India TV, 365 Dnei, Bravo, UTR, TV 5, Mir, TV Com, DW, Canal 3, Noroc TV, Ru TV Moldova, A-One, Publika TV, Jurnal TV, Super TV, 1+1i, Moia Planeta, Minimax, Sport 1 și Sport 2.

Art. 5. A reperfecta condițiile la Autorizația de retransmisie seria AB, nr. 000051 din 25.04.2008, eliberată S.C. „TELE-LUCI” S.R.L., prin aprobarea ofertei serviciilor de programe retransmise (cu eliberarea unor formulare noi) pentru studioul TV prin cablu „OTV” din or. Orhei:

• **Pachetul Analogic – 48 de canale:** Moldova 1, Prime, 2 Plus, Bravo, TV 7, TV Dixi, N 4, Național TV, Pro TV Chișinău, Eurosport, Minimax, TVC 21, Muzica TV, Acasă în Moldova, Euro TV Chișinău, Busuioc TV, Publika TV, Jurnal TV, Alt TV, Discovery Channel, Animal Planet, NGC, 365 Dnei, Fenix Kino, Mnogo TV, Auto Plus, India TV, TV XXI, Bulivar TV, Ren TV, TV Com, Ohota & Ribalka, Soyuz, Euronews, Belarus TV, Super TV, Favorit TV, TV 1000 Action, N 24, Muzika Pervogo, UTR, Comedy TV, Dom Kino, Kuhnja TV, Sport 1, Zdorovoe TV, NTV Plus Kino Plus și Karuseli.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 83. Chișinău, 14 iunie 2012.

1073 DECIZIE
cu privire la examinarea sesizărilor ÎCS
„Jurnal de Chișinău Plus” SRL

Prin sesizarea nr. 480-IE/04/11 din 18.07.2011, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului aplicarea sancțiunilor față de postul „Alt TV” în temeiul art. 38, alin. (2), lit. a) și e) din Codul audiovizualului. În petiție este reclamat faptul că postul „Alt TV” a retransmis programele „B1” în lipsa unui contract.

Ca urmare a examinării sesizării, s-a constatat netemeinicia acesteia. Astfel, s-a stabilit că „Alt TV” nu poate fi sancționat în temeiul art. 38, alin. (2), lit. a) și e) din Codul audiovizualului, deoarece:

- *litera a) a art. 38 nu poate fi aplicată* fiindcă respectivul radiodifuzor dispune de Licență de emisie valabilă (Seria AA nr. 073716, eliberată la 21.05.2010, pentru un termen de 7 ani);

- *litera e) a art. 38, de asemenea, nu poate fi aplicată* față de postul „Alt TV” pentru că art. 28-30 ale codului se

• **Pachetul Digital – 76 de canale:** Moldova 1, Prime, 2 Plus, Bravo, TV 7, TV Dixi, N 4, Național TV, Pro TV Chișinău, Eurosport, Minimax, TVC 21, Muzica TV, Acasă în Moldova, Euro TV Chișinău, Busuioc TV, Publika TV, Jurnal TV, Alt TV, Discovery Channel, Animal Planet, NGC, 365 Dnei, Fenix Kino, Mnogo TV, Auto Plus, India TV, TV XXI, Bulivar TV, Ren TV, TV Com, Ohota & Ribalka, Soyuz, Euronews, Belarus TV, Super TV, Favorit TV, TV 1000 Action, N 24, Muzika Pervogo, UTR, Comedy TV, Dom Kino, Kuhnja TV, Sport 1, Zdorovoe TV, NTV Plus Kino Plus, Karuseli, DW, TV 5, Mir, Mynele TV, Lea Minor, Interesnoie TV, Komedia TV, 24 Tehno, A-One, Ulibka Rebeonka, Telecafe, Cartoon Network, CNNi, Boomerang, Mati i Detia, Drive, Psihologhia 21, Domașnie Jivotnie, Usadiba, Voprosi i Otveti, Retro, Ru TV Moldova, Sport 2, Jivi, Realitatea TV, Rossia 24, RBK și The Money Channel.

Art. 6. Pentru reperfectarea condițiilor la autorizațiile de retransmisie, S.C. „Denavia-TV” S.R.L., S.C. „Veb-TV” S.R.L., Î.M. „Sun Communications” S.R.L., S.C. „Tele-Crio” S.R.L. și S.C. „Tele-Luci” S.R.L. vor achita câte o taxă în valoare de 250 de lei.

Art. 7. Ofertele de canale vechi ale S.C. „Denavia-TV” S.R.L., S.C. „Veb-TV” S.R.L., Î.M. „Sun Communications” S.R.L., S.C. „Tele-Crio” S.R.L. și S.C. „Tele-Luci” S.R.L. sînt declarate nevalabile.

Art. 8. Elementele bancare pentru reperfectarea autorizațiilor de retransmisie:

Consiliul Coordonator al Audiovizualului, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pircălab nr. 46

c/f: 1006601004024

TREZMD2X, Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

3359502/440115101016102

- plata pentru reperfectarea autorizației de retransmisie.

Art. 9. Ofertele serviciilor de programe vechi se păstrează în dosarul titularului.

Art. 10. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 11. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

referă la retransmisia serviciilor de programe în temeiul Autorizației de retransmisie, pe cînd „Alt TV” este radio-difuzor, dar nu distribuitor de servicii. Totodată, este nefondată afirmația petiționarului conform căreia „Alternativ TV” SRL lezează interesele postului TV retransmis, deoarece se constată că, pînă în prezent, în adresa CCA nu a parvenit nici o petiție din partea titularului de drepturi – postul „B1”, prin care s-ar invoca lezarea intereselor sau lipsa dreptului de distribuire pe teritoriul Republicii Moldova a programelor acestui radiodifuzor de către „Alternativ TV” SRL. Întrucît postul „B1” a fost informat cu privire la acțiunile „Alternativ TV” SRL, decizia privind solicitarea apărării dreptului de autor violat și aplicarea măsurilor, procedurilor și remediilor prevăzute de legislație privind dreptul de autor și drepturile conexe aparține titularului de drepturi.

„Alternativ TV” SRL a difuzat programele postului „B1” în

temeiul Acordului de retransmisie emis la 30.06.2011 și valabil până la 31.12.2011. Cît privește perioada de pînă la 30.03.2011, se constată că sesizarea ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL nr. 480-IE/04/11 a fost înaintată la 18.07.2011. Potrivit prevederilor art. 30 din Codul contravențional, prescripția înlătură răspunderea contravențională, iar termenul de prescripție a răspunderii contravenționale este de 3 luni. Totodată, conform prevederilor art. 25 al Codului audiovizualului și condițiilor la licența de emisie, radiodifuzorul este obligat să păstreze înregistrările programelor difuzate pe un termen de cel puțin 30 de zile de la data difuzării, iar petiționarul solicită monitorizarea serviciului de programe ce a fost difuzat cu 4-6 luni în urmă.

• Prin sesizarea nr. 492-IE/04/11 din 20.07.2011, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a solicitat CCA sancționarea după toate rigorile legii a postului „Euro-TV Chișinău” pentru încălcarea dreptului de autor la difuzarea pe data de 23.02.2011 a filmului „V înseamnă Vendeta”.

• Prin sesizarea nr. 493-IE/04/11 din 20.07.2011, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a solicitat CCA sancționarea după toate rigorile legii a postului „TV 7” pentru încălcarea dreptului de autor la difuzarea pe data de 05.02.2011 a filmului „Take the lead”.

• Prin sesizarea nr. 683-IE/04/11 din 11.08.2011, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a solicitat CCA sancționarea după toate rigorile legii a postului „Accent TV” pentru încălcarea dreptului de autor la difuzarea la 29-30 iunie și 01 iulie 2011 a desenului animat „Scooby-Doo”.

Ca urmare a examinării sesizărilor, s-a constatat netemeinicia acestora. Concomitent este de precizat faptul că pînă în prezent, în adresa CCA nu a parvenit nici o plingere prealabilă din partea titularilor de drepturi prin care s-ar invoca lipsa drepturilor de difuzare a operelor nominalizate.

În același timp, cu toate că în sesizări se menționează art. 37, alin. (3), lit. c) din Codul audiovizualului, se stabilește că ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL nu a demonstrat că este afectată în mod direct prin încălcarea respectivelor prevederi legale.

Totodată, se explică petiționarului că potrivit prevederilor Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139 din 02.07.2010:

Art. 55 (1) Orice persoană fizică sau juridică care are pretenții în privința valorificării unui obiect al dreptului de autor, al drepturilor conexe sau al altor drepturi protejate de prezenta lege are dreptul să inițieze acțiuni în instanța de judecată competentă ori să sesizeze altă autoritate pentru aplicarea măsurilor, procedurilor și remediilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 63 (1) În cadrul procedurilor judiciare inițiate în privința încălcării dreptului de autor, a drepturilor conexe sau a altor drepturi protejate de prezenta lege, persoanele specificate la art. 55, alin. (2) pot solicita instanțelor de judecată sau altor organe competente, după caz, recunoașterea drepturilor lor,

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 86. Chișinău, 14 iunie 2012.

1074 DECIZIE

cu privire la desemnarea reprezentantului CCA pentru participare la Conferința Diplomatică de adoptare a Tratatului Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală privind interpretările audiovizuale și alocarea mijloacelor financiare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru cheltuielile de deplasare

În adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului a parvenit o scrisoare din partea expertului în cadrul Administrației Naționale pentru Drepturi de autor din China,

constatarea încălcării acestora și repararea prejudiciului prin stabilirea unor despăgubiri.

Legea cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe nu menționează și nu face referință la Consiliul Coordonator al Audiovizualului ca făcînd parte din categoria organelor competente, cu abilități în ceea ce privește recunoașterea dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe, constatarea încălcării acestora și repararea prejudiciului prin stabilirea unor despăgubiri.

Astfel, în Republica Moldova, întru contracararea violării dreptului de autor și a drepturilor conexe este în vigoare Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, adoptată în anul 2010. Anume această lege stabilește expres despăgubirile și remediile ce pot fi acordate și utilizate în cazul violării dreptului de autor și a drepturilor conexe. Prin sesizările sale, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a solicitat de la CCA să aplice sancțiuni radiodifuzorilor pentru nerespectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, însă CCA este o autoritate publică care nu este competentă, conform legii, în acest domeniu. Constatăm că potrivit atribuțiilor expres menționate în art. 40 al Codului audiovizualului, CCA nu este competent în domeniul apărării dreptului de autor și a drepturilor conexe sau a constatării violării acestor drepturi, chiar dacă acestea se referă la difuzarea operelor audiovizuale.

În aceeași ordine de idei, Codul contravențional prevede expres care este răspunderea pentru nerespectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, stabilind persoanele și organele care sînt în drept să examineze cauzele contravenționale respective și să aplice sancțiuni.

Concluzionînd faptele expuse mai sus, se constată imposibilitatea admiterii și satisfacerii solicitărilor ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL.

Ca urmare a examinării publice a sesizărilor, în temeiul prevederilor art. 18, 37, 38, 40 ale Codului audiovizualului nr. 260 din 27.07.2006, a Statutului CCA (aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 433 din 28.12.2006), a Codului contravențional nr. 218 din 24.10.2008, a Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139 din 02.07.2010, a Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451 din 30.07.2001, a Legii privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001, a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000 și a deciziei Curții Supreme de Justiție din 5 aprilie 2012, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A înceta examinarea sesizărilor ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL nr. 480-IE/04/11 din 18.07.2011, nr. 492-IE/04/11 din 20.07.2011, nr. 493-IE/04/11 din 20.07.2011 și nr. 683-IE/04/11 din 11.08.2011, conform art. 37 (4) și 38 (4) din Codul audiovizualului.

Art. 2. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

etate Intelectuală privind interpretările audiovizuale, care se va desfășura la Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 20-26 iunie 2012.

În conformitate cu prevederile pct. 9 și 11 din Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 125 din 4.12.2007, și art. 11 (c) al Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 433 din 28.12.2006, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A desemna pentru participare la Conferința Diplomatică de adoptare a Tratatului Organizației Mondiale

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 87. Chișinău, 14 iunie 2012.

1075 DECIZIE

cu privire la eliberarea autorizației de retransmisie

Prin cererea din 7 mai curent, S.C. „DĂNIS” S.R.L. a solicitat CCA eliberarea autorizației de retransmisie pentru studioul TV cu emisie prin cablu „DanisNet TV” din mun. Chișinău, sectoarele Botanica și Ciocana. La cerere a fost anexat setul necesar de documente.

Conform prevederilor art. 28, 29 și 40 din Codul audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, art. 30-35 și 37 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și în temeiul actelor prezentate de către întreprinderea nominalizată, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A elibera Autorizație de retransmisie întreprinderii S.C. „DĂNIS” S.R.L. pentru studioul TV cu emisie prin cablu „DanisNet TV” din mun. Chișinău, sectoarele Botanica și Ciocana.

Art. 2. A aproba oferta serviciilor de programe retransmise de către studioul TV cu emisie prin cablu „DanisNet TV” din mun. Chișinău, sectoarele Botanica și Ciocana (85 de canale TV):

Pachet Social Mini: - Moldova 1, Pro TV Chișinău, Publika TV, TV 7, Jurnal TV, TVC 21, N 4, Prime, 2 Plus, Canal 3, Bravo, TV Dixi, TV Com, Euro TV Chișinău, Alt TV, N 24, Ren TV Moldova, Realitatea TV, Noroc TV, Național TV, RTV, Minimax, Muzica TV, Ru TV Moldova, Favorit TV, Kanal 24, TV

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 92. Chișinău, 21 iunie 2012.

1076 DECIZIE

cu privire la reperfectarea licențelor de emisie

SC „Urania FM” SRL, fondatoarea postului TV „NTS” și a postului de radio „Albena”, a solicitat CCA modificarea parametrilor tehnici ai canalului TV 41 – Taraclia și ai frecvenței 97,5 MHz – Taraclia, avînd ca temei Avizul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, precum urmează:

Localitatea – Taraclia; coordonate geografice – 45° N 54' 38", 28° E 40' 09"; **canalul TV 41**, P.A.R. maximă – 27,0 dBW; directivitate – reducere PAR pînă la 25,0 dBW în sectorul 200°-240°; polarizarea – orizontală, înălțimea efectivă maximă a antenei – 111 m; standardul TV: K.

Localitatea – Taraclia; coordonate geografice – 45° N 54' 50", 28° E 40' 30"; **frecvența – 97,5 MHz**, P.A.R. maximă – 27,0 dBW; directivitate – circulară; polarizarea –

de Proprietate Intelectuală privind interpretările audiovizuale, care va avea loc la Beijing (Republica Populară Chineză), în perioada 20-26 iunie 2012, membrul CCA:

1. Nicolae DAMASCHIN.

Art. 2. A aloca mijloacele financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor pentru deplasarea membrului CCA la Conferința Diplomatică de adoptare a Tratatului Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală privind interpretările audiovizuale.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

5, DW, RBK, Belarus TV, The Money Channel și Eurosport.

Pachet de Baza Maxi: - Pachet Social Mini: - Moldova 1, Pro TV Chișinău, Publika TV, TV 7, Jurnal TV, TVC 21, N 4, Prime, 2 Plus, Canal 3, Bravo, TV Dixi, TV Com, Euro TV Chișinău, Alt TV, N 24, Ren TV Moldova, Realitatea TV, Noroc TV, Național TV, RTV, Minimax, Muzica TV, Ru TV Moldova, Favorit TV, Kanal 24, TV 5, DW, RBK, Belarus TV, The Money Channel, Eurosport, Inter +, NGW, Nauka 24, Moia Planeta, NGC, Viasat History, Viasat Explorer, Da Vinci Channel, Viasat Nature, Discovery Science, Discovery Channel, Animal Planet, TLC, Discovery World, Discovery ID, 24 Tehno, Interesnoe TV, Cartoon Network/TCM+CNN, Multimania, Nick Jr, Nickelodeon, Sport 1, Sport 2, Viasat Sport, Eurosport 2, MTV Hits, MTV Dance, MTV Rocks, VH1 Classic, VH1 European, 365 Dnei, Mati i Detia, Ohota & Ribalka, Usadiba, Avto Plus, Sarafan, Kuhnea TV, Nostalghia, Fox Crime, Fox Live, Kino Plus, Nașe Kino, TV 1000, TV 1000 Action, TV 1000 Russkoe Kino, Komedia TV, TV XXI, India TV, Ilusion +, Russkii Iluzion, Super TV, RTVi și Rossia 24.

Art. 3. Pentru eliberarea autorizației de retransmisie, întreprinderea S.C. „DĂNIS” S.R.L. va achita o taxă în valoare de 2500 de lei.

Art. 4. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 5. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

verticală; înălțimea efectivă maximă a antenei – 103 m; clasa de emisie – 300KF8EHF.

În conformitate cu prevederile art.18, alin. (6) al Legii cu privire la reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451 din 30.07.2001, art. 23, 25, 39-41 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, art. 25 al Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și în temeiul actelor prezentate, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A reperfecta condițiile la Licența de emisie seria

AA nr. 073662 din 13.10.09, eliberată întreprinderii „URANIA FM” SRL pentru postul TV „NTS”, prin schimbarea parametrilor tehnici: Localitatea – Taraclia; coordonate geografice – 45° N 54' 38", 28° E 40' 09"; **canalul TV 41**, P.A.R. maximă – 27,0 dBW; directivitate – reducere PAR până la 25,0 dBW în sectorul 200°-240°; polarizarea – orizontală; înălțimea efectivă maximă a antenei – 111 m; standardul TV: K.

Condițiile vechi la Licența de emisie seria AA nr. 073662 din 13.10.09 se declară nule.

Art. 2. A reperfecta condițiile la Licența de emisie seria A MMII nr. 014601 din 22.02.07, eliberată întreprinderii „URANIA FM” SRL pentru postul de radio „Albena”, prin schimbarea parametrilor tehnici: Localitatea – Taraclia; coordonate geografice – 45° N 54' 50", 28° E 40' 30"; **frecvența – 97,5**

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 93. Chișinău, 21 iunie 2012.

1077 DECIZIE **cu privire la cesiunea licențelor de emisie** **și a canalelor TV**

SC „TOP-MEDIA” SRL, fondatoarea studioului „TV – 6 Bălți”, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cesiunea Licenței de emisie seria AA, nr. 073683 din 27.11.2009 către SC „REAL RADIO” SRL.

Cedentul garantează punerea la dispoziția cesionarului a echipamentului și a utilajului tehnic necesar difuzării serviciului de programe pe canalul „TV 26 – Bălți”, iar cesionarul își asumă toate obligațiunile ce decurg din licența de emisie.

ÎM „Teledixi” SRL, fondatoarea studiourilor TV „Mega TV” și „TV Dixi”, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cesiunea canalelor 27 – Căinari, 36 – Hincești, 37 – Cantemir, 47 – Glodeni, 53 – Nisporeni și 57 – Telenești de la „TV Dixi” către „Mega TV”.

Studioul „TV Dixi” garantează punerea la dispoziția cesionarului a echipamentului și utilajului tehnic necesar difuzării serviciului de programe pe canalele TV menționate, iar cesionarul își asumă toate obligațiunile ce decurg din licența de emisie.

În conformitate cu prevederile art. 26, 27 și 39-41 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, art. 25, 28 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobate prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și a actelor prezentate de către întreprinderile nominalizate, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aproba cesionarea Licenței de emisie seria AA, nr. 073683 din 27.11.2009, eliberată întreprinderii „TOP-MEDIA” SRL pentru postul „TV – 6 Bălți”, către întreprinderea „REAL RADIO” SRL.

Art. 2. A elibera licență de emisie ca urmare a cesionării (cu eliberarea unui formular nou) întreprinderii „REAL RADIO” SRL pentru postul „TV – 6 Bălți”.

Art. 3. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul de televiziune „TV – 6 Bălți”, după cum urmează:

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B. 1. Formatul de principiu: Generalist

B. 2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1 Producție autohtonă: 30 %

2.2 Producție proprie: 100 %

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 94. Chișinău, 21 iunie 2012.

MHz, P.A.R. maximă – 27,0 dBW; directivitate – circulară; polarizarea – verticală; înălțimea efectivă maximă a antenei – 103 m; clasa de emisie – 300KF8EHF.

Condițiile vechi la Licența de emisie seria A MMII nr. 014601 din 22.02.07 se declară nule.

Art. 3. Modificările respective vor fi introduse în Registrul de licențiere.

Art. 4. Pentru fiecare licență de emisie reperfectată, „URANIA FM” SRL va achita o taxă de 250 de lei.

Art. 5. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 6. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

2.3 Producție retransmisă: 0 %
B. 3. Opere europene: 80 %
B. 4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 1,5 %

4.2 Programe educaționale și culturale: 12 %

4.3 Filme: 25 %

4.4 Programe de divertisment: 20 %

4.5 Emisiuni pentru copii: 5 %

4.6 Alte tipuri de programe: 36,5 %

Art. 4. A aproba cesionarea canalelor 27 – Căinari, 36 – Hincești, 37 – Cantemir, 47 – Glodeni, 53 – Nisporeni și 57 – Telenești de la „TV Dixi” către „Mega TV”. A reperfecta (cu eliberarea unor formulare noi) condițiile la Licența de emisie seria AA, nr. 082542 din 12.05.2011, eliberată ÎM „Teledixi” SRL pentru postul „Mega TV”, prin includerea canalelor respective.

Art. 5. A declara nevalabile Licențele de emisie seria AA, nr. 073685 din 27.11.2009, eliberată întreprinderii „TOP-MEDIA” SRL pentru postul „TV – 6 Bălți”, și seria AA, nr. 073637 din 17.10.2008, eliberată ÎM „Teledixi” SRL pentru postul „TV Dixi”.

Art. 6. SC „REAL RADIO” SRL și ÎM „Teledixi” SRL vor prezenta Consiliului Coordonator al Audiovizualului, în termen legal, licențele de utilizare.

Art. 7. Pentru reperfectarea și eliberarea licențelor de emisie SC „REAL RADIO” SRL și ÎM „Teledixi” SRL vor achita câte o taxă în valoare de 250 lei.

Art. 8. Modificările respective vor fi introduse în Registrul de licențiere.

Art. 9. Elementele bancare privind achitarea taxei pentru reperfectarea Licenței de emisie:

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Chișinău, str. Vlaicu Pîrcălab, 46

c/f: 1006601004024

TREZMD2X, Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

c/d: 3359502

c/t: 440115101016102

Art. 10. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 11. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1078 DECIZIE

**cu privire la solicitarea doamnei Angela ARAMĂ
în vederea oferirii cursurilor de management și realizarea
producției TV pentru posturile de televiziune locale**

La 14 iunie curent, doamna Angela ARAMĂ, jurnalist și expert în domeniul televiziunii, în temeiul art. 41, alin. (1), lit. c) din Codul audiovizualului și a Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale pentru anii 2011-2015, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului colaborarea, precum și alocarea resurselor financiare necesare, în scopul organizării unor cursuri de management și realizarea producției în televiziune, în vederea perfecționării capacităților profesionale ale jurnaliștilor de la posturile de televiziune locale. Astfel, cursurile propuse sunt bazate pe un plan analitic aprobat de Ministerul Educației din Republica Moldova și se vor axa pe două domenii importante: Elemente de management și Realizarea producției în televiziune. Trainingul se va desfășura pe parcursul a 5 zile, cu un program de 8 ore pe zi, timp în care vor fi abordate mai multe aspecte ce țin de etapele principale în managementul de producție; tipul de producții și procesul de producție; genurile de televiziune și compatibilitatea lor cu resursele existente etc. și va conține, de asemenea, o serie de laboratoare practice.

În conformitate cu cele expuse, ca urmare a dezba-

terilor publice, în temeiul prevederilor art. 39, 40, 41 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, pct. 9 și 11 din Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 125 din 4.12.2007, art. 11 (c) al Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale și în temeiul ofertei prezentate, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aloca resursele financiare necesare din Fondul de susținere a radiodifuzorilor, în scopul organizării unor cursuri de management și realizarea producției în televiziune, în vederea perfecționării capacităților profesionale ale jurnaliștilor de la posturile de televiziune locale.

Art. 2. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită contabilul-șef.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 95. Chișinău, 21 iunie 2012.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1079 DECIZIE

**cu privire la alocarea mijloacelor din Fondul de susținere
a radiodifuzorilor pentru achitarea cotizației de membru
al Platformei Europene a Autorităților de Reglementare
(EPRA) pentru anul 2012**

La 8 iunie curent, la CCA a parvenit factura de plată a cotizației de membru al Platformei Europene a Autorităților de Reglementare (EPRA) pentru anul 2012.

În conformitate cu prevederile pct. 9 și 11 c) din Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 125 din 4.12.2007, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. A aloca mijloacele financiare necesare din Fondul

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 96. Chișinău, 21 iunie 2012.

de susținere a radiodifuzorilor pentru achitarea cotizației de membru al Platformei Europene a Autorităților de Reglementare (EPRA) pentru anul 2012.

Art. 2. Controlul asupra prezentei decizii îl exercită contabilul-șef al CCA.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

1080 DECIZIE

**cu privire la clasificarea programelor audiovizuale
în scopul protecției copiilor**

Având în vedere dubla calitate a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, de garant al interesului public și de unică autoritate de reglementare în domeniul audiovizualului, ținând cont de obligațiile care-i revin prin lege de a stabili norme de reglementare, inclusiv cu privire la protecția copiilor și responsabilitatea de a asigura, în programele audiovizuale, protecția dezvoltării fizice, mentale și morale a acestora, convinși că scopul unor astfel de măsuri, precum ar fi utilizarea sistemelor de control parental sau a etichetării programelor, trebuie să asigure un nivel adecvat de protecție a dezvoltării fizice, mentale și morale a copiilor, luând în considerare efectele nocive ale consumului de droguri și alcool asupra copiilor, având certitudinea că radiodifuzorii și distribuitorii de servicii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova trebuie să se

supună interdicției difuzării programelor care conțin pornografie, violență exagerată sau limbaj licențios, ținând seama de propunerile experților europeni Marek Mracka (coordonator de program al organizației de monitorizare a mass-media "MEMO98" din Slovacia) și Richard Carver (director Oxford Media Research din Marea Britanie), formulate în baza standardelor și practicilor mai multor state membre ale Uniunii Europene, care au fost discutate în cadrul atelierului de lucru desfășurat la 24.11.2011 cu genericul "Asigurarea protecției minorului în programele audiovizuale. Norme de reglementare europene și lecții de învățat pentru Republica Moldova", pentru a permite părinților sau reprezentanților legali ai copiilor să facă alegerea potrivită, astfel încât programele vizionate sau ascultate în familie ori numai de către copii să nu afecteze

dezvoltarea fizică, mentală sau morală a acestora, în baza prevederilor Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Directivei serviciilor mass-media audiovizuale nr. 2010/13/UE a Parlamentului și Consiliului European din 10.03.2010 și ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. Pentru a permite părinților sau reprezentanților legali ai copiilor să facă alegerea potrivită, toți radiodifuzorii au obligația să pună la dispoziția publicului informații suficiente privind intervalul orar de difuzare, recomandările și avertizările acustice și vizuale, astfel încât programele vizionate sau ascultate în familie ori numai de către copii să nu afecteze dezvoltarea fizică, mentală sau morală a acestora; aceleași obligații sînt valabile și în cazul serviciilor de programe retransmise de către radiodifuzori.

Art. 2. Programele audiovizuale care pot afecta dezvoltarea fizică, mentală sau morală a copiilor pot fi difuzate numai dacă vizionarea este restricționată printr-un sistem de acces condiționat; în lipsa unui sistem de acces condiționat, difuzarea programelor respective se poate face numai în intervalul orar permis, potrivit clasificării programului în funcție de conținutul acestuia.

Art. 3. Este interzisă difuzarea în intervalul orar 6:00-20:00 de programe audiovizuale de studio sau realizate în direct în care se fumează, se consumă băuturi alcoolice ori se prezintă acte de comportament obscen.

Art. 4. În programele audiovizuale este interzisă ilustrarea unei informații cu imagini de natură pornografică.

Art. 5. Radiodifuzorii nu vor difuza producții audiovizuale care încurajează consumul de droguri, de asemenea, în știri și reportaje este interzisă prezentarea de detalii privind consumul de droguri, iar operele cinematografice care conțin scene privind consumul de droguri pot fi difuzate numai după ora 22:00.

Art. 6. Radiodifuzorii nu vor difuza în intervalul orar 6:00-23:00 producții audiovizuale care prezintă:

- a) violență fizică, psihică sau de limbaj, în mod repetat;
- b) scene de sex, limbaj sau comportament obscen;
- c) lupte libere nereglementate de federații sportive naționale sau internaționale.

Art. 7. Programele de știri și de actualități se supun cerințelor de protecție a copiilor și vizionării în familie. În cazul difuzării unor scene de violență sau cu impact emoțional negativ, avertizarea verbală a publicului este obligatorie; radiodifuzorii nu pot prezenta scene de violență în mod repetat în cadrul aceleiași producții audiovizuale, iar imaginile care prezintă execuții, oameni uciși sau voluntari ai morții, indiferent de motivația acestora, se difuzează numai în cazuri temeinic justificate.

Art. 8. Criteriile, în funcție de care se clasifică producțiile cinematografice difuzate în serviciile de programe, au drept scop asigurarea protecției copilului și informarea publicului cu privire la conținutul acestora. Responsabilitatea clasificării acestor producții audiovizuale le revine titularilor de licență de emisie.

Art. 9. Criteriile generale de care titularii de licență de emisie vor ține cont în clasificarea producțiilor audiovizuale sînt următoarele:

- a) numărul și natura scenelor violente;
- b) utilizarea violenței și rolul acesteia în rezolvarea problemelor;
- c) modalitatea de prezentare prin imagini a scenelor de violență, tipul de plan utilizat, realismul reprezentării, rolul coloanei sonore în a genera frică ori angoasă;
- d) contextul în care este prezentat consumul de droguri și alcool;
- e) numărul și natura scenelor de nuditate, reprezentarea actului sexual;
- f) psihologia personajelor și reperele morale pe care acestea le oferă copiilor sau adolescenților;
- g) tipologia personajelor, scopul acțiunii acestora, gradul de violență;

- h) prezența și rolul copiilor în scene de violență;
- i) prezentarea femeii în ipostaze degradante;
- j) numărul și intensitatea scenelor de violență casnică;
- k) calitatea și tipologia limbajului;
- l) genul sau temele producțiilor audiovizuale.

Art. 10. În clasificarea producțiilor cinematografice, radiodifuzorii se vor ghida de clasificarea stabilită de producător și de clasificarea acceptată în cel puțin 2 state membre ale UE, în care filmul a fost difuzat.

Art. 11. Categoriile în care se încadrează producțiile audiovizuale în funcție de criteriile precizate la art. 8 sînt următoarele:

- a) producții audiovizuale interzise copiilor sub 18 ani – se difuzează numai în intervalul orar 24:00-6:00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentînd un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, numărul 18 de culoare albă.

Producțiile audiovizuale vor fi clasificate ca fiind nepotrivite și interzise copiilor sub 18 ani, în cazul în care conțin:

- Violență fictivă fezabilă, gravă și care duce la leziuni grave sau deces;
- Abuz sexual, indiferent dacă implică oameni reali, actori sau desene animate;
- Violență reală, care duce la leziuni grave sau deces;
- Acte sexuale frecvente, reprezentînd imagini explicite, sau orice acte sexuale unde organele genitale sînt vizibile;
- Consum de droguri.

- b) producții audiovizuale interzise copiilor sub 15 ani – se difuzează numai în intervalul orar 22:00-6:00 și vor fi însoțite permanent de un semn de avertizare reprezentînd un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, numărul 15 de culoare albă;

Producțiile audiovizuale vor fi clasificate ca fiind nepotrivite și interzise copiilor sub 15 ani, în cazul în care conțin:

- Violență fictivă fezabilă, gravă, care nu duce la leziuni grave sau deces;
- Violență reală sau fictivă, care nu este gravă, dar duce la leziuni grave sau deces;
- Conținut înspăimîntător într-un mediu nerealist sau într-un mediu de zi cu zi, dar cu personaje nerealiste, care conține unul sau mai multe din următoarele elemente: oameni extrem de speriați, care nu sînt salvați imediat; suferință gravă, efecte sonore extrem de înfricoșătoare; leziuni grave; automutilare, corpuri mutilate;
- Unul sau două cazuri de acte sexuale vizibile sau acte sexuale frecvente care nu sînt vizibile, sau cazuri ocazionale de acte sexuale combinate cu limbaj sexual.
- Consum de droguri sau abuz de alcool, utilizarea de arme, reprezentate într-o lumină pozitivă sau comică.

- c) producții audiovizuale interzise copiilor sub 12 ani – se difuzează numai după ora 20:00 și vor fi însoțite de un semn de avertizare reprezentînd un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, numărul 12 de culoare albă;

Producțiile audiovizuale vor fi clasificate ca fiind nepotrivite și interzise copiilor sub 12 ani, în cazul în care conțin:

- Violență fictivă care nu este fezabilă, este gravă și duce la leziuni grave sau deces;
- Desene animate care conțin scene de violență gravă și care duc la leziuni grave sau deces;
- Violență reală, care duce la leziuni;
- Violență reală, care este gravă, dar nu poate duce la leziuni;
- Talk-show în care este redată utilizarea violenței fizice sau psihice (umilirea), care este aprobată de către prezentator sau public;
- Conținut înspăimîntător, indiferent dacă mediul și personajele sînt sau nu realiste, care conțin una sau mai multe dintre următoarele elemente: corpuri mutilate, efecte de groază (nu extreme), oameni extrem de speriați, violență împotriva copiilor sau a animalelor, victime ale accidentelor, calamităților sau bolilor;

- Redarea neputinței adulților și a amenințărilor la adresa copiilor;
- Imagini cu transformări bruște și neașteptate a ființelor vii, conținut paranormal sau exorcism;
- Clipuri muzicale care conțin acte sexuale sau prim-planuri cu sîni, fese sau zona inghinală;
- Limbaj sexist sau discriminatoriu, care nu este descurajat în mod explicit (excepție făcînd cazul în care este vorbit de un antierou de desene animate);
- Consumul de droguri sau abuzul de alcool.

d) producții audiovizuale interzise copiilor sub 7 ani – se difuzează numai după ora 20:00 și vor fi însoțite de un semn de avertizare reprezentînd un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, numărul 7 de culoare albă;

Producțiile audiovizuale vor fi clasificate ca fiind nepotrivite și interzise copiilor sub 7 ani, în cazul în care conțin:

- Desene animate reprezentînd violență, dacă nu este cu caracter distractiv;
- Violență fictivă sau reală care implică oameni reali, care nu sînt descrise în punctele a)-c) de mai sus;
- Talk-show în care este redată utilizarea violenței fizice sau psihice (umilirea), care este aprobată de către prezentator sau public;

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 98. Chișinău, 19 iulie 2012.

1081 DECIZIE

cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale

Avînd în vedere dubla calitate a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, de garant al interesului public și de unică autoritate de reglementare în domeniul audiovizualului, ținînd cont de obligațiile care-i revin prin lege de a stabili norme de reglementare, inclusiv cu privire la protecția copiilor și responsabilitatea de a asigura, în programele audiovizuale, protecția dezvoltării fizice, mentale și morale a acestora, convinși că măsurile luate pentru protecția copiilor trebuie să fie corelate cu dreptul fundamental la libertatea de expresie și că scopul unor astfel de măsuri trebuie să asigure un nivel adecvat de protecție a dezvoltării fizice, mentale și morale a copiilor, luînd în considerație efectele nocive ale consumului de droguri și alcool asupra copiilor, interesați în cel mai înalt grad de creșterea și educarea copilului în spiritul valorilor și al idealurilor democratice, proclamate de Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și de Convenția europeană a drepturilor omului, avînd certitudinea că radiodifuzorii și distribuitorii de servicii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova trebuie să se supună interdicției difuzării programelor care conțin pornografie, violență exagerată sau limbaj licențios, ținînd seama de propunerile experților europeni Marek Mracka (coordonator de program al organizației de monitorizare a mass-media “MEMO98” din Slovacia) și Richard Carver (director Oxford Media Research din Marea Britanie), formulate în baza standardelor și practicilor mai multor state membre ale Uniunii Europene, care au fost discutate în cadrul atelierului de lucru desfășurat la 24.11.2011 cu genericul “Asigurarea protecției minorului în programele audiovizuale. Norme de reglementare europene și lecții de învățat pentru Republica Moldova”, în baza prevederilor Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră, Directivei serviciilor mass-media audiovizuale nr. 2010/13/UE a Parlamentului și Consiliului European din 10.03.2010 și ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

Art. 1. Radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova au obligația să respecte dreptul la protejarea imaginii, a vieții

- Orice conținut înspăimîntător descris în punctele a)-c) de mai sus.

e) producții audiovizuale care pot fi vizionate de copiii în vîrstă de pînă la 12 ani numai cu acordul sau împreună cu părinții ori familia – se difuzează însoțite de un semn de avertizare reprezentînd un cerc de culoare roșie, iar în interiorul acestuia, majusculele AP (acord parental) de culoare albă;

Art. 12. Radiodifuzorii au obligația de a informa sonor și vizual publicul, înainte de începerea difuzării, cu privire la genul producției audiovizuale și, după caz, cu privire la restricțiile de vizionare potrivit criteriilor prevăzute la art. 11, durata anunțului nu va fi mai mică de 10 secunde.

Art. 13. Semnul de avertizare corespunzător trebuie expus pe toată durata programului.

Art. 14. Difuzarea anunțurilor promoționale pentru programele AP, 12, 15 și 18 se va face cu semnul de avertizare corespunzător.

Art. 15. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare.

Art. 16. A abroga Decizia CCA nr. 44 din 30.03.2010.

Art. 17. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

intime, private și familiale a copilului, iar necesitatea informării nu poate prevala în fața acestor drepturi.

Art. 2. La reflectarea evenimentelor cu participarea copilului, precum și participarea acestuia la un program audiovizual, radiodifuzorul trebuie să țină seama de interesul superior al copilului, de sensibilitatea și vulnerabilitatea specifice vârstei, în general, și de personalitatea acestuia, în particular.

Art. 3. Este interzisă difuzarea de imagini ori de fotografii ale corpului copilului decedat în cadrul programelor de știri, al dezbaterilor sau al reportajelor.

Art. 4. În cadrul serviciilor de programe audiovizuale este interzisă orice referire defavorabilă sau discriminatorie la originea etnică, naționalitatea, rasa ori religia copilului, precum și la o eventuală dizabilitate a acestuia.

Art. 5. După ora 22:00 este interzisă difuzarea în direct de programe audiovizuale la care participă copii în vîrstă de pînă la 16 ani, cu excepția evenimentelor culturale și a competițiilor sportive.

Art. 6. Participarea copilului în vîrstă de pînă la 16 ani la programe audiovizuale, altele decît evenimentele culturale și competițiile sportive, este posibilă numai cu acordul acestuia, precum și cu consimțămîntul al părinților sau, după caz, al reprezentantului legal.

Art. 7. Este interzisă difuzarea oricăror indicii care ar putea duce la identificarea copiilor în vîrstă de pînă la 16 ani, implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, abuz de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv ca victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează, cu acordul părinților sau tutorilor legali, în interesul superior al copiilor.

Art. 8. Este interzisă difuzarea oricăror indicii care ar putea duce la identificarea copilului de pînă la 16 ani infectat cu HIV/SIDA. Această interdicție se aplică chiar dacă intenția programului în cauză este de a discuta sau de a scoate în evidență problema socială.

Art. 9. În situația în care copilul în vîrstă de pînă la 16 ani este victimă a unor infracțiuni, altele decît situațiile prevăzute la art. 7,

8, sau a fost supus unor abuzuri fizice ori psihice, difuzarea de imagini sau declarații este posibilă numai cu acordul copilului, precum și cu acordul părinților, al altui reprezentant legal ori, după caz, al persoanei în grija căreia se află copilul.

Art. 10. Este interzisă difuzarea programelor ce conțin reconstituiri ale infracțiunilor abuzurilor și altor situații cu conotație negativă, în care sînt prezenți copii de pînă la 16 ani, precum și interviuri sau declarații ale acestora în legătură cu subiecte intime, evenimente dramatice, din comunitate sau din familie, la care aceștia au fost martori.

Art. 11. În cazul copiilor cu vîrstă cuprinsă între 16 și 18 ani, care se află în diferite forme de detenție (reținut, arestat, deținut în penitenciar) sau au calitate procesuală în cadrul urmăririi penale (bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat pentru comiterea unor infracțiuni), sînt victime sau martori ale abuzurilor fizice, psihice sau sexuale, aceștia pot apărea în programele audiovizuale dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 99. Chișinău, 19 iulie 2012.

a) există acordul în scris al copilului;

b) sînt luate măsuri de protecție a identității copilului;

c) asistența avocatului în cazul în care este cercetat penal, reținut sau arestat.

Art. 12. Radiodifuzorii sînt obligați să informeze copilul, părinții sau reprezentantul legal al acestuia cu privire la drepturile lor înainte de filmare sau de înregistrare. De asemenea, acestora li se va explica scopul, contextul interviului și modul în care va fi utilizat.

Art. 13. Radiodifuzorii sînt obligați să difuzeze imaginile și datele copiilor dispăruți, la solicitarea inspectoratelor de poliție.

Art. 14. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare și Serviciul juridic al CCA.

Art. 15. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

ÎNREGISTRAT:

Ministrul justiției

al Republicii Moldova

Oleg EFRIM

Nr. 887 din 17.08.2012

1082 HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la transferul de credit

În temeiul art. 5 lit. f), art. 11 și art. 52 din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul cu privire la transferul de credit, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 373 din 15 decembrie 2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 176-181, art. 643), cu modificările și completările ulterioare, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr. 760 din 4 iunie 2010, se modifică și se completează după cum urmează:

1) La subpunctul 1.3, după noțiunea „Banca beneficiară” se completează cu noțiunile:

„Codul BBAN (*Basic Bank Account Number*) – șir de caractere care identifică în mod unic la nivel național contul unui client deschis la o bancă.

Codul IBAN (*International Bank Account Number*) – șir de caractere care identifică în mod unic la nivel internațional contul unui client deschis la o bancă.”;

2) La subpunctul 3.2, cuvintele „transferului de credit în valută străină” se substituie cu cuvintele „transferului de credit național și internațional în valută străină”;

3) La subpunctul 3.6, după cuvîntul „transferului” se completează cu cuvintele „național și internațional”;

4) La subpunctul 3.9¹, alineatul doi, în propoziția a doua după cuvîntul „credit” se completează cu cuvintele „național și internațional”;

5) La subpunctul 4.4, litera c), după cuvîntul „transferului” se completează cu cuvintele „național și internațional”;

6) La subpunctul 4.4¹, punctul 2), după cuvîntul „bancar” se completează cu textul „, iar în cazul transferului de credit internațional în valută străină – codul IBAN al plătitorului”;

7) La subpunctul 4.9, cuvintele „descrierea etapelor aferente acestor procese” se substituie cu textul „etapele aferente acestor procese descrise în mod separat atît pentru ordinele de plată recepționate pe suport hîrtie, cît și prin intermediul sistemelor de deservire bancară la distanță”;

8) După subpunctul 4.10 se completează cu subpunctele 4.11, 4.12 și 4.13 cu următorul cuprins:

„4.11. Banca raportează efectuarea și/sau recepționarea fiecărui transfer internațional, asigurînd furnizarea copiilor mesajelor de plată către Banca Națională, prin intermediul serviciului SWIFT FINInform, administrat de Banca Națională.

4.12. Pentru transmiterea copiilor mesajelor aferente transferurilor internaționale, banca efectuează plata conform tarifelor stabilite de SWIFT.

4.13. Raportarea către Banca Națională a transferurilor internaționale efectuate și/sau recepționate cu utilizarea modalităților alternative rețelei SWIFT de transmitere a mesajelor de plată (fax, telex etc.) urmează a fi realizată cel tîrziu în ziua lucrătoare următoare efectuării și/sau recepționării transferului, cu explicarea cauzelor de utilizare a modalităților alternative rețelei SWIFT.

Banca va înregistra într-un registru special de evidență toate cazurile de apariție a problemelor tehnice ale rețelei SWIFT și de utilizare a altor modalități alternative de comunicare.”;

9) După subpunctul 7.3 se completează cu capitolul IV cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL IV. Particularitățile utilizării codurilor IBAN

8. Generarea codurilor IBAN

8.1. Băncile sînt obligate să genereze/utilizeze coduri IBAN pentru conturile clienților acestora la efectuarea/recepționarea transferurilor de credit internaționale în valută străină. Banca poate să genereze și să utilizeze coduri IBAN în nume și pe cont propriu la efectuarea/recepționarea transferurilor de credit internaționale în valută străină.

8.2. Băncile sînt responsabile de generarea corectă a codurilor IBAN corespunzătoare conturilor clienților săi și pentru comunicarea acestora către clienți în mod gratuit.

9. Modalitatea de structurare și verificare a codurilor IBAN

9.1. Codurile IBAN, atribuite în Republica Moldova de către bănci, conturilor clienților lor, reprezintă un șir din 24 de caractere alfanumerice care au următoarea semnificație:

a) primele două caractere (alfabetice) – reprezintă codul țării conform ISO 3166 („MD” pentru Republica Moldova);

b) următoarele două caractere (numerice) – reprezintă codul de control (calculat conform standardului internațional MOD 97-10, ISO-7064);

c) următoarele două caractere (alfanumerice) – reprezintă identificatorul băncii, atribuit de către Banca Națională a Moldovei conform prevederilor pct. 9.2;

d) următoarele optsprezece caractere (alfanumerice) – reprezintă identificatorul clientului deservit de bancă (codul BBAN), care conține contul clientului deschis în bancă și, la necesitate, alte elemente necesare identificării clientului (codul valutei, codul filialei etc.). În cazul în care identificatorul clientului are o lungime mai mică de optsprezece, caracterele lipsă se substituie cu zerouri, care se amplasează în fața acestuia. În cazul în care contul clientului deschis în bancă conține un număr de caractere ce depășește optsprezece, banca, la generarea codului IBAN al clientului, poate exclude/inlocui unele elemente ale contului clientului, cu excepția contului sintetic în baza căruia a fost deschis contul clientului în evidența contabilă. Prevederea respectivă va fi aplicabilă pînă la etapa de implementare a codului IBAN în cadrul transferurilor naționale, cînd contul clientului deservit de bancă nu va putea fi mai mare de optsprezece caractere.

9.2. Identificatorul băncii este format din primele două simboluri din codul BIC (codul de identificare atribuit băncii de către societatea SWIFT) al acesteia. În cazul în care primele două simboluri din codul BIC sînt identice la două sau mai multe bănci, identificatorul este format din prima și a treia literă a codului BIC.

9.3. Caracterele utilizate în structura codurilor IBAN pot fi numai litere majuscule ale alfabetului latin (de la A la Z) și cifre arabe (de la 0 la 9).

9.4. La atribuirea codurilor IBAN conturilor clienților lor, băncile utilizează lista identificatoarelor băncilor plasată pe pagina-web oficială a Băncii Naționale a Moldovei.

9.5. Codul IBAN reprezentat în format electronic nu va conține caractere de separare sau spații. În documentele de plată prezentate pe suport de hîrtie, codul IBAN poate fi redat în grupe a cîte patru caractere, fiecare din grupe fiind separate printr-un spațiu.

9.6. Băncile sînt obligate să verifice corectitudinea codurilor IBAN indicate în ordinele de plată aferente transferurilor de credit internaționale în valută străină efectuate/recepționate înaintea executării acestora.

9.7. La efectuarea transferului de credit internațional în valută străină pe adresa beneficiarului care nu dispune de cod IBAN, banca plăitoare verifică corectitudinea indicării codului IBAN al plătitorului în ordinul de plată. În cazul în care în urma verificării s-a constatat că codul IBAN al plătitorului este incorect, banca restituie ordinul de plată respectiv cu informarea plătitorului, indicînd motivul refuzului.

9.8. La efectuarea transferului de credit internațional în valută străină pe adresa beneficiarului care dispune de cod IBAN, banca plăitoare verifică corectitudinea indicării codului IBAN al plătitorului și al beneficiarului. În cazul în care, în urma verificării, s-a constatat că cel puțin unul din codurile IBAN este incorect, banca restituie ordinul de plată respectiv cu informarea plătitorului, indicînd motivul refuzului.

9.9. La recepționarea transferului de credit internațional în valută străină, banca verifică corectitudinea indicării codului

IBAN al beneficiarului. În cazul în care, în urma verificărilor, sînt depistate unele erori nesemnificative ale codului IBAN și se constată că acesta aparține beneficiarului transferului, nefiind necesară efectuarea cărorva investigații suplimentare, banca execută transferul de credit internațional în valută străină, cel tîrziu în ziua următoare recepționării acestuia.

În cazul în care, în urma verificărilor, se constată că codul IBAN al beneficiarului este incorect și este necesară obținerea informațiilor suplimentare aferente acestui transfer, banca efectuează o investigație conform procedurilor sale interne, în cel mult 5 zile lucrătoare și în cazul în care se constată că codul IBAN aparține beneficiarului transferului, banca înregistrează mijloacele bănești în contul acestuia, cel tîrziu în ziua lucrătoare următoare perioadei de efectuare a investigației. În cazul în care, urmare a investigației efectuate, se constată că codul IBAN nu aparține beneficiarului transferului, banca restituie ordinul de plată, cel tîrziu în ziua lucrătoare următoare perioadei de efectuare a investigației.

Banca este obligată să întreprindă toate măsurile rezonabile în vederea neadmiterii tergiversării procesului de investigare efectuat, pentru executarea sau restituirea în termene cît mai scurte, a ordinului de plată aferent transferului de credit internațional în valută străină.

9.10. Pentru calcularea codului de control inclus în codul IBAN, băncile aplică procedura descrisă în Anexa 6.

9.11. Banca este obligată să valideze codurile IBAN menționate în ordinele de plată, utilizînd metoda de validare prezentată în Anexa 6.”;

10) Anexa 3 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Anexa 3

ORDIN DE PLATĂ (payment order)		nr.	din
Tip. doc:			
52: Banca plăitoare /Ordering institution			
Codul băncii			
50: Plătitor/Ordering Customer			
Contul Nr./Account No. sau/or Codul IBAN/IBAN Code			
Cod. fiscal:			
Rezident ☐ Nerezident ☐			
Adresa/Address			
Orasul/City			
Țara/Country			
32: Suma cu cifre/instructed amount			
Suma cu litere			
Denumirea și codul alfabetic al valutei străine/Currency name and code			
57: Banca beneficiară /Account with institution			
Contul corespondent Nr./correspondent Account No.			
SWIFT BIC			
Adresa/Address			
Orasul/City			
Țara/Country			
59: Beneficiar/Beneficiary Customer			
Contul Nr./Account No. sau/or Codul IBAN/IBAN Code			
Rezident ☐ Nerezident ☐			
Orasul/City			
Țara/Country			
Codul țării *			
56: Banca intermediară/Intermediary bank		71: Comisioane/Details of charges	
SWIFT BIC		Our [] din contul plătitorului	
		Ben [] din contul beneficiarului	
		Sha [] comisionul repartizat	
72: Alte date/ Sender to receiver information			
70: Destinația plății/Remittance information			
Codul operațiunii*			
L. Ș.		Mențiunile băncii	
Semnăturile emitenților			

* - Se completează de către bancă

11) La Anexa 5:

a) În titlul anexei, după cuvîntul „credit” se completează cu cuvintele „național și internațional”;

b) La punctul 7, după cuvîntul „plătitorului” se completează cu cuvintele „, iar în cazul transferului de credit internațional în

valută străină - codul IBAN și adresa plătitorului”;

c) La punctul 14, la sfârșit se completează cu textul „În cazul transferului de credit internațional în valută străină pe adresa beneficiarului ce dispune de cod IBAN se indică - codul IBAN, orașul și țara acestuia, iar în cazul în care beneficiarul este o persoană fizică se indică și adresa acestuia.”;

12) După Anexa 5 se completează cu Anexa 6 cu următorul cuprins:

„Anexa 6

**Metoda de calculare a codului de control și
verificare a codului IBAN**

1. Metoda de calculare a codului de control

Pentru a demonstra metoda de calculare a codului de control se va utiliza exemplul codului IBAN „MDxxAA123456789012345678” și algoritmul MOD 97-10.

Pas preliminar: Se creează codul IBAN compus din codul țării - „MD”, urmat de caracterele de verificare „xx”, ce se înlocuiesc cu „00”, identificatorul băncii „AA” și codul BBAN, format din 18 caractere.

Rezultat: MD00AA123456789012345678

Pasul 1. Se transferă primele 4 caractere (codul țării și caracterele „00”) la dreapta codului IBAN.

Rezultat: AA123456789012345678MD00

Pasul 2. Se face conversia literelor în numere, conform tabelului de conversie:

A=10	G=16	M=22	S=28	Y=34
B=11	H=17	N=23	T=29	Z=35
C=12	I=18	O=24	U=30	
D=13	J=19	P=25	V=31	
E=14	K=20	Q=26	W=32	
F=15	L=21	R=27	X=33	

Rezultat: 1010123456789012345678221300

Pasul 3. Se împarte rezultatul obținut la 97 și se calculează cîțul.

Rezultat: Cîțul împărțirii numărului 1010123456789012345678221300 la 97 este 10413643884422807687404343.

Pasul 4. Cîțul împărțirii de la pasul 3 se înmulțește cu 97.

Rezultat: 10413643884422807687404343 * 97 = 1010123456789012345678221271.

Pasul 5: Din numărul obținut la pasul 2 se scade rezultatul

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
DE ADMINISTRAȚIE AL BĂNCII NAȚIONALE
A MOLDOVEI**

Nr. 141. Chișinău, 21 iunie 2012.

1083 ORDONANȚĂ
cu privire la înlocuirea lichidatorului
B.C. „Universalbank” S.A. în proces de lichidare

În legătură cu necesitatea de serviciu și în scopul asigurării continuității procesului de lichidare a B.C. „Universalbank” S.A., în conformitate cu art.24 din Legea nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art.38¹ alin.(3) și (4), art.38² din Legea instituțiilor financiare nr.550 din 21.07.1995,

ORDON:

1. Se recheamă, începînd cu 20 august 2012, din funcția de lichidator al B.C. „Universalbank” S.A. în proces de lichidare, dl Ropot Ion.

2. Se numește, începînd cu 20 august 2012, în funcția

**GUVERNATORUL BĂNCII NAȚIONALE
A MOLDOVEI**

Nr. 09-02118/7. Chișinău, 17 august 2012.

obținut la pasul 4.

Rezultat: 1010123456789012345678221300 - 1010123456789012345678221271 = 29.

Pasul 6: Rezultatul scăderii de la pasul 5 se scade din numărul 98.

Rezultat: 98 - 29 = 69

Rezultatul obținut în ultima operație reprezintă codul de control al codului IBAN artificial MDxxAA123456789012345678. Dacă rezultatul obținut reprezintă o singură cifră, în fața acesteia se pune „0”.

Astfel codul IBAN în cazul dat va fi: MD69AA123456789012345678.

2. Metoda de validare a codului IBAN

Pentru a demonstra metoda de validare a codului de control se va utiliza exemplul codului IBAN „MD69AA123456789012345678” și algoritmul MOD 97-10.

Pas preliminar: Dacă codul IBAN este prezentat pe suport hîrtie, se convertește formatul acestuia în format electronic prin ștergerea spațiilor de separare.

Exemplu: MD69 AA12 3456 7890 1234 5678 devine MD69AA123456789012345678.

Pasul 1: Se transferă primele patru caractere (codul țării și caracterele de verificare) la dreapta codului IBAN.

Rezultat: AA123456789012345678MD69.

Pasul 2: Se face conversia literelor în numere, conform tabelului de conversie de mai sus.

Rezultat: 1010123456789012345678221369.

Pasul 3. Se împarte rezultatul obținut la 97 și se calculează cîțul.

Rezultat: Cîțul împărțirii numărului 1010123456789012345678221369 la 97 este 10413643884422807687404344.

Pasul 4: Cîțul împărțirii de la pasul 3 se înmulțește cu 97.

Rezultat: 10413643884422807687404344 * 97 = 1010123456789012345678221368.

Pasul 5: Din numărul obținut la pasul 2 se scade rezultatul obținut la pasul 4.

Rezultat: 1010123456789012345678221369 - 1010123456789012345678221368 = 1. Dacă rezultatul validării este „1”, caracterul de verificare „69” se consideră validat și codul IBAN poate fi acceptat.”.

2. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2013.

Dorin DRĂGUȚANU

de lichidator al B.C. „Universalbank” S.A. în proces de lichidare, dna Marcu Silvia.

3. În termen de 5 zile lucrătoare, începînd cu 20 august 2012, dl Ropot Ion va preda, iar dna Marcu Silvia va prelua conducerea, gestiunea și controlul asupra B.C. „Universalbank” S.A. în proces de lichidare, precum și bunurile, documentele și ștampilele băncii.

4. Prezenta Ordonanță intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 7 zile de la data adoptării.

Dorin DRĂGUȚANU